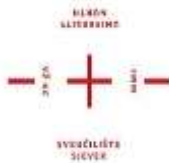

Міністерство освіти і науки України
Одеська державна академія будівництва та архітектури
University North (Хорватія)
Polytechnic in Pozega (Хорватія)
University of Wroclaw (Польща)
University of Pitesti (Румунія)
Tos N Institute of Science and Technology (Індія)

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-методичної конференції

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

Частина 2

Конференція - XXVI
м. Одеса - 22 квітня 2021р.

<http://odaba.edu.ua/>

М 341

УДК 338 (063)

В збірнику наведені матеріали, які докладалися на XXVI Міжнародній науково-методичній конференції «Управління якістю підготовки фахівців» (м.Одеса, 22 квітня 2021р.), висвітлюються: результати науково-методичної роботи ОДАБА й інших ЗВО та організацій **України, Великобританії, Польщі, Придністров'я** з питань:

- Розвиток освітнього процесу
- Завдання вищої освіти у сфері розвитку суспільства
- Наукова та інноваційна складова в освіті
- Удосконалення методичного забезпечення навчального процесу
- Проблеми організації навчального процесу
- Удосконалення інформаційно-ресурсного забезпечення освіти

Редакційна колегія:

Голови:

Ковров А.В., к.т.н., професор, ректор Одеської державної академії будівництва та архітектури

Marin Milkovič, PhD, Professor, Rector of the University North

Заступники голів:

Крутий Ю.С., д.т.н., професор, проректор з науково-педагогічної роботи Одеської державної академії будівництва та архітектури

Goran Kozhina, PhD, Professor, Vice-rector of University North

Члени оргкомітету:

Alina Hagi, Ph.D, University of Pitesti;

Daniela Pîrvu, Vice-dean of the Faculty of Economics and Law, Assistant Professor, University of Pitesti;

Lathi Karthi, Prof. Head of Civil Engineering Department, ToCH Institute of Science and Technology;

Urszula Banaszczyk-Soroka, Ph.D., Assistant Professor, University of Wrocław;

Vasudev R., Associate Professor, Civil Engineering Department, ToCH Institute of Science and Technology;

Wioletta Nowak, Ph.D., Assistant Professor, University of Wrocław;

Berislav Andrić, Ph.D, Assistant Professor, Vice Dean for Development, Polytechnic in Pozega;

Голубова Д.О., к.т.н., доцент, керівник навч.-метод. відділу ОДАБА;

Кровяков С.О., д.т.н., доцент, проректор з наукової роботи ОДАБА;

Пандас А.В., к.е.н., доцент, керівник відділу міжнародних зв'язків ОДАБА.

Відповідальний секретар: **Лесняк М.О.**

Рекомендовано до друку Методичною Радою ОДАБА
(Протокол № 8 від 26 березня 2021р.)

Тези доповідей надруковано в авторській редакції. Автори матеріалів несуть відповідальність за вірогідність наведених відомостей, точність даних за цитованою літературою та за використання даних, що не підлягають відкритій публікації.

©Одеська державна академія будівництва та архітектури, 2021

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

DEVELOPING MATERIALS IN HIGHER MILITARY EDUCATIONAL INSTITUTIONS

KIT N.V.

Odesa Military Academy, Ukraine

Materials development is a very responsible complex process which requires experienced and creative teachers who are able to organize materials and activities so that students can reach the goals of the course. Organizing materials is followed by determining the organizing principles, choosing or adapting materials, making decisions about putting the teaching principles into practice.

Kathleen Graves defines materials development as “the planning process by which a teacher creates units and lessons within those units to carry out the goals and objectives of the course”. Thus, creativity takes a significant place in developing materials and delivering them to class. A teacher relies on his/her beliefs and understandings about teaching and learning the course, the resources available, and the goals for the course. Creative teachers will help students to develop their own strategies about learning and allow them to make their own decisions about problem solving.

Higher military educational institutions (HMEIs) set forth particular context and particular expectations which should be taken into consideration by materials developers. HMEIs usually provide strict timetable, goals, and materials for their students and teachers during the educational process. Responsibility and decision-making are the most important factors in military organization, both on the battlefield and in the classroom. They are paid much attention to at all levels.

Teaching foreign languages in HMEIs includes developing specific skills and military language that military students need for specific communication. It requires to apply a materials developer's mind to integrating the four skills of speaking, listening, reading, and writing for specific purposes. Developing materials for military students specifies the range of objectives, themes, genres, tasks, so it encompasses specific vocabulary, syntax, discourse, types of activities, and so on. For example, teaching combat orders in HMEIs includes reading field manuals, learning abbreviations, specific grammar structures, collocations, dealing with maps, overlays, etc. Combat orders are very valuable sources of information which can influence the outcome of an operation or the combat in general. So choosing appropriate materials and adapting them is not enough for educational process in HMEIs. Analyzing various types of military documents and graphical annexes, principles of subordination, organization for combat, fundamentals of offense and defense have a great impact on developing the activities, organizing them into lessons. Teachers should also take into account the motivation for learning foreign languages of military students.

Special attention in materials development should be paid to systematic repetition and reinforcement of the most frequently used grammar structures and vocabulary in written and oral foreign language so that students will be able to understand specific texts and get experience with real language use. Proper sequence of activities will help students master difficulties in learning new material gradually. Authentic materials, taken from military manuals, doctrines, directives, military newspapers, intend to show military students relationship with real language use. In order to facilitate their understanding, some activities should be created with the introductory part which will explain the most difficult terms and word combinations and even provide their translation. Sometimes comprehensive comments come out more useful and informative than mere translation into mother tongue.

The obligatory component of learning a foreign language in HMEIs is independent reading, that is a piece of authentic text is given to each student and they can deepen their knowledge in the professional work. The tasks developed for this type of studying will differ from those developed for in-class hours. They involve autonomous and self-sustained activities so that students can control the volume of the learned material. Materials developers are usually faced with the difficulty of choosing appropriate texts or adapting them to the appropriate level of students' knowledge of the language.

Glossary plays an important role in materials development. A foreign language course should include the glossary which should be learned by the end of the course. It makes materials development more precise and comprehensible about vocabulary. Glossary may be given at the end of a textbook (as a list of words), or as introductory exercises to make students familiar with active words and expressions (preferably in two languages) at the beginning of each lesson. Since military texts are full of abbreviations and acronyms, it is better to provide their deciphered forms before reading the text. Military terms are also learned inevitably in HMEIs, so various exercises may be developed to practice their use: gap-filling, matching terms and their definitions, replacing the words with the synonyms, crossword puzzles, idea extension, and so on. And finally controlling exercises should be provided to monitor the process of students' learning (brain-storming, question answering, dictation-translation, etc.). So teachers should use a wide palette of activities to develop students' language skills.

To summarize the mentioned above, developing materials is a constant and laborious process, as well as time-consuming, but so necessary for reaching the goals successfully in language learning. It is closely connected with the understanding of how people learn in general, how people learn foreign languages in particular, and how HMEIs influence this process.

THE FORMATION OF COMMUNICATIVE COMPETENCE IN THE PROCESS OF LEARNING ENGLISH LANGUAGE

PIANOVA I.Yu., SHOTOVA-NIKOLENKO A.V.

Odessa State Environmental University, Odesa, Ukraine

The current development of Ukraine's international economic relations with the countries of the European Union focuses public attention on the training of highly qualified specialists who have the skills and abilities of professional foreign language communication. Knowledge of a foreign language helps to expand a specialist's outlook in any field of science, improving his skills and professional level. Expanding international cooperation in the fields of economics, management, science and technology requires a future graduate of technical universities to know foreign languages, namely English as the language of international communication, the ability to communicate with foreign partners at a professional level, conduct business correspondence and obtain the appropriate information from various information sources. Modern methods of teaching foreign languages consider language as a communicative, interactive process based on the concept of "communicative competence". The structure of communicative competence of foreign language teaching should consist of the following parts:

1) speech competence, which is based on four types of competences: *listening, speaking, reading* and *writing*. It should be noted that competence in speaking includes competence in dialogic and monologue speech; lexical competence includes lexical knowledge and speech lexical skills; grammatical includes grammatical knowledge and speech grammar skills; phonological includes phonetic knowledge and skills, which consist in the perception of information aurally;

2) language competence, which is integrative and includes language knowledge (lexical, grammatical, phonetic and spelling), relevant skills. Knowledge of only language material does not provide the formation of speech skills, the students must acquire appropriate language knowledge, and they need to develop specific speech skills to create and recognize necessary information;

3) discursive competence, which includes communication skills related to the conditions of implementation of certain speech functions with the use of adequate language models;

4) socio-cultural and sociolinguistic competence, including knowledge, ability to use foreign language socio-cultural and sociolinguistic realities in communication and cognition;

5) strategic competence, which involves the ability to choose effective strategies for communicative tasks: the development of students' ability to learn and self-improvement, the desire to communicate, to listen and to understand others, to plan the learning process, the ability to adequately assess and self-assess.

Considering communicative competence as the purpose and result of learning, we should not forget that its achievement is possible only if the formation of *linguistic competence* as one of the specific aspects of learning a foreign language. Communicative competence is the knowledge, skills and abilities necessary to understand others and generate own programs of speech behavior, which are adequate to the aims and situations of communication. The students' providing with deep knowledge and practical skills should be based on the activation of educational and cognitive activities. Under such conditions, educational activities are aimed at finding effective ways and methods to improve the training of qualified professionals, ensuring the transformation of educational and cognitive activities into professional ones.

The need for modern society in specialists who are fluent in foreign languages in their everyday life and in their professional activities necessitates finding new constructive ideas to solve the problem of optimizing and intensifying the learning of foreign languages, gaining new knowledge and improving the level of language and speech training. All of this requires the search for more effective learning means that would perform the following functions in the learning process: informing, forming, systematizing, controlling and motivating. Such requirements may correspond to the latest computer training means, which include electronic manuals, multimedia courses, training programs, and more. The progress achieved in recent years in the implementation of the latest computer tools in the process of teaching foreign languages in higher education requires a thorough scientific basis of the didactic and methodological foundations for their use, the definition of conceptual basics of creating electronic manuals for both classroom and non-classroom education. For effective educational work, high-quality didactic support is required, namely a complex of interrelated educational tasks of education and education of various types of content educational information on different media (in paper and electronic forms), which developed taking into account the requirements of pedagogy, psychology and other sciences [1, p. 279].

Literature:

1. Shotova-Nikolenko A.V. The Peculiarities of English Language Learning in Conditions of Integration of Economic Relationship / Proceedings of the 1st International Scientific Conference Eastern European Conference of Management and Economics, May 24, 2019.– Ljubljana: Ljubljana School of Business, Slovenia, 2019. – P. 278-280.

МЕТОДИКА ОБГРУНТУВАННЯ СИСТЕМ ВОДОВІДВЕДЕННЯ

АКСЬОНОВА І.М.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Методика обґрунтування систем водовідведення базується відповідно на вихідних даних та технологічних розрахунках мереж водовідведення, насосних станцій та станцій очистки стічних вод. До вихідних даних розрахунку техніко-економічних показників мереж водовідведення відносяться: трасування мережі, гідравлічний розрахунок мережі, геологічні та гідрологічні данні місцевості. Для розрахунку техніко-економічних показників насосних станцій вихідними даними є будівельні параметри будівлі НС, данні про основне обладнання та технічні параметри роботи насосів (графік сумісної роботи насосів і водоводів). Для отримання техніко-економічних показників станції очистки стічних вод необхідні: технологічний розрахунок складу та кількості споруд, якості очистки води, кількість реагентів, газу та чистої води для технологічних потреб, витрати електроенергії.

Методика визначає наступні техніко-економічні показники:

- будівельна вартість мереж, споруд, будівель і основного та допоміжного обладнання і будівель;
- вартість будівництва;
- виробничі витрати;
- собівартість відведення, підйому та очистки СВ.

Методика обґрунтування технічних рішень при проектуванні мереж водовідведення базується на техніко-економічних розрахунках. Техніко-економічний розрахунок будівельної вартості мережі проводять відповідно гідравлічному розрахунку, згідно якого отримують слідуючи необхідні данні: довжину ділянки колектору, діаметр труби, глибину залягання колектору, матеріал труб. Додатково необхідно знати глибину залягання ґрунтових вод, якщо ділянка колектора знаходиться на цій глибині, то необхідно використати коефіцієнт який збільшує вартість земляних робіт.

Методика обґрунтування технічних рішень при проектуванні насосних станцій водовідведення (НС) заснована на використанні нових будівельних технологій при проектуванні будівлі з використанням нових будівельних матеріалів засобів монтажу будівельних конструкцій. Також важливо застосовувати нове обладнання з більшим ККД, використання ресурсо- та енергозберігаючих технологій при експлуатації обладнання та устаткування.

Визначення основних виробничих витрат при експлуатації НС складають: витрати в амортизаційний фонд; витрати на заробітну плату; витрати на мастильні матеріали; витрати на енергоспоживання; цехові витрати.

Методика обґрунтування технічних рішень при проектуванні очисних станцій ґрунтується на розрахунок техніко-економічних показників будівельної (балансової вартості); виробничих витрат на експлуатацію очисної станції; собівартість очистки стічних вод.

Важливим при проектуванні очисної станції є вибір технологічної схеми очистки стічних вод і складу споруд. Від правильного вибору технічних рішень залежить собівартість очистки стічних вод. Використання новітніх розробок дає можливість вибору складу споруд для забезпечення необхідного ступеня очистки та продуктивності станції. В випадку використання декілька варіантів технологічних схем та складу споруд, вибір варіанту здійснюється за техніко-економічним порівнянням цих варіантів.

Для порівняння варіантів можливо використання розрахунку чистого дисконтного доходу (NPV)

NPV визначається як сума ефектів за весь розрахунковий період, приведена к початковому кроку, або яка перевищує інтегральні результати діяльності інвестиційного підприємства над інтегральними витрати:

$$NPV = \sum_{t=0}^T (R_t - Z_t) \cdot \frac{1}{(1+E)^t} - K \quad (1)$$

де R_t – результати (П – прибуток), на t –м кроку розрахунку;

Z_t – витрати, на t –м кроку розрахунку (C – собівартість або виробничі витрати);

E – норма дисконту (коефіцієнт ефективності капіталовкладень);

T – горизонт розрахунку, дорівнює номеру кроку розрахунку, на якому проводиться ліквідація проекту;

K – сума дисконтованих капіталовкладень:

$$K = \sum_{t=0}^T K_t [1 / (1+E)^t] \quad (2)$$

Відповідно методики обґрунтування технічних рішень прибутком для систем водовідведення є нарахування банківського відсотка на кошти амортизаційного фонду, а також формальний прибуток на різниці капіталовкладень у будівництво та запобіжний збиток водному об'єкту.

Методика обґрунтування технічних рішень систем водовідведення використовується в курсовому проектуванні та кваліфікаційної роботі магістра при реалізації освітньо-професійної програми «Водопостачання та водовідведення» спеціальності 192 Будівництво та цивільна інженерія.

ВИКЛАДАННЯ БУДІВЕЛЬНОЇ МЕХАНІКИ ДЛЯ БАКАЛАВРІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 126

БАЛДУК П.Г., СУР'ЯНІНОВ Н.Г.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна

З урахуванням того, що випускники-бакалаври спеціальності 126 «Інформаційні системи та технології» можливо будуть продовжувати своє навчання в ОДАБА за освітніми програмами магістру «Комп'ютерна механіка» або «Інформаційні технології у промисловому та цивільному будівництві», цілком природно, що у їх навчальному плані присутня компонента «Будівельна механіка». Як зробити так, щоб ці студенти придбали не тільки необхідні знання і уміння з цієї компоненти, але і розвили свої професійні можливості в програмуванні?

Для цього на кафедрі будівельної механіки створений навчально-методичний комплекс, в складі якого навчальний посібник[1], конспект лекцій, методичні вказівки для виконання розрахунково-графічних робіт. Студенти бакалаври даної спеціальності отримують на кафедрі будівельної механіки, очно або на сайті кафедри, не тільки необхідні вихідні дані і методичні вказівки для виконання індивідуального завдання, а й електронні «основи» розрахунково-графічних робіт. Документи в редакторі Microsoft Word містять тексти складів завдань, основні коментарі по ходу виконання робіт, набрані в редакторі формули і т.д. Листи в редакторі Microsoft Excel містять готові допоміжні блоки стандартних обчислень. Маючи зазначені документи, студенти менше часу витрачають на рутинну роботу по текстовому і графічному оформленню пояснювальної записки, на обчислювальні процеси, вивчені ними на молодших курсах. Більше уваги вони приділяють розрахунку задач будівельної механіки у таблицях Excel, складаючи відповіді програми та перевіряючи свої попередні результати. Окрім цього, створені програми дозволяють проводити аналіз змін напружено-деформованого стану розглянутих конструкцій від зміни різних факторів, що в других умовах було б не можливо.

Що отримує студент при такому підході до вивчення цієї дисципліни? Виграє в можливості, в рамках відведеного йому навчального часу, придбати більше знань і умінь, розібратися з методами вирішення набагато більшої кількості різноманітних завдань механіки, та реалізувати раніше отриманні на випускній кафедрі навички складання комп'ютерних програм для розв'язання прикладних задач.

Література:

1. Задачі будівельної механіки у таблицях Excel: монографія / П. Г. Балдук, В. Ю. Денисенко. — Одеса : ОДАБА, 2019. — 192 с.

ПРИНЦИПИ СКЛАДАННЯ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ НАВЧАННЯ І КОНТРОЛЮ

БАРАБАШ Т.І.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Принцип значущості і доповнюючий його принцип репрезентативності вказують при складанні тестових завдань на необхідність включення найбільш важливих елементів знань, повноти і достатності вмісту в них основних компонентів дисципліни [2, с.20]. Основні елементи знань називаються також структурними елементами.

Тестовий контроль повинен проводитися відповідно до принципу системності змісту. Необхідним є складання варіантів тестових питань, що мають загальну структуру змісту.

У загальній структурі матеріалу, що вивчається, спостерігається взаємозв'язок багатьох значущих елементів, які включені один в інший і тому не обов'язково відображати їх в тесті окремо.

Принцип ієрархічного підпорядкування багатьох значущих елементів знань полягає в основі розробки структурних завдань.

У теоретично взаємозв'язаній послідовності представлений тестовий матеріал дозволяє учням порівнювати варіанти правильних і неправильних відповідей для ефективнішого запам'ятовування основ дисципліни, що вивчається.

Відповідно до принципу комплексності і збалансованості [1, с.148] основні компоненти теорії науки і методів практичного застосування, представлені в тестах, можуть застосовуватися в якості навчального матеріалу, а не тільки для проведення контролю знань.

Використання контрольно-навчальних тестів в автоматизованих програмах надає можливість для самостійної роботи учнів [1, с.149], при цьому стає реальним максимально точно визначати як часткові, так і множинні пропуски в індивідуальному знанні.

Значний навчальний потенціал спеціальних тестових завдань дозволяє ліквідувати наявні пропуски в структурі знань учнів.

Література:

1. Аванесов В.С. Композиция тестовых заданий: Учебная книга, 3 изд./ В.С. Аванесов.- М.: Центр тестирования, 2002. -240с.
2. Опарина Н.М. Адаптивное тестирование: Учеб.-метод. пособие/ Н.М. Опарина, Г.Н. Полина, Р.М. Файзулин, И.Г. Шрамкова. – Хабаровск: Изд-во ДВГУПС, 2007. -95с.

ПАТЕРНИ ПРИ ВИВЧЕНІ ФІЗИКИ

БОГДАН О.В., ТАРАСЕВИЧ Д.В.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

У повсякденному житті, ми дуже часто використовуємо патерни, це відбувається свідомо або не свідомо. Кожного дня ми користуємося речовими патернами – готові речення, реакція на ті чи інші питання та висловлювання власної думки. Також, активно використовуємо патерни мислення, тобто узагальнення і це допомагає при вивченні наук різних предметних областей.

Для створення шаблонів навчальних матеріалів з фізики перед нами дуже часто виникає проблема вибору. В таких випадках на допомогу приходять патерни. Патерн (від англ. Pattern) – зразок, модель. Як виявляється, майже завжди існують подібні задачі, які раніше були роз'язані та складені експертами. Якщо такі розв'язки описати і систематизувати, то вони можуть стати у нагоді для викладачів фізики, які мають за мету розвинути у студентів відповідні навички розв'язання задач. Патерни як раз і потрібні для опису розв'язків задач, які повторюються. Також вони можуть вирішувати проблеми більшого масштабу, але при цьому не давати конкретного розв'язку, а лише вказувати шлях до цього розв'язку. Причому, вибір правильного патерна залежить від викладача та його професіоналізму.

Основною задачею патерна є чіткий опис проблеми та її розв'язок у відповідній області. Для цього можна використовувати різні формати опису від художнього до академічного.

Патерни можуть використовуватися не лише на практичних заняттях, а й при створенні автоматизованих навчальних курсів. Складність створення таких курсів полягає в необхідності створення якісних, цілісних курсів, які пов'язані загальним підходом до навчання. Такі курси містять сукупність навчальних об'єктів, які забезпечують досягнення мети. Навчальні об'єкти можна поділити на активні і пасивні. Активні – це ті навчальні об'єкти, які мають не лише інформацію, але й правила їх застосування. Пасивні – мають деякий об'єм інформації. Нажаль, навіть представлені матеріали у вигляді навчальних об'єктів, не дозволяють створювати цілісні курси. У випадку пасивних навчальних об'єктів, цьому перешкоджає відсутність інформації про спосіб її використання, а у випадку активних – це невідповідність закладених алгоритмів різних навчальних об'єктів, і як правило, все це може призвести до роз'єднаності результуючого курсу. Це відбувається тому, що ми намагаємося впроваджувати інформацію про алгоритм використання об'єкта в сам опис об'єкту. Такий підхід

можливий, якщо ми розглядаємо рівень лекції або навчальний курс. В такому випадку розкриваються усі переваги автоматичного виконання сценарію навчання. Але такий підхід зменшує можливість його повторного застосування. Це пов'язано з тим, що великий об'єкт дуже важко пов'язати з іншими об'єктами, із яких формується курс.

Для вирішення існуючих проблем можна запропонувати не інтегрувати в навчальні об'єкти інформацію про спосіб їх застосування, а замість цього провести структурування різних об'єктів за категоріями. Тобто виділити клас об'єкту та тему об'єкту. При наявності такої структури, можливе використання патернів навчання, тобто шаблонів подання навчального матеріалу. Це можна розглянути на прикладі патерну теорія – практика, яка може бути представлена на більш низькому рівні із інших патернів: теорема – доведення та постановка задачі – розв'язок – відповідь. Використання такої ієрархії дає можливість автоматизовано скласти навчальний курс, який заснований на вибраному патерні, з використанням ієрархічних упорядкованих навчальних матеріалів, із потрібної предметної області.

Також можна запропонувати нововведення, тобто ввести між патерном навчання та об'єктом навчання, з яким воно пов'язане, прошарок мета об'єктів. Мета об'єктами можна вважати набір структурованих типових об'єктів, які використовують у процесі навчання, це можуть бути лекції, практичні заняття. В такій структурі, ми маємо можливість задавати порядок виконання, наприклад, спочатку повинна йти теоретична частина, а потім практична, або навпаки, спочатку можна поставити реальну задачу, а потім привести теоретичну базу, яка є необхідною для розв'язку поставленої задачі. У такому випадку ми маємо можливість у значній мірі пов'язати різні частини навчального курсу.

Дуже важливо те, що можна задавати не лише порядок проведення навчання, але й при наявності інформації про тип та структуру навчального об'єкту є можливість перегрупувати його зміст для кращої відповідності. Крім цього, викладач, який виявить бажання використати даний патерн навчання, зможе відносно легко вносити свої індивідуальні поправки у загальну стратегію. Це дасть можливість без особливих зусиль зрозуміти алгоритм стратегії та вносити в неї свої корективи.

Такий підхід дозволить автоматично створювати шаблони навчальних курсів та скоротити загальний час на їх створення. Також, при використанні патернів, з'явиться можливість достатньо швидко готувати проекти алгоритму для представлення навчального матеріалу студентам, які слухають даний курс. Крім цього, існує можливість створення навчальних матеріалів різного рівня на основі одного разу створеного загального курсу з максимально розширеним змістом.

ІНДИВІДУАЛЬНА ОСВІТНЯ ТРАЄКТОРІЯ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФІЗИКИ

БУРЛАК Г.М., ВІЛІНСЬКА Л.М., ПИСАРЕНКО О.М.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Згідно Закону про освіту [1, с.2] індивідуальна освітня траєкторія це персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання. Особливе значення набуває студентоцентрована орієнтація освітнього процесу, що передбачає урахування індивідуальних можливостей та вибору компонентів освітніх програм, свідомого та відповідального вибору індивідуальної освітньої траєкторії. Студентоцентроване навчання – нова освітня парадигма, яка організує навчальний процес, орієнтований на допомогу студенту. Організація індивідуальної освітньої траєкторії здійснюється через формування індивідуальних освітніх програм та створення індивідуальних освітніх маршрутів персонально для студента. Слід зазначити, що проблема організації індивідуальної освітньої траєкторії студента в освітньому процесі закладу вищої освіти є недостатньо вивченою.

Будова індивідуальної освітньої траєкторії студента при вивченні фізики базується на силабусу, який встановлює умови навчального процесу і дозволяє студентам самостійно досягати компетенції. При створенні освітньої траєкторії є діагностування рівня особистісних якостей студентів, необхідних для тих видів діяльності, які потрібні при вивченні дисциплін кафедри фізики. Необхідно оцінити рівень володіння математичним апаратом, знання основних фізичних понять, уміння логічно мислити. Для цього розроблені тестові завдання за визначенням початкового рівня знань студента. При створенні індивідуальної траєкторії фіксуються пріоритетні теми з курсу фізики для більш детального вивчення. У зв'язку з обмеженою кількістю годин, необхідно матеріал, що виноситься на лекції, орієнтувати як на майбутню спеціальність студента, так і на забезпечення міжпредметних зв'язків. У першому семестрі в лекційному матеріалі акцентується увага на розділах механіки твердого тіла, теплових явищах, вологості, які є базовими для студентів будівельних спеціальностей. У другому семестрі робиться наголос на закони постійного і змінного струму для подальшого вивчення електротехнічних дисциплін. При вивченні розділу атомна і ядерна фізика наводиться фізичні принципи

управління радіаційним контролем. В межах індивідуальної траєкторії студентами розробляються завдання для самостійної роботи студентів з врахуванням майбутньої спеціальності студентів. При індивідуальному підході до навчання виявляється можливим використовувати різні прийоми заохочення навчально-пізнавальної діяльності студентів, що успішно освоюють програму дисципліни, активно працюють на індивідуальних заняттях (додаються бали при контролі знань). Слід зазначити, що на даних заняттях відбувається більш тісну співпрацю викладача і студентів, що дозволяє активізувати мотивацію до навчання. Під час застосування індивідуальних освітніх траєкторій студент потребує взаємодії з викладачем, який виконує роль партнера, індивідуального консультанта, який здатен навчити студентів брати відповідальність за процес навчання на себе, тобто через взаємодію стати самостійним.

Широкі можливості в підвищенні якості роботи над навчальним матеріалом відкриваються з використанням можливостей хмарних сервісів на прикладі платформ Google meet, Google classroom. *Сервіс Google meet дозволяє календарне планування освітнього процесу.* Можливість індивідуального розбору завдань в Google classroom стимулює активність студентів, дозволяє відверто обговорювати отриманні результати, *відслідковує прогрес навчання кожного.* З метою активізації творчої самореалізації майбутніх інженерів застосовувались діалог, пошукові пізнавальні задачі, навчально-творча діяльність по спільному рішенню задач пошукового характеру. Кращі результати представляються на конференції здобувачів вищої освіти і молодих вчених «Фізичні процеси в енергетиці, екології та будівництві».

Можливість індивідуальної освітньої траєкторії дозволяє кожному студенту йти в зручному йому ритмі. Індивідуальна освітня траєкторія студента це його індивідуальний шлях в освіті. В наслідок реалізації індивідуальної освітньої траєкторії відбувається розвиток наступних компетенцій: готовність до вирішення проблем, ставити цілі, планувати результат своєї діяльності і розробляти алгоритм його досягнення, використовувати інформацію для планування і здійснення своєї діяльності, представляти і відстоювати свою точку зору в діалозі.

Таким чином, індивідуальні освітні траєкторії надають студенту освоїти необхідні для майбутньої професійної діяльності компетенції, які забезпечать йому конкурентоспроможність на ринку праці.

Література

1. Закон "Про освіту" від 05.09.2017 N 2145-VIII ст. <https://www.osvita-konotop.gov.ua/zakon-ukraini-vid-05-09-2017-2145-viii-pro-osvitu.html>

ВОЄННО-НАУКОВА РОБОТА КУРСАНТІВ ВІЙСЬКОВОГО ВНЗ ЯК ФАКТОРИ МОТИВАЦІЇ ДО НАВЧАННЯ

ВЕРЛАМОВ О.М., ДРОЗДОВ О.М.
Військова академія, м. Одеса, Україна

Практика воєнно-наукової роботи курсантів в умовах відповідних кафедральних гуртків на протязі багатьох десятиліть довела свою спроможність захопити душу молодій людині ідеями та схильностями, які часто стають справою всього життя. З точки зору створення мотиваційного фону навчання, ми маємо справу з явищем, подібним до того, як полум'я, яке одного разу виникло, горить без всяких зовнішніх спонукань. Саме тому, в освітньому просторі Військової академії (м. Одеса) велика роль віддається організації воєнно-наукової роботи курсантів та їх участі у Всеукраїнських конкурсах студентських та курсантських наукових робіт. Про це свідчать численні перемоги курсантів на престижних конкурсах, а також концентрація уваги науковців академії на дослідженні проблем воєнно-наукової роботи курсантів та способах і шляхах їх розв'язання.

Автори приймають активну участь в формуванні наукового захоплення у курсантів першого року навчання і вважають здобутий досвід гідним для оприлюднення. Його основні положення наступні:

- курсант, який достатньо захопився науковим дослідженням, безпосередньо відчуває потребу у доброякісному навчанні;
- необхідна в науковому пошуку раціональна організація самостійної роботи самодовільно переноситься і на організацію самостійної роботи у навчанні;
- виступи з науковими доповідями на семінарах та конференціях формують у курсанта здатність впевнено, чітко, логічно і лаконічно доповідати свої думки, пропозиції та висновки, успішно вести дискусію зі складних питань;
- здобуті курсантом в воєнно-науковій роботі знання, вміння і навички найкращим чином стають у пригоді у навчанні. Самостійний пошук інформації, властивий для ведення успішних наукових досліджень, також стає міцним підґрунтям для самостійної роботи у навчанні;
- особливо цінним в воєнно-науковій роботі є формування в курсанта здатності до нестандартного продуктивного мислення, створення принципово нових, ефективних та конкурентоздатних зразків озброєння чи військової техніки;
- для «запалу» доречно ввести курсанта в воєнно-наукову роботу через самостійне написання реферату, або створення раціоналізаторської пропозиції.

КЛАСИФІКАТОР ПРЯМИХ - НОВІТНІЙ ІНСТРУМЕНТ В ІНЖЕНЕРНІЙ ГРАФІЦІ

ВІКТОРОВ О.В.

Одеська державна академія будівництва та архітектури,

САВЕЛЬЄВА О.В.

*Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна*

Практика педагогічної роботи показує, що базова частина курсу інженерної графіки: проектування відрізка прямої лінії та точки на площині проєкцій та якщо вона опанована, то вивчення інших частин курсу дається легше. Традиційні методики навчання інженерної графіки не завжди достатньо ефективні. Слід нагадати також, що креслення в школі немає.

Якщо розглянути традиційну навчальну літературу, вітчизняну [1, 2] та зарубіжну [3-6], з інженерної графіки, то зазвичай темам: точка, лінія, поверхня – відводиться значна частина інформаційного поля[1-6]. Було поставлено завдання, створити геометричну модель, яка дозволила б візуалізувати поняття основ інженерної графіки і найбільш компактно їх представити, так і з'явилася корисна модель класифікатора прямих[7]. Суть моделі в тому, що в одній геометричній моделі кожна точка та пряма ілюструють окреме положення фундаментальної теорії (точка, пряма). Так які ж положення теорії вона ілюструє? По темі точка: точки на осях координат, точки на площинах проєкцій, точки в просторі. По темі лінія: всім різновидів прямих, зокрема: лінії рівня (горизонтальна, фронтальна, профільна) та проєктуючи прямі (горизонтально-, фронтально-та профільно-проєктуюча), а також найбільш характерні різновиди прямих загального положення. Виготовлена з дротяного каркаса корисна модель компактна і транспортабельна[7].

Класифікатор прямих полегшує освоєння й інших тем курсу інженерної графіки таких як сліди прямих, точка на прямій, перетин прямих та багато інших. Що важливо, на моделі можна тактильне відчуття будь-яку з точок, прямих. Не останнє значення має і той факт, що класифікатор компактний і на ньому написано назви прямих, що безумовно забезпечує створення віх в пам'яті. Аналога дротяної моделі – класифікатора в літературі знайти не вдалося, тому зараз напрацьовується досвід його застосування. Зокрема, представляється перспективним його використання не тільки на лекціях і практичних заняттях, але й для самостійної роботи, особливо при підготовці до

іспиту. Корисно відзначити, що робота з дротяної моделлю не виключає традиційних методів навчання, а доповнює їх та робить більш ефективними.

Як застосовувати класифікатор прямих? Класифікатор прямих – це сім, з'єднаних певним чином, відрізків прямих[7]. Він може бути представлений у вигляді: моделі, аксонометричної проекції, трьох проекцій та іншому вигляді. У класифікаторі кожен відрізок прямої розташований в просторі так, що його розташування щодо площини проекції: горизонтальної, фронтальної, профільної й визначає назву прямої, яку він представляє. При вивченні інженерної графіки виникає необхідність вивчити сім наступних назв прямих: горизонтальна пряма, фронтальна пряма, профільна пряма, горизонтально-проекуюча пряма, фронтально-проекуюча пряма, профільно-проекуюча пряма і пряма загального положення. Всього сім прямих, трохи, але назви строго відповідають положенням прямої в просторі. Запам'ятовування відповідності назви прямої положенню відрізка прямої в просторі допомагає класифікатор прямих, так як всі відрізки на моделі розташовані строго відповідно до їх назви. Важливим результатом роботи з класифікатором прямих є розвиток просторового мислення. Навіть при хороших здібностях це процес важкий, а головне тривалий. Класифікатор розвиває просторове мислення, зокрема перехід від аксонометрії до комплексного креслення. Що створює основу грамотної роботи з кресленням. Розташування всіх семи прямих на одній моделі полегшує аналіз і синтез їх взаємного положення.

З огляду на те що класифікатор прямих був розроблений недавно практика його використання зараз напрацьовується, тому розглядаються й інші варіанти його застосування.

Література

1. Михайленко В.Є., Ванін В.В., Ковальов С.М. Інженерна та комп'ютерна графіка: підруч. для студентів ВНЗ // Київ. Нац. ун-т буд-ва і архіт., МОН України. Нац. техн. ун-т "Київ. політехн. ін-т"; за ред. В.Є. Михайленко, 8-ме вид. Київ: Каравела. 2017. 366с.
2. Русскевич Н.Л., Ткач Д.І., Ткач М.М. Довідник з інженерно-будівельного креслення. Київ: Будівельник. 1987. 264с.
3. Гордон В.О., Семенцов-Огиевский М.А. Курс начертательной геометрии. Москва: Наука. 1988. 272 с.
4. Берже М. Геометрия: Т. 1. Москва: Мир. 1984. 560 с.: ил.
5. Marsh, Duncan. Applied Geometry for Computer Graphics and CAD. Springer Science & Business Media. 2005. 350 p.
6. Helmut Pottmann, Johannes Wallner. Computational Line Geometry. Springer Science & Business Media. 2009. 564 p.
7. Вікторов О.В. Патент України на корисну модель № 132007 «Пристрій для визначення прямих у просторі». Зареєстровано 11.02.2019.

НОВА ДИСЦИПЛІНА ПІДГОТОВКИ АРХІТЕКТОРІВ В ОДАБА- «ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ В АРХІТЕКТУРІ ТА МІСТОБУДУВАННІ»

ВІТВИЦЬКА Є.В.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м Одеса, Україна

Виникнення в кінці ХХ століття енергетичної кризи сприяло тому, що стали з'являтися все нові нормативні документи з будівництва та архітектури, в яких вже були розділи «Енергозбереження», або «Вимоги до енергозбереження»:

- розділ 6 «Вимоги до енергозбереження»: ДБН В.2.2-15:2005 - Житлові будинки. –К., 2006; ДБН В.2.2-9:2009 - Громадські будинки та споруди. –К., 2010;
- розділ 6 «Енергозбереження»: ДБН В.2.2-24:2009 - Проектування висотних житлових і громадських будинків. –К., Мінрегіон, 2009 та інші.

Введення цих нових розділів в нормативних документах сприяли підвищенню вимог до підготовки архітекторів у вузі з питань енергозбереження і призвело до появи відповідних нових дисциплін в навчальних планах підготовки магістрів архітектури в різних навчальних закладах України. В 2016р. в АХІ ОДАБА у навчальному плані підготовки магістрів архітектури була затверджена дисципліна «Будівельна фізика та енергозбереження в архітектурі і містобудуванні», методичні документи для якої були розроблені проф. Вітвицькою Є.В. за результатами методичних і наукових публікацій автора: шість навчальних посібників, чотири державних стандарти, численні публікації в наукових виданнях по темі «Енергозбереження та енергоефективність в сучасній архітектурі і містобудуванні» та доповіді у Матеріалах ХХІ Міжнародної науково-методичної конференції «Управління якістю підготовки фахівців» ОДАБА. – О., «Астропринт», 21-22 квітня 2016. – 260с. – С.15. У 2019р. студентка гр. АБС-52 Галущенко К. розробила РГР з цієї дисципліни трьома мовами: англійською, українською і російською (керівник – проф. Вітвицька Є.В.).

Слід зазначити, що останнім часом введені нові версії нормативних документів для об'єктів цивільного призначення і в них вже є розділ з назвою «Енергоефективність та енергозбереження»: це ДБН В.2.2-15:2019 - Житлові будинки. –К., 2019; ДБН В.2.2-9:2018 - Громадські будинки та споруди. –К., 2019 та інші. В цих розділах встановлені нові додаткові вимоги, наприклад, введені:

- клас енергоефективності житлових і громадських будинків – повинен бути не нижче «С» згідно з вимогами ДБН В.2.6-31;
- клас енергоефективності житлових та громадських висотних будівель – повинен бути не нижче «В» згідно з вимогами ДБН В.2.2-41;
- клас енергоефективності огорожувальних конструкцій висотної будівлі повинен бути не нижче «В» згідно з вимогами ДБН В.2.2-41;

- клас енергоефективності обладнання інженерних систем житлових і громадських будинків повинен бути не нижче «С» за вимогами ДБН В.2.6-31;
- вводиться новий розділ «Енергоефективність» в проектну документацію громадських житлових будинків і споруд, який слід виконувати згідно з вимогами ДБН В.2.6-31, ДСТУ Б А.2.2.8, ДСТУ Б А.2.2.12 та інші;
- встановлюється відношення площі світлових прорізів житлових кімнат і кухонь до площі підлоги цих приміщень, яке повинно бути в межах від 1:5,5 до 1:8 згідно з вимогами ДБН В.2.5-28;
- у житлових приміщеннях житлових будинків допускається використання інженерно-технічних засобів (світловоди, дзеркала) для компенсації недостатності природного освітлення і інсоляції та інші.

Враховуючи ці нові вимоги архітектурного проектування стає зрозуміло, що недостатньо при підготовці магістрів архітектури у вищих навчальних закладах вивчати тільки питання енергозбереження при експлуатації архітектурних об'єктів. Для вирішення нових завдань архітектурного проектування необхідно в розділі «Енергоефективність» використовувати методику підвищення енергоефективності обираємих архітектурних та містобудівних рішень.

Для цього необхідно відкоригувати навчальну програму підготовки магістрів архітектури і додатково включити до неї при розробці РГР (розрахунково-графічної роботи) і розділу ВРМ (випускної роботи магістрів) методику підвищення енергоефективності обираємих архітектурних рішень.

Така робота розпочата в ОДАБА і в навчальному плані підготовки магістрів архітектури на 2020-2021 нав.р. замість дисципліни «Енергозбереження» вже була введена нова дисципліна «Енергоефективність в архітектурі та містобудуванні». Вивчення цієї дисципліни передбачається на 5му і 6му курсах і включає дві частини:

- частина I – 5й курс – теоретичний курс: 14 годин лекцій; 14 годин практичних занять; виконання РГР на тему: «Доповнення до диплому бакалавра задля підвищення енергоефективності об'єкту» та іспит;
- частина II – 6й курс – виконання розділу 3 выпускної роботи магістра архітектури: «Підвищення енергоефективності проектного об'єкту».

У першому семестрі 2020-21 н.р. була розроблена частина I цієї дисципліни включно з лекційним курсом і структурою РГР (автор - проф. Вітвицька Є.В., кафедра фізики ОДАБА), яка вивчалась студентами 5го курсу АХІ. Наступний етап становлення цієї дисципліни в ОДАБА – розробити структуру частини II і весь комплекс методичних документів взагалі по новій дисципліні «Енергоефективність в архітектурі та містобудуванні».

УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГІЧНІСТЮ ТЕХНІЧНИХ ОБ'ЄКТІВ У ВИПУСКНИХ РОБОТАХ БАКАЛАВРІВ ТА МАГІСТРІВ

ВОІНОВ О.П.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна,

ВОІНОВА С.О.

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна

Створене людством в процесі свого розвитку світове виробництво тісно взаємодіє з навколишнім природним середовищем (ПС). Воно надає на нього багатосторонній шкідливий вплив, інтенсивність якого зростає з прискоренням. Стан ПС безперервно погіршується і до нинішнього періоду досяг критичного рівня. Яскравим свідченням цього є велика кліматична аномалія глобального масштабу, яка почалася в 2019 році. Вона викликає небезпечні для ПС і для людства вельми небезпечні наслідки, в тому числі тяжкі. Сформована безвідповідальними по відношенню до ПС діями людства протягом історії його розвитку глобальна обстановка, критична для ПС, категорично вимагає корінної її зміни на користь ПС, негайного вживання екстраординарних рішучих дій, для нормалізації взаємодії виробництва і ПС.

Перед людством постала проблема докорінно змінити його ставлення до ПС, до живої і неживої природи - проблема екологічного характеру. З проблемою подібних масштабу, важливості, складності, невідкладності вирішення, делікатності людство зіштовхнулося вперше. При цьому вирішувати комплекс завдань проблеми доведеться в надзвичайно складних умовах.

З двох умов і завдань найбільш складним є необхідність нормалізувати відношення людей до ПС, перетворити його з нинішнього споживчого та безвідповідального в відношення відповідальне, вдячне, добре і дбайливе.

Проблема містить два завдання.

Перше завдання, виробничо-технічного характеру, полягає в рішучому зниженні шкідливого впливу світового виробництва на ПС до рівня, терпимого ПС. Рішення завдання зажадає докорінного оновлення переважної маси засобів виробництва і істотного підвищення рівня його екологічної ефективності функціонування. При гранично високій складності і глобальному обсязі завдання, для її вирішення будуть потрібні унікально великі ресурсовкладення.

Друге завдання, соціально-психологічного характеру, полягає в необхідності рішучої зміни ставлення людей, жителів Землі до навколишнього ПС. Тобто вона складається в заміні нинішнього майже безвідповідального ставлення елементарного жителя Землі ставленням відповідальних її Громадян.

Динаміка, результативність і якість вирішення завдань розглянутої екологічної проблеми залежать від ставлення до неї людей, членів суспільства. При цьому в

кожному випадку на одержуваний результат будуть впливати особистісні властивості і можливості виконавця конкретного завдання.

На властивості і можливості виконавця конкретної роботи буде впливати безліч факторів. Серед них важливу роль відіграють ступінь його громадянської зрілості і відповідальності, інтелектуальний потенціал, рівень кваліфікації, творчий потенціал, ступінь професіоналізму і творчої віддачі, набутий досвід фахівця, який бере участь у вирішенні комплексу складних, насущних завдань.

Розроблюваний у випускній роботі бакалаврів і магістрів технічний об'єкт (ТО) повинен мати екологічну ефективність (екологічність) певного рівня. Рівень екологічності ТО залежить від конструктивних і технологічних властивостей ТО, від режиму його функціонування. На нього також впливають поточне значення рівня економічної та загальнотехнічної ефективності функціонування ТО. Таким чином, екологічність ТО є функцією комплексного впливу значної кількості конструктивних, технологічних і режимних факторів. При цьому, в прийнятому до розробки принциповому типовому ТО частина впливаючих факторів, є зафіксованою і зміні не підлягає. Інша частина піддається, тому підлягає творчому аналізу і доцільній зміні в випускній роботі. У випускній роботі необхідно приділити належну увагу аналізу можливості підвищення рівня екологічності об'єкта розробки, критично проаналізувати можливі шляхи, вибрати для розробки найбільш доцільні і предметно їх опрацювати. При порівняльному аналізі варіантів вирішення завдання - аналізувати об'єктивні чинники, що впливають на прийняття розглянутого фактора. Вельми цікавими і цінними є можливі авторські пропозиції здобувача вищої освіти, здатні, на його думку, підвищити рівень екологічності об'єкта його розробки. Серед подібних пропозицій можуть виявитися реально здійснені пропозиції інноваційного характеру, здатні забезпечити при їх впровадженні новий високий ефект підвищення екологічності промислових ТО, аналогічних тим, що опрацьовують майбутні бакалаври та магістри. Як відомо, рівень ефективності ТО у високому ступені залежить від якості процесу управління його функціонуванням. У випускній роботі слід опрацювати питання управління рівнем екологічності розроблюваного ТО в широкій постановці, - необхідно торкнутися основних етапів отримання чинного ТО: вибору типу технологічного процесу, режиму роботи, конструктивної схеми, питань управління параметрами функціонування.

Великий інтерес представляє опрацювання факторів, показників кількісної оцінки екологічної ефективності функціонування ТО, їх місце в комплексному шкідливому впливі діючого розробленого ТО на навколишнє ПС, також реальна можливість їх обліку в умовах експлуатації реального ТО, ідентичного розробленому в випускній роботі.

УРАХУВАННЯ НЕВЕРБАЛЬНИХ ЗАСОБІВ КОМУНІКАЦІЇ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ МОВИ ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ

ГАЛАГАН Л.В., СТЕПАНЮК Г.М.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

За визначенням Бех І.Д., поняття "комунікативна компетентність" (з лат. communico – роблю загальним, зв'язую, спілкуюся і competens (competentis) – здатний) означає сукупність знань про норми і правила ведення природної комунікації – діалогу, суперечки, переговорів та ін. У межах цього базового поняття вчені виокремлюють у спілкуванні вербальний і невербальний рівні.

Вербальна комунікація, яка складається з письмового або усного мовлення, безперечно, є основним засобом передачі інформації про щоденні дії людини, її знання, традиції та культуру народу, до якого вона належить.

Але психологи давно зійшлися на думці, що тільки 30-40% інформації в усній розмові передається вербально. У той же час більше половини інформації передається саме засобами невербальної комунікації, до яких ми відносимо міміку, жести, символи, використання простору, різні трактування часу, дотиків тощо. Щоб забезпечити здатність студентів повноцінно брати участь у комунікації, з методики викладання іноземної мови не може бути вилучено ознайомлення з невербальними способами передачі інформації носіями цієї мови, а при необхідності може застосовуватися порівняння з аналогічними способами, притаманними представникам різних країн, тому що комунікативна компетентність кожного передбачає вміння інтерпретувати невербальні прояви інших людей.

Так, наприклад, у різних культурах суттєво відрізняється сприймання понять часу і простору.

Проксеміка - це використання просторових відносин під час комунікації. Цей термін був введений американським психологом Е. Холлом для аналізу закономірностей просторової організації комунікації, а також впливу відстаней між людьми на характер особистого спілкування. Спеціальні дослідження вчених показали, що міжособистісні дистанції істотно відрізняються в різних культурах і є досить значущими для комунікації. Відповідно до теорії проксеміки Е. Холла, їхнє використання допомагає індивідам регулювати ступінь близькості, тримаючи під контролем прояв почуттів і емоцій. Так, представники арабського регіону зазвичай відчувають дискомфорт у спілкуванні зі студентами з інших країн через відсутність тісного тактильного контакту з ними. Ті ж студенти, в свою чергу, сприймають потребу арабів в

тісному фізичному контакті як посягання на свій особистий простір, що викликає в них почуття тривоги. Майже половина арабів, латиноамериканців і представників Південної Європи торкаються один одного під час спілкування, у той час такі дії не характерні для народів Східної Азії та практично неможливі для індійців і пакистанців.

Отже, незнання кордонів особистої зони при міжкультурному спілкуванні може привести до міжкультурного конфлікту.

Така ж ситуація з хронемікою - використанням часу в невербальному комунікаційному процесі. Для спілкування час є не менш важливим фактором, ніж слова, жести, пози і дистанції. Сприйняття і використання часу є частиною невербального спілкування, яка істотно відрізняється в різних культурах. Так, загальні збори в африканських країнах починаються тільки після того, коли зберуться всі учасники. У той же час в багатьох інших країнах світу, якщо ви спізнюєтесь на важливу зустріч, то це оцінюється як відсутність інтересу до справи, в Латинській Америці ж навпаки: запізнитися на 45 хвилин - звичайна річ. Така ж ситуація зі студентами: якщо студенти з Китаю, Непалу будуть вчасно на занятті або на будь-якому заході, то для студентів з країн Африки, Латинської Америки, Близького Сходу це практично неможливо.

Зробимо висновки:

До зустрічі з учнями в іноземній групі і початком викладання мови викладачеві треба зібрати якомога більше відомостей про студентів з країн прибуття та про особливості їхньої невербальної поведінки.

Дуже важливим є накопичення досвіду з різноманітних аспектів невербальної комунікації представників різних культур у вигляді картотеки з описом і навіть графічним або фотозображенням зазначеної інформації. Аналізу та описові мають підлягати найбільш актуальні засоби невербальної комунікації, оволодіння якими в процесі вивчення іноземної мови є необхідною умовою успішної взаємодії з представниками іншої лінгвістичної культури.

Студентів треба вчити дотримуватися правил поведінки, притаманних тій країні, де вони навчаються, та враховувати аналогічну інформацію щодо країн свої одногрупників.

Включення в процес викладання мови інформації про невербальні засоби комунікації сприятиме успішній адаптації студентів в чужорідному середовищі, бо повноцінна комунікація неможлива без дотримання принципу ввічливості, що складає основу толерантного ставлення учасників навчальної групи один до одного.

ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ТЕПЛОВІЗІЙНОГО ОБСТЕЖЕННЯ КОНСТРУКЦІЙ ТА БУДІВЕЛЬ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

ГАРА О.А., ГАРА Ан.О.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Сучасні будівлі і споруди повинні задовольняти теплотехнічним вимогам забезпечення енергоефективності. Одним з пріоритетних напрямків в боротьбі за підвищення енергоефективності будівель і опалювальних систем є боротьба з тепловтратами, пошук технічних рішень, що дозволяють підвищити рівень теплового захисту будівель і зменшити витрати на їх опалення, гаряче водопостачання і освітлення.

З появою приладів для дистанційного визначення температур - тепловізорів, була створена можливість дистанційного контролю теплових забруднень. Використання тепловізора для наочного уявлення розподілу температур по об'єкту застосовується в різних сферах. Одним з найвідоміших методів його використання є термографія будівель. З її допомогою вдається встановити джерела втрати тепла на обмежених ділянках, а так само на великих площах. Вона визначає такі недоліки як помилки в теплоізоляції, теплові містки, недостатня щільність ізоляції, а також коефіцієнт звукоізоляції будівлі. За допомогою сучасних тепловізорів можна найточнішим чином встановити справжній енергетичний стан будівлі на даний момент.

Кафедрою ПАТБМ при вивченні дисципліни «Метрологія і стандартизація» проводиться практичне заняття, а по дисципліні «Діагностика будівельних конструкцій, виробів і матеріалів» виконується розрахунково-графічна робота на тему «Тепловізійне обстеження конструкцій, будівель та споруд», які містять основні відомості про проведення тепловізійної зйомки будівель і споруд, особливості роботи тепловізора та основні аспекти правильної інтерпретації отриманих зображень. Підготовлені відповідні методичні матеріали. При проведенні занять використовуються сучасні тепловізори Imager HT-18.

При виконанні робіт студентам пропонується:

1. Провести тепловізійну зйомку одного з приміщень за завданням викладача. При проведенні вимірювань враховувати рекомендації, представлені в даних методичних вказівках. Провести тепловізійне обстеження всередині приміщення і обстеження ділянки стіни приміщення із зовнішнього боку будівлі. Виявити зони локального нагріву стін від систем

опалення. Визначити місця утворення теплових мостів і містків холоду. Визначити, чи працюють системи вентиляції та кондиціонування. Обстежити віконні прорізи, виявити негерметичність в стиках отвори і рами.

За результатами обстеження уявити схему приміщення, виконану в AutoCAD в масштабі з нанесення всіх об'єктів в приміщенні, із зазначенням основних розмірів, відповідно до вимог ДСТУ. Місця аномальних температурних явищ позначити виносками, в тілі звіту згідно нумерації виносков привести опис спостережуваного явища, пояснити його походження. Якщо явище є небажаним - запропонувати конкретні заходи щодо його усунення.

2. Провести тепловізійну зйомку обличчя людини. Визначити місце на обличчі людини з найменшою і найбільшою температурою. Виявити людини з найбільшою температурою тіла. При наявності технічної можливості зробити виявлення зон із застосуванням автоматичного ідентифікатора. Провести настройку відображуваних об'єктів таким чином, щоб ідентифікувати тільки особи людей на знімку. Порівняти температури кисті руки присутніх на занятті, використовуючи фіксований масштаб температурних шкал (шкали з однаковим розподілом температур) різних знімків.

При проведенні енергетичного обстеження на підставі конструкторської та технологічної документації виконують геометричну прив'язку до лінійних розмірів об'єкта контролю, фіксують температуру і вологість навколишнього і внутрішнього середовища, відстань до об'єкта контролю та інші допоміжні параметри для настройки тепловізора і додаткових приладів, які використовуються при проведенні контролю.

Далі проводять контроль об'єктів відповідно до технологічних інструкцій (карт) по тепловому контролю, обробку термограмм, необхідні розрахунки, аналіз отриманих результатів.

Після закінчення термографування проводять візуальний контроль поверхні об'єкту. Обробка результатів контролю при проведенні якісного аналізу полягає в обробці і розшифровці термограм. Результати теплового контролю заносять у протокол вимірювань, а потім проводять комп'ютерну обробку і формування протоколу результатів контролю.

Виконання практичного заняття та розрахунково-графічної роботи направлено на закріплення знань студентів при вивченні курсів і вироблення розуміння явищ, пов'язаних з аналізом інфрачервоного випромінювання, облік цих явищ при інтерпретації отриманих знімків, облік зовнішніх чинників, що впливають на достовірність результатів вимірювань.

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВІЙСЬКОВОМУ ВНЗ

ГОРЛІЧЕНКО М.Г., ДРОЗДОВ М.О.

Військова академія, м. Одеса, Україна

Успішне термінове впровадження дистанційного навчання (ДН) на кафедрі Фундаментальних наук Військової академії (м.Одеса) стало можливим через постійне, зосередження уваги науковців кафедри на проблемах всебічного забезпечення освітнього процесу сучасними електронними технологіями навчання, створення фонду навчальних та методичних матеріалів в електронному вигляді, а також необхідного обладнання навчальних аудиторій, Алгоритм ДН з використанням платформи «ZOOM», має наступний вигляд:

- не менше, ніж за тиждень до заняття, курсанти одержують від викладача електронною поштою навчальні матеріали у форматі документа Microsoft Word, або Microsoft Excel для попереднього вивчення та паперового або електронного конспектування змісту майбутнього заняття (що одержало назву «упереджувального навчання»);
- за добу до заняття командир навчальної групи одержує електронною поштою презентацію заняття слайдами в форматі JPEG, яку під час заняття висвітлює нумерованими слайдами за голосовими командами викладача;
- курсанти на дистанційних аудиторних лекціях сліdkують, з використанням попередньо створеного конспекту, за викладом навчального матеріалу і мають можливість звернутися до викладача за необхідними додатковими поясненнями;
- на практичних (інтерактивних лабораторних) заняттях курсанти ведуть розв'язок практичних задач біля дошки, також повноцінно перевіряється готовність навчальної групи до заняття;
- рубіжні тематичні контролю виконуються за індивідуальними комплексними завданнями в електронному вигляді, або фотографуються і електронною поштою відправляються викладачу на перевірку і оцінювання.
- консультації проводяться як в груповому порядку (аудиторно, з використанням «ZOOM») так і індивідуально (з використанням можливостей прикладення Viber).

Таким чином, вдалося досягти максимально можливого наближення умов дистанційного навчання військових курсантів до звичних умов традиційного навчання, що дозволило подолати значну кількість виниклих проблем, в тому числі повністю припинити обмін паперовими документами на час карантину.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВІЙСЬКОВОМУ ВНЗ

ГОРЛІЧЕНКО М.Г., ДРОЗДОВ М.О.

Військова академія, м. Одеса, Україна

Під час терміново впровадженого дистанційного навчання значно посилюються психолого-педагогічні проблеми освітнього процесу.

Найважливішою з них можна назвати мотиваційний фон навчання. Між тим, успішне дистанційне навчання передбачає, що курсант ВВНЗ має бути достатньо мотивованим на навчання, тому що в таких умовах значно зростає роль правильно організованої та плідної самостійної роботи курсанта.

Другою, і теж дуже важливою, проблемою є відсутність постійного живого контакту викладача з кожним з курсантів, яких він навчає. При цьому ця проблема є взаємною у співвідношеннях викладача і курсанта. Між тим, важлива роль постійної особистісної освітньої взаємодії найкращим чином спостерігається на прикладі максимально індивідуалізованого навчання – репетиторства.

Для подолання зазначених вище проблем авторами пропонується:

- періодично (не рідше ніж раз на тиждень), з дотриманням норм карантинної безпеки, викладачу слід коротко безпосередньо спілкуватися з тими, хто навчається, з метою збереження важливого психологічного відчуття у курсантів, що викладач живо турбується їх проблемами навчання і вважає досягнення мети навчання своєю найважливішою справою;
- під час ведення дистанційного заняття з використанням платформи ZOOM викладач повинен безперервно спостерігати кожного, кого навчає;
- дистанційне навчання має бути комфортним для курсантів, тому мають надійно та якісно працювати засоби зв'язку та іншого технічного забезпечення дистанційного навчання в умовах повного навчального та методичного супроводу аудиторних занять і самостійної роботи з боку викладача;
- особливого значення здобувають постійно діючі засоби самостійного контролю знань, які мають бути, водночас, посильними і достатньо інформативними для курсанта про рівень здобутих ним знань, вмінь та навичок.
- необхідно постійно переконувати курсантів на відчуття ними особистої відповідальності за наслідки самостійної роботи для успіху всього навчання;
- всебічно посилювати практичну спрямованість освітнього процесу.

Практика освітнього дистанційного процесу на кафедрі Фундаментальних наук Військової академії довела доречність та ефективність таких пропозицій.

АКТИВНЫЕ МЕТОДЫ ОБУЧЕНИЯ КАК СПОСОБ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА

ДЖЕВЕЦКАЯ Е.В., ПОПЕРЕШНЮК Н.А.

*Бендерский политехнический филиал Приднестровского государственного
университета им. Т.Г. Шевченко г. Бендеры, Приднестровье*

Информационный бум, сопровождающий нашу жизнь, заставляет нас, педагогов, пересматривать традиционные формы работы, переосмысливать содержание образования. Развитие науки, общества, новых технологий идет столь быстрыми темпами, что новые знания достаточно быстро теряют свою актуальность, устаревают.

Цель - теоретически обосновать и практически подтвердить эффективность применения активных методов обучения.

Объект исследования - активные методы, как средство обучения.

Предмет исследования - способы совершенствования образовательного процесса при изучении технических дисциплин.

Гипотеза исследования - совершенствование образовательного процесса при изучении технических дисциплин будет результативным, если применять активные методы обучения.

Задачи исследования:

- проанализировать состояние проблемы использования активных методов обучения в теории и практике высшего образования;
- дать характеристику активным методам обучения, раскрыть их сущность, формы и особенность их применения;
- экспериментальным путем выявить влияние активных методов обучения на знания, умения и навыки студентов при изучении технических дисциплин.

Для реализации **первой задачи** был проведен анализ специальной литературы в области проблемы использования активных методов обучения в теории и практике высшего образования.

Важнейшим средством активизации личности в обучении выступают активные методы обучения.

Активные методы обучения — это методы, которые побуждают учащихся к активной мыслительной и практической деятельности в процессе овладения учебным материалом. Активное обучение предполагает использование такой системы методов, которая направлена главным образом не на изложение преподавателем готовых знаний, их запоминание и воспроизведение, а на

самостоятельное овладение учащимися знаниями и умениями в процессе активной мыслительной и практической деятельности.

Для реализации **второй задачи** был проведён анализ научных исследований по активным методам обучения, формы и особенность их применения в техническом ВУЗе.

К активным методам обучения относятся: Анализ конкретных ситуаций, разыгрывание, игровое производственное проектирование, семинар-дискуссия (групповая дискуссия), «круглый стол», дискуссия (от лат. discussio — исследование, рассмотрение), мозговой штурм (мозговая атака, брейнсторминг), деловая игра, драматизация, театрализация.

Для реализации **третьей задачи** был проведен педагогический эксперимент в рамках преподавания дисциплины «Газоснабжение» у студентов 3-х и 4-ых курсов с целью выявления знаний, умений и навыков по данной дисциплине, так же был составлен график занятий с применением активных методов обучения, с целью повысить знания, умения и навыки у студентов.

Опытно - экспериментальную работу я проводила на базе Бендерского политехнического филиала Приднестровского государственного университета в группах высшего образования профиль «Теплогазоснабжение и вентиляция» (БП17ДР62ТГ1 (312) и БП16ДР62ТГ1 (412) группы).

На 2019-2020 у.г. в данных группах обучалось следующее количество студентов: в группе БП17ДР62ТГ1 (312) – 11; в группе БП16ДР62ТГ1 (412)- 14.

В октябре было проведено анкетирование студентов, которое показало уровень знаний, умений и навыков, учащихся по дисциплине «Газоснабжение».

В 312 группе 11 человек. В анкетировании участвовало 11 человек.

По результатам анкетирования учащихся 312 группы мы можем сделать следующие выводы: *Низкий уровень* знаний, умений и навыков у учащихся в данной области: 5 человек (46%). *Средний уровень* знаний, умений и навыков у учащихся в данной области: 3 человек (27%). *Высокий уровень* знаний, умений и навыков у учащихся в данной области: 3 человека (27%).

В 412группе 14 человек. В анкетировании участвовало 14 человек.

По результатам анкетирования учащихся 412группы мы можем сделать следующие выводы: *Низкий уровень* знаний, умений и навыков у учащихся в данной области: 5 человек (36%). *Средний уровень* знаний, умений и навыков у учащихся в данной области: 6 человек (43%). *Высокий уровень* знаний, умений и навыков у учащихся в данной области: 3 человека (21%).

Проанализировав показания по данным группам, можно сказать, что уровень знаний, умений и навыков у учащихся по дисциплине «Газоснабжение» достаточно низок. Это говорит о том, что студенты не очень хорошо знают, как вести себя в той или иной производственной ситуации.

На основании анкетирования был составлен график проведения занятий по дисциплине «Газоснабжение» с использованием активных методов обучения, с целью повышения знаний, умений и навыков учащихся.

Данный график апробирован на базе БПФ ПГУ им. Т.Г. Шевченко. В 312 группе в ноябре и декабре месяце было проведено 5 занятий по дисциплине «Газоснабжение» с использованием активных методов обучения, по составленному графику.

После того, как в 312 группе были проведены занятия по дисциплине «Газоснабжение» по составленному графику, с применением активных методов обучения, преподаватель провела **контрольный этап** эксперимента. В декабре было проведено повторное анкетирование студентов, которое показало уровень знаний, умений и навыков по дисциплине «Газоснабжение» после проведенной работы в 312 группе.

В 312 группе 11 человек. В анкетировании участвовало 11 человек.

По результатам повторного анкетирования учащихся 312 группы мы можем сделать следующие выводы: *Низкий уровень* знаний, умений и навыков у учащихся в данной области: 0 человек (0%). *Средний уровень* знаний, умений и навыков у учащихся в данной области: 3 человек (27%). *Высокий уровень* знаний, умений и навыков у учащихся в данной области: 8 человек (73%).

В 412 к группе 14 человек. В анкетировании участвовало 14 человек.

Напомним, что в этой группе никакие уроки с применением активных методов обучения с целью повышения знаний, умений и навыков по дисциплине «Газоснабжение» не проводились.

По результатам повторного анкетирования учащихся 412 группы мы можем сделать следующие выводы: *Низкий уровень* знаний, умений и навыков у учащихся в данной области: 4 человек (28 %). *Средний уровень* знаний, умений и навыков у учащихся в данной области: 6 человек (44%). *Высокий уровень* знаний, умений и навыков у учащихся в данной области: 4 человека (28%).

Таким образом, вследствие регулярного применения активных методов обучения на занятиях у студентов повысились знания, умения и навыки в области газоснабжения. Гипотеза подтверждена.

Список литературы:

1. Лапыгин, Ю.Н. Методы активного обучения: Учебник и практикум / Ю.Н. Лапыгин. - Люберцы: Юрайт, 2016. - 248 с.
2. Матяш, Н.В. Методы активного социально-психологического обучения / Н.В. Матяш. - М.: Academia, 2019. - 200 с.
3. Научный портал «Библиотека учебной и научной литературы» [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.i-u.ru/biblio>

РОЛЬ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ БУДІВЕЛЬНОЇ ІНДУСТРІЇ

ДОВГАНЬ О.Д., ХЛИЦОВ М.В.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Останні десятиліття вирізняються надзвичайно високими темпами змін у будівельній галузі, реалізація котрих супроводжується новими архітектурно-конструктивними рішеннями, що потребують підготовки висококваліфікованих фахівців з виробництва будматеріалів із заданими експлуатаційними і/або художньо-естетичними властивостями. Велика роль в підготовці кваліфікованих спеціалістів відводиться завершальному етапу – атестаційній випускній роботі. Це обумовлено тим, що зміст випускної роботи і рівень її захисту є одними із головних критеріїв щодо оцінки якості реалізації освітньої програми. Під час виконання випускної роботи студент отримує навички не лише з систематизації та закріплення набутих у ЗВО теоретичних знань, але й певною мірою, розширює і доповнює їх при проходженні практичної підготовки, опрацюванні спеціальної науково-технічної літератури тощо. Це сприяє розвитку в молодого спеціаліста навичок самостійного рішення технологічних задач у виробничих умовах. Не менш важливим є те, що отримані знання з основ сучасних технологій дозволять фахівцеві поза виробництвом добре орієнтуватися у пропозиціях будівельного ринку, який постійно поповнюється новими матеріалами й виробами, і при цьому надавати критичну та об'єктивну їм характеристику. Головною складовою при проектуванні технологом-будівельником технологічних ліній з виробництва будівельного матеріалу, виробу чи конструкції є отримання конкурентоспроможного продукту на будівельному ринку відповідно до вимог часу. Вирішення нагального завдання можливе за рахунок комплексного підходу, який включає в себе використання ефективної вихідної сировини, зокрема відходів промисловості, енергозберігаючої технології виготовлення з урахуванням світових досягнень в області будівельної індустрії, а також технологічність застосування матеріалу на об'єкті. При цьому, кожний технологічний напрямок є окремим самостійним предметом глибокого вивчення при засвоєнні певної освітньої компоненти навчального плану з підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою «*Технології будівельних конструкцій, виробів і матеріалів*». В свою чергу, поява за останні десятиліття більш прогресивних будівельних матеріалів й виробів і, відповідно затверджених для них ряду нормативних документів, зумовило необхідність видання методичних вказівок для підготовки магістерської роботи за вказаною програмою. В розробленому методичному матеріалі наведено поетапне детальне пояснення підготовки всіх розділів випускної роботи із зазначенням необхідної літератури. Зокрема, наведений доволі об'ємний список літературних джерел дозволить надати методичну, технічну й організаційну допомогу магістру-випускнику самостійно підготувати атестаційну випускну роботу.

ВИДИ КОНТРОЛЮ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

ДУМАНСЬКА Л.Б.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

На сучасному етапі важливою складовою професійної підготовки студентів технічних вищих закладів освіти є забезпечення високого рівня опанування професійної комунікації.

Оцінювання знань, навичок та умінь студентів є важливим засобом зворотного зв'язку, який показує результативність навчання. Враховуючи результати контролю знань, можна запобігти становленню помилкових навичок, зробити узагальнені висновки, за потреби змінити прийоми навчання, скоректувати завдання.

Вчені-методисти розрізняють види контролю: попередній, який необхідний для визначення початкового рівня знань студентів 1 курсу та перевірки правильності виконання первинної дії за зразком; початковий, що спрямований на перевірку засвоєння навичок і вмінь; стартовий, який сприяє якісному та швидкому визначенню початкових знань та навичок студентів; поточний контроль, що безпосередньо націлений на формування навичок та вмінь і постійно супроводжує навчальну діяльність; коректний контроль, який використовується переважно у навчанні усного мовлення; проміжний контроль, що необхідний для перевірки знань, умінь та навичок при вивченні теми, розділу дисципліни; періодичний, який має на меті з'ясування рівня засвоєння учнями мовного/мовленнєвого матеріалу; підсумковий контроль, який враховує результати поточного і періодичного контролю.

Наразі значного поширення набув тестовий контроль перевірки знань, умінь та навичок студентів. Тести є економними у часі проведення та підготовки, сприяють формуванню та розвитку навичок аналізу, синтезу, узагальнення, активізують інтелектуальну діяльність студентів, уможливають перевірку великого за обсягом матеріалу за короткий проміжок часу, сприяють вчасному внесенню коректив у навчальний процес, дозволяють робити узагальнені висновки.

Оскільки навчальний процес має бути побудованим за принципом інтерактивної взаємодії студента з викладачем у різноманітних мовних ситуаціях, повинен розвивати самостійність студента, його творчу активність та відповідальність за кінцевий результат, систематичне проведення вищезазначених видів контролю знань сприятиме підвищенню ефективності навчання і створенню необхідних умов для мовної підготовки студентів.

ІНОВАЦІЙНІ ФОРМИ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

ДУШКІН Ю.Г., ЧКАЛОВ А.П., МАМІЧ В.В.

Військова академія, м. Одеса, Україна

Педагогічна практика надає багато прикладів інноваційних підходів до організації методичної роботи, коли використовуються як традиційні, так і нетрадиційні форми та методи. Наприклад, організаційно-функціональна модель методичної роботи у ВНЗ передбачає такі її напрями: - пізнавальна діяльність – формування свідомості НПП, вивчення нових педагогічних технологій; - тематична діяльність – опрацювання отриманої інформації, визначення шляхів вирішення актуальних проблем, генерація нових педагогічних ідей; - практична діяльність – впровадження в педагогічну практику результатів пізнавальної і тематичної діяльності, формування у НПП навичок використання інноваційних педагогічних технологій.[1, с. 41-43]

Найбільш сучасною інноваційною формою методичної роботи є майстер-клас це форма передачі досвіду шляхом показу прийомів роботи. Вона сприяє вивченню і впровадженню в практику інноваційних технологій, розповсюдженню прогресивного педагогічного досвіду. Очолюють майстер-класи досвідчені, творчі педагоги, досвід роботи яких вивчено та узагальнено. Мета діяльності майстер-класу – удосконалення наукової, методичної, професійної підготовки НПП, підвищення рівня умінь та навичок навчання і виховання. Основне завдання майстер-класу – сприяння розвитку педагогічної творчості, передача авторського досвіду з метою удосконалення освітнього процесу, робота з викладачами-початківцями. Успіх роботи майстер-класу, в першу чергу, залежить від бажання керівника передавати свій досвід роботи та від якості проведення методичного заходу. При виборі цієї форми роботи необхідно визначити: тему, мету, завдання, орієнтовний зміст роботи; очікувані результати; керівника і слухачів майстер-класу; регламент роботи; форму підбиття підсумків роботи. Актуальними темами роботи майстер-класів можуть бути: - прикладна спрямованість змісту навчальних програм; - методи та прийоми сучасного заняття; - особистісне орієнтований підхід до проведення заняття; - раціональне використання робочого часу на занятті; - розвиток особистості здобувача вищої освіти в системі компетентнісно-орієнтованого підходу до навчання і виховання; - створення на занятті оптимальної психолого-педагогічної атмосфери; - врахування індивідуальних особливостей слухачів; - застосування ІКТ та методів продуктивного навчання; - формування

у слухачів навичок використовувати набуті знання та уміння в реальних життєвих ситуаціях тощо. До майстер-класу зараховуються педагоги, які бажають ознайомитись із досвідом роботи педагога-керівника, запозичити кращі ідеї колеги щодо навчальної діяльності. Робота майстер-класу організовується згідно з планом роботи на рік, затвердженим вченою радою ВНЗ, при наявності одного і більше учасників. Засідання проводяться один раз на місяць за такою схемою: - повідомлення теми і мети; - представлення власної педагогічної системи з даної теми; - презентація ілюстративно-методичних матеріалів, які розкривають практичні напрацювання керівника; - коментований показ методів, прийомів роботи (моделювання, фрагмент відеозапису, заняття-імпровізація тощо), які розкривають технологію педагогічної системи з теми майстер-класу; - проведення самоаналізу заняття або поза аудиторного заходу; - запитання слухачів керівнику з опрацьованої теми заняття.[2, с. 21-23]

Цікавою нетрадиційною формою методичної роботи є творча лабораторія – це форма роботи, що об'єднує педагогів-практиків, які займаються освітньою діяльністю з певних напрямів. Тематика роботи лабораторії охоплює проблеми навчання, виховання та розвитку здобувачів вищої освіти та НПП. Важливим елементом функціонування творчої лабораторії є співпраця з науковцями, оскільки результати експериментальної роботи мають бути проаналізовані та популяризовані серед широких кіл освітянської громадськості. Творча лабораторія може охоплювати педагогів різного фаху, представників органів управління освітою, адже вона розробляє інноваційні методи та форми освітньої діяльності. Робота лабораторії може будуватися на заочному принципі, тобто деякі проблеми, що вимагають групової взаємодії під керівництвом керівника, можуть вирішуватися під час засідання круглих столів, семінарів, тренінгів, зустрічей тощо. Інші можуть відпрацьовуватися дистанційно у вигляді домашнього завдання чи самостійної роботи слухачів творчої лабораторії в перервах між заняттями. План роботи творчої лабораторії передбачає наявність проблеми, що вивчається або удосконалюється, керівника, провідних спеціалістів та слухачів. У плані роботи зазначаються мета, завдання функціонування лабораторії, тематика і терміни проведення засідань, форми їх проведення та відповідальні особи.

Література:

1. Закону України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року № 1556-VII.
2. Методична робота у вищому військовому навчальному закладі: Навчально-методичний посібник / М. А. Бутник, В. Г. Головань, М. О. Дроздов, В. О. Ройлян. – Одеса : Військова академія, 2014. – 207 с.

ДОСВІД УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН НА НАВЧАЛЬНІЙ ПЛАТФОРМІ КЛАСРУМ

**ЄКСАРЬОВА Н.М.,
ЄКСАРЬОВ В.А.**

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Перенос освітнього процесу в електронне середовище на особистому досвіді дозволив розширити границі навчання, не тільки з погляду кількості студентів, але й з урахуванням тимчасових і просторових показників. Так, одночасно з об'явою карантину оперативно було сформовано курси професійно орієнтованих дисциплін для потоків студентів з 3 та 8 груп для третього і п'ятого курсів АХІ на платформі вебсервісу Google Classroom. Водночас особлива увага приділялася методологічним аспектам навчання на основі таких дидактичних принципів як мультимедійність, інтерактивність, доступність.

Методичний блок мав на меті дати повну підтримку процесу формування професійної компетентності фахівців з архітектури з використанням сучасних smart (розумних) технологій. Динаміку формуванню навчальної траєкторії надало наповнення курсу навчально-методичним комплексом з дисциплін (силабус, конспект лекцій, методичні рекомендації, презентації в PowerPoint) і зовнішніми електронними освітніми ресурсами (наукові, інформаційні, довідкові матеріали) для кращого унаочнення та візуалізації цих «артефактів розуміння».

Такі інтерактивні елементи, як практичні завдання (клаузури, графічні ескізи) було розроблено з метою активізації діяльності студентів, індивідуального контролю засвоєння знань та самоконтролю, надання рівного доступу всім учасникам освітнього процесу і забезпечення його модернізації.

Сучасні інформаційно-комунікаційні засоби фактично формують педагогічну технологію, мета якої переслідує творчий розвиток особистості та заснована на принципі самостійного навчання. Обов'язковою умовою ефективного використання дистанційних технологій є якісне інформаційне наповнення, що забезпечує підтримку процесу навчання на високому рівні.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ ПРИ ДИСТАНЦІЙНОМУ ВИВЧЕННІ ГРАФІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

КАЛІНІН О.О., КАЛІНІНА Т.О., ДОЦЕНКО Ю.В.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Третій навчальний семестр академія будівництва та архітектури, як і інші ВНЗ України, працює в умовах епідемії Covid-19. В [1] описана методика дистанційного проведення практичних занять за однією з тем нарисної геометрії серед студентів першого курсу архітектурно-художнього інституту.

Якщо деяка частина практичних занять в період послаблення режиму карантину проводилася очно в аудиторіях, то лекційний матеріал викладався в основному в режимі online. У цьому випадку, за відсутності методичних напрацювань кожен лектор читав лекції, в основному, керуючись своїм баченням у вирішенні цієї проблеми.

Доречно зазначити, що спочатку як і студенти, так і викладачі зіткнулися з проблемою встановлення контакту викладач-студент, який в першу чергу пов'язаний з недоліком комп'ютерного забезпечення. Режим online і очне виклад лекційного матеріалу мають свої особливості.

Природно, що кожен лектор, виходячи зі свого бачення, прагне створити атмосферу, наближену до очного викладу читаного матеріалу.

В порядку накопичення досвіду і відпрацювання методики лекцій з інженерної графіки для студентів ПЦБ при дистанційному навчанні лектор читав у відсутності студентів в аудиторії, дотримуючись умов карантину, з викладом етапів графічного матеріалу на стандартній дошці. По ходу лекції відеозапис транслиювалася студентам. При цьому студенти мали можливість не тільки прослухати лекцію, а й отримати її запис для подальшого детального вивчення. За численними відгуками студентів викладений вище метод читання лекційного матеріалу для них найбільш прийнятний, так як виклад матеріалу було найбільш ефективним при прослуховуванні і подальшого опрацювання.

Література

Сидорова Н.В., Доценко Ю.В., Думанська В.В., Калінін О.О. Переваги та недоліки дистанційного вивчення графічних дисциплін в умовах карантину. Інноваційна педагогіка, 2020. Вип. 30. Т.1. С.142-146.

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ МАЙБУТНІМИ ІНЖЕНЕРАМИ - БУДІВЕЛЬНИКАМИ

КАРТЕЛЬ Т.М., СИВОКІНЬ Г.В.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Навчання іноземним мовам в Україні реформується у світлі основних досягнень європейських країн у цій галузі. Ідеї мовної політики Ради Європи все більше визнаються в нашій країні: кількість мов, які вивчаються, збільшується; збільшується кількість людей, які говорять хоча б на одній іноземній мові; декілька іноземних мов вивчають у загальноосвітніх школах; Університети збільшили академічні години на вивчення іноземних мов; в деяких вищих навчальних закладах іноземна мова вважається другою робочою мовою [1, с.54].

Практика доводить, що інженер-будівельник, який вільно володіє іноземною мовою, активно використовує її у своїй професійній діяльності, має кращі можливості та значні переваги у працевлаштуванні. І це особливо важливо, коли випускникам не гарантується працевлаштування після закінчення університетів, і вони стикаються з проблемою самозайнятості. Реальність сьогодні полягає в тому, що набір спеціалістів, як правило, базується на конкурсному відборі, однією з вимог якого є володіння мовою. Це свідчить про зростаюче соціальне значення іноземної мови в сучасних соціально-економічних умовах. Це створює позитивну конкуренцію та заохочує студентів вищих технічних навчальних закладів отримати якісну підготовку з іноземних мов.

Досвід роботи в технічному вищому навчальному закладі показує, що володіння мовою майбутнім інженером-будівельником передбачає його комунікативну компетентність, тобто здатність спілкуватися іноземною мовою відповідно до ситуації. Комунікативна компетенція, безсумнівно, включає лінгвістичну компетентність, але її основна увага зосереджена на інтуїтивному розумінні, сприйнятті соціальних та культурних правил та цінностей, що несуть повідомлення. Наявність комунікативної компетенції також передбачає, що викладання іноземної мови повинно включати соціальні, міжособистісні та культурні аспекти, і це також важливо порівняно з граматичним та фонетичним аспектами.

Проблема викладання іноземної мови полягає в тому, як допомогти студенту досягти рівня знань, який сам студент вважає ефективним (корисним), і як не

застрягти, зупинитися на рівні, коли іноземна мова не підходить, тобто коли неможливо використовувати мову через брак знань. З цієї причини ми дотримуємось дидактичної точки зору, що знання іноземної мови майбутніми інженерами-будівельниками можна описати на чотирьох рівнях: офіційне набуття знань, семантичне набуття знань, комунікативні здібності та креативність.

Цей процес можна розділити на два етапи: набуття навичок та їх використання на практиці іншомовного спілкування [2, с.267]. На першому етапі студент займається вивченням іноземної мови як системи (форми та значення), спілкування на цьому етапі утруднене та суворо обмежене. Студент залежить від допомоги як при вивченні мовної системи, так і при використанні її для спілкування. Цей етап закінчується, як тільки студент відчуває впевненість у тому, що він може використовувати іноземну мову у своїх цілях, можливо, не зовсім правильно, для слухання, розмови, читання чи письма. Потім учень, подолавши стадію більш вільного спілкування, переходить на стадію «самостійності».

Загалом, успішне вирішення проблеми вивчення іноземних мов студентами технічних спеціальностей вимагає вирішення трьох основних завдань:

- розбіжність між домінуванням у процесі мислення рідної мови учнем (та іншими раніше вивченими мовами) та неадекватністю знань мови, яку викладають, що умовно може бути класифіковано як "спілкування";
- розбіжність між свідомим вивченням іноземних мов та підсвідомим автоматизованим або більш інтуїтивним способом вивчення іноземних мов, який ми класифікуємо як «зовнішній-внутрішній»;
- розбіжність між рівнем володіння іноземною мовою, коли необхідно впоратися з труднощами оволодіння новою мовою як кодом, тобто звертати увагу на мовні форми і водночас спілкуватися цією мовою, який має загальноприйняту назву «кодовий зв'язок» [3, с.43].

Процес навчання іноземних мов майбутніх будівельних інженерів доводить, що навіть у модельованих ситуаціях вивчення мови комунікативна стратегія може бути ефективним інструментом викладання, оскільки створює ситуації, близькі до природних.

Література:

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. українського вид. проф. С.Ю.Ніколаєва – К.: Ленвіт, 2003. – 273с.
2. Rivers W.M. The Foreign Language Teacher and Cognitive Psychology or Where do We Go from here? – London: University of Chicago Press. 1964. – 465p.
3. Trim J.L.M. Some Possible Lines of Development of an Overall Structure for a Foreign Language Learning by Adults. – Strasbourg. Council of Europe. 1978. – 81p.

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-АРХІТЕКТОРІВ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АРХІТЕКТУРИ, ДИЗАЙНУ І ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

КОНШИНА О.М.

*Одеська державна академія будівництва та архітектури,
м. Одеса, Україна*

Сучасний етап розвитку суспільства ставить перед системою освіти завдання підвищення якості професійної підготовки фахівця. Головною цінністю вищої професійної освіти є її соціально - виховна функція, орієнтована на підготовку небайдужого ремісника, та висококомпетентного фахівця, одухотвореного ідеєю творіння, який, розуміє перспективи розвитку суспільства. Це потребує вирішення завдань гуманізації освіти, як процесу створення умов для творчої самореалізації особистості і її самовизначення. Сучасна освіта прагне виховати таку особистість, яка змогла б реалізувати себе в самостійній професійній діяльності, займалася б питаннями подальшого саморозвитку, яка здатна вирішувати актуальні соціально-культурні завдання, що володіє цілісним баченням наукової картини світу. Така тенденція освіти і на сьогоднішній день є актуальною для всіх сфер освіти, особливо для тих, де поняття "творчість" становить невід'ємну частину самого навчального процесу в архітектурно-художній освіті [2]. Модель навчання у вищій школі повинна бути побудована таким чином, щоб вона в першу чергу виховувала потребу в інтелектуальній праці. Це особливо стосується художньої сфери освіти, оскільки, довузівська система освіти вселяла учням, що образотворча праця - це тільки емоції, почуття і йшла на поводу емпіричного, суб'єктивного сприйняття дітьми навколишнього світу. Потреба в інтелектуальній діяльності, в свою чергу повинна перерости в стан душі молодої людини. Усвідомлення того, що натхнення - це результат тривалої наполегливої інтелектуально-духовної праці і боротьби з такими душевними пороками, як, наприклад, лінь, дає правильне розуміння творчого процесу: відкривати для себе щось нове в цьому світі. Але одна справа - відкривати щось для себе, інша - відкривати і створювати для людей. Саме в цьому випадку людина відчуває не тільки духовну потребу, а й духовну радість від усвідомлення своєї ролі в суспільстві, що надає їй професійну впевненість, формує її внутрішню культуру, її світогляд, а також, соціальну відповідальність перед людьми. "Мистецтво здатне одухотворити весь науковий і технічний прогрес, освітити його ідеями гуманізму" [1]. У цьому сенсі, воно здатне одухотворити і саме архітектурно-художню освіту,

зробити її більш глибокою за змістом. На сьогоднішній день доводиться констатувати, що проблеми визначення методичних основ професійної підготовки архітектора засобами образотворчого мистецтва вимагають додаткового вивчення. Дослідження і досвід практичної роботи дозволили сформулювати протиріччя між: гуманізацією архітектурно-художньої освіти як стратегічною лінією модернізації системи професійної підготовки і сформованими традиціями професійної підготовки архітектора; стереотипами архітектурних рішень, що склалися в роки командно-адміністративного регулювання економіки України та сучасними вимогами організації матеріально-просторового середовища; потребою міждисциплінарної інтеграції блоків дисциплін образотворчого та архітектурного циклів і рівнем розробки теоретичних і методичних основ їх забезпечення.

Література:

1. Брушлинский А.В. Мышление и прогнозирование / А.В.Брушлинский. - М.: АПН РСФСР, 1979.-250с.
2. Григорьева В.Б. Изобразительная подготовка будущих архитекторов в жанре городского пейзажа // International Scientific and Practical Conference «World Science». №10(26), Vol.3. октябрь 2017. С. 42-44.
3. Коншина О.М. Методичні вказівки з дисципліни «Рисунок 3», до практичних занять «Зображення міських парків або скверів з елементами малих архітектурних форм на прикладі міста Одеса» для студентів освітнього рівня «Бакалавр» за галуззю знань 19 «Архітектура та будівництво», спеціальність 191 «Архітектура та містобудування»/ Коншина О. М. – Одеса: Друкарня ОДАБА, 2018р – 47 с.
4. Трутнев І.А., Коншина О.М. Методичні вказівки до практичних завдань з дисципліни «Рисунок, живопис, скульптура. Рисунок 3» з теми: «Зображення внутрішнього замкнутого простору на прикладі одеських двориків» напрямку підготовки 6.060102 «Архітектура» освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»./ Трутнев І.А., Коншина О.М. Одеса: Вид-во ОДАБА 2017р. С. -54.
5. Трутнев І.А., Коншина О.М., Споденюк С.І. Методичні вказівки до практичних завдань з дисципліни «Рисунок, живопис, скульптура. Рисунок 4» з теми: «Зображення екстер'єру пам'ятника архітектури на прикладі міста Одеса». напрямку підготовки 6.060102 «Архітектура» освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»./ Трутнев І.А., Коншина О.М., Споденюк С.І., Одеса: Вид-во ОДАБА 2017р. С. – 34.

УДОСКОНАЛЕННЯ ХУДОЖНЬО-ОЗНАЙОМЧОЇ ПРАКТИКИ МАЙБУТНІХ АРХІТЕКТОРІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

КОРІНЬОК В.В., БІЛГОРОДСЬКА О.Є., КОРІНЬОК Р.М.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Рисунок з натури є одним з найважливіших предметів в навчанні майбутніх архітекторів, що сприяє розвитку логічного мислення, гострого, активного і емоційного бачення світу. У книзі «Графіка і архітектурна творчість» К. Зайцев розглядає окремо два поняття – рисунок архітектора і архітектурний рисунок. Рисунок архітектора – рисунок з натури архітектурної споруди, архітектурного пейзажу, зарисовки і начерки. Такий рисунок не має пряму мету створити твір образотворчого мистецтва. Скоріше, це спосіб вивчення будови природних та архітектурних форм з метою розвитку образного мислення або пошуків нових архітектурних образів. Рисування – не пасивний процес копіювання натури, а активна аналітична робота, робота «думки, ока та руки» [3, с. 55]. Історія розвитку образотворчої діяльності архітекторів надає безліч прикладів, які демонструють багатство та різноманіття засобів, прийомів і методів рисунка.

Образотворча діяльності архітекторів В. Щуко, С. Ноаковського, А. Власова, Д. Суховазо всім не є однозначною. Їх рисунки відрізняються різним ступенем опрацьованості та реалістичності, відмінністю використанням графічних засобів і прийомів, характером лінійного рисунка і багатством світлотіньового трактування. Багато їхніх робіт можна розглядати як зразки графічного мистецтва. Саме тому так важливо, щоб архітектурний рисунок став рисунком архітектора. Став засобом вираження ідеї, досяг своєї мети «донести основну думку і переконати» замовника як майбутнього роботодавця. Для цього важливо на перших курсах формування художньо-графічних умінь і навичок виконувати різні зображення. Особлива роль відводиться художньо-ознайомчій практиці. Художньо-ознайомча практика пов'язана з вивченням архітектурно-просторової структури і стилістичної канви міста Одеси, в Одеській державній академії будівництва та архітектури проводиться на II курсі на пленері відповідно до навчальних планів і програм Архітектурно-художнього інституту. Нашою метою стає оновлення програми з художньо-ознайомчої практики як складової частини архітектурної освіти майбутніх архітекторів.

Пленер (фр. *plein air* – «на відкритому повітрі») – образотворча діяльність (живопис, рисунок) на відкритому повітрі на відміну від роботи в майстерні. Метою – є діяльність на відкритому повітрі, на відміну від роботи в майстерні, для більш вдалої передачі природного освітлення (лінійної та повітряної

перспективи), відтворення реальних предметів, відтінків кольору, що безпосередньо спостерігаються в природі; розвиток і удосконалення загальної архітектурно-художньої культури, вміння аналізувати стилістичні особливості, структуру і форму будівель та їх комплексів за допомогою зображення архітектурних об'єктів у просторі та архітектурного середовища, що їх оточує, безпосередньо з натури, закріплення умінь впевненого і вільного вираження архітектурної думки графічними засобами.

Основні завдання:

1. Шляхом копіювання робіт майстрів архітектурно-художньої графіки і живопису вивчити лінійні та світлотіньові техніки, а також здобути навички (живописного відображення архітектурного об'єкта в різних станах освітленості (час доби і погода).

2. Ознайомитись зі стилістичними та містобудівними особливостями архітектурного середовища, побудовою простору, композиційно-художніми закономірностями, ритмом та масштабом архітектурних форм;

3. Навчитися визначати найбільш цікаві та виразні ракурси, переконливо зображати архітектурні об'єкти та ансамблі у перспективі, передавати особливості зображуваного об'єкта та його емоційно-образну складову за допомогою графіки або живописного колориту;

4. Освоїти виконання «швидких» рисунків, ескізів, начерків, що відрізняються умовністю зображення, лаконічністю, масштабністю, виразністю;

5. Освоїти основи різних графічних і живописних технік та образотворчих матеріалів.

В умовах пленеру зростає роль начерків – «швидких» рисунків-скетчів, оскільки треба враховувати мінливість погоди і намагатися за короткий час відобразити загальний стан, основні тональні відносини, освітлення, тональні та кольорові плями і т. ін. Як в умовах міської забудови, де великі споруди розташовані близько одна одної, так і в природному оточенні архітектурний об'єкт (будівля, ансамбль) часто неможливо побачити повністю. Будівля, що виключена з оточення, не передає атмосферу місця, важливий контекст – та вулиця, той двір, елементи дороги та благоустрою, які характеризують цей простір [2; 3].

Спостерігати архітектуру в процесі рисування – означає помічати головне, бачити конструкцію форми, взаємозв'язок цілого і окремих частин, розуміти ідею композиційного і просторового розташування, масштабність і пропорційні співвідношення. Необхідно розвивати просторове мислення, тобто здатність усвідомлено сприймати об'єкт в його цілісній будові, фіксувати його форму з різних точок зору, представляти і розуміти його положення у просторі.

Всі спостереження натури потрібно заносити в маленький блокнот у вигляді начерків і зарисовок. Це – відмінна практика для розвитку очей і вдосконалення «швидкого» рисунка. Без начерку не може бути успіху в тривалому рисунку – швидко побачити в натурі головне, підмітити характерні ознаки, тобто «схопити» основний образ і передати його мінімальною кількістю засобів за обмежений час.

Основний принцип – стислість та лаконічність виразу. Знайти найвигіднішу для зображення точку зору, найбільш цікаве освітлення. Вважаємо за потрібне додати, в програму художньо-ознайомчої практики - швидкий архітектурний скетчинг. Ескізи, за якими виконуються великі рисунки, необхідно затвердити у викладача. За результатами консультації з викладачем, необхідно вносити корективи в ескізи в тому випадку, якщо композиційне розміщення зображень архітектурного середовища на аркуші вимагає змін [3].

Архітектурний рисунок вимагає не фотографічної достовірності, проектної жорсткості та чіткості, а сміливого ракурсу та «живої» подачі. Величезну роль при сприйнятті об'ємної форми або рельєфу відіграє світлотінь. Той самий об'єкт в залежності від сили і напрямку освітлення, відстані від джерела світла та стану навколишнього середовища сприймається нами світлим або темним, плоским або рельєфним, близьким або далеким.

Тому при виборі освітлення необхідно враховувати характеристику архітектурної форми, щоб світло і тінь найбільш виразно виявляли її особливості. Закономірності світлотіні та повітряної перспективи, що існують в природі, повинні використовуватися в архітектурному рисунку творчо, залежно від характеру та змісту поставленого завдання. Граючись на контрастах світла і тіні, легше виявити емоційно-образну змістовність роботи. Світлотінь повинна збагачувати рисунок, робити його більш переконливим [4]. Важливим є те, що процес створення швидких начерків викликає у студентів зацікавленість та творче ставлення, що студенти бачать результати своєї праці, можуть швидко виконувати декілька начерків того самого об'єкта. У них є можливість експериментувати, шукати, здійснювати цікаву і продуктивну творчу роботу.

Література:

1. Архитектурный рисунок: современные технологии обучения: учеб. пособие / Ред.-сост. В.М. Соняк. – Екатеринбург: Архитектон, 2005. – 268 с.:ил.
2. Барщ, А.О. Наброски и зарисовки / А.О. Барщ. - М.: Искусство, 1970.
3. Зайцев, К.Г. Графика и архитектурное творчество / К.Г. Зайцев. - М.:Стройиздат, 1979.
4. Тихонов, С.В. Рисунок : учеб.пособие для студентов архитектурных специальностей. - М.: Стройиздат, 1996.

ПІДГОТОВКА КВАЛІФІКОВАНИХ СПЕЦІАЛІСТІВ У СФЕРІ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

КРАНІНА А.В., КРАНІНА О.М.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Важливою передумовою організації процесу формування компетентності майбутніх фахівців будівельного профілю є врахування психологічних особливостей студентів. Професійна компетентність, формування якої розпочинається з вступу у вищий навчальний заклад та продовжується у процесі фахової діяльності.

Основні проблеми студентського віку носять комплексний характер і взаємозалежні одна від одної. Вибір педагогічної системи навчання у вищому навчальному закладі, методів і форм її реалізації перш за все повинен враховувати психологічні особливості студента, оскільки головна мета освіти – розвиток тих якостей особистості, які потрібні їй самій та суспільству для включення у соціально-корисну діяльність.

Період навчання людини у вищому навчальному закладі – важливий період формування особистості в контексті знаходження самого себе і усвідомлення власних можливостей та перспектив у певних умовах і ситуаціях. Розвиток людини – цілісний процес, який відбувається як неперервне накопичення кількісних змін за кожним напрямом, їх перехід на якісно новий рівень. Психологи виділяють такі основні напрями розвитку людини: – фізичний – зміни, які відбуваються в масі тіла, рості, витривалості, динамічних і психофізіологічних показниках; – соціальний – опанування загальнолюдських норм існування в соціумі, підвищення соціального статусу, інтегрування в певне середовище, соціальна й національна ідентичність; – психічний – визрівання психічних функцій, поява нових функцій і можливостей, розширення свідомості, актуальних видів діяльності й засобів їх реалізації; – особистісний – забезпечення певного рівня цілісності перебігу фізичних і психічних процесів, виникнення специфічних системних ефектів – спрямованості, ціннісно-мотиваційної сфери, самосвідомості, рівня домагань, самооцінки, здатності до самоуправління тощо.

Головним завданням, що стоїть перед вищим навчальним закладом, це підготовка не просто фахівців, а професіоналів своєї справи. Сьогодні на одну з провідних позицій у структурі процесу формування особистості висуваються духовні, ціннісні та морально-етичні аспекти професійної діяльності. Тому проблема полягає в ефективному формуванні ціннісних орієнтацій у системі професійної підготовки. Для студентів провідною є навчально-професійна

діяльність, основними компонентами якої є мисленнєві дії: аналіз, рефлексія, змістові узагальнення, планування, які забезпечують розвиток перш за все теоретичного мислення, та формування практичних навичок за обраним фахом.

Молода людина прагне знайти для себе галузь успішного самоствердження. Якщо вона не знаходить свого задоволення у провідній для студента навчально-професійній діяльності, закономірно зміщується у інші сфери життя – у спорт, бізнес, громадську діяльність, хобі тощо.

Ставлення до студента як до соціально зрілої особистості, передбачає врахування того, що світогляд – це система поглядів людини не тільки на світ, але і на своє місце у світі. Формування світогляду студента передбачає розвиток його рефлексії, усвідомлення ним себе суб'єктом діяльності, носієм певних суспільних цінностей, соціально корисною особистістю.

Ефективність процесу підготовки майбутніх фахівців будівельного профілю залежить не тільки від змістового наповнення навчальних дисциплін, але й врахування особистісних особливостей студентів.

Відокремлюють три типи професійного образу світу студентів. Перший тип характеризується використанням ригідних форм поведінки, що може приводити до трансформації ціннісно-сислової сфери і утруднювати особистісно-професійне становлення. Пріоритетними цінностями є соціальна влада, задоволення, багатство, впливовість.

Другий тип характеризується складним емоційним реагуванням на нові ситуації, які потребують змін у поведінці, самооцінці, системі цінностей. Для них важливе значення мають точки зору авторитетних людей і соціальні стереотипи. Вони також характеризуються складністю прийняття рішень, низькими мотивацією досягнень і творчим потенціалом.

Третій тип характеризується психологічною готовністю до оптимального співвідношення гнучкості і стійкості у ситуаціях, які цього потребують. Цінності, які у них переважають, – це гармонійна стратегія ціннісних орієнтацій, конструктивний синтез розвитку власної індивідуальності і відповідності запитам суспільства, творчість, широта поглядів, успіх, компетентність, зрілість.

Ми дійшли до висновку, що вибір педагогічної системи навчання у вищому навчальному закладі, методів і форм її реалізації перш за все повинен враховувати психологічні особливості студента. Професійне становлення невіддільне від особистісного, тому основні проблеми студентського віку носять комплексний характер і взаємозалежні одна від одної. Це зобов'язує викладача спеціально організовувати педагогічне спілкування, створювати для студентів можливості самоствердження, відстоювати свої погляди, цілі, життєві позиції в процесі навчальної діяльності в навчальному закладі.

ПЕРИОД ГЛОБАЛИЗАЦИИ. СОЦИОКУЛЬТУРНОЕ ПРОСТРАНСТВО УКРАИНЫ

МАГОМЕДОВА Л.П.

*Одесская государственная академия строительства и архитектуры,
г. Одесса, Украина*

Социокультурное пространство детерминруется целым рядом географических, геополитических, культурно-исторических условий функционирования этноса данной страны в конкретное историческое время. В последние десятилетия жители многих стран мира, в том числе и Украины, стали свидетелями стремительного, динамичного, мощного процесса трансформации социокультурного пространства.

В процессе работы в ВУЗе многие преподаватели иностранного языка (ИЯ) сталкиваются с ситуацией, когда при чтении и обработке текстов на родном языке с целью создания вторичных документов (аннотация, резюме и др.) на ИЯ студентам требуется понять множество иноязычных вкраплений. Слова и целые выражения англо-американского происхождения настолько часты в украинских или русскоязычных текстах периодических изданий Украины, что чтение с полным пониманием аутентичного материала становится проблематичным для многих неподготовленных читателей.

С одной стороны, существующие в современном украинском обществе способы презентации рекламных материалов отнюдь не исключают надписей и целых текстов на иностранном языке, более того, часть высказываний представлена в виде иностранных слов, переданных кириллицей: «Бест - лучшая риэлтерская компания»; «Мебель от фирмы ГРИН - гарантия успеха» (от английских слов «best» - самый лучший, «green» - зеленый) — из рекламных объявлений на улицах г. Одессы, 2005 г.

С другой стороны, при работе с иноязычным текстом читатели неизменно сталкиваются с теми лексическими единицами, которые им иногда приходилось видеть как в передаче кириллицей, так и латиницей (в периодических изданиях Украины, на рекламных плакатах, щитах и проспектах, в научно-популярной или технической литературе). Однако, многие лексические единицы при их графической идентичности в разных языках могут иметь различные значения, не всегда совпадающие с языком оригинала. Примером может служить слово спикер, которое в нашей стране часто используется для обозначения председателя нижней палаты парламента, в то время, как в английском языке данным словом можно обозначать не только

аналогичное должностное лицо, но диктора радио и телевидения или любого говорящего человека. Таким образом, чтобы правильно перевести англоязычный текст, студент должен уметь выбрать наиболее адекватный, ситуативно и контекстно обусловленный вариант перевода лексической единицы, отвечающий требованиям языковой нормы данного языка.

Жители Украины (не только специалисты по лингвистике и социологии) задают вопрос о причинах обилия заимствований, их целесообразности и адекватности реалиям современной жизни. Ниже мы вкратце попытаемся дать некоторые пояснения на этот счет. Рассмотрим факторы заимствований в современном языке.

Появление новых слов и понятий во всех областях социально- политической жизни, финансово-кредитных отношений, экономики диктуется повседневным использованием многоязычия в контексте урбанизированной среды. Многие слова и словосочетания приходится заимствовать в силу необходимости. Так, международные эксперты и представители международных организаций, совместных компаний и предприятий при публикации своих работ, отчетов о деятельности пользуются лексикой преимущественно терминологического характера. При осуществлении переводов данных публикаций происходят многочисленные заимствования терминов. Более того, крупные предприятия и международные компании пропагандируют свою продукцию, а вместе с рекламой товаров в язык страны-потребителя входят и лексические единицы, используемые в языке-оригинале. Часто таким языком является английский, американский.

Так прочно вошли в употребление не только украинского, но и русского языка такие политические термины, как: импичмент, мэр, спикер, праймериз (предварительные выборы), экономические и финансовые термины: бартер, брокер, аудит, дилер, директ-банкинг, дистрибьютор, инвестор, спонсор. В последнем случае также всевозможные заимствования вполне оправданы - новые слова пришли вместе с новыми реалиями, для обозначения которых трудно подобрать емкий и немногословный эквивалент в русском или украинском языке. Вышеназванная группа слов и понятий выступает в качестве «объединителя» разных слоев общества, создает базу для понимания информации путем образования нового слоя лексических единиц. Эти лексические единицы часто в своем заимствованном варианте совпадают по акустическому образу со словами исходного языка. Транскрибирование и транслитерация-способы передачи данных слов в языке заимствования.

РІШЕННЯ ОДНІЄЇ З ПРОБЛЕМ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

МАКАРОВ В.О., КАЛІНІН О.О .

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна

За час пандемії короно вірусу система освіти України зіткнулася з переходом всіх аудиторних занять для студентів ВНЗ на дистанційне навчання з метою запобігання поширенню вірусної інфекції. По закінченню року карантинних обмежень, тобто з моменту введення дистанційного режиму викладання, можна зробити висновок, що таке викладення матеріалу не може в повній мірі замінити очне навчання. В основному це пов'язане з такими факторами:

- зворотний зв'язок зі студентом або з групою студентів обмежено;
- викладач обмежений в можливостях пояснень і поданні інформації;
- соціальний ефект, коли поведінка студента окремо значно відрізняється від поведінки його в колективі, і це впливає на сприйняття інформації.

Дистанційне навчання можна порівняти з грою в шахи за листуванням, яка практикувалася в середині минулого століття, як відомо, знамениті шахісти по листуванню слабо виступали в очних змаганнях.

В умовах, що склалися рекомендується проведення занять по дисциплінам для студентів ВНЗ розбити на 2-а етапи:

- відеоконференція (стандартна форма дистанційного навчання), яка може займати 100% часу, призначене на аудиторні заняття, згідно навчального навантаження;
- ввести обов'язкові додаткові аудиторні заняття (період, коли зняті обмеження на проведення аудиторних занять), які повинні складати при необхідності до 20% від загального обсягу аудиторних занять згідно навчального навантаження.

Загальна к-ть годин навчальної дисципліни може виростина 20%, для кожного випадку викладач по відповідній дисципліні повинен пояснити за якими критеріями і на скільки він збільшує години аудиторних занять.

Головна мета - це компенсувати негативні моменти дистанційного навчання і закріпити інформаційний матеріал, отриманий по відеоуроку.

Така схема з обов'язковим очним навчанням рекомендована для технічних дисциплін за фахом. Проводилися консультації з іншими викладачами з гуманітарних дисциплін - в основному у них таких проблем немає.

Запропонована схема шляхом введення додаткових часів на аудиторні заняття з дисципліни дозволить добитися більш якісного навчання в ситуації з карантинними обмеженнями.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ**МАКСИМЕНКО Ю.А., ГИКАЛО Ю.В., БУЗ А.В.***Військова академія, м. Одеса, Україна*

На сучасному етапі розвитку освіти особливої актуальності набула проблема підвищення якості підготовки військових фахівців. Успіх у виконанні цього завдання значною мірою залежить від науково-методичного рівня науково-педагогічних працівників (НПП) і командирів підрозділів курсантів, які безпосередньо навчають і виховують курсантів, якості навчально-методичних матеріалів та відповідності методики проведення усіх заходів з методичної роботи сучасним вимогам. Вирішення цієї проблеми можливо лише шляхом використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, які мають стати невід'ємною складовою освітнього процесу, адекватного сучасному інформаційному забезпеченню. Методична робота є одним з основних видів діяльності НПП, на який керівними документами передбачається від 15% до 35% робочого часу. У зв'язку з цим на основі поєднання досягнень педагогіки вищої школи попередніх поколінь із новими поглядами та підходами до організації освітнього процесу у ВВНЗ, пропонується звернути увагу на методики підготовки та проведення заходів методичної роботи, які найчастіше застосовуються в освітній діяльності вищої військової школи. [1, с. 5-7]

Сучасне методичне забезпечення навчального процесу у ВВНЗ полягає у:

- розкритті загальних положень щодо методичної роботи це аналіз системи методичної роботи, розгляд організації методичної роботи на факультетах і кафедрах, особливості роботи предметно-методичних комісій, організація проведення методичних занять та впровадження інноваційних форм методичної роботи;
- розгляді методики підготовки і проведення основних заходів з методичної роботи це проведення навчально-методичних зборів, науково-методичних конференцій, семінарів, педагогічні (методичні) експерименти, засідання кафедри і предметно-методичної комісії, методична робота з викладачами-початківцями, розповсюдження передового педагогічного досвіду;
- розгляді методики розробки основних навчально-методичних матеріалів для викладачів це часткова методика викладання навчальної дисципліни, лекції у вищій школі, методичні розробки, плани проведення занять, матеріали для проведення контрольних заходів, питання для самоконтролю та завдання на самостійну роботу;
- розкритті порядку контролю навчальних занять, заліків, екзаменів та навчально-пізнавальної діяльності курсантів.

Важливе місце в методичній роботі займають питання індивідуалізації та інтенсифікації навчання курсантів, організації їхньої самостійної роботи. В масштабі ВВНЗ розробляються науково обґрунтовані методики застосування електронних обчислювальних машин у навчанні курсантів, методи фізичного й математичного моделювання. Це широке коло питань охоплює підготовку викладачів програмування на сучасних мовах, створення спеціалізованих лабораторій (дисплейних класів, лабораторій математичного моделювання тощо), розробку методик, що підвищують ефективність використання ПЕОМ. Тобто, у ВВНЗ створюється сучасне інформаційне середовище, необхідне для забезпечення потреб всіх учасників освітнього процесу.

Ефективність підготовки військових фахівців для ЗС України залежить від кваліфікації науково-педагогічних працівників. Робота НПП, крім глибоких професійних знань та досвіду бойової підготовки військ, потребує специфічних педагогічних знань, навичок і умінь, здатності вести наукову діяльність та виховну роботу серед курсантів. У зв'язку з цим актуальною проблемою є підготовка викладачів-початківців [2, с.15-17]. До них відносяться офіцери, які призначені у ВВНЗ безпосередньо з військ на посади НПП, після закінчення ад'юнктури, а також особи, які раніше займали викладацькі посади в інших ВНЗ, але мають педагогічний стаж до п'яти років. Основними завданнями підготовки викладачів-початківців до педагогічної діяльності є: - формування знань та умінь, необхідних для ведення освітнього процесу у вищій військовій школі; - оволодіння основами організації та ведення всіх видів навчальної, методичної, наукової та науково-технічної діяльності у ВВНЗ в цілому та зокрема на кафедрі; - засвоєння навчальної дисципліни, яку він викладає, або до викладання якої призначений. Підготовка викладачів-початківців до навчальної, методичної та наукової діяльності здійснюється на підставі перспективних планів їх професійного становлення і підвищення кваліфікації. На даний час термін підготовки викладачів-початківців встановлено два роки. Виходячи з цього, план охоплює перспективу роботи НПП на два роки.

Література:

1. Методична робота у вищому військовому навчальному закладі Навчально-методичний посібник / М. А. Бутник, В. Г. Головань, М. О. Дроздов, В. О. Ройлян. – Одеса : Військова академія, 2014. – 207 с.
2. Головань В. Г. Підготовка викладачів-початківців : методичний poradник / В. Г. Головань, В. В. Маміч, М. О. Дроздов, М. А. Бутник. – Одеса : Військова академія, 2012. – 24 с.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

МАКУШИНА Г.І.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна

Дистанційне навчання як інновація було введено на всій території України у зв'язку із розповсюдженням гострої респіраторної хвороби COVID-19. Законодавчо запровадження дистанційного навчання закріплено у документах вищих органів влади, а саме Міністерства освіти і науки України: наказі № 406 від 16 березня 2020 р., де пропонувалось «використання технологій дистанційного навчання», постановах № 1/9-576 від 12.10.2020 р. «Щодо тимчасового переходу на дистанційне навчання», № 1/9-90 від 22.02.2021 р. Також юридичної чинності набула Постанова Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2020 р. за № 1236 «Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої корона вірусом SARS-CoV-2».

Сьогодні дистанційне навчання є «найбільш перспективною, синтетичною, гуманістичною, інтегральною технологією одержання освіти»[2], яка дозволяє отримати її із використанням комп'ютерних технологій на відстані від вищого навчального закладу, студентом якого є особа.

З'явився якісно вільний освітній простір, який при раціональному використанні відкриває нові горизонти для розвитку викладачів і студентів. Не є винятком і дисципліна «Історія України», яка викладається англійською мовою. Викладач перестає відігравати роль основного джерела інформації, транслятора основних етапів історичного розвитку українського суспільства. Він трансформується в «організатора, консультанта, керівника та експерта самостійної роботи студентів. Усе це потребує пошуку більш ефективних засобів навчання, які б виконували у навчальному процесі такі функції: інформативну, формуючу, систематизуючу, контролюючу та мотивуючу»[1].

Отже, отримуємо нову роль викладача історії України з англійською мовою викладання в навчальному процесі як «наставника-консультанта, який координує процес навчання, постійно вдосконалюючи власні курси та навички»[3, с. 130].

Студент як учасник дистанційного навчання отримує можливість індивідуалізації освітнього процесу, що дає змогу поєднувати навчання із власними потребами, економити час та кошти.

Дистанційне навчання має свої переваги та недоліки. Не є виключенням викладання історії України англійською мовою. Стосовно переваг дистанційне навчання відкриває і викладачу і студентам нові горизонти і можливості проявити

себе в освітньому процесі. Всі учасники освітнього процесу мають доступ до великої кількості джерел з історії України англійською мовою на сайтах бібліотек іноземних країн. Зокрема, виділимо Британську бібліотеку, Бібліотеку Єльського університету, Бібліотеку Конгресу США, Бібліотеку та Архів Канади, бібліотеки Гарвардського, Кембриджського, Оксфордського, Чиказького університетів, Нью-Йоркську публічну бібліотеку США. Також англійські книги з даної дисципліни мають вітчизняні бібліотеки. Їх ґрунтовні колекції зберігаються у бібліотеці Інституту історії України Національної академії наук України та Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського.

Викладач може знаходитись на зв'язку зі студентами навіть під час відрядження або конференції та охопити викладацькою діяльністю більше студентів, ніж під час аудиторних занять.

В ході дистанційного навчання полегшується процес викладання можливістю надати студенту необхідний візуальний матеріал. Особливо актуальним є супроводження лекцій. На початку лекції викладач може розмістити в Google meet презентацію, де вказати понятійний апарат лекції, переклад українською мовою нових термінів та понять, англійські карти. В презентації викладач може розміщувати хронологічні таблиці, схеми, опорні конспекти, короткі біографії видатних людей, історичні портрети князів, гетьманів, ватажків повстань, учасників суспільно-політичного руху, керівників політичних партій, тощо. Деякі моменти лекції можна супроводжувати короткими відео англійською мовою.

Семінарські заняття характеризуються проведенням колективних дискусій із розглядом проблемних питань. «При підготовці до дистанційного заняття викладачу необхідно не лише продумати послідовність і зміст питань для обговорення, але і наперед ввести план семінару в розділ дистанційного курсу, а всі матеріали до нього заготовити в електронному вигляді»[2].

В ході дискусій студенти навчаються оперувати історичною науковою англійською термінологією, знайомляться з сучасними принципами і методами наукового пізнання. Свою відповідь студент може проілюструвати за допомогою презентації.

Інакше, ніж в аудиторії, виглядає он-лайн захист реферату. Він супроводжується презентацією, яку пояснює студент. Це дає можливість студентам візуально сприймати англійський текст реферату, таким чином поглиблювати свої знання з історії України, а викладачеві об'єктивніше ставити оцінки.

Важливе значення для дистанційного навчання мають он-лайн консультації. Вони направлені на роз'яснення викладачем важкого для розуміння лекційного матеріалу, уточнення значень нових подій та історичних явищ. Також студент може отримати від викладача кваліфіковані поради щодо ґрунтовності та

грамотності викладення матеріалів, зібраних для написання доповіді або реферату, обговорити незрозумілі питання при підготовці до семінарського заняття. Під час он-лайн консультацій ефективно використовувати методи індивідуальної роботи зі студентами, які в умовах використання сучасних інформаційних технологій набирають нових обертів у своєму розвитку.

Корисною є праця на платформі Moodle. Залишені викладачем у вільному доступі лекції, семінари, теми рефератів, питання для підготовки до іспитів дозволяють студентам у вільний час переглядати тексти лекцій англійською мовою, працювати над новим понятійним апаратом, вивчати та аналізувати хронологічні таблиці. Матеріали дають можливість самостійно визначитись із темою реферату. У будь-який вільний час студент може використати плани семінарських занять та підгодовуватися до наступного.

Як і будь-яке явище освітнього процесу, дистанційне навчання має свої недоліки. Назвемо серед них перебої у роботі мережі Інтернет, складність контролю за самостійною роботою студентів, он-лайн організацію спільних видів діяльності, перевантаження платформи. Зазначимо, що для студента необхідна ґрунтовна мотивація, тому що самостійне опанування матеріалу вимагає високого рівня самоорганізації та самоконтролю. Такою мотивацією для опанування історії України може стати бажання студента добре орієнтуватися у історичних подіях і явищах, отримання знання щодо біографій видатних історичних діячів України, вдосконалювати знання англійської мови. Важливою проблемою є самонавчання студента в постійному темпі. Окремо виділимо проблему живого спілкування між викладачем та студентом.

Таким чином, умови розвитку сучасного суспільства та потреби нових гнучких моделей системи освіти дають можливість активно використовувати дистанційне навчання в ході викладання історії України англійською мовою, аналізуючи позитивні та негативні явища навчального процесу. Такий підхід розкриває обрії для нових методичних розробок з даної дисципліни.

Література:

1. Власенко Л. В., Шинкаренко Н. В. Методи дистанційного навчання.// <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5006/3/methods7.pdf>.
2. Павленко О. О. Використання дистанційного навчання у вищих навчальних закладах // http://novyn.kpi.ua/2007-3-2/16_Pavlenko.pdf.
3. Berezhna S., Prokopenko I. Higher Education Institution sin Ukraine during the Coronavirus, or COVID-19, Outbreak: New Challenges vs New Opportunities // Revista Romaneascapentru Educatie Multi dimensionala. – 2020. – Vol. 12, Is. 1 Sup. 2. – P. 130-135.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА ФАКУЛЬТЕТАХ І КАФЕДРАХ

МАМІЧ В.В., ГАЛАКТИОНОВ М. Є., ЦАПРИКА Д.С.

Військова академія, м. Одеса, Україна

Факультет є структурним підрозділом ВВНЗ. Головне завдання факультету полягає у забезпеченні підготовки офіцерських кадрів, які відповідають вимогам керівних документів до випускника. Для цього необхідна координація навчальної та методичної роботи всіх кафедр ВВНЗ, які приймають участь у підготовці курсантів факультету. В умовах реформування вищої освіти їхня роль та відповідальність значно підвищуються, що також вимагає покращення стану методичної роботи. Методична робота на факультеті планується навчальною частиною на навчальний рік. Перелік документів та методика роботи щодо їх складання по суті не відрізняється від документів ВВНЗ, за винятком того що до керівних документів додається «План методичної роботи ВВНЗ на навчальний рік», план-календар основних заходів ВВНЗ на навчальний рік та аналогічні плани на поточні місяці навчального року та наказ начальника ВВНЗ «Про організацію освітньої діяльності на навчальний рік».[1, с. 27-29] У плані методичної роботи факультету на навчальний рік необхідно стисло перерахувати основні завдання з методичної роботи навчальній частині і кафедрам та конкретизувати їх а саме: - в організаційно-методичних вказівках визначити основні керівні документи та вимоги до змісту плану, завдання кафедрам щодо планування методичної роботи; призначити ПМК зі Статутів ЗС України, тобто прийняти рішення щодо виконання завдань, визначених керівником ВВНЗ; - у розділах плану передбачити заходи «За планом ВВНЗ», якщо до них залучається факультет або його структурні підрозділи, та «За планом факультету». Особливу увагу слід звертати на роботу ПМК факультету зі Статутів ЗС України, самостійну роботу курсантів та підтримання командирами підрозділів зв'язків з кафедрами, які навчають курсантів факультету. Тобто, рекомендується творчо ставитися до планування, не повторюючи планування ВВНЗ та враховувати специфіку освітнього процесу на факультеті. Кафедра є базовим структурним підрозділом ВВНЗ, що проводить освітню, методичну та наукову діяльність. Її головне завдання полягає в організації та проведенні на високому рівні навчальної та методичної роботи з однієї або декількох споріднених спеціальностей, спеціалізацій чи навчальних дисциплін. Основними завданнями методичної роботи на кафедрі є:- розробка стандартів вищої освіти ВВНЗ, підручників, посібників; - розробка навчально-методичних та їх обговорення на засіданнях кафедри; - організація показових,

відкритих, пробних занять; - методичне забезпечення занять і самостійної роботи курсантів; - удосконалення методики проведення всіх видів навчальних занять;- створення ПМК (у разі потреби) та організація їхньої роботи;- підвищення педагогічної майстерності НПП; - контроль навчальних занять;- удосконалення НМБ; - надання допомоги викладачам-початківцям; - вивчення передового педагогічного досвіду і досвіду бойової підготовки військ; - взаємодія з командирами підрозділів курсантів. Якість виконання кафедрою цих завдань залежить від таких факторів - системне і планове накопичення методичного досвіду; - планове відновлення науково-педагогічних кадрів; - поєднання педагогічної та науково-дослідної роботи; - єдність процесів навчання і виховання; - використання досвіду бойової підготовки військ та військових стандартів при викладанні навчальних дисциплін на кафедрі. Вміле поєднання навчально-методичної та науково-методичної роботи забезпечує підвищення педагогічної майстерності НПП, розробку часткових методик викладання і врешті-решт – створення єдиної методичної школи. Гармонійне поєднання навчальної та наукової роботи дає змогу викладачеві залучати до останньої курсантів і формує у них творче мислення. Єдність навчання і виховання означає, що неможливо виховувати курсанта без доведення до нього знань. З іншого боку знання виховують людину. В умовах ВВНЗ принцип єдності навчання і виховання передбачає проведення виховної роботи відповідно до профілю ВВНЗ та професіограми військового фахівця. Зв'язок теорії з практикою – один з основних дидактичних принципів вищої військової школи. Одним з аспектів даного принципу є використання досвіду бойової підготовки військ, миротворчих та антитерористичних операцій.

В залежності від специфіки роботи кожної конкретної кафедри на її засіданнях можуть розглядатися різні питання. Але є низка проблем, які необхідно обговорювати на всіх кафедрах. До них належать такі питання: - шляхи вдосконалення структури і змісту навчальних дисциплін та робочих програм навчальних дисциплін; - методика проведення навчальних занять та їх матеріально-технічне забезпечення; - методичне керівництво самостійною роботою здобувачів вищої освіти; - стан роботи щодо підготовки науково-педагогічних кадрів і підвищення їх кваліфікації; [2, с. 11-13]

Таким чином, методична робота на кафедрі організовується в єдності з методичною роботою ВВНЗ і охоплює питання загально кафедральні та більш вузького характеру, які стосуються окремих навчальних дисциплін.

Література:

1. Закону України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року № 1556-VII.
2. Методична робота у вищому військовому навчальному закладі: Навчально-методичний посібник / М. А. Бутник, В. Г. Головань, М. О. Дроздов, В. О. Ройлян. – Одеса : Військова академія, 2014. – 207 с.

АНАЛОГІЇ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕТОД НАВЧАННЯ

МАРТИНОВ В.І., ВИРОВОЙ В.М., МАКАРОВА С.С.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна

В «суб'єкт-об'єктних» відносинах (типу «людина-матеріал», «людина-конструкція») активна позиція людини передбачає використання методів наукового пізнання. Одним з можливих методів наукового пізнання є аналогія. Поняття "аналогія" широко використовується в самих різних галузях наукового знання, причому в кожній з них цієї категорії надаються свої, специфічні відтінки значення. Згідно Вікіпедії: "Аналогія (др.-грец. ἀναλογία - пропорція, відповідність, співмірність) - відповідність елементів, збіг ряду властивостей або будь-яке інше ставлення між предметами (явищами і процесами), що дає підстави для перенесення інформації, отриманої при дослідженні одного предмета - моделі, на інший - прототип".

Використання вдалив аналогій в навчальному процесі та дослідженнях дозволяє досягти набагато більшої наочності. При цьому в багато разів зростає легкість засвоєння і запам'ятовування матеріалу за рахунок включення асоціативного мислення. З іншого боку, без використання аналогій просто неможливо обійтися, якщо викладається абстрактний предмет, який необхідно якимось чином візуалізувати, щоб слухач з не дуже розвиненим абстрактним мисленням зрозумів сенс викладеного.

Отже, аналогія є одним з можливих методів наукового пізнання. На кафедрі ВБК на протязі багатьох років застосовується цей метод в навчальному процесі. Наприклад, візуалізація процесу структуроутворення та характеру структури цементного каменю. Для цього було використане фізичне моделювання. Модель була виготовлена з водоглиняної суспензії. Об'ємні зміни в моделі відбувалися за рахунок видалення вологи при висиханні в умовах навколишнього середовища (аналог хімічної усадки в цементному камені). Це дозволило встановити, що подібний характер структур спостерігається у всіх об'єктів, утворення яких супроводжується початковим зменшенням об'єму системи. Візуалізація структури дозволила чітко виділити елементи структури. До них віднесені частки твердої фази і внутрішні поверхні розділу (ВПР).

Таким чином метод аналогії дає змогу зрозуміти поведінку та пояснити процеси структуроутворення, вплив геометрії структурних параметрів на властивості цементного каменю та корелювати їх за рахунок початкових умов. Також це дозволяє краще пояснити процеси, які відбуваються в матеріалі, а в студентів зростає легкість засвоєння і запам'ятовування матеріалу.

МЕТОДИКА МІЖДИСЦИПЛІНАРНОГО ПІДХОДУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ПОЧАТКОВОЇ АРХІТЕКТУРНОЇ ОСВІТИ

МЕЛЬНИК Н.В., ДЕМЕНКО А.Е.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна

В обставинах реструктуризації навчальних планів в сфері архітектурно-художньої освіти актуальним виступає питання вдосконалення методичного забезпечення. Зокрема ефективним напрямком може бути впровадження міждисциплінарного підходу у викладанні таких дисциплін як рисунок та об'ємно-просторова композиція. Авторами протягом років роботи з абітурієнтами та студентами начальних курсів АХІ напрацьовано досвід впровадження мотиваційного підходу, який ґрунтується на академічних засадах рисунку та композиційно-комбінаторних аспектах об'ємно-просторової композиції. Мотиватором активної участі студентів 1 курсу у виконанні робіт має стати особисте здійснення студентом низки творчих завдань від аналізу базової геометричної форми на основі графічного рисунку до утворення архітектурної композиції у вигляді макету. Процес вивчення природи геометричної площинної та об'ємної форми, її структурної основи становить базис для подальшого формування варіативного ряду в умовах певних архітектурно-композиційних завдань. Бажаний результат у вигляді просторового макету надає початкове розуміння взаємозв'язку технології та форми, що вкрай важливо для розуміння на подальших курсах та опанування питань архітектурної тектоніки, яка базується на основі технологічного та художнього мислення архітектора. Конструктивний та лінійний рисунок, притаманний начальним етапам саме архітектурної освіти дозволяє аналізувати геометрію та структурні особливості об'ємної форми, що є визначальним аспектом подальшого опрацювання напрямків трансформації та композиційних змін з метою створення архітектурної форми.

Комплексний підхід до початкової освіти архітекторів має враховувати базові принципи академічних розділів. Основним завданням дисципліни Рисунок є прищепити студентам практичні навички в малюванні, початковому розвитку просторового сприйняття і уяви про форму як таку, розумінні засобів малювання, а також принципів реалістичного відображення. Завдання дисципліни Об'ємно-просторова композиція включає в себе навички виконання графічних ескізів, спрямованих на формування і трансформацію тривимірних форм, виконання тривимірних макетів, що відображають індивідуальний образ утвореної композиції.

Досвід роботи на першому курсі доводить необхідність методичних видань, спрямованих на самостійну роботу та практичну роботу в аудиторіях. Комплексні завдання, які враховують навички студентів з різних предметів допомагають студенту легше засвоїти принципи взаємодії знань та зумовлюють інтерес до навчання. З цього приводу важлива співпраця кафедр Архітектурно-художнього інституту з суміжними кафедрами академії. На прикладі двох вище зазначених дисциплін можна реалізувати методичне забезпечення для аудиторних занять у вигляді комплексних завдань. Низка завдань блокується за логічним розвитком від натуралістичного аналітичного зображення форми до утворення архітектурної форми з урахуванням геометрії та структури форми як основи її об'єктивних якостей. Вкрай важливим є саме варіювання структурною основою заданої форми та розуміння принципу відповідності.

Таким чином блоки комплексних завдань можуть включати такі завдання:

Завдання 1. Рисунок композиції з двох чотирикутних призм з виконанням світлотіньового моделювання з натури.

Завдання 2. Утворення об'ємно-просторової композиції з декількох призматичних форм за уявою з використанням прийомів блокування, зрізів, вирізів.

Завдання 3. Утворення об'ємно-просторової фантазійної композиції з використанням прийому просторового розвинення та ускладнення призматичної форми.

Завдання 4. Виконання макету об'ємно-просторової композиції перетину призматичних об'ємів з використанням прийомів структурного варіювання та деформації.

Важливо щоби блоки завдань формувалися за принципом від простого до складного і студентам було легко уявити принципи роботи з просторовою формою. Також принциповим є поєднання в комплексних завданнях роботи з натури, за уявою, за певними умовами та з використанням широкого спектру засобів та прийомів.

На основі послідовного виконання навчальних завдань студенти мають досягти розуміння міждисциплінарних основ навчання. Навчальні завдання мають розподілятися таким чином, щоби базові знання техніки умовної візуалізації тривимірних тіл, від одиночних об'єктів до групи тіл, формували здатність аналізувати принципи взаємодії форм у просторі. Саме конструктивний малюнок допомагає визначити принципи взаємодії таких прийомів як блокування та взаємний перетин. Групування декількох об'єктів в одній композиції також вимагає розв'язання завдань щодо виявлення домінуючих форм, сумісної відповідності, рівноваги елементів, тощо.

ІНЖЕНЕРНА ГРАФІКА В ТАБЛИЦЯХ І ЇХ ВИКОРИСТАННЯ В НАВЧАННІ

ПЕРПЕРІ А.О., ВІКТОРОВ О.В.

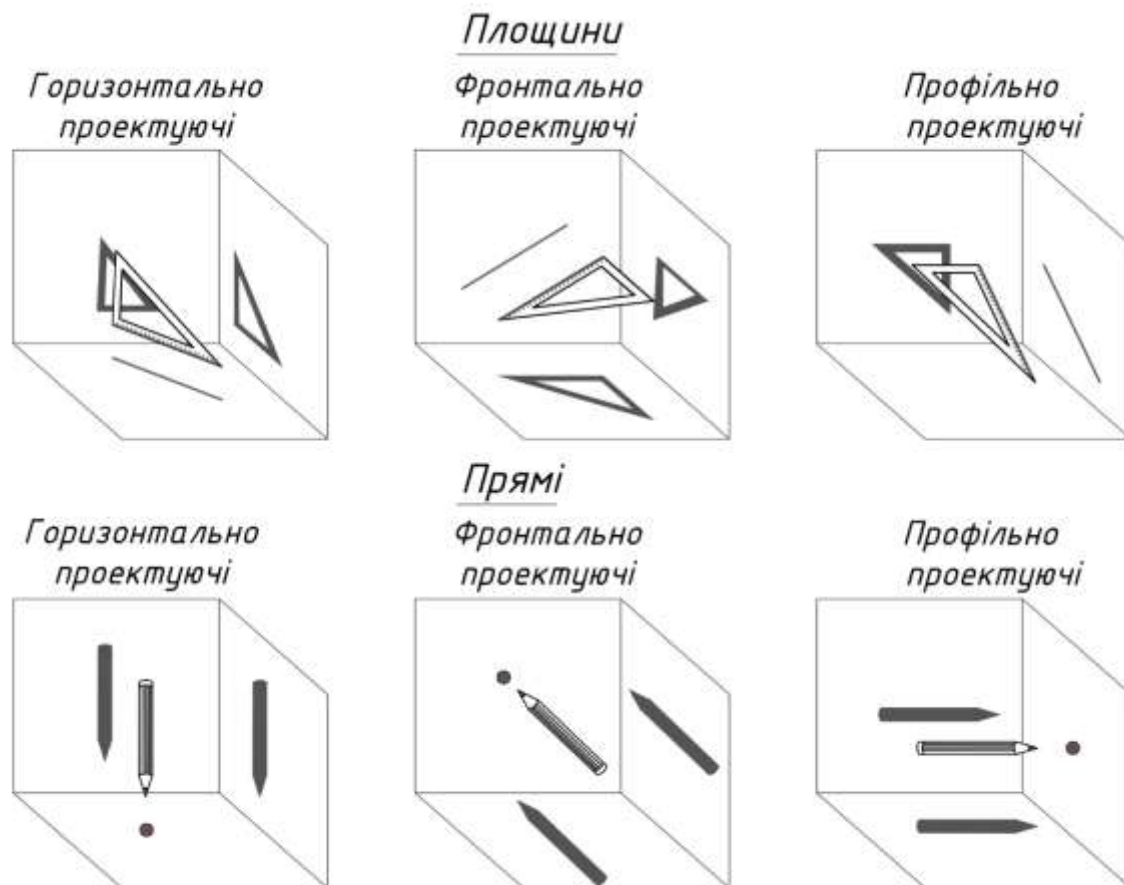
Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна

Лекції з інженерної графіки, для студентів архітектурних спеціальностей, згідно навчальних програм потребують значну кількість наочних матеріалів. Доцільно передати теоретичні положення інженерної графіки у вигляді комплексних таблиць теорії, зробивши основний наголос на зображеннях. Теоретичний матеріал у вигляді комплексних таблиць дозволяє більш вдало використовувати пошуково-евристичне навчання, що доцільно, тому що в школах креслення зараз нема. Інженерна графіка готує студента зрозуміло висловлювати свої думки за допомогою креслень і розуміти думки інших у вигляді креслень.

Традиційні завдання інженерної графіки: зображення тривимірних об'єктів на площині та розв'язання на проєкційних рисунках метричних і проєкційних задач. Завдяки розвитку комп'ютерної графіки та обчислюваних експериментів успішно замінюються натуральні експерименти. Виникла можливість використати апарат нарисної геометрії як моделюючий. Зрозуміло, що розвиватися комп'ютерна графіка може на основі використання законів інженерної графіки та обчислювальної геометрії. В цьому сензі доцільно основи інженерної графіки дати стисло у вигляді таблиць. Що і було зроблено.

Інженерна графіка для архітекторів – це специфічна дисципліна, де основний наголос – на відеоряд. Використання на заняттях в аудиторіях ноутбуків та мобільних телефонів у студентів, може бути корисним як на лекції так і на практиці на дошці, абона екрані. Зрозуміло, що це потребує продуманого сценарію лекції. Ілюстративний матеріал готуються заздалегідь і в цьому сензі комплексні таблиці теорії корисні. Присутність інформаційного матеріалу у різному вигляді дозволяє швидко звернутися до любого рисунка, або таблиці по темі. Технічні можливості дають педагогу більше часу для живого спілкування зі студентами. І так, можливість є, яка ціль лекції? Якщо ціль – тільки конкретика наприклад точка, пряма і тощо – це одне. Зовсім інше – якщо ціль, значно ширше – розвинути мислення у студентів і в цьому випадку діалог з групою є дуже важливим. На наш погляд, інтерактивна взаємодія повинна залишатися основою процесу навчання, а інші підходи можуть бути допоміжними. Наша мета-впровадження комплексних таблиць «теорії

інженерної графіки» в навчанні з спеціальності 191 архітектура та

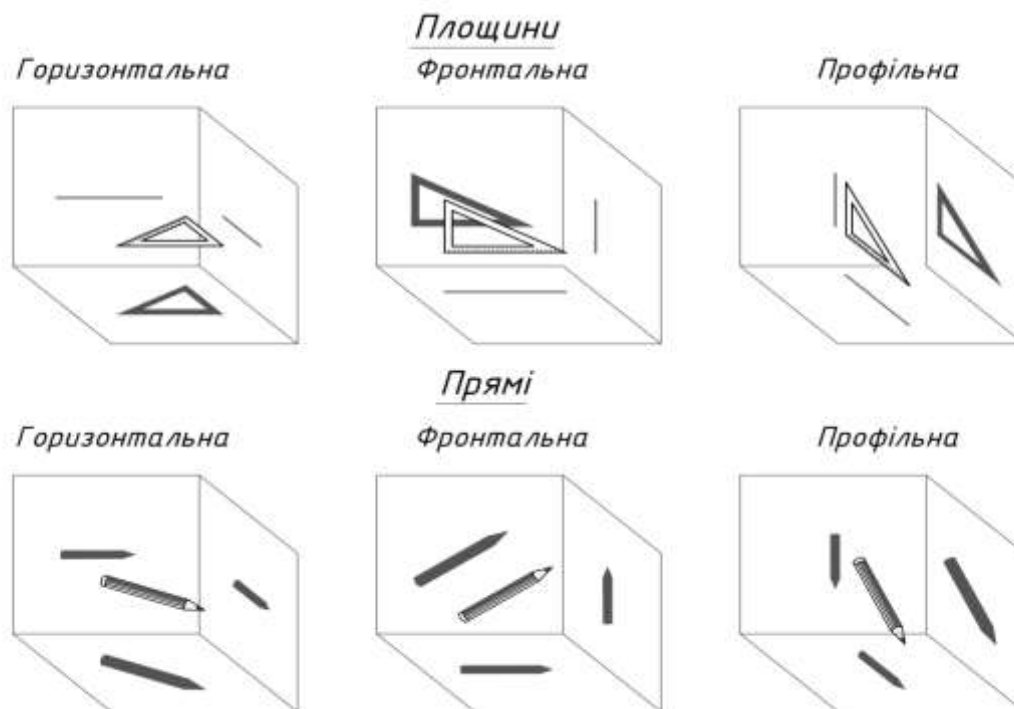
містобудування.

Новизна полягає в тому, що інформація структурована за логікою роботи з аудиторією і представлена у вигляді таблиць. Корисність в тому, що вдалося теоретичний матеріал з інженерної графіки уявити стисло і застосувати в пошуково-евристичній методиці навчання на спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій». Результат був вдалий.

Лекції з інженерної графіки, для студентів спеціальності 191 архітектура та містобудування освітнього рівня бакалавр, згідно навчальних програм потребують значну кількість наочних матеріалів. Доцільно передати теоретичні положення інженерної графіки у вигляді таблиці і наочними засобами. Такий підхід дав би змогу структурувати матеріал лекцій у вигляді узагальнених таблиць теорії, зробивши основний наголос на зображеннях. Теоретичний матеріал у вигляді узагальнених таблиць дозволяє використовувати пошуково-евристичне навчання, що доцільно, бо в школах креслення зараз нема.

Була проведена апробація узагальнених таблиць з інженерної графіки [7], зроблених за тим принципом на спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій». Результат був корисний. Таблиці не замінюють наявні підручники, бо мають іншу мету. Корисно вивчати відповідні розділи курсу за допомогою

підручника, а узагальнені таблиці використовуються як допоміжний матеріал.

Вивчення техніки, її вдосконалення неможливі без уміння читати рисунок. Трудно переоцінити значення рисунка в житті людини. Зображенням предметів доводиться користуватися людям різних спеціальностей. Рисунок потрібний інженеру, педагогу, лікарю в їх практичній роботі. Знати рисунок і точно йти за ним стало вимогою часу. Відомі такі факти, що до 80% інформації поступає в мозок завдяки зоровим рецепторам. Сучасний інженер повинен швидко розбиратися в різних технічних рисунках і безпомилково працювати по них. Таких фахівців повинна готувати академія. Але в школах креслення вже немає. Абітурієнти не мають просторового бачення. Що складається: приходить на перший курс учень, котрий не вчив креслення в школі, і для нього нарисна геометрія - це шок. Його знання, по-перше, треба підняти до рівня шкільного креслення, і вже тільки потім давати матеріал рівня академії. Вступних екзаменів по кресленню нема. А як навчити мові графіки, якщо часу замало? І що це за інженер без просторового бачення? Ці питання привели до необхідності шукати, нібито компенсаторну методику розвинення просторового мислення. Методика розвинення мислення за допомогою узагальнених таблиць теорії - це не ретроспективна подача інформації, вона пошуково-євристична і заснована на структурно-функціональній моделі навчання. Але ця методика ніяк не панацея від всіх проблем, це тільки ліки для школярів, у котрих креслення у школі не було. Потрібно ввести навчання кресленню в школах у факультативному вигляді - це кардинальне рішення та також збільшити кількість годин для навчання початковому кресленню в академіях.

УЗАГАЛЬНЕННЯ ДОСВІДУ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕТОДОЛОГІЇ ОНЛАЙН-ОСВІТИ ПРИ ВИКЛАДАННІ ГРАФІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

ПЕРПЕРІ А.О., БРЕДНЬОВА В.П.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна

Однією з актуальних задач сучасності, на наш погляд, є підвищення якості освіти, розвиток і удосконалення креативного просторового мислення, посилення мотивації до самостійності у навчанні. Професійність майбутнього архітектора, художника або інженера визначається його теоретичними та практичними навиками, що здобуті ним протягом навчання з прагненням підвищити свій творчий потенціал, серед яких найважливішими є вміння уявляти, аналізувати та синтезувати будь-який об'єкт. Модель освітнього процесу на найближче майбуття є одним з напрямів удосконалення всієї системи освіти

У процесі вивчення графічних дисциплін на кафедрі нарисної геометрії та інженерної графіки Одеської державної академії будівництва та архітектури для студентів-першокурсників архітектурно-художніх спеціальностей викладаються дисципліни «Нарисна геометрія» і «Мистецтво шрифту», а для інженерних і економічних спеціальностей - дисципліна «Інженерна графіка», де студенти навчаються способам побудови зображень просторових об'єктів на площині, відпрацьовують графічні навички роботи з креслярськими інструментами, фарбами, пензликами та іншими засобами, вивчають правила реконструювання форми предмету за допомогою логічного аналізу та алгоритмів графічних дій у розв'язання будь-яких практичних задач. Із-за карантину, в зв'язку з пандемією коронавірусної інфекції, починаючи з березня 2020 р., всі заклади освіти перейшли з традиційної (очної) форми освіти на дистанційну *онлайн*. Дистанційне навчання для системи вищої освіти - це інновація, що потребує значних зусиль для її практичної реалізації як з боку студентів, так і з боку викладача, тому в найкоротший час необхідно було змінити і модернізувати методологію викладання графічних дисциплін. Необхідно підкреслити, що потрібно продовжувати та удосконалювати ті прийоми викладання графічних дисциплін, що були напрацьовані за минулий період, особливо вважаючи на те, що, приблизно за останнє десятиріччя в багатьох середніх школах відсутній взагалі предмет «Креслення» і майже у 80% першокурсників зовсім відсутня довузівська графічна підготовка.

УРАХУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ФАКТОРІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ МОВИ ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ

ПОЛІНЕЦЬКА Т.В., ГОРОСТОВАТОВА Ю.О.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Вимога максимального наближення процесу навчання української (російської) мов як іноземної до умов реальної комунікації ґрунтується на психологічних засадах. Основні психологічні передумови процесу формування мовних навичок: наявність внутрішньої мотивації, цілеспрямованість, зовнішня установка, включення в мовну ситуацію.

Залучення емоційного фактору в навчальний процес здійснюється постійно. Спосіб селекції і репрезентації навчального матеріалу, вибір прикладів, ілюстративного матеріалу, поведінка викладача на занятті спрямовані на те, щоб зацікавити студентів, викликати у них позитивні емоції, що сприятиме більш ефективному сприйняттю та засвоєнню знань, умінь, навичок.

Процес оволодіння знаннями знаходить відображення в емоційній сфері в залежності від декількох факторів. По-перше, сама динаміка навчального процесу служить джерелом різного емоційного ставлення до предмета. Негативні емоції можуть бути викликані одноманітністю матеріалу, його великим обсягом. Викладач прагне подолати їх за допомогою урізноманітнення підходів до подачі матеріалу та поживлення ритму навчального процесу. На характер і ступінь залучення емоцій у навчання впливають також індивідуальні потреби, які розвиваються і трансформуються в навчальному процесі у фактори сприяння та гальмівні фактори навчальної діяльності.

У навчанні української (російської) мов як іноземної проблема мотивації має свою специфіку, пов'язану з особливим характером дій, що формуються. Навчання української (російської) мов на підготовчому факультеті є цілісним процесом, який дозволяє проаналізувати специфіку його мотивації. Оволодіння мовою для отримання спеціальності - це найпотужніший фактор, який не потребує обґрунтування. Але практика роботи на підготовчому факультеті демонструє випадки, коли цей засіб мотивації не було реалізовано. Зокрема, для деяких турецьких слухачів українська (російська) мова перетворюється на перешкоду, подолання якої в уяві іноземних громадян не є обов'язковою умовою для оволодіння спеціальними знаннями.

Всебічне врахування мотивації і емоцій, їхньої змістовної характеристики дозволить інтенсифікувати навчальний процес, вплинути на його ефективність.

СПЕЦИФІКА ПІДГОТОВКИ НАУКОВИХ ФАХІВЦІВ МЕДИЦИНИ**ПУЧКОВА Г.В., БІРЮКОВ В.С., ТКАЧУК В.І., ЧИЖЕВСЬКА А.В.***Національний медичний університет, м. Одеса, Україна*

Досягнення ефективного економічного і соціального розвитку в будь-якій країні може бути досягнуто двома шляхами. У першому випадку - це підготовка власних висококваліфікованих кадрів, здатних освоювати і впроваджувати сучасні інноваційні технології в діяльність національних галузей і сфер діяльності. У другому випадку - використання необхідних кадрових ресурсів, шляхом залучення їх з-за кордону.

Реалізація першого сценарію вимагає наявності в країні сучасних процесів освіти, пов'язаних з наявністю якісної матеріальної бази і високо компетентних педагогічних кадрів. У цьому випадку держава заробляє фінансові кошти.

Реалізація другого сценарію пов'язана зі створенням високооплачуваних посад, престижних високотехнологічних робочих місць для іноземних фахівців. У цьому випадку держава інвестує кошти в майбутнє.

З зазначених позицій ситуація з вищою медичною освітою в Україні, на нашу думку, повинна розвиватися за першим сценарієм - формування національних кадрів освітньої еліти, здатної охопити, оцінити і запровадити найбільш перспективні в світі освітні технології.

Навчання наукових фахівців медицини в аспірантурі, як системі підготовки при вищих навчальних закладах професорсько-викладацьких і наукових кадрів, має свою специфіку, яка пов'язана з правової і соціально-економічною спрямованістю ідеї наукового дослідження, пов'язаної з проблемою поліпшення здоров'я населення.

Право на гідне здоров'я і якість життя, як природне і невід'ємне право кожного громадянина, відноситься в зв'язку з цим до соціально-економічних прав, але з точки зору його суті - носить суб'єктивно-психологічний характер.

Найбільш повне визначення поняття «здоров'я» сформульовано Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ) як стан повного фізичного, психологічного та соціального благополуччя, коли функції всіх органів і систем урівноважені з навколишнім середовищем, відсутні будь-які захворювання, хворобливість і фізичні дефекти.

Однак, дане визначення є збірним і фактично включає сукупність антропометричних, клінічних, фізіологічних і біохімічних показників, які визначаються з урахуванням статевих і вікових факторів, а також природно-кліматичних і географічних умов. Це вимагає якісних базових знань в області

медицини, діагностики, прогнозування та лікуванні як першооснови в наукових дослідженнях.

Демографічна криза в Україні, зумовлена низьким рівнем народжуваності і високою смертністю, епідемією COVID-19, виводить проблему здоров'я і тривалості життя в ранг загальнонаціональної катастрофи, що вимагає переосмислення наукових підходів в дослідженнях.

Кафедра соціальної медицини, громадського здоров'я та медичного права безпосередньо бере участь в підготовці наукових фахівців медицини на рівні додипломної та післядипломної підготовки. На додипломному рівні кафедра забезпечує освоєння студентами медичних спеціальностей дисципліни «Соціальна медицина. Громадське здоров'я», предметом вивчення якої є здоров'я.

З урахуванням перетворень в системі Вищої освіти, з 2019 року введена в навчальний процес нова структура і послідовність викладання даної дисципліни. В даний час навчання студентів здійснюється на 3-м, 4-м і 6-м курсах в обсязі 270 годин (9 кредитів). Дисципліна входить до складу Державних іспитів у форматі ОСКІ-2.

Нормативно-правовий і соціально-економічний аспекти дисципліни гарантують студентам базові знання в області статистичних принципів і методів дослідження, визначення статистичної сукупності, цілі і завдання майбутнього статистичного аналізу стану здоров'я населення.

Аналітичний підхід дозволить обґрунтувати існуюче протиріччя між станом здоров'я населення та необхідністю запобігання вогнищ захворюваності та її поширеності з урахуванням фізіологічних особливостей представників певної нозології.

На післядипломному рівні кафедра забезпечує освоєння аспірантами дисципліни «Управління проектами в системі охорони здоров'я», предметом вивчення якої є сукупність організаційно-економічних відносин, що визначають процедуру управління проектами як ідеєю наукового дослідження в системі охорони здоров'я, суть якої спрямована на поліпшення стану здоров'я населення.

З урахуванням Національної концепції розвитку системи громадського здоров'я вказана дисципліна викладається аспірантам 1-го року навчання в обсязі 90 годин (3 кредити). Завершується курс підсумковим заняттям з наданням презентації розробленої проектної ідеї. Розроблена колективом авторів Робоча програма даної дисципліни забезпечує всебічне вивчення основ управління проектами, можливість використовувати в науковому дослідженні вимоги системного, процесного, ситуаційного, клінічного та стандартизованих підходів з урахуванням правового обґрунтування і соціально-економічною спрямованістю в дослідженнях.

Впровадження дистанційного навчання з формуванням онлайн-курсів вимагає фундаментального зсуву в роботі з аспірантами - просте переміщення матеріалів курсу в онлайн-середовище виявляється малоефективним, громіздким і не відповідає можливостям нових технологій освіти. Подібний перехід вимагає більш активного, особистісно-орієнтованого участі. Найбільш перспективними, на наш погляд, є наступні найбільш часто згадуються стратегії: 1) Розробка моделювання (інсценування спірних процесів, патолого-анатомічних конференцій, рольових ігор тощо) в онлайн-дискусіях. 2) Заохочення лідерства при створенні найбільш значущих, ефектно і переконливо представлених інтелектуальних продуктів, що мають практичну цінність, такі як ділові пропозиції, презентації або документи, що відображають реальні проблеми або наукові дискусії. Аналіз існуючого процесу участі кафедри в процедурі підготовки наукових фахівців медицини, дозволяє колективу авторів узагальнювати досвід викладання дисциплін студентам і аспірантам, які прагнуть до наукової діяльності, що сприятиме якісному науковому дослідженню. Таким чином, вважаємо за необхідне: 1. Посилити процес навчання базових дисциплін додипломного навчання, які забезпечують знання суті статистичного дослідження, статистичних принципів і методів узагальнення аналізованого матеріалу за рахунок застосування сучасних форм здійснення навчального процесу. 2. Забезпечити компактність в викладанні дисципліни «Соціальна медицина. Громадське здоров'я» за рахунок можливостей академічної автономії університету, що дозволить здійснити освітлення курсу в колишньому режимі на 4-му, 5-м і 6-м курсах. 3. Сприяти пізнанню суті правового регулювання соціально-економічних процесів, які гарантують громадянам права на охорону здоров'я, на гарантовану медичну послугу з урахуванням дотримання технологічної спрямованості, цінового відповідності і традицій доказової медицини. 4. На післядипломному рівні основну увагу слід приділити питанням пізнання процедури освоєння знань, умінь і навичок відповідно до матриці компетентностей і їх застосування в процесі обґрунтування обраної ідеї проекту як теми наукового дослідження, що дозволить аспіранту мати чітке уявлення про структуру, послідовності, результаті і захисту наукової роботи.

Авторський колектив вважає, що успіхи наукового дослідження багато в чому залежать від індивідуальних здібностей аспіранта, його цілеспрямованості, схильності до експерименту, пропорційності можливого і неможливого з урахуванням фізіологічних особливостей пацієнта. У зв'язку з цим завдання навчання створювати умови для найбільш повного розвитку і вдосконалення здібностей до наукової діяльності.

ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ПИТАНЬ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ ДІАЛОГОВИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ

РОМАНЮК В.П., ЧЕКУЛАЄВ Д.І., ПРИСТУПЛЮК В.П.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна

Найперше завдання при ліквідації наслідків дії небезпечних і шкідливих факторів на людину - надання першої долікарської допомоги постраждалим. В рамках надання первинної медико-санітарної допомоги в умовах надзвичайних ситуацій, виникає необхідність в якісному освоєнні прийомів надання першої долікарської допомоги, що постає не тільки перед співробітниками медичних закладів, а і перед інженерним складом будь якого суб'єкта господарювання.

Своєчасне і правильне виконання найпростіших прийомів долікарської допомоги при травматичних пошкодженнях, опіках, обмороженнях і нещасних випадках, радіоактивному опромінюванні та отруєнні сильнодіючими отруйними речовинами дозволить зберегти здоров'я та життя потерпілому.

На кафедрі «Організації будівництва та охорони праці» успішно впроваджуються використовуються діалогові методи навчання в рамках проходження курсу дисциплін «Безпека життєдіяльності», «Цивільний захист» та «Охорона праці». Здатність надання першої долікарської допомоги є найбільш актуальним та наближеним до практичних реалій вмінням кожного студента будь якого вищого навчального закладу, адже саме швидкість та володіння необхідними навичками, можуть допомогти у врятуванні життя підлеглих співробітників на суб'єкті господарювання в умовах надзвичайних ситуацій та нещасних випадків. В той же час перед викладачами дисциплін «Безпека життєдіяльності», «Цивільний захист», «Охорона праці» постає питання в підвищенні ефективності отримання студентами навичок та знань , а також в полегшенні сприйняття ними необхідного матеріалу.

Як показав досвід, традиційна система навчального процесу, де головними факторами є отримання інформації та теоретичних знань, з досить обмеженою практичною складовою, є малоефективною та не готує студента до надання раптової екстреної допомоги, а таким чином не відповідає сучасним запитам суспільства. Тому методика професійного навчання, технології, форми, методи і способи її реалізації для вирішення поставлених завдань потребують вдосконалення практичної складової в процесі навчання студентів.

Мета курсу з дисциплін «Цивільний захист», «Охорона праці», «Безпека життєдіяльності» – модернізувати систему підготовки фахівців різних

спеціальностей у вищих навчальних закладах за рахунок впровадження елементів навчання які засновані на формуванні базових компетенцій, через надання основної інформації та освоєння практичних вмінь, шляхом більш широкого запровадження у навчальний процес системи інтерактивних методів навчання, яка дозволить випускникам самостійно здобувати необхідні знання та практичні навички.

В широкому розумінні, інтерактивне навчання – є специфічною формою організації пізнавальної діяльності, метою якої є створення комфортних умов для навчання, коли кожен студент почуває себе більш впевнено, через відчуття інтелектуальної спроможності в освоєнні необхідних навичок та знань.

Характерною рисою інтерактивного навчання є здійснення навчального процесу в умовах постійної, активної взаємодії всіх його учасників. Аналізуючи свої дії та дії партнерів, в тому числі, працюючи у команді, учасники навчального процесу змінюють власну модель поведінки, відчувають відповідальність перед командою і партнерами та усвідомлено засвоюють необхідні знання і навички, тому інтерактивні методи навчання не тільки сприяють покращенню якості навчання, а й реалізують виховний вплив на студентів. Аналізуючи публікації як вітчизняних так і зарубіжних вчених з цього питання, слід зазначити, що у теорії і практиці вищої освіти є значний досвід ефективності використання інтерактивних методів навчання, який при поступовому вдосконаленні може стати основою для покращення підготовки випускників з організації безпечних умов праці та надання, при необхідності, першої долікарської допомоги.

Шляхом удосконалення методики викладання дисциплін «Безпека життєдіяльності», «Цивільний захист», «Охорона праці» повинно бути запровадження діалогових (інтерактивних) методів навчання: інтерактивна лекція, ділова та рольова гра, аналіз конкретних ситуацій тощо дозволить підвищити ефективність набуття студентами необхідних знань та навичок.

Ми вважаємо, що використання інтерактивних методів навчання у професійній підготовці майбутніх фахівців різного спрямування в рамках отримання навичок з надання першої долікарської допомоги при вивченні дисциплін «Безпека життєдіяльності», «Цивільний захист», «Охорона праці» сприяє підвищенню рівня успішності навчання в цілому та надає більш наближені до сучасних реалій знання та навички, а також якісні можливості відпрацювання практичних навичок та вмінь, можливості приймати ефективні рішення та почувати себе впевненим в подальшій професійній діяльності та у будь якій життєвій ситуації.

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ З ПОЛІТОЛОГІЇ

САМУЙЛІК М.М.

Одеський державний аграрний університет, м. Одеса, Україна

В умовах, коли не можливо відвідування закладів вищої освіти, виникає необхідність переведення всіх студентів на дистанційну форму навчання. Такими сучасними обставинами є карантинні обмеження у зв'язку з поширенням епідемічної небезпеки COVID-19. Уряд України схвалив постанову про встановлення в Україні з 24 лютого адаптивного карантину до 30 квітня. У таких умовах доцільно проведення змішаного освітнього процесу, як в аудиторіях так і з використанням технологій дистанційного навчання на денній та заочній формах здобуття освіти. Що дає можливість не скорочувати зміст освіти і кількість годин для його опанування, а проводити всі заняття в синхронному та асинхронному режимах з урахуванням необхідності запобігання погіршенню здоров'я тих хто навчається. В Одеському державному аграрному університеті всі заняття у грудні, січні та лютому місяці проводились у синхронному режимі, тобто онлайн, з використанням платформи для навчання «Zoom», а також в асинхронному режимі з використанням платформи «Moodle». Дистанційна технологія навчання забезпечує проведення навчального процесу на основі використання сучасних інформаційних і телекомунікаційних засобів на відстані, з використанням відповідних методів і методик. Перехід на дистанційне викладання з політології, зумовлений пандемією, став неочікуваним та серйозним випробуванням учасників освітнього процесу. Тепер всім зрозуміло, що майбутнє – за змішаним навчанням, яке легко переводити в різні режими. Досвід читання лекцій у форматі онлайн свідчить, що ефективність курсу залежить від володіння низкою професійних та особистісних компетентностей викладача, які дозволяють організувати та зацікавити студентів, втримати їхню увагу аж до завершення курсу. Але відеолекції онлайн суттєво залежать від технічного забезпечення. Тільки якісний зв'язок може забезпечити комунікацію. По іншому читати лекцію неможливо. Особливостями спілкування в онлайн є майже відсутність сприймання студентами невербальної комунікації: жестів, міміки, поглядів викладача. Відеолекції не дають можливості визначити, наскільки студенти розуміють матеріал. Досвід відеолекцій онлайн незвичний для всіх, як для студентів так і для викладачів. На відміну від аудиторних занять є можливість пояснення матеріалу від лектора на екрані, де є термінологія й ілюстрації. Що

значно поліпшує запам'ятовування матеріалу. Особливою формою навчання стали онлайн-семінари, що проходили дистанційно. Таке заняття отримало назву вебінар, як різновид веб-конференції. Веб (англ. Web— мережа, павутина) – загальноприйняте позначення приналежності до комп'ютерної мережі [1]. Це – інтерактивне навчальне заняття, під час якого слухачі виступають з доповідями, беруть участь в обговоренні питань, дискутують. Виходячи з цього, вебінар означає «семінар, що проходить в комп'ютерній мережі». Вебінар, як особлива форма навчання, з'явився в кінці 1990-х років, коли в мережі Інтернет стали масово використовуватися надійні системи конференц-зв'язку. Торговий знак «Webinar» був зареєстрований в 1998 році. У даний час його власником є компанія InterCall [1]. Лектор на вебінарі за допомогою мікрофона і веб-камери спілкується з аудиторією. Він демонструє презентації, таблиці, графіки, відповідає на питання в режимі онлайн. До переваг вебінару належить висока ступінь інтерактивності через можливість слухачів оперативно задавати питання та відразу ж отримувати відповіді. Значна економія часу, коштів. Можливість доносити інформацію в режимі реального часу, відповідати на питання і вести запис трансляції для інших глядачів, які зможуть подивитися її в будь-який зручний час. Недоліками вебінару є також не достатній рівень емоційного зв'язку при спілкуванні. Під час дистанційного навчання з політології використовувалась платформа «Moodle», що дозволяла здійснювати спілкування в асинхронному режимі. Ефективно використовувались форуми. Так у першому модулі «Політологія та її історія» проводився форум «Політика – це мистецтво можливого». Він завершує тему «Політологія як наука та її функції». Це спеціальний розділ для обговорення поданих матеріалів з теми, що дозволяє в процесі спілкування висловлення своєї думки, ознайомлення студентів з іншими повідомленнями. На платформі «Moodle» активно використовується навчальний елемент «Завдання», що дозволяє викладачам додавати завдання, збирати студентські роботи, оцінювати їх, надавати відгуки. Так студентам пропонується темі «Держава як центральний інститут політичної системи суспільства» проаналізувати форму правління в Україні на основі таких завдань як:

1. Визначте та назвіть форму правління в сучасній Україні.
2. В чому сутність, особливості цієї форми правління?
3. Які форми правління в Україні були запроваджені раніше?

Для виконання завдання використовуйте матеріали прочитаної лекції.

Література:

1. Вебінар як форма дистанційного інтерактивного навчання. URL:

<https://osvita.ua/vnz/43979/> (дата звернення: 25.02.2021).

ПРОБЛЕМИ ДИЛЕМНОСТІ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

СОКОЛОВА Л. С.,

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Мислення як процес узагальненого і опосередкованого пізнання навколишнього світу і самої людини починається з відчуттів та сприймань і активізується почуттями. У формуванні гуманітарного мислення важко переоцінити роль інтелектуальних почуттів (сумнів, здивування, захоплення, обурення тощо).

Досвід викладання історії України в ОДАБА дозволяє висловити деякі міркування щодо вирішення проблеми дилемності в процесі формування гуманітарного мислення за допомогою історичних знань.

На початку курсу, у вступі, можна зняти багато дразливих моментів, нагадати студентам: «людство – мета, нація – засіб» (Мадзіні); пояснити, що «всяка різноманітність у речах і людях робить життя багатим, а ця різноманітність витворюється народами» (К. Чапек).

Важливе завдання курсу допомогти студентам зрозуміти етногенез українців та інших народів на території України; зберегти гуманістичні орієнтири інтелекту. Практика свідчить, що викладач матиме справу з двома типами дилемності: максималістичним і нігілістичним. Одні студенти ніяк не хочуть зрозуміти, що найдавніше населення України ще не можна назвати українцями, але і власне етногенетичний процес, який відбувся, їх теж не влаштовує («максималісти»). Інші не погоджуються, що повної етнічної єдності слов'ян, можливо, ніколи не існувало, але і явну історичну спадщину Київської Русі, схильні вважати зовсім не українською («нігілісти»).

Наприклад, для успішного подолання цих дилем викладачу потрібно в темі «Історичні корені українського народу» потрібно акцентувати: 1) етногенез – «вічна проблема» (М. Брайчевський); 2) наукою доведено належність українців до автохтонних народів; 3) основні шляхи етногенезу сусідніх слов'янських народів; 4) етноніми «Русь», «Україна», «Мала Русь», «Малоросія», «Росія»; 5) еволюція народів і риси національного характеру залежать від природних умов та історичних обставин.

Дилемність також виникає при вивченні теми «Українська козацька державність». Слід звернути увагу на те, щоб у процесі викладення матеріалу у студентів не склалося враження про незавершеність процесу розбудови української козацької державності, з одного боку, а з іншого, щоб у них не

виникло абсолютизації та ідеалізації традицій козацького державотворення, потрібно з'ясувати особливості формування української козацької держави та значення зовнішнього чинника.

Гострі проблеми дилемності виникають при вивченні

- історії України XIX ст., тема «Українське національне відродження: погляд крізь століття» (народовці, хлопомани, москвофіли, українофіли), виникнення російських і українських політичних партій на західноукраїнських та східноукраїнських землях, автономістський і самостійницький політичні рухи);

- історії України XX ст., теми «Українська революція 1917-1921 рр.» (здобутки і прорахунки Української Центральної Ради, Гетьманату П. Скоропадського, Директорії УНР, відносини УНР і ЗУНР, російсько-українська війна та наслідки Берестейської, Варшавської та Ризької угод); «УСРР в умовах утвердження тоталітаризму» (індустріалізація, колективізація, українізація, сталінські репресії, становище західноукраїнських земель у складі Польщі, Румунії та Чехословаччини, голодомор); «Україна в Другій світовій війні» (Карпатська Україна, відновлення Української держави, радянська депортації, окупаційний режим, радянський партизанський рух, ОУН-Б, ОУН-М, УПА, визволення українських земель і ціна війни); «Україна в період кризи радянського суспільства» (відлига, шістдесятники, дисидентський рух, космополітизм, застій, адміністративно-командна система, перебудова, гласність, кінець холодної війни); «Відновлення незалежності України» та (економічна та політична кризи, Чорнобильська катастрофа, приватизація, реформи);

- історії України XXI ст., тема «Сучасні проблеми суверенної України» (соціально-економічна та політична кризи, корупція, олігархічна система, революційні методи подолання криз, анексія Кримського півострова, війна на Сході України, внутрішня та зовнішня політика України).

Найкращою формою вирішення дилемних ситуацій є співбесіда, під час якої виявляється її зумовленість: поганим знанням історичного матеріалу чи ідеологічними впливами.

На підставі вищевикладеного для вирішення проблеми дилемності в процесі формування гуманітарного мислення у студентів пропонується по-перше, індивідуальний підхід в організації навчальної роботи, по-друге, поряд з обов'язковими інформаційно-понятійними основами навчального предмету, розробити варіативну систему спецкурсів, що глибше і детальніше розкривають теми чи проблеми, при виборі яких студенти могли б реалізувати свої історичні зацікавлення.

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ЧИТАННЮ ТЕХНІЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ НА ІНОЗЕМНІЙ МОВІ

СТАНЧИК Є.В., ЛАЗАРЧУК С.Ф.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

В даний час успішне оволодіння іноземними мовами – це необхідна передумова для отримання цікавої роботи в Україні і за кордоном, для зміцнення дружби з представниками різних країн, для продовження навчання в міжнародних вищих навчальних закладах та професійного росту в обраній галузі. Однією з можливостей поповнення знань фахівця є отримання інформації при читанні іншомовних публікацій за відповідним технічним профілем. Робота з профільною іншомовною інформацією сприяє формуванню і розвитку професійних інтересів студентів, активізації їх пізнавальної діяльності, готовності цілеспрямовано використовувати отримані знання в сфері професійної діяльності. Саме тому в програмі з іноземної мови для технічних ВНЗ однією з основних цілей навчання є читання оригінальної літератури за фахом для отримання необхідної інформації. Студенти повинні отримати на читання достатньо часу, навчитися встановлювати смислові зв'язки між компонентами речення і всередині тексту, оволодіти навичками роботи зі словником. При цьому важливо виробити у студентів навички читання з різною глибиною розуміння в залежності від цілей читання. У зв'язку з цим можна виділити переглядове, ознайомлювальне, вивчальне і ознайомлювально-реферативне читання. Важливим є також вміння переходити від одного виду читання до іншого тому, що в процесі читання можуть змінюватися мета і обсяг необхідної інформації. Так, при пошуку і доборі матеріалів для науково-дослідницької роботи фахівець переглядає велику кількість джерел інформації і приймає рішення про її доцільність для його роботи. При цьому, він поетапно використовує різні види читання від переглядового до вивчального, залежно від ступеню значимості цієї інформації.

Метою навчання студентів читанню спеціальної наукової та технічної літератури є здатність розуміти тексти різного характеру, розвиток мислення студентів, усвідомлення особливостей ладу іноземної мови, запам'ятовування термінів та словосполучень.

У світі сучасних технологій набуття навичок усіх типів читання технічної літератури на іноземній мові є важливим та затребуваним. Вони допомагають майбутньому фахівцю технічної спеціальності оперативно орієнтуватися у великому обсязі інформаційних ресурсів (як в друкованих джерелах, так і в Інтернеті), знаходити бажаний текст і виділяти з нього актуальні дані.

ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

СТРЕЛОК Н.В.

Військова академія, м. Одеса, Україна

Використання відеоматеріалів під час занять з іноземної мови базується на одному з основних методичних принципів – принципі наочності. Аудіо- і відеозасоби навчання демонструють іноземну мову в природній обстановці. Вони є проявом творчої діяльності викладача і тих, хто навчається. В сучасному світі є багато джерел, з яких можна взяти певний відеофрагмент, але даний матеріал повинен відповідати навчальній меті заняття. Викладачеві потрібно чітко організувати демонстрацію відеосюжету за наступними етапами: дотекстовий етап, текстовий і післятекстовий.

На дотекстовому етапі вводиться і активізується нова лексика, перевіряється розуміння вже вивченого лексичного і граматичного матеріалу, аналізуються лінгвокраїнознавчі реалії, знімаються мовні труднощі сприйняття тексту і розуміння його змісту. Також можна вибірково прочитати і прослухати окремі фрагменти звукового супроводу відео. Можна виконати вправи на заповнення пропусків в реченнях відповідним словом, скласти свої власні речення з новими словами, перекласти речення. Метою завдань текстового етапу є контроль рівня розуміння відеофрагменту.

Якщо контроль показав задовільний рівень сприйняття відеоматеріалу, можна без повторного перегляду переходити до післятекстового етапу. Під час нього перевіряються розуміння змісту відеосюжету та використаних в ньому мовних і мовленнєвих засобів. Доцільно використовувати рольове відтворення тексту в діалогах, реалізацію показаних в відео ситуацій спілкування, а також їх доповнення, вправи питання-відповідь. виправляються помилки і оцінюється робота курсантів.

Таким чином, викладач може використовувати відеоматеріали для закріплення і тренування мовного матеріалу в різних ситуаціях спілкування та розвитку вмінь усного мовлення. Презентація мовного матеріалу відбувається в реальній обстановці. Автентичні відеоматеріали надають зразки мови і сучасного мовлення, загальноживану і спеціальну лексику, як їх використовують носії мови. Під час використання відео на заняттях викладач покращує процес сприйняття інформації та відповідні результати в навчанні. Водночас курсанти мають можливість вивчити іншомовну культуру та міжкультурні відмінності.

Перегляд відеосюжетів сприяє підвищенню мотивації вивчення іноземної мови, а також формуванню комунікативної і соціокультурної компетенції.

РОЗРОБКА НОВОГО МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ З ДИСЦИПЛІНИ «ЕЛЕКТРОПОСТАЧАННЯ ТА ЕЛЕКТРООБЛАДНАННЯ У БУДІВНИЦТВІ»

ТІГАРЄВА Т.Г., ЗАГИНАЙЛО І.В.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Необхідність розробки нових методичних вказівок з лабораторних робіт з електрообладнання викликана, перед усім, прагненням досягти мети вказаної дисципліни, а саме сформування у майбутніх фахівців здатності організувати ефективну експлуатацію та технічне обслуговування сучасного електротехнічного устаткування промислово-будівельних об'єктів, оволодіння ними практичними навиками щодо режимів роботи електродвигунів будівельних машин та агрегатів. Не менш важливим є і уточнення змісту лабораторних робіт відповідно до вимог сучасного будівельного виробництва.

Розроблені методичні вказівки складаються з семи лабораторних робіт, що присвячені вивченню та практичному застосуванню електрообладнання, а саме найбільш поширених його видів – однофазних та трифазних трансформаторів, трифазних асинхронних двигунів та електродвигунів постійного струму.

Структура методичних вказівок передбачає виокремлення таких пунктів, як ціль роботи, теоретичний матеріал з теми роботи, опис лабораторного стенду, в разі необхідності – попередні розрахунки, порядок виконання дослідів. Надано вичерпні вказівки щодо, наприклад, практичного виконання маркування виведень трансформаторів та двигунів, щодо складання електричної схеми кожного з дослідів. Наприкінці кожної з лабораторних робіт є перелік контрольних запитань, відповідаючи на які студенти мають змогу перевірити рівень засвоєння матеріалу. В кінці додані правила безпеки при роботі з електрообладнанням в лабораторії електротехніки.

Відмінністю від попередньо існуючих методичних вказівок з електрообладнання є: теоретичний матеріал викладено більш чітко та розгорнуто, збільшено кількість ілюстрацій та значно покращена якість виконання рисунків – як електричних схем, так і зображень структурних схем улаштування досліджуваного обладнання. Крім того, у дві лабораторні роботи, присвячені асинхронним трифазним двигунам, додані нові досліді щодо визначання ковзання двигуна, кратності пускового струму, гальмування та частотного регулювання трифазного двигуна. Розроблено зовсім нову роботу, яка присвячена вмиканню трифазного двигуна в однофазну мережу, що є актуальним в разі відсутності трифазної мережі.

ПРО РЕАЛЬНОСТІ ЗАВДАНЬ В НАВЧАЛЬНОМУ АРХІТЕКТУРНОМУ ПРОЕКТУВАННІ

ТОКАРЬ В.О., ПОГОРЕЛОВ О.А.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Архітектура і об'єкти її середовища пройшли стадії формування разом з процесом еволюції людства. Вони, продукти людської праці подібні живому організму, який зароджується, існує і зазнає змін в структурі своїх форм. Мета архітектора в передбаченні потрібного напрямку розвитку і своєчасному підключенні до цього динамічного прогресу заходів підтримки об'єктів будівництва. Ціллю архітектора є професійні рішення конкретних завдань, головними з яких є збереження спадщини і створення нових об'єктів, які покращують мікроклімат проживання і видів діяльності людини.

Виходячи з цього і формуються навчальні завдання дисципліни «Архітектурне проектування», які запропоновані студентам АХІ на 2-му курсі. В основу проектних завдань повинні бути закладені приклади теоретично необхідних або вже реально існуючих об'єктів, які на даний час вже реалізовані або потребують ремонту, приведенню їх у відповідність до вимог часу і можливостей. У роботі над об'єктом повинна бути врахована реальна геодезична підоснова, ситуація якої може бути скоригована відповідно вимогам сьогодення. У завданні вказують на бажаний вид проектного рішення. За умовою нового проекту об'єкт повинен виходити з того, що створювані композиції форм, його об'ємно - планувальні рішення повинні відповідати соціуму і духу даного часу, мати надійну конструктивну основу. Його вигляд повинен відповідати естетичним вимогам об'єктів предметного середовища, завдяки яким формується ставлення людини на дизайн картин майбутнього архітектурного простору.

Саме з окремих фрагментів існуючого просторового середовища, треба скласти в проекті нову композицію з архітектурних форм. Нова структура тоді буде зроблена в межах відкритих і закритих просторів. Реальне завдання регламенту є перелік окремих будівель і споруд, вільних від забудови територій, на яких можуть бути розташовані елементи благоустрою або предмети обладнання інтер'єрних композицій. У обох випадках використовують архітектурні форми, які змінюють структуру і створюють новий зовнішній вигляд об'єкту проектування. Прикладом тому стали проекти по реконструкції просторів навчально-виробничого центру Аграрної академії та музею історії цього навчального закладу. Жвавий інтерес у студентів викликала можливість

реалізації проекту в життя за участю автора. Існуючі об'єкти, їх деталі були вивчені, обміряні. На основі цих даних були створені варіанти нового сучасного дизайну, який суттєво змінив картини відкритих просторів і середу інтер'єру класичної структури. У просторах існуючого середовища, де працюють науковці і вчать студенти, були спроектовані композиції бажаних фрагментів природи (форми озеленення) і предмети меблів, обладнання. Здається - це все давно знайоме і легко сприймається у свідомості майбутніх проектувальників. Але у даному випадку перевірявся рівень підготовки студентів, їх готовність до прийняття самостійного, негайного правильного рішення. Останнім часом досить актуальним стала участь студентів в спробі реанімувати застарілі традиційні композиції в елементах благоустрою на території ОДАБА.

Досить цікавим стали пропозиції по оновленню дизайну приміщень з формами класики в корпусах ОДАБА. Були вдало виконані проектні пропозиції по реконструкції та дизайну навчальних територій Аграрної академії. Робота над реальними темами сьогодення стимулює активність студентів, підвищують ступінь їх відповідальності при виконанні проектних завдань. Саме таке сталося при навчанні студентів професійному ставленню до бажання замовника проекту.

Відома одеська кіностудія готувалась до святкування свого ювілею. Різноманітне по формату і сутті перепланування територій одеської кіностудії було заплановано дирекцією фабрики кіно. То того ж, планували перетворити студію у кіношний світ із екскурсійних майданчиків с історичними, майже музейними корпусами демонстрації процесу створення кіно. Треба було зробити особливий маршрут огляду подій і умов. Бо це цікаво для туристів. І з цього зробили висновок: архітектор повинен був тактично відібрати раціональні риси запланованих змін, відокремити більш ефектні вузли і частки майданів для планувань, створити нове обличчя забудовам, надати фасадам оновлений імідждо такої події.

Таки об'єкти дуже добре «вписуються» в теми завдань на виконання курсових проектів. Актуальність їх переконує в правильності обрання форм навчання майбутніх архітекторів основам і методам проектування. Дійсно учасники цього конкурсного завдання, а воно майже повністю відповідало плановим завданням курсового проекту, навіть забули рамки і межі звичних, сухих за змістом, завдань на планування. Були успішно зроблені невеликі самостійні і не схожі за змістом і оформленням, планування. Кіношники були в захваті від цих робіт студентів. Самі ж автори проектів придбали дуже цінний попит роботи с замовниками і реальними умовами на існуючих майданах, де створюють чудеса кіно. Кафедра дизайну архітектурного середовища і далі буде шукати такі незвичні і дуже корисні для навчання завдання.

МУЛЬТИМЕДІЙНІ КОНСПЕКТИ ЛЕКЦІЙ ЯК ОКРЕМИЙ ВИД МЕТОДИЧНИХ ВИДАНЬ

ЧЕРНЄВА О.С.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

В сучасному світі існувати без інформаційних технологій не можливо. У зв'язку з необхідністю переходу на дистанційну форму навчання з'явилась нагальна потреба в розробці наочних матеріалів для лекцій та практичних занять. Адже проведення онлайн лекції суттєво відрізняється від звичайних аудиторних занять, набагато складніше привернути увагу студентів до лекційного матеріалу, коли в тебе не має безпосереднього контакту з ними, а на моніторі лише безликі віконця з вимкненими камерами та мікрофонами. В цій ситуації доводиться обирати нові форми проведення лекцій, із залученням онлайн інтерактивних тестувань, відео матеріалів, а найліпшою формою подачі матеріалу є мультимедійна презентація. Ефективність застосування презентацій доведена багатьма працівниками освіти на практиці та у науково-методичних працях [1,2,3,4]. У статті Єчкало Ю.В. [5, с.262] доводить, що мультимедійна лекція є лекцією в повній мірі, а не слайд-фільмом, а лектору дається можливість як ніколи широко застосувати свої творчі схильності, зробити лекцію значно змістовнішою, такою, що легко засвоюється. Синиця М.О. [6, с.435] у своїй статті стверджує, що одним із пріоритетних напрямів у галузі інформатизації освіти є розробка й упровадження мультимедійної техніки, введення в навчальний процес мультимедійних продуктів, а використання у практичній викладацькій роботі сучасних інформаційних технологій дозволяє, по-перше, змінити й збагатити зміст педагогічної освіти, по-друге, активізувати навчально-пізнавальну діяльність студентів на заняттях.

Все вище зазначене безперечно є істиною, але яким чином враховується час викладача, який він витрачає на підготовку таких презентацій? Адже підготовка презентації до кожної лекції – це є рівнозначним написанню окремого конспекту лекцій, лише більш досконалого та наочного. В середньому на одну презентацію викладач витрачає від 3 до 5 годин свого часу. В результаті ми стикаємось з проблемою, що даний підготовлений матеріал не є конспектом лекцій, він взагалі не вважається окремим методичним виданням, а враховується як допоміжний матеріал до курсу лекцій. То де ж мотивація? Єдине, де враховується виконання цієї роботи в годинах, як методична робота науково-педагогічного працівника - це у його рейтингу, де підготовка та проведення мультимедійних занять рахується як 1,5 бали (замість звичайних

1,2) за одну годину лекційних занять для студентів ОКР Бакалавр. До того ж при проведенні практичних, семінарських чи лабораторних занять (що є найважчим видом діяльності при дистанційній формі навчання) підготовка мультимедійних матеріалів у балах та годинах взагалі ніяким чином не відрізняється від підготовки до звичайних аудиторних занять.

Висновок: якість проведення онлайн занять безпосередньо залежить від підготовки викладача до цих занять, від підбору наочного матеріалу, його компонування, залучення відео файлів та інтерактивних практик. Але ця частина роботи науково-педагогічних працівників повинна бути доцільно врахована у його індивідуальному плані, адже це кропітка праця, яка на даний час реалізується лише за рахунок власного ентузіазму окремих науково-педагогічних працівників. Мультимедійний конспект лекцій нічим не гірший, а навпаки, має дуже багато переваг порівняно зі звичайним друкованим конспектом лекцій, тож і повинен вважатись як окрема методична праця, окремий вид методичного видання. Звичайно для цього повинні бути встановлені чіткі вимоги щодо об'єму, складу та змісту мультимедійного конспекту.

Література:

1. Пінчук О. Проблема визначення мультимедіа в освіті: технологічний аспект / О. Пінчук // Нові технології навчання. – К., 2007. – Вип. 46. – С. 55–58.
2. Жук Ю.О. Планування навчальної діяльності з урахуванням використання засобів інформаційно комунікаційних технологій / Ю.О. Жук, О.М. Соколюк // Інформаційні технології і засоби навчання : зб. наук. праць. – К. : Атіка, 2005. – С. 96–99.
3. Лавров Є.А. Комп'ютеризація університету: підхід до проектування мультимедійної лекції / Є. А. Лавров, В. Г. Логвіненко, С. В. Агаджанова // Вісник СНАУ. Серія: Механізація та автоматизація виробничих процесів. – 2010. – № 2 (22). – С. 103-112.
4. Шут М.І. Інтерактивні заняття як основа інноваційних технологій навчання у вищих навчальних закладах / М. І. Шут, Б. А. Сусь // Теорія та методика навчання математики, фізики, інформатики: збірник наукових праць. Випуск VI: в 3-х томах. – Кривий Ріг : Видавничий відділ НМетАУ, 2006. – Т. 2 : Теорія та методика навчання фізики. – С. 4-9.
5. Єчкало Ю.В. Мультимедійна лекція у навчальному процесі сучасної вищої школи. – С.261-266.lib.iitta.gov.ua/704427/1/284-1152-1-PB.pdf
6. Синиця М.О. Використання мультимедійних технологій у навчальному процесі ВНЗ як засіб формування педагогічних знань // Професійна педагогічна освіта: становлення і розвиток педагогічного знання: монографія / за ред. проф. О.А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – С. 418-438.

ПРОБЛЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИКЛАДАННЯ ТВОРЧИХ ДИСЦИПЛІН

ШАЛАМОВА К.Ю., МОРГУН О.Л., ПОЛОНСЬКА О.М.,

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса. Україна

В сучасних умовах, коли дистанційне навчання стає звичним, постає питання, як викладати дисципліни творчого напрямку, наприклад, архітектурне проектування, об'ємно-просторову композицію, архітектурну композицію та ін. Тобто ті дисципліни, де має велике значення особистий контакт викладача та студента. А ні, вайбер, Meет, скайп, листування через електронну пошту не в змозі замінити співпрацю студента та викладача в аудиторії, особливо на першому-другому курсах. В нас вже є досить сумний досвід двох семестрів: другого - минулого учбового року (2019-2020) та першого - цього навчального року (2021). Студентам під час карантину надсилались зразки графічних робіт, макетів, методичні розробки в електронному вигляді розташовувались на сайті бібліотеки та кафедр, викладачі самі надсилали робочі матеріали старостам груп. Але рівень робіт, які були виконані студентами значно знизився в порівнянні з попередніми роками. Вчорашні школярі вступаючи до вишів на архітектурну спеціальність не вміють креслити, добре малювати, через це відчують себе розгубленими, втрачають цікавість до спеціальності, тому потребують опіки та постійного керівництва з боку викладача. Як донести студенту ту інформацію, яку він має отримати безпосередньо від викладача, як викладач може власноруч виправити помилки, яких припустився студент, виконуючи графічне завдання, як пояснити принципи роботи з папером та картоном на відстані та ін. Тепер в інтернеті є багато майстер-класів з малювання, живопису, скетчінгу, тощо, але вони не розраховані на студентську аудиторію. У нас є досвід проведення консультацій з архітектурного проектування коли, студенти на електронну пошту викладача надсилали клаузури або ескізи планів, фасадів будівель. Викладач роздруковував ці ескізи, вносив свої корективи, доповнював текстовими поясненнями, пересилав студенту та додатково обговорював з ним всі питання. Такий процес складний, займає багато часу, не для всіх доступний, але мав позитивний результат. Змішана система навчання, яка застосовується зараз, краще підходить для викладання дисциплін творчого напрямку. Можливо для зменшення кількості осіб, що знаходяться одночасно в аудиторіях, проводити заняття не з цілою групою, а поділити її на 2-3 підгрупи. Знову постає питання, де взяти аудиторії та час? Нам залишається сподіватись на скоріше повернення до традиційного, набагато більш ефективного методу викладання і навчання.

ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМИ НАВЧАЛЬНО – МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ

ШАРШАТКІН Д.Ю., ЗЕЛЕНИЙ І.І., МАМІЧ В.В.

Військова академія, м. Одеса, Україна

Навчально-методична робота є однією з складових освітньої діяльності ВВНЗ Збройних Сил України та військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів. Вона охоплює діяльність, спрямовану на науково обґрунтовану організацію навчального процесу та його проведення з урахуванням останніх досягнень військової педагогіки і психології. Керівними документами з питань вищої військової освіти на методичну роботу у ВВНЗ покладено такі основні завдання як науково-методичне забезпечення освітнього процесу, підвищення методичного рівня керівного складу, науково-педагогічних працівників, командирів підрозділів курсантів та удосконалення методики, форм і технологій проведення усіх видів навчальних занять. Основні напрями та форми методичної роботи у ВВНЗ визначені керівними документами з питань вищої освіти, зокрема Закон України «Про вищу освіту», «Інструкцією про організацію освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Збройних Сил України та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів України». У навчально-методичній роботі ВВНЗ можна назвати такі основні напрями:

- визначення предмета, мети і завдань навчання;
- розробка та вдосконалення форм і методів організації освітнього процесу з проведенням наукових досліджень;
- реалізація у освітньому процесі результатів наукових досягнень в галузі військової дидактики;
- визначення змісту часткових методик викладання навчальних дисциплін;
- відбір та розробка елементів навчально-матеріальної бази і технічних засобів навчання;
- своєчасне та якісне навчально-методичне забезпечення освітнього процесу;
- проведення контролю освітнього процесу та управління якістю підготовки військових фахівців;
- узагальнення та розповсюдження передового педагогічного досвіду;
- підготовка НПП і підвищення їхньої кваліфікації.[1, с. 15-17]

Виконання завдань за визначеними вище напрямками забезпечується створенням у ВВНЗ системи науково-методичної роботи. Відповідно до змісту завдань методична робота поділяється на навчально-методичну і науково-методичну. Навчально-методична робота охоплює оперативний напрямок роботи, а саме: розробка планувальних та організаційно-методичних документів, аналіз успішності курсантів та розробка заходів щодо підвищення якості їхньої підготовки, аналіз відгуків з військ та розробка пропозицій з вдосконалення підготовки курсантів, узагальнення та розповсюдження передового досвіду методичної роботи, розробка заходів щодо

підготовки викладачів-початківців і підвищення методичної майстерності НПП. Ця робота спрямована на постійну підтримку на високому методичному рівні усіх видів навчальних занять, підготовку НПП до їхнього проведення. Вона забезпечує накопичення досвіду кафедр для подальшого його відображення в науково-методичних працях.

Науково-методична робота є довготривалим напрямком роботи. Він спрямований на розробку нових навчальних дисциплін, визначення їхнього змісту і наукового рівня; удосконалення навчальних програм, створення нових або переробку існуючих підручників та навчальних посібників; розробку і впровадження в освітній процес нових форм і методів; розробку часткових методик; основ наукової організації праці НПП і курсантів. Тобто науково-методична робота проводиться за планом наукових досліджень, спрямованих на поглиблення змісту навчальних дисциплін, інтенсифікації освітнього процесу та підвищення його ефективності. Вона реалізується шляхом участі НПП в планових та ініціативних науково - дослідних роботах кафедр. [2, с. 9-11]

Таким чином, основними формами методичної роботи у ВВНЗ є: - навчально-методичні (методичні) збори та наради; - науково-методичні конференції та семінари; - засідання вченої ради ВВНЗ (факультету) з питань методики навчання та виховання курсантів; - засідання кафедр; - інструкторсько-методичні, показові, відкриті та пробні заняття; - лекції, доповіді, повідомлення з питань методики навчання, загальної та військової педагогіки та психології; - розробка навчально-методичних матеріалів, фондів кваліфікаційних (комплексних кваліфікаційних) завдань (тестів); - наукові дослідження з питань методики навчання і виховання курсантів (проведення педагогічних (методичних) експериментів); вдосконалення матеріально-технічного забезпечення (МТЗ) освітнього процесу; вивчення керівних документів та реалізація їх вимог у освітньому процесі; вивчення передового педагогічного досвіду і досвіду бойової підготовки військ; контрольні та взаємні відвідування навчальних занять.

Таким чином, основні методи реалізації завдань методичної роботи у ВВНЗ умовно можна звести до трьох груп: навчання, опитування та наукових досліджень. Організація та управління, як складова частина системи методичної роботи, ґрунтуються на організаційно-штатній структурі і включають командування ВВНЗ і факультетів, вчену раду ВВНЗ, навчальний відділ (навчальні частини факультетів), кафедри, НДЛ, методичні кабінети.

Література:

1. Закону України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року № 1556-VII.
2. Методична робота у вищому військовому навчальному закладі: Навчально-методичний посібник / М. А. Бутник, В. Г. Головань, М. О. Дроздов, В. О. Ройлян. – Одеса : Військова академія, 2014. – 207 с.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ТЕХНІЧНА ЕКСПЛУАТАЦІЯ БУДІВЕЛЬ І СПОРУД

ШКРАБИК Й.В.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна

Відомо, що якість підготовки фахівців в вищих навчальних закладах освіти, її результативність, залежить безпосередньо від якості навчальних програм, наукового і методичного забезпечення навчального процесу.

Навчально-методичне забезпечення дисципліни включає: робочу програму, конспект лекцій, методичні вказівки до виконання індивідуальних завдань (курсова робота), силабус, методичні вказівки по проведенню практичних робіт і самостійної підготовки студентів, засоби контролю знань студентів. На кафедральному сайті знаходиться всі методичні розробки по дисципліні.

Постійно проводиться удосконалення змісту лекцій, тематики практичних завдань, курсових проектів, завдань для виконання випускних дипломних робіт, а саме оновлення навчально-методичного забезпечення. Необхідно відмітити, що результати навчання не завжди узгоджені з вимогами до здобувачів вищої освіти на ринку праці. Оцінювання знань частіше всього враховує механічне запам'ятовування матеріалу, а не здатність студентів в застосуванні знань в практичних умовах.

Для усунення наведених недоліків була розроблена і відпрацьована анкета з обстеження житлових будівель. В складі анкети включені обстеження, починаючи з підвального приміщення, під'їздів, фасаду, покрівлі, внутрішніх санітарно-технічних мереж та інш.

Анкета буда обговорена на засіданні кафедри МБГ і на форумі керівників ОСББ 03.03.2021 р. Фахівці підтримали ініціативу кафедри. Обстеження планується проводити силами студентів під керівництвом викладачів кафедри і фахівців ОСББ. При обстеженні буде проводитися фотофіксація виявлених пошкоджень і підготовка звіту про проведену роботу. Викладачі кафедри паралельно будуть надавати консультативну поміч.

Підготовлений звіт буде заслуховуватися на засіданні науково-творчого гуртка «Дослідження технічного стану будівель і споруд». Звіт буде передано керівникам ОСББ.

Таким чином, удосконалюється методичне забезпечення дисципліни Технічна експлуатація будівель і споруд, студенти отримують додаткові знання з нормативної літератури і навички практичної роботи, а міське господарство практичну поміч з технічної експлуатації житлових будівель.

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

RESEARCH OF FACTORS THAT CONTRIBUTE TO STIMULATION OF STUDENTS TO INDEPENDENT DEVELOPMENT OF GRAPHIC DISCIPLINES

BREDNYOVA V.P., NAIDONOVA U., APOSTOL E.

Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture, Odessa, Ukraine

The reform of higher education at the present stage is connected, first of all, with the essence of the next main task - to prepare a competent and competitive specialist in the European and domestic labor market. Theoretical knowledge and graphic skills are needed in almost all fields, however, unfortunately, as we know; the number of teaching hours for the study of graphic disciplines for students of technical specialties is constantly decreasing. Engineering graphics, especially its first theoretical part - descriptive geometry - is the grammar of graphic language. Some classic geometers even emphasize its sacred meaning, because it is a discipline that allows you to develop spatial thinking, that is, it is a unique tool for "spatial travel". In addition, descriptive geometry provides an understanding of the "formula-drawing-phenomenon" relationship, which is very important for a competent engineer. Also descriptive geometry and, in general, engineering graphics have a broad property of "interdisciplinarity", i.e. it is here that future professionals first get acquainted with graphic language and methods of compiling and reading drawings, acquire a fairly high level of graphic skills, which will be in demand in the following semesters in the study of other technical disciplines in the educational process.

For a positive solution to the problem of successful graphic training, from our experience, it is clear that at the initial stage of learning requires a clear organization of individual and independent work of students. It should be aimed at developing the spatial imagination and creative attitude of students to learning, improving the functions of the eyegauge, skills in drawing tool and more.

During contact classroom consultations, students open up and can ask any questions from the misunderstood sections of the discipline. In an informal setting, the teacher can generally assess the personality of the student, his potential, etc.

This can later become one of the effective forms of differential work teacher-student and accustom them to work with educational and reference books, to develop their independent activities.

Based on this, teachers of higher education are faced with acute problems of research factors that encourage students to independently master graphic disciplines

and search for different types of educational and methodological activities necessary for quality preparation of students for future professional activities.

Based on many years of experience in teaching graphic disciplines at OSACEA for first-year students of construction specialties, an analysis of current results and monitoring the quality of student performance is conducted annually. Of particular interest is also the comparative final analysis of the results in academic groups with English as the language of instruction, where communication in the audience was built on the principle of integrativity.

Based on the teacher's own experience and taking into account the motivation of students to study graphic disciplines in English, the existing methodology for conducting classroom lessons was improved (by the way, the presence of students in the classroom was almost 100%).

During independent work under the guidance of a teacher, the active participation of the present students in the educational process was noted. For each topic, individual dictionaries of terms and important theoretical provisions and definitions were compiled. Later this was tested on an oral exam with an individual explanation of algorithms for solving problems.

The generalization of the results of the research emphasizes the fact that achieving a high level of quality of graphic training also depends on the effectiveness of methodological and methodological implementation of the discipline and the professionalism of a particular teacher. Both traditional methods (lectures, practical classes, consultations, etc.) and innovative methods (development of blocks and test tasks on separate topics, formulation of target graphic tasks, formation of algorithms for solving problems of different levels of complexity and step-by-step monitoring are important for quality improvement) quality taking into account individual features in preparation of students, etc.).

In conclusion, we know that the purpose of education is not only knowledge but also action, i.e. the presence of appropriate graphic competencies of each individual requires a high quality level of education, which, in turn, requires a responsible and motivated attitude to the learning process.

The model of the educational process for the near future is one of the areas of improvement to the entire education system, and the modern world is full of new opportunities to get the required level, including through many training online courses. Such alternative training options are becoming more and more popular and in demand for senior students. They can be held at a convenient time, in a convenient place, with an attractive individual form of communication (for example, the possibility of multiple repetition of the material).

**IMPROVEMENT OF COOPERATION FORMS
WITH STUDENTS OF CIVIL ENGINEERING TRACK
IN THE ONLINE STUDY OF GRAPHIC DISCIPLINES**

BREDNYOVA V.P., NAYDYONOVA U.I, KROHMAL V.O.

*Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture,
Odessa, Ukraine*

Engineering graphics is one of the basic disciplines that professional training of students of technical majors is based on from the first year. The studying of graphic disciplines provides students with an opportunity to develop and improve spatial and logical thinking as well as individual graphic skills and to compose and read drawings correctly, etc. Without the knowledge of these factors, it is difficult to imagine competent civil engineers and designers capable of creating new projects of modern machines, buildings, and structures.

Given the difficulties caused by modern socio-economic conditions, as well as due to the quarantine caused by the coronavirus pandemic, starting from March 2020, all educational institutions have switched from traditional (in-person) education to its distanced form of delivery – *online education*. That is, the learning process had to be organized in a way to let students stay home. For the higher education system distance learning is an innovation that requires significant efforts for its practical implementation by both students and teachers, so in the shortest possible time, it was necessary to change and modernize the methods of teaching graphic disciplines. Teaching any discipline for lower-division students has its peculiarities – first-year student need some time to adapt to their new learning system, where they are not just “taught” like in grade school, but are required “to learn” as well. Besides, students need to plan their free time and get used to the new social environment, and, most importantly, from the very beginning, students must clearly understand the purpose and objectives of a discipline, its relationship with their future career, etc. In our opinion, independent work under the guidance of the teacher should certainly play a role in the formation of stable graphic qualities of each student. In other words, additional office-hours consultations, where students are taught to gain and improve skills of independent knowledge acquisition, are required.

Students often face difficulties when studying graphic disciplines for a variety of reasons, one of those being a lack of pre-university graphic training. Such subjects as *Mechanical Drawing* or *Fine Arts Drawing* have been absent in secondary school curricula for more than 10 years. Therefore, in our opinion, to attract those wishing to

major in technical fields, large-scale advertising of OSACEA training courses is needed not only for Mathematics and Ukrainian Language but also for Mechanical Drawing.

Our many years of teaching experience show that those students who have an insufficient level of spatial representation and, in general, graphic skills, immediately start to fall behind. They go through certain difficulties not only in the first year, but also in the further years and are known to have low-quality calculation and graphic works, term papers, and term projects, as well as a poor understanding of special engineering disciplines.

At the Department of Descriptive Geometry and Engineering Graphics of the Odesa State Academy of Civil Engineering and Architecture, for first-year students of civil engineering track, the discipline *Engineering Graphics* (6.5 ECTS credits) consists of two parts. In the 1st semester, the theoretical part "Descriptive Geometry" (120 years) is studied, where the final control is the exam. In the 2nd semester, students consider applied issues of "Engineering and construction drawing" (75 hours), where the final control is a credit.

For several years now, academic disciplines in our Academy have been taught in English, which is a very strong motivating factor for both students and teachers. Generally, in-person classes were bilingual, i.e. the lecturing was of hybrid delivery – in Ukrainian and English.

During the quarantine, we created and experimentally developed a rating system for student performance, which allowed the teacher to perform an objective assessment of current theoretical knowledge *online* using online tests and practical results of graphic work, as well as to bring the given assessment to the attention of students in time. Such indicators reflected the comparative picture in the academic group, helped differentiate individual achievements of each student in a particular topic or task, which was quite interesting and motivated students to improve their graphic training and the results of the final examination.

In conclusion, it is important to note that the application of the differential rating system of a comprehensive assessment of student performance in the educational process, developed by us, creates incentives to increase the intensity of classroom activities and strengthens students' motivation to acquire new knowledge and graphic skills.

THE GAME AS A PERCEPTION FORMAT FOR A COMPETITIVE ENVIRONMENT BETWEEN STUDENTS

BYKOVA SVITLANA, VERJBICKAIA POLINA

Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture, Odessa, Ukraine

Currently, in order to expand the range of opportunities for creative and cognitive abilities of students, it is necessary to change the format of perception of the goal and reality as such. To do this, you can turn to the game as a format that creates an interesting and competitive environment for the student. Games are a specific space-time format with some settings within which the action takes place. By introducing a "on my own" constraint into the game, in the eyes of everyone, a neighbor, friend or colleague becomes a competitor. Of course, additional conditions of the game are required, thanks to which it will be played fairly and on an equal footing. Thus, within the established framework, for example in a limited time, the student will not only have to speed up the process of achieving the goal, but also do everything better than his opponents. The main goal of the game can be the process itself or a material or non-material "prize", the analogue of which for a student can be a high score, a subsequent proposal for the winner with further prospects or a simple encouragement in the form of praise for the work. Thus, the student is interested and motivated to play. He is ready to take risks without losing anything, thus showing initiative. The perception of the assigned task as a game is not always inherent in the student. On the contrary, students often do not notice the competitive features of their actions aimed at self-development and superiority over others. Such games are neutral in nature, and are often introduced by the teacher under a different name in order to determine not only the student's individual abilities - his advantages and disadvantages, but also the ability to adapt within certain frameworks, such as terms, topics, material, etc. Thus, it is possible to determine how strong the team is, and from which side you need to approach the issue of teaching. The perception of the task as a game makes its own adjustments to the actions and thinking of the student: he can relax, concentrate, show ingenuity and be filled with a share of excitement. The game helps students - makes it possible to view the situation from a different angle in a more favorable and even comic setting. The result can be not only a job well done, but also a certain experience with the emergence of new skills and knowledge not only for one, but for many students. This suggests that the game, as a format for the perception of reality, can contribute to a positive trend in the development of competitiveness among students.

THE SHIFT IN EDUCATIONAL PARADIGM: PREMISES FOR RE-DESIGN AND ADJUSTMENT TO E-LEARNING LANDSCAPE

HOROSTOVATOVA Y.O.

Odesa State Academy of Civil Engineering and Architecture, Odesa, Ukraine

To ensure the continuity of the educational process at the period of the pandemic, universities were constrained to carrying out their activity with students exclusively online. Educational system will hardly return to pre-pandemic premises, therefore e-teaching turns into one of the essential aspects of fruitful educational interaction with students in the future. To find strategies to spark learners interest and keep them focused during e-learning becomes crucial for teachers, on one extreme, for keeping pace with the needs, desires, and requirements of students, representing the second extreme. At the same time, the teachers themselves appear to be in a search of help, assistance and support at the stage of adjustment to new educational environment.

Providing services that help students and teachers learn about the latest policies adopted by universities and the government, and encouraging collaboration between these institutions; managing and developing internet infrastructure in order to avoid interruptions, especially during video-conferences; using friendly tools, that help students assimilate and understand information; providing reliable, interactive and diverse electronic resources; using social networks to build online communities for students in order to reduce feelings of isolation; using various effective techniques such as debates, or learning based on discovery and experience – these are the basic issues that will definitely contribute to successful adoption and accommodation in the future educational landscape.

While in general, e-learning was considered an option, an alternative to traditional learning, during the Coronavirus pandemic it became inseparable part of daily life aimed at maintaining the activity of the educational establishments. This paradigm shift from the mind-brain-body environments of classroom to e-teaching/e-learning affected the learning landscape to the extent when the identification of key differences between the two learning environments with respect to their ability to produce real skill transfer and to optimize the outcome of experience of the learner becomes urgent for facing the challenges of the pandemic times and working out effective solutions in the educational field.

The peculiarities of online and offline modes outlining the gaps of two environments are reflected in the following observations:

- classrooms rely on a large array of attentional, cognitive and behavioral management, regulative and disciplining cues and mechanisms that are not available in the online environment, which transcend the specific substance of the content

being taught and learned.

- the classroom environment constrains the students attention and shapes their microbehavioral responses via: the immediate presence of the instructor; the immediate presence of the other participants, whose mutual expectations and joint attention focused upon the instructor and/or the visual display of information further constrain the degree to which the student may produce mental or physical behavior that is deleterious to the flow of the class; by the shared and mutually reinforced norms and normatively grounded expectations of ‘classroom behavior’ by student and instructor; and not least by the ‘unobtrusive absence’ of stimuli and opportunities for behavioral or cognitive wandering that such stimuli create, which may be found in abundance in other environments.

- the set of behavioral and perceptual constraints and inducers supplied by the classroom experience are wholly absent, and supplemented in many cases by an environment which seems designed to produce maximum distraction and erosion of focus – such as the learner’s own home environment, which provides a plethora of extraneous stimuli and ‘signals of interest’ that take the learner outside of the domain of the course. The ‘teaching stimulus’ – be it visually or orally presented content, or specific feedback on the participant’s contribution – must compensate for the absence of the behavioral, perceptual and cognitive constraints of the physical classroom.

The crucial differences between classroom and e-learning can also be tracked out in specific domains of experience: place, measures, measurement techniques and measurement technologies used to both monitor the quality of delivery and transfer of the e-learning experience to a single-user and user-group level, articulating interaction and learning experience design protocols that can be pursued in a learning landscape of the future.

E-learning functioning as a skill transfer vehicle for production or facilitation of learning, results in a demand of radical re-design of learning paradigms and adjusting them to the e-learning landscape. Satisfaction of the demand of designing and engineering of the e-learning environment for maximal skill transfer is far more challenging than simply that of changing the length of content. It involves consideration of both external and internal factors, vehicles, targets, destinations.

Granted that in the age of laptops and smartphones when classroom norms and behavioral equilibria are changing quickly, provision of equilibrium between classroom mode with its non-digital activities, management and monitoring of teachers activity and learners progress, on one hand, and online courses, on the other hand, will definitely enhance the quality of e-learning in educational landscape of the future.

ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF DISTANCE STUDYING OF GRAPHICS DISCIPLINES IN QUARANTINE CONDITION

NATALIIA SYDOROVA, JULIA DOTSENKO, YANINA MARYANKO

Odesa State Academy of Civil Engineering and Architecture, Odessa, Ukraine

During distance studying, one of the advantages turned out to be an individual timing and work progress at the own pace. Students personally balance their course load in quarantine condition, when and how much to do a certain discipline. In addition, all the lecture material and methodical guidelines are available online. The students decide themselves at what time to work with them. The studying load is also selected depending on individual advantages: to do all the tasks gradually or delay them to a dead line, work during the day or during the night. It is really interesting that according to the statistics, 85% of architecture students overnight work.

Distance education increases the amount of time for self-education, for which the following action as the motivation is required. But it is quite difficult to motivate students online. So that is the main disadvantage in this kind of studying.

One of the serious disadvantages of distance education was the interruption of practical classes at the beginning of the quarantine. However, later the lectures were online, and the practical classes were mostly offline at the Academy. Though they are the most widespread and most important form of training. Graphic support plays a major role for understanding the subject. A progressive sequencing of the graphic material is very important. Another negative moment of online training is the lack of control. If during offline classes the students are constantly reminded that in the end of the lecture there will be the students' interviews or it is necessary to hand the drawings, then at the quarantine period they must remember all the tasks. When there is no any control, you do not always want or cannot force yourself to do proper thing in proper moment. This is a question of self-discipline, which also has become relevant in this period of time.

Our experience shows that the discipline "Descriptive geometry" is not appropriate to study through online resources, regardless of the technical potential and competences of the teaching staff.

CONSTITUTION FOR SCIENCE: CHALLENGES TO ASSESSING ACADEMIC STAFF IN POLAND

**WACHOWSKA M., NOWAK W., BANASZCZAK-SOROKA U.,
SZALONKA K.**

University of Wroclaw, Wroclaw, Poland

Since 2017, intensified work has been underway on the reform of higher education in Poland. The first significant effect of these works was the so-called. The Constitution for Science, which entered into force on 1 October 2019. Compared to previous reforms, the current one “turns upside down” the current approach to the mission of universities, their structure, the competences of authorities, and the requirements for academic staff. For the first time in the post-war history of Poland, not university units, such as faculties, but the scientific disciplines will be objects of all quality evaluations. Moreover, never before the results of the evaluations translated to such a large extent into the employment or material situation of employees as they do today. Before the Constitution, an employee was a "blacksmith of his fate". Now his/her position and further possibilities of scientific development depend to a large extent on the scientific, didactic and organizational activity of his/her universities. Generally speaking, even a scientist with great achievements may lose the right to teach students and sources of funding for his/her own research only because of a poor rating of the scientific activity of his/her university.

This is due to the fact that the Constitution makes practically everything dependent on the results of the evaluation of scientific disciplines. The university may lose the right to educate students in a particular field of study if the discipline related to this field of study fails to obtain an appropriate grade during the evaluation. Consequently, the employment of all employees conducting scientific activity in this discipline is questionable. Similarly, if a discipline does not receive a proper grade, it will lose, for example, the right to award a doctoral degree, despite the fact that many employees in the discipline will be of the highest world research level.

In this sense, the Constitution poses a challenge for setting criteria for the evaluation of academic staff. The aim of this assessment is to reduce the differences between employees in terms of the quality of their research work. However, this task is not so simple, as the Constitution prohibits the duplication of criteria for the evaluation of scientific disciplines in the process of employee evaluation. So, how do you get a situation where the discipline is highly valued, if employees cannot be required to meet the same conditions that must be met by discipline? The main aim of the presentation is to show challenges to the evaluation of academic staff in Poland.

МОДЕЛЬ КРИТЕРІАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ЗНАНЬ УЧНІВ У СИСТЕМІ ВІЙСЬКОВО-ІНЖЕНЕРНІЙ ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТИ

АРКАТОВ Ю.М., ГЕОРГАЛІНА О.Р., ЖУРАВЛЬОВА І.Б.

Військова академія, м. Одеса, Україна

Завдання по розробці й впровадженню нових інноваційних технологій навчання вимагає вдосконалення системи контролю якості знань. Не зважаючи на часто декларовану важливість контрольних заходів різного типу в навчальному процесі, якість організації цього процесу і його практична реалізації в дійсності набувають багато відмінностей. Однією з причин такого стану справ є фактична відсутність постійного системи контролю взагалі або використання «напівфабрикату», в якому присутні деякі атрибути «системи контролю», але зате звичного і зручного з практичної точки зору. Зростання значущості контролю в навчальному процесі сприяє і значне збільшення обсягу самостійної роботи учнів. Крім того, проблеми підвищення об'єктивності та точності моніторингових систем як і раніше залишаються актуальними.

Вибір тієї чи іншої моделі контролю навчальної діяльності учнів в чималому ступені залежить від специфіки контингенту навчального закладу і його професійної орієнтації. Так, наприклад, низькі рівні базової («шкільної») підготовки і мотивації до вивчення непрофільюючих дисциплін, відсутність «навичок навчальної діяльності» в поєднанні з непоганим рівнем виконавської дисципліни характерно для багатьох учнів в системі військово-професійної освіти. Таке поєднання характеристик учнів дозволяє віддати перевагу критеріальної системі контролю знань. Причиною такого вибору є, по-перше, той факт, що в основі процесу критеріального оцінювання лежить принцип порівняння навчальних досягнень учнів із заздалегідь виробленими, зрозумілими і відомими всім учасникам навчального процесу критеріями. По-друге, дескриптори, які розкривають і конкретизують зміст кожного з критеріїв, дають учням ясне розуміння того, як «чисельно» буде оцінюватися їхня робота впродовж певного проміжку часу і як це число буде трансформовано в підсумкову оцінку. По-третє, система критеріального оцінювання дозволяє використовувати і оцінювати не тільки елементи навчальної діяльності, а й всілякі організаційні елементи, які супроводжують навчальний процес (наприклад, своєчасність здачі самостійної роботи, правильність оформлення роботи, якість конспекту лекцій).

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТУДЕНТСЬКОГО ВІКУ

БИКОВА С.В., КРАВЧЕНКО І. Ю., РОМАНОВА М. І.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Освіта — один з найважливіших елементів становлення економічно, політично, соціально та культурно розвиненої держави, адже успішність майже усіх сфер діяльності людини передбачає постійне навчання та розвиток особистих та професійних якостей. Особливим для суспільного прогресу є значення вищої освіти, що забезпечує державу майбутніми фахівцями, від діяльності яких залежить благоустрій громадян. Саме тому необхідно переконатися, що рівень вищої освіти в країні не лише відповідає міжнародним стандартам та забезпечує трудові заклади дипломованими кадрами, але й сприяє гармонійному психологічному розвитку працівника, а для цього необхідно враховувати психологічні особливості студентського віку, аби знати, яким чином можливе покращення підготовки спеціаліста.

Роки студентства — дивовижний і своєрідний етап життєвого шляху, насичений інформацією, різними подіями і емоціями, тим, що сприяє інтелектуальному розвитку, усвідомленню своєї майбутньої професійної діяльності, формуванню практичних навичок, необхідних для набуття фаху. У цей час відбувається сплеск формування особистості, вигострюються навички спілкування, і поліпшується соціальна адаптація. Як показує статистика, середній вік сучасного студента — це молоді люди у віці від 18 до 25 років. Зазначений вік вважається найбільш успішним для активного навчання через пік розвитку інтелектуальних функцій людини. Найчастіше, психологічно молоді люди ще не готові до тих навантажень і тієї відповідальності, які до них висуває програма у вищому навчальному закладі. Їм все ще притаманні шкільні переживання. Рідко в кого є зібраність, вміння аналізувати, і, як наслідок, повна відповідальність за свої дії і своє життя. Більшість проблем школяра можливо було вирішити за допомогою батьків, але від студента вже вимагають відповідальність, цілеспрямованість, комунікабельність в поєднанні з готовністю постійно працювати. Різкий перехід від юності до дорослості зумовлює студента замислитись над питанням самовизначення та аналізувати власні потреби та обов'язки. Він переживає кризу особистості. Часто молоді люди поспішають із вибором майбутньої спеціалізації, що важливо вчасно усвідомити.

У цьому віці емоції часто переважають над розумом. Юних студентів може ранили критика. Особливо гостро це проявляється в період контролю і оцінювання. Негативна оцінка результатів засвоєння навчальної програми, замість конструктивної критики й аналізу помилок, переноситься на оцінку особистості студента. Студент при цьому відчуває негативні переживання на тлі емоційної підліткової незрілості, внаслідок чого може пропасти мотивація до навчання. Тому на початкових етапах навчання у ВНЗ викладачеві важливо правильно мотивувати студента до самостійної розумової діяльності, розділяти особистість та роботу студента, не надто жорстко обмежувати творчий процес та більше часу приділяти роботі над помилками. Викладачеві необхідно пам'ятати, що в ВНЗ приходять молоді люди саме за тим, щоб навчитися самостійності, і в процесі навчання відточити свої навички та вміння в області своєї профорієнтації, просто кажучи — навчитися вчитися. Саме це слід розвинути студенту на початкових курсах. Поступово при правильному підході він адаптується до вимог навчальної програми, навчиться справлятися з навантаженнями і розподіляти свої сили в навчальному процесі. Студент розвиває стресостійкість, і це означає, що на перший план виходить здатність аналізувати і оцінювати як свої помилки, так і досягнення в процесі навчання. На старших курсах студент вже в змозі контролювати свої емоції. Можливі невдачі вже не вибивають з колії навчального процесу, а іноді навіть сприяють ще більшого прагнення до саморозвитку. Якщо на початку навчання студент хоче бачити в педагогові друга, то на старших курсах потребує наставника, який зможе поділитися досвідом, дати ділову пораду і конструктивну критику. Між викладачем і студентом-старшокурсником повинні встановлюватися співробітницької відносини, де думку кожного буде вислухано і, по можливості, прийнято.

Підбиваючи підсумки, можна стверджувати, що студентський вік — перехідний етап в житті людини, коли її особистість ще повністю не сформована, що може негативно вплинути на ефективність навчання. Тому вимоги програми та викладачів потрібно складати з урахуванням зазначених особливостей. Якщо викладач бачить в студенті особистість, а не об'єкт для навчання, то це буде сприяти мотивації, правильній розстановці пріоритетів, формуванню гармонійної, цілісної, всебічно розвиненої особистості, що має інтереси і знання, межі яких постійно прагне розширити.

ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ОБРАЗОТВОРЧИХ ДИСЦИПЛІН В СИСТЕМІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

БІЛГОРОДСЬКА О.Є., КУЧЕРЕНКО К.П.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна

Економічні, політичні і соціальні зміни, які відбуваються в Україні, зумовлюють необхідність прискорення реформування системи освіти. Перш за все це стосується задоволення освітніх потреб громадян протягом всього життя, забезпечення доступу до освітньої і професійної підготовки всіх, хто має необхідні здібності і адекватну підготовку. Світовий процес переходу від індустріального до інформаційного суспільства, а також соціально-економічні зміни, що відбуваються в Україні, вимагають суттєвих змін у багатьох сферах діяльності держави. В першу чергу це стосується реформування освіти. Національною програмою «Освіта. Україна ХХІ сторіччя» передбачено забезпечення розвитку освіти на основі нових прогресивних концепцій, запровадження у навчально-виховний процес новітніх педагогічних технологій та науково-методичних досягнень, створення нової системи інформаційного забезпечення освіти, входження України у трансконтинентальну систему комп'ютерної інформації [1]. В останні десятиліття швидко розвиваються науково-методичні основи дистанційного навчання. Проблемам з питань розвитку дистанційної освіти присвячені роботи багатьох зарубіжних науковців, таких як: Р. Деллінг, Г. Рамбле, Д.Кіган, М.Сімонсон, М.Мур, А.Кларк, М.Томпсон ін. та відповідно вітчизняними, такими як: О.Андрєєв, Г.Козлакова, І.Козубовська, В.Олійник, Є.Полат, А.Хуторський. Та незважаючи на велику кількість наукових досліджень сучасна дистанційна освіта в Україні нагадує традиційні форми заочного навчання, без застосування всіх можливостей принципово нових форм і методів навчання. Тому, передбачено запровадження у навчально-виховний процес новітніх педагогічних технологій та науково-методичних досягнень, створення нової системи інформаційного забезпечення освіти, входження України у міжнародну систему комп'ютерної інформації. Але в умовах пандемії тимчасовий перехід на дистанційне навчання практики образотворчих дисциплін (живопис, рисунок) для майбутніх архітекторів, вимагає від викладача більш динамічне та швидке пристосування до викладання «по новому», а від студентів – швидку адаптацію до навчального процесу. Мета – розглянути особливості, переваги, труднощі та перспективи дистанційної форми навчання образотворчих дисциплін для системи вищої освіти України у сучасних умовах. На сьогодні не має одностайного рішення серед науковців, щодо визначення поняття «дистанційне

навчання». Можна зустріти ще таке визначення як «дистанційна освіта». Також деякі зарубіжні наукові відводять особливу роль телекомунікаціям в організації дистанційного навчання і визначають його як «теленавчання». Та все ж таки у науковому оточенні часто вживається термін «дистанційне навчання» [3]. Дистанційне навчання – це технологія, що базується на принципах відкритого навчання, широко використовує комп'ютерні навчальні програми різного призначення та створює за допомогою сучасних телекомунікацій інформаційне освітнє середовище для постачання навчального матеріалу та спілкування. Дистанційне навчання має низку переваг перед іншими формами навчання. Так, практично не виходячи з дому чи не покидаючи свого робочого місця, можна підтримувати регулярний контакт з викладачем за допомогою телекомунікаційних технологій, у тому числі відеозв'язку, та одержувати структурований навчальний матеріал, представлений в електронному вигляді. Дистанційне навчання (англ. distant learning) – новий засіб реалізації процесу навчання, в основі якого використання сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій, які дозволяють навчатися на відстані без особистого контакту між викладачем і студентом. Всі визначення, які пропонуються дуже близькі за значенням. Дистанційне навчання – сукупність наступних заходів у навчальному процесі:

- засоби надання учбового матеріалу студенту;
- засоби контролю успішності студента;
- засоби консультації студента викладачем;
- засоби інтерактивної співпраці викладача і студента;
- можливість швидкого доповнення курсу новою інформацією, коригування помилок.

Проте [3] організація навчального процесу в системі дистанційного навчання має свої психолого-педагогічні особливості, а саме:

- зміщення акцентів на самостійну діяльність студентів;
- необхідність формування навичок дистанційної взаємодії (обов'язкова комп'ютерна грамотність викладачів і студентів, зокрема володіння навичками застосування різноманітних телекомунікаційних технологій, ресурсами Інтернет і професійне володіння письмовою формою мови);
- зміна способів взаємодії між викладачами та студентами завдяки новим інформаційним технологіям;
- гнучкість навчання незалежно від проживання кожного із суб'єктів та часу проведення занять, що дає можливість організувати навчання в зручний для кожного час.

Також можна виділити певні психологічні проблеми, які виникають при навчанні за дистанційною формою. Серед них: 1) подолання психологічної

ізолюваності; 2) проблема ефективного керування навчальною діяльністю студентів та ефективного зворотного зв'язку; 3) проблема психологічної невідповідності студентів до самостійної роботи.

Враховуючи усі переваги дистанційного навчання, а саме: гнучкість, модульність, паралельність, економічність, технологічність, велика аудиторія, існує багато труднощів, крім психолого-педагогічних проблем, для викладання образотворчих дисциплін. По-перше: при застосуванні запису виконання завдання, викладач не може власноруч показувати та одночасно виправляти помилки у рисунку або живопису. По-друге: при застосуванні у відеозв'язку свого мастер-класу, викладач може тільки коментувати свої дії. По-третє: виконуючи завдання з живопису, викладач бачить через екран комп'ютеру спотворене зображення кольору. По-четверте: студенти мають слабкий та не розвинений візуально-зоровий контроль між різними об'єктами та слабку зорову та тактильну пам'ять. У багатьох студентів слабкі асоціативні зв'язки (пов'язано з недоліками, які сформувались у довузівської підготовці). По п'яте: студенти повільніше виконують завдання з живопису або з рисунку, ніж у майстерні. Подолати ці недоліки можна завдяки поширенню дослідницько-пошукового методу у навчанні студентів. Добути знання самостійно та навчитися їх використовувати у навчальному процесі – головне у цьому методі.

Інформаційні технології є важливим інструментом покращення якості освіти, оскільки дозволяють необмежено розширити доступ до інформації, урізноманітнюють технології, тощо. Застосування інформаційних технологій докорінно змінює роль і місце педагога та учня в системі «учитель – викладач – інформаційна система – учень і студент». Інформаційні навчальні технології – це не просто зв'язна ланка між викладачем та студентом, вони сприяють особистісному зорієнтованому підходу в навчанні. Ці документи передбачають розвиток освіти на основі нових прогресивних концепцій, впровадження в навчально-виховний процес новітніх педагогічних технологій і науково-методичних досягнень, створення нової системи інформаційного забезпечення освіти, входження України в трансконтинентальну систему комп'ютерної інформації [2;3].

Література:

1. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (затверджено Постановою МОН України В.Г.Кременем 20 грудня 2000р.) <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html>
2. Нормативні документи з дистанційного навчання : зб. док. / уклад. : М. А. Семенов. – Луганськ : Альма-матер, 2005. – 53 с.
3. Хмель О. В. Психолого-педагогічні особливості системи дистанційного навчання / О. В. Хмель // Вісн. Луган. нац. пед. ун-ту імені Тараса Шевченка. – 2005. – № 11. – С. 181 – 190.

АКАДЕМІЧНИЙ РИСУНОК – ВИЗНАЧАЛЬНА СКЛАДОВА НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

БОЖКО Є.М., СПОРНИК М.В.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Рисунок – найважливіша складова творчої діяльності будь-якого самостійного художника. Його художня самостійність неможлива без попередньої довгої навчальної рисувальної практики з натури.

В академічній освіті на кафедрі Образотворчого мистецтва навчальний рисунок займає першорядне місце. Він дає невід'ємну практику для постановки ока студента-художника. Якщо в середній школі учні, всі без винятку, вивчають математику, для тренування і розвитку розуму, то у вищих навчальних мистецьких закладах вивчають і практикують рисунок, для розвитку мислення, упорядкування творчих помислів.

Навчальний рисунок можна розділити на кілька видів:

- класичний рисунок;
- живописний рисунок;
- скульптурний рисунок.

У кожного з перерахованих видів рисунку існують свої завдання, можливості та вимоги до виконання. Безсумнівно, кожен рисунок в першу чергу повинен бути грамотно і точно збудований.

Класичний академічний рисунок виконується графітним олівцем на креслярському папері. В основному, це студія рисунку – виконання тривалого малювання з натури, опрацювання деталей, точне тонове рішення роботи. Кожна стадія виконання такого рисунку строго вивірена і прорахована. На перших етапах навчання варто приділити більше уваги саме такому класичному рисунку, оскільки він краще за інших вчить бачити і перевіряти пропорції, характер моделі, деталізувати форму, підпорядковуючи її цілому. Саме класичний рисунок добре розвиває окомір художника.

Живописний рисунок виконується в різних техніках – як графітним олівцем, так і м'якими матеріалами на різному папері. Цей рисунок, як і класичний, вимагає точності пропорцій. Живописний рисунок відрізняється технічним виконанням – допускає великі контрасти, жвавість і широту накладення штрихів (наприклад, м'якими графітними олівцями). Виконання рисунку м'якими матеріалами ведеться широко, локальними тоновими плямами. Якщо використовувати змішані техніки, то можна домогтися тепло-холодності в

рисунку – це виключно живописні якості. Прикладами цього рисунку можуть бути роботи таких художників, як Ганс Гольбейн, Микола Фешин.

Існує окремий підвид рисунку – «рисунок під живопис». Це найбільш вільний в техніці виконання, і пластичний рисунок. Його художник робить перед виконанням живописної роботи, з урахуванням завдань, які стоять для цього, в залежності від жанру роботи (пейзаж, портрет, натюрморт, жанрова композиція). Він може бути як лінійним, так і тоновим. Прикладом такого рисунку є відома робота Валентина Серова «Портрет П.І. Щербатової. 1911 р. полотно, вугілля, 242х184 см». Серов виконував малюнок під живопис, але живописну роботу створити не встиг. Сам малюнок на полотні був виконаний професійно точно і носить самостійний художній характер.

Скульптурний рисунок – виконується скульпторами для пошуків об'ємів і характеру моделі. Цей рисунок може відрізнятися від класичного напрямку. Він ближче до начерків і замальовок. Скульптурний рисунок не вирішує завдання простору і повітря.

Академічний рисунок в першу чергу вчить логічно вибудовувати послідовність ведення будь-якої роботи. Цю науку, за своєю точністю, порівнюють з математикою. Розуміння рисунку допомагає вирішити тонові завдання в живописі, побудувати повітряну перспективу, показати глибину простору за допомогою передачі масштабу.

Кожен професійний художник має володіти всіма видами рисунку. Мистецька освіта, яку надає кафедра Образотворчого мистецтва та подальша творча діяльність митця спрямовані на створення композиції. Це неможливо здійснити без знань та навичок академічного рисунку. Саме він вчить студента мислити, ставить окомір, почуття пропорцій. Одним словом – навчає художній грамоті. Тому, саме рисунок з натури (живої моделі) є основною складовою навчального процесу за направленням «Образотворче, декоративне мистецтво та реставрація».

Наявність натурників для дисциплін з рисунку та живопису – єдина складова, яка надає перевагу нашій академії серед інших художній навчальних закладів. Саме тому, абітурієнти для професійного навчання образотворчій грамоті обирають кафедру Образотворчого мистецтва. Невелика кількість практичних годин для дисциплін з рисунку веде до пониження рівня професіоналізму випускників кафедри Образотворчого мистецтва.

Література:

1. Блохин Н. Рисунок. СПб., Изд-во 0004 арт. 2010 г.
2. Могилевцев В.А. Основы рисунка. Учебное пособие. Санкт-Петербург. 2012 г.
3. Тютюнник В.В. Материалы и техники рисунка и живописи. – М., 1965 г.
4. http://artpoisk.info/article/v_a_serov_iz_knigi_a_a_sidorova_risunok_russih_masterov/

ДО ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

БУБНОВ І.В.

Одеський екологічний університет, м.Одеса, Україна

Нові виклики часу, зумовлені карантинними обмеженнями, змусили вітчизняні виши до пошуку і впровадження різних засобів дистанційного навчання.

Задля предметного обговорення означеної проблеми слід визначитися із змістом поняття «дистанційне навчання». Треба чітко розуміти різницю між двома схожими термінами: «дистанційна форма освіти» і «використання дистанційних технологій» у різних формах освітнього процесу.

Дистанційна освіта передбачає можливість будь-якого громадянина, який має середню, професійну чи вищу освіту, а також здатний дистанційно виконувати необхідні завдання за допомогою відповідних освітніх технологій, у зручний для себе час навчатися та отримувати необхідні знання віддалено від навчального закладу. Такий процес навчання побудований на використанні різних комунікаційних засобів та завершується отриманням здобувачем вищої освіти відповідного сертифікату і диплому.

Якщо мова йде про «дистанційні технології в освіті», то мається на увазі використання конкретних платформ та інструментів (зокрема, Moodle, Google Classroom, Zoom, Skype тощо), які дозволяють учасникам освітнього процесу спілкуватися, виконувати і перевіряти завдання, контролювати відвідуваність, організовувати поточний і семестровий контроль тощо. Такі технології можуть бути інтегровані на будь-якому етапі опанування відповідного навчального курсу. За такої форми організації навчального процесу важливими є ініціатива викладача щодо впровадження таких технологій та готовність студентів їх використовувати, а також технічна спроможність обох сторін ці технології застосовувати.

До впровадження карантинних заходів лише кілька десятків вітчизняних університетів мали сертифіковані права і формалізовані можливості щодо здійснення дистанційного навчання як форми надання освітніх послуг. Такі заклади вищої освіти вже мали: сформовані структурні підрозділи для адміністрування та консультування учасників процесу дистанційного навчання; відповідний практичний досвід; інноваційні напрацювання у сфері здійснення дистанційної освіти. Переважна ж більшість вітчизняних вишів до останнього часу обмежувалися лише використанням, тією чи іншою мірою, в навчальному процесі різноманітних дистанційних технологій. Проте, нові умови і виклики

часу актуалізували використання таких технологій і систем управління навчанням (Learning Management Systems) і, при цьому, гостро поставили проблему щодо забезпечення належної якості освіти.

Вирішення цієї проблеми потребує розв'язання низки питань технічного, організаційно-методичного, дидактично-психологічного характеру, що постали перед освітянською спільнотою.

За умов сучасної фінансової нестабільності формування необхідного інформаційного середовища, яке передбачає придбання і налаштування спеціального технічного устаткування та розгортання відповідного програмного забезпечення, стало серйозним викликом для більшості вишів. І, якщо за певних зусиль, в першу чергу матеріально-фінансового характеру, з часом це питання в цілому вирішується закладами вищої освіти, то проблема асинхронності темпів розвитку дистанційних технологій і динаміки змін у свідомості і рівні підготовки учасників освітнього процесу залишається дуже гострою.

Онлайн-навчання із використанням дистанційних технологій переконливо продемонструвало, що стандартно-традиційні підходи щодо організації навчального процесу, де викладач начитує матеріал, а студенти його слухають, вже не спрацьовують. І якщо певні адміністративні методи ще можуть хоч якось забезпечити віртуальну присутність студентів на онлайн-лекції, то їхню активність, зацікавленість і здатність ефективно сприймати нову інформацію викладач вже не здатен контролювати. Задля запобігання перетворення навчального процесу на імітацію, втримання належної уваги студентів, їх мотивування до навчання і не втрачання якості освіти, викладачі змушені знаходити, а інколи навіть винаходити, і впроваджувати нові підходи до викладання матеріалу. Це можуть бути заняття у форматі бізнес-ігор, групові дискусії з обговорення навчального матеріалу, проведення опитувань під час лекції, активне використання контенту з YouTube задля наочної демонстрації практично-прикладних фрагментів курсів тощо.

В сучасних умовах якість освіти значною мірою детермінована ступенем ефективності використання інструментарію дистанційних технологій і якістю інформаційного наповнення контенту онлайн-навчання. Це вимагає підвищення рівня педагогічної майстерності викладачів, їх цифрової освіти і культури, чого в реаліях сьогодення не можна досягти миттєво. Тому видається доцільним звернути увагу керівництва вишів на питання щодо організації роботи відповідних курсів підвищення кваліфікації співробітників, програма яких має бути зорієнтована на проблеми використання інформаційних технологій в управлінні навчальним процесом, розроблення і впровадження системи е-навчання, створення привабливого і якісного онлайн-контенту, здійснення

поточного і семестрового контролю в режимі електронних журналів і електронних відомостей. У якості обов'язкових питань в програмах таких курсів можуть стати такі проблеми як: методика проведення навчальних занять в онлайн-режимі; психолого-педагогічні аспекти комунікації зі студентами; формування внутрішньої цифрової дисципліни і культури; завдання забезпечення стандартів якості освіти тощо.

Серйозною проблемою щодо забезпечення високого рівня якості освіти в системі дистанційного навчання є питання самомотивації і самоконтролю з боку студентів. Як виявилось, дистанційована від викладача форма навчання підходить далеко не всім, оскільки не у всіх студентів є рівень самостійної організованості, необхідний для навчання у такому форматі. Саме відповідний мотив має забезпечити спонукання студентів до дистанційного навчання. Тому при розробленні онлайн-курсів недостатньо представити лише чітко відпрацьований навчальний матеріал, слід також формувати у студентів мотивацію, яка б сприяла їх самостійному навчанню. Серед способів підвищення мотивації студента можна виділити такі як: привабливе і цікаве технічне оформлення курсу з використанням малюнків, діаграм, схем, графіків; поділ курсу на окремі модулі із чіткими завданнями до кожного з них; розробка різноманітних варіантів навчальних завдань; налагодження своєчасного і конструктивного зворотного зв'язку з викладачем; провокування й підтримання духу змагання між студентами; наочна демонстрація студенту того, що він сам контролює ситуацію, що його успіх напряду залежить від зусиль, які були ним докладені. За таких умов можна підтримувати віру студента в свої сили, допомагати йому отримувати задоволення від навчання, а не сприймати його як важкий тягар [1, с.20]

Таким чином, проблема належного рівня якості освіти в умовах дистанційного формату організації навчального процесу потребує особливої уваги керівництва вишів і профільного міністерства у розв'язання низки питань фінансово-економічного, дидактичного, поведінково-методологічного і мотиваційно-психологічного характеру. Стрімкий перехід вітчизняних вишів на дистанційне навчання став великим і складним викликом, який приносить освітянському середовищу неабиякі труднощі та проблеми, але, разом з тим, це є чудовим шансом зробити українську освіту більш конкурентоспроможною, гнучкою, привабливою і якісною.

Література:

1. Бубнов І.В., Мирошніченко М.І. З досвіду впровадження системи е-навчання у викладанні соціально-гуманітарних дисциплін// Управління якістю підготовки фахівців. Матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції ОДЕКУ. – Одеса: ТЕС. 2019.– С.17-21.

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У СИСТЕМІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

ВЄТОХ О.М.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

У зв'язку з бурхливим розвитком інформаційних технологій, технічних засобів і стрімким зростанням обсягу необхідної для успішної діяльності інформації, дистанційна освіта стає дуже актуальною в наш час.

Глобальні комп'ютерні мережі - це технічна основа дистанційної освіти. Електронна пошта в даному контексті є лише частина всього того, що можуть запропонувати глобальні мережі для вирішення завдань дистанційного навчання.

Кожен студент індивідуальний, і освоює новий навчальний матеріал по-різному. Викладачам доводиться знаходити індивідуальний підхід до кожного. З використанням передових інформаційних технологій, засобів мультимедіа задовольнити індивідуальні запити студентів стало набагато простіше.

Основною ланкою між студентами і віртуальним навчальним матеріалом є викладачі - технологи дистанційного навчання, які здійснюють контактні заняття в аудиторіях. Вони знайомлять студентів з технологіями дистанційної освіти, створюють навчальне середовище і забезпечують активізацію пізнавальної діяльності студентів і мотивацію навчання, керують навчальним процесом, оцінюють знання студентів і оперативно відповідають на їхні запитання (організують оперативний зворотний зв'язок) [1].

При дистанційному навчанні, виникає можливість здійснювати диференційований підхід до навчання, враховувати рівень знань досліджуваного матеріалу і ступінь досягнення проміжних цілей навчання. Так само студент може засвоювати навчальний матеріал в режимі, який найбільш відповідає рівню його індивідуальної підготовки.

Використання передових засобів мультимедіа роблять дистанційну освіту більш наочним і зрозумілим. Технологія мультимедіа дозволяє використовувати текст, зображення, графіки, аудіо та відео, а також анімацію в інтерактивному режимі.

Головна проблема дистанційної освіти є її молодість, це порівняно молода форма освіти знаходиться в стадії становлення, проте, вона має величезні перспективи. Величезною проблемою в дистанційній освіті є не передача студентам інформації, а розробка високопрофесійних електронних методичних

посібників, які б дозволили слухачам самостійно навчатися і вдосконалюватися.

Засоби інформаційних технологій дозволяють більш наочно представляти дидактичний матеріал, для більш ефективного застосування на занятті. Комп'ютер надає додаткові можливості (використання гіпертексту, якісної графіки і анімації) використання яких виводить процес навчання на абсолютно новий рівень. Електронні підручники є одним з таких засобів. Все частіше в мережі Internet можна зустріти електронні варіанти підручників і статей.

За допомогою глобальних мереж, студенти можуть брати участь у конференціях, використовувати всілякі довідкові ресурси, електронні каталоги, отримувати всіляку графічну, аудіо та відео інформацію. Мережа Internet є дуже зручним засобом дистанційного навчання, яка може забезпечити практично всіма засобами навчання і тестування, а також спілкуванням між викладачем і студентами.

Також існує категорія студентів, яка може скористатися перевагами дистанційного навчання в повній мірі, не маючи можливості навчатися іншим способом. Це студенти з обмеженими фізичними можливостями. Внаслідок фізичних обмежень вони позбавлені можливості навчатися в університеті, тому можуть скористатися дистанційним навчанням, займаючись вдома [2].

Повсюдне використання інформаційних ресурсів, що є продуктом інтелектуальної діяльності найбільш кваліфікованої частини працездатного населення суспільства, визначає необхідність підготовки в підростаючому поколінні творчо активного резерву. З цієї причини стає актуальною розробка певних методичних підходів до використання нових інформаційних технологій, для реалізації ідей розвиваючого навчання, розвитку особистості студента. Зокрема, для розвитку творчого потенціалу індивіда, формування у студентів вміння здійснювати прогнозування результатів своєї діяльності, розробляти стратегію пошуку шляхів і методів вирішення завдань – як навчальних, так і практичних.

Література

1. Преждо Л.Н. Дистанционные технологии в структуре представления знаний. Новый коллегіум №45, 2002. С. 17-18.

2. Информационные и коммуникационные технологии в дистанционном образовании: Специализированный учебный курс / пер. с англ. / Майкл Г. Мур, Уэйн Макинтош, Линда Блэк и др. – М.: Издательский дом «Обучение–Сервис», 2006. с. 632.

ОСОБЛИВОСТІ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОНЛАЙН НАВЧАННЯ

ВОЙТЕНКО І.В.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Минулий рік відзначився різкими змінами в системі освіти, пов'язаними з вимушеною ізоляцією. Це призвело до переходу традиційної очної освіти до нової для нашої країни, ще не освоєної системи навчання онлайн, коли студенти і викладачі перейшли з аудиторій в віртуальний простір комп'ютерів і гаджетів.

Навчання онлайн вже досить давно входить до складу американської системи освіти, і в останні роки воно стало найбільшим відділом дистанційного навчання. Як відомо, ще до пандемії світовий ринок EdTech демонстрував активне зростання і за деякими прогнозами до 2025 року обсяг інвестицій в онлайн освіту повинен був досягти \$ 350 млрд.

Багато дослідників відзначають його переваги в порівнянні з очним навчанням, пов'язані з економічною ефективністю для боротьби зі зростанням витрат на вищу освіту, еквівалентністю кредитів на рівні вищої освіти і можливістю надання освіти світового класу для більшої аудиторії при наявності доступу до Інтернету.

Будучи формою дистанційного навчання, онлайн освіта має деякі особливості в порівнянні з навчанням дистанційно.

Дистанційне навчання - це форма отримання освіти, при якій викладач і студент взаємодіють на відстані за допомогою інформаційних технологій. Під час дистанційного навчання студент займається самостійно за розробленою програмою, переглядає записи вебінарів, вирішує завдання, проводить консультації з викладачем в онлайн-чаті і періодично віддає йому на перевірку свої роботи.

Онлайн навчання - це отримання знань і навичок за допомогою комп'ютера або іншого гаджета, підключеного до інтернету в режимі «тут і зараз». Цей формат навчання ще називають e-learning або «електронне навчання». Під час онлайн навчання учень дивиться лекції у відеозаписі або в прямій трансляції, проходить інтерактивні тести, спілкується з одногрупниками і викладачами в чатах та ін. Таке навчання дозволяє повністю зануритися в освітнє середовище і підвищувати кваліфікацію без відриву від робочого процесу. Відповідно до проведеного в США опитування, 81% студентів вважають, що використання допоміжних цифрових інструментів істотно покращує їх успішність у вузі.

Дистанційне і онлайн навчання майже ідентичні і мають суттєві переваги в порівнянні з традиційним варіантом: зручний темп навчання, доступність з будь-якого місця, персональні консультації та зворотній зв'язок з викладачем, доступ до записів вебінарів та матеріалів курсу.

Однак, незважаючи на безсумнівні переваги онлайн навчання, очевидні і недоліки такого формату. Викладачі відзначають зниження якості навчання, збільшення кількості часу на підготовку до занять, відсутність можливості для проведення лабораторних занять.

Крім того, у класичної освіти є незаперечна перевага - живий контакт учасників. Сучасні технології нескінченно далекі від того, щоб створювати справжнє «відчуття присутності».

Грунтуючись на досвіді, найбільш доцільним є змішане навчання, або Blended Learning - освітня концепція, в рамках якої студент отримує знання і самостійно онлайн, і очно з викладачем. Такий підхід дає можливість контролювати час, місце, темп і шлях вивчення матеріалу. Змішана освіта дозволяє поєднувати традиційні методики та актуальні технології. Студент відвідує «живі» заняття в класах, але при цьому широко використовуються і так звані Computer-Mediated Activities, тобто медіатором освітньої активності виступають комп'ютер, онлайн-режим, мобільні девайси і спеціальні навчальні програми / платформи / ресурси.

Фактично концепція Blended Learning існувала вже в XX столітті, в 60-х роках, але термінологія була вперше запропонована в 1999 році в прес-релізі американського Interactive Learning Center. Blended Learning стоїть на трьох китах: дистанційне навчання (Distance Learning), навчання в класі (Face-To-Face Learning) і навчання через Інтернет (Online Learning). Студенти періодично відвідують заняття в аудиторії, отримують домашні завдання для роботи за особливою програмою або на онлайн платформі, в медіатеці та тест-модулях. Дистанційна робота над темою може проводитися індивідуально і з групами учнів. При цьому вчитель частково контролює і при необхідності консультує їх.

Основне завдання викладача - грамотно скласти курс і розподілити навчальний матеріал. Передбачається, що базовий курс викладається на очних заняттях, а розширений і поглиблений освоюють в процесі дистанційного і онлайн навчання. Дистанційний блок повинен містити інформацію про проекти для роботи в групі, творчі, лабораторні та практичні завдання, довідкові матеріали і посилання на додаткові матеріали в мережі, проміжні та перевіірочні тести. Перевірка знань повинна проводитися не тільки онлайн і на спеціальній навчальній платформі, але і в аудиторії.

Прихильники Blended Learning підкреслюють дві головні освітні переваги цього підходу: можливість збору даних і кастомізацію знань і оцінок. Третя перевага Blended Learning полягає в тому, що один викладач може навчати багато людей одночасно.

Blended Learning вчить організовувати і планувати роботу самостійно, незалежно отримувати і аналізувати знання, шукати і відбирати інформацію, приймати рішення, формувати навик презентації проєктів, займатися самоосвітою.

Потрібно зауважити, що змішаний формат навчання має і недоліки. Це нерівномірна ІТ-грамотність, залежність від техніки, ширококутового Інтернету, стійкості онлайн- режиму і безлімітних тарифів.

В рамках роботи з Blended Learning пропонуються наступні моделі:

1. Face-to-Face Driver («Драйвер – очна освіта»). Викладач особисто дає основний обсяг освітнього плану, по мірі необхідності вкраплюючи онлайн - навчання як допоміжне.

2. Rotation Model («Ротаційна модель»). Відбувається ротація розкладу традиційної очної освіти в аудиторії і самостійного онлайн навчання в особистому режимі.

3. Flex Model («Гнучка модель»). Використовується онлайн платформа, викладач підтримує учнів у міру потреби, час від часу працює з невеликими групами або з одним учнем.

4. Online Lab («Онлайн лабораторія»). Онлайн платформа використовується для передачі всього курсу на заняттях в класі. Відбувається таке навчання під наглядом викладача.

Слід зазначити, що перспективним напрямком розвитку он-лайн навчання є створення цифрових віртуальних лабораторій з можливістю проведення лабораторних занять в 3D форматі.

5. Self-Blend Model («Модель "Змішуй сам"»). Студент вирішує, які з Brick and Mortar-курсів йому необхідно доповнити віддаленими онлайн заняттями.

6. Online Driver Model («Драйвер – онлайн навчання»). В основному ця модель передбачає навчання онлайн - через платформу і віддалений контакт з викладачем. Однак опціонально або на вимогу можуть бути додані перевіірочні очні заняття і зустрічі з викладачем або ментором.

Таким чином, змішаний формат навчання, що дозволяє поєднувати «живу» взаємодію викладачів і студентів в аудиторіях з віддаленими заняттями на різних інтернет-платформах, призначених для освітнього процесу, є найбільш прийнятним в сучасних умовах і має перспективи для майбутнього розвитку і вдосконалення.

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ. НОВІ ВИКЛИКИ ЧАСУ

ВОІНОВ О.П., ЕЛЬКІН Ю.Г.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Сучасні високі вимоги до рівня знань, одержуваних студентами у закладах вищої освіти України, стрімкий розвиток інформаційних технологій, появлення нових методик навчання, стандартизація програм вищої освіти в різних країнах світу - все це вимагає ретельного перегляду традиційних підходів до системи навчання, яка повинна максимально використовувати доступні телекомунікаційні, інформаційні та педагогічні технології.

Останнім часом в вітчизняну сферу вищої освіти здійснюється активне впровадження сучасних інформаційних технологій, поширюються нові форми ведення освітнього процесу і, перш за все, дистанційне навчання - форма навчання з використанням комп'ютерних і телекомунікаційних технологій, яка забезпечує інтерактивну взаємодію викладачів та студентів і самостійну роботу з матеріалами інформаційної мережі.

У 2020 році, у зв'язку з пандемією коронавірусу, в Україні було введено карантинні обмеження в закладах вищої освіти. Міністерство освіти і науки України рекомендувало проводити заняття в режимі дистанційного навчання та при сприятливій епідеміологічній обстановці додавати окремі очні форми навчання [1].

Оскільки карантинний режим ще зберігається, актуальним є аналіз більш ніж річного досвіду впровадження дистанційного навчання в закладах вищої освіти та розробка рекомендацій щодо його удосконалення, з метою врахування помічених недоліків і підвищення його ефективності.

У значної частини викладачів, які під час карантину зберігали високу якість навчального процесу, підготовка до он-лайн занять займала набагато більше часу, ніж раніше. Основна проблема полягала в тому, що більшість викладачів не мають досвіду і навичок, необхідних для роботи зі студентами в новому форматі. Інша частина викладачів замість дистанційного навчання перевела навчальний процес в формат самостійної роботи студентів. Були і такі, які перевели спілкування зі студентами в письмовий формат, давши їм безліч письмових завдань. Деякі викладачі пропонували студентам конспектувати матеріал з підручника, хоча механічне дублювання інформації є найменш ефективним методом запам'ятовування інформації, не дозволяє критично осмислювати прочитане. Викладачі повинні підвищувати рівень своєї викладацької майстерності, заклади вищої освіти – методично та інформаційно підтримувати їх в цьому, а студенти - створювати на це попит [2].

Ще однією проблемою, яку актуалізував карантин, є недотримання академічної доброчесності. Дослідження показало, що чимало українських студентів списують на іспитах, копіюють готові письмові роботи з Інтернету, фальсифікують дані. У дистанційному режимі з'явилися можливості більш активного використання плагіату. Тому закладам вищої освіти слід особливо ретельно формувати відповідну академічну культуру студентства.

Карантинний режим підняв ще багато складних питань у вищій освіті. І для того, щоб перетворити проблеми в можливості, заклади вищої освіти мають фіксувати і аналізувати як недоліки, так і позитивну практику, обмінюватися досвідом з іншими закладами вищої освіти, під час канікул налагоджувати процес дистанційного навчання, пильно стежити, наскільки ефективно вони його реалізують, у тому числі отримуючи високоякісний зворотний зв'язок і від викладачів, і від студентів.

Сьогодні до широкого впровадження дистанційного навчання змушують обставини, хоча воно збільшує доступність освіти в цілому, а доповнене до очного навчання, разом з ним може увійти в наше майбутнє. Але для цього вже сьогодні необхідно активно працювати над засвоєнням уроків використання дистанційного навчання і забезпечити високу його якість [3].

Для успішного подолання періоду карантину, враховуючи одержаний досвід, при дистанційному навчанні студентам можна рекомендувати дотримуватися наступних порад.

Кожному студенту необхідно скласти графік виконання завдань з дистанційного навчання та його дотримуватися, а особистими справами займатися тільки після рішення навчальних питань. Важливо підтримувати робочу атмосферу та належний режим праці під час занять.

У відповідності до графіку очної роботи викладачів, зустрічатися з ними в міру необхідності для консультацій і здачі академічних заборгованостей.

Весь вільний від навчання час важливо присвячувати саморозвитку. За допомогою Інтернет-порталів здобувати нові знання і навички з актуальних напрямів.

Викладачам, адміністраторам і організаторам навчального процесу в закладах вищої освіти важливо при організації дистанційного навчання враховувати перш за все наступне.

На власному офіційному сайті закладу освіти, у розділі «Графік навчального процесу під час карантину», має бути розміщено вичерпну інформацію для студентів щодо організації навчальних занять і самостійної роботи.

Викладачам важливо шукати нові, інноваційні підходи до забезпечення високого рівня викладання, підвищувати професійну компетентність, вивчати методику проведення лекцій і практичних занять он-лайн.

Важливо використовувати всі доступні можливості технологій дистанційного навчання, засоби, сервіси для забезпечення його максимальної ефективності, веб-ресурси навчальних дисциплін. Серед них особливу увагу слід приділяти документам планування навчального процесу; відео- та аудіозаписам лекцій, лабораторних, практичних занять; мультимедійним матеріалам; віртуальним лабораторним роботам; віртуальним тренажерам; пакетам тестових завдань для проведення контрольних засобів; ігровим інтерактивним завданням; електронним бібліотекам; дистанційному курсу, що об'єднує зазначені вище веб-ресурси навчальної дисципліни єдиним педагогічним сценарієм [3].

Під час «живого» он-лайн спілкування, коли проходить відеоконференція або відбувається комунікація в текстовому, голосовому аудіо- або відеочаті, важливо скористатися наявними можливостями діалогу і забезпечити постійний зворотний зв'язок зі студентами, регулярний моніторинг, аналіз та корекцію їх роботи на веб-платформі.

У віддаленому офлайн режимі з використанням віртуального навчального середовища викладач має брати активну опосередковану участь. Зручним інструментом тут є відеолекція - дидактично продумані навчальні відеоролики. Також в режимі демонстрації екрану можна записати показ слайдів.

Іншими важливими інструментами є електронна пошта, форуми, соціальні мережі, месенджери Viber, Facebook, Instagram, WhatsApp, Telegram, тематичний контент Youtube, інфографіка, аудіо-книги або підкасти, інтерв'ю з фахівцями; Youtube-канали викладачів; блоги викладачів та ін. [4, с.17].

Дистанційне навчання як основа безперервної освіти націлене на оволодіння студентами навичок самостійної освітньої роботи, на формування у них ключових компетенцій. В нових умовах карантинних обмежень необхідно забезпечити високу ефективність його проведення, з урахуванням наявного досвіду і з використанням усіх чималих доступних можливостей.

Література:

1. Лист МОН України №1/9-154 від 11.03.2020р. “Про карантин”.- URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/2020/03/11/1_9-154.pdf.
2. Москаленко Ю. Дистанционное образование в Украине: технические проблемы оказались не самым большим вызовом / Новостной веб-сайт ZN.UA.Official, 15 апреля, 2020.- URL: https://zn.ua/UKRAINE/distancionnoe-obrazovanie-v-ukraine-tehnicheskie-problemy-okazalis-ne-samym-bolshim-vyzovom-351303_.html.
3. Совсун И. Шесть проблем высшего образования, которые выявил карантин / Освіта UA 25.06.2020.- URL: <https://ru.osvita.ua/vnz/74767>.
4. Кухаренко В.М., Бондаренко В.В. Екстрене дистанційне навчання в Україні: Монографія / За ред. В.М. Кухаренка, В.В.Бондаренка – Харків: Міська друкарня, 2020. – 409с.

РОЛЬ СТРУКТУРНО - ЛОГІЧНОЇ СХЕМИ ПРИ АКРЕДИТАЦІЇ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

ГІЛОДО О.Ю., АРСІРІЙ А.М., КОРШАК О.М.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Структурно-логічні схеми відомі вже багато років, але до певного часу на них мало хто звертав увагу. З одного боку це був елемент начебто необхідний, з іншого такий, яким мало хто цікавиться. Особливо, коли наприкінці 2000-их років набрала силу тенденція дробити великі дисципліни на декілька маленьких по 1,5-2 кредити. Все змінилося одночасно у вересні 2019 року з початком акредитації за новими правилами. Системна організація методичної роботи стала запорукою отримання позитивної оцінки від агентства з якості освіти. Але при підготовці до акредитації перших освітніх програм питання структурно-логічної схеми ще не стало провідним. І навіть фахові експерти, що оцінювали наші освітні програми, звертали головну увагу на інші складові. Особливу роль структурно-логічна схема отримує при розробці нових, або принципово-нових програм. Зараз в Інженерно-будівельному інституті почалась робота над п'ятьма програмами для бакалаврів. При цьому треба задовольнити значну кількість обов'язкових вимог: обмеження за кількістю дисциплін в семестрі, виділення загальних і фахових освітніх компонент, певні відсотки стандартних і вибіркового дисциплін, практики і дипломне проектування. При цьому необхідно зробити найважчу роботу – визначити дисципліни, що залишаться в обов'язковому переліку і ті, що перейдуть до вибіркового. Ще одна вимога – формування стандартного блоку дисциплін, які будуть вивчати студенти за всіма програмами. Головним критерієм в цій роботі виступає якість навчання, отримання студентами необхідних компетентностей, що забезпечить для них успішне працевлаштування і плідну роботу на виробництві, а для освітньої програми оцінку не нижче «В».

Аналіз ситуації показав, що розробка такого блоку програм зі спільною частиною і загальною ідеологією, задача значно складніша ніж та, що ми вирішували минулого року. Для отримання позитивного результату потрібна чітко розроблена програма і такою програмою повинна стати, погоджена зі всіма учасниками процесу акредитації, структурно-логічна схема. Всі протиріччя повинні бути вирішені вже на цьому етапі, а потім залишиться тільки технічна складова: кількість кредитів окремих дисциплін, форми контролю, технологія обирання вибіркового дисциплін. Якісно складена схема врахує всі основні напрямки підготовки фахівця, ув'язані до логічнострункової системи, що виключить дублювання навчального матеріалу в різних освітніх компонентах.

ВИКОРИСТАННЯ GOOGLE SLIDES У ПРОЦЕСІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

ГОРБЕНКО А.О., КОПИЛОВА Н.О.,

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Провідним завданням системи освіти є створення належних умов для успішної професійної реалізації майбутнього спеціаліста. Актуальність для свого часу – одна з головних вимог, які висуваються до вищої освіти. Інновації в навчальному процесі повинні відповідати викликам сучасного світу. У зв'язку з цим «педагогічні та методичні розробки останніх років демонструють всебічне впровадження інформаційно-комунікаційних засобів» [2, с. 100]. Це актуально і для викладання дисциплін мистецтвознавчого циклу, де вкрай важливою постає саме необхідність візуалізації художнього матеріалу.

З іншого боку, ситуація пандемії, що з минулого року склалася у всьому світі, вносить свої корективи в навчальний процес. Це також призводить до необхідності активно залучати сучасні мультимедійні технології до навчально-педагогічної діяльності. Важливим завданням для вищих навчальних закладів постає необхідність грамотної організації дистанційного навчання здобувачів освіти.

Викладачі низки вищих навчальних закладів України успішно використовують в навчальному процесі сервіси Google Workspace. Зокрема проведення лекційних та практичних занять здійснюється за допомогою Google meet. Цей сервіс забезпечує одночасну присутність на онлайн-занятті декількох груп студентів. Google meet має низку переваг: відсутність обмежень за часом проведення заняття, можливість вести запис та демонструвати екран для показу навчальних матеріалів. На останній функції зупинимося докладніше. Одним з провідних завдань лектора є необхідність систематизувати, чітко й грамотно структурувати та наочно продемонструвати лекційний матеріал. Адже віртуалізація сучасного суспільства призводить до необхідності шукати такі технічні засоби, що дозволять говорити з новим поколінням студентів актуальною для них мовою. Це мова візуального матеріалу – коротких і змістовних текстових фрагментів та ілюстрацій. Зазвичай в цьому педагогові допомагає програма Power Point, яка дозволяє створювати мультимедійні презентації. Такі презентації все частіше виступають інструментом оптимізації роботи викладача: дозволяють структурувати матеріал, виділяти головне, акцентувати увагу на термінології, урізноманітнити заняття за допомогою анімаційних ефектів. Проте певна складність в установці Power Point, можливі

проблеми, викликані несумісністю її різних версій та зовелика ціна її офіційної версії призводять до необхідності пошуку відповідних аналогів. Таким аналогом, на нашу думку, є сервіс Google Slides з офісного пакету Google Workspace. Для того, щоб скористатися цією програмою, викладачеві необхідний аккаунт Google та наявність інтернет-сполучення. Такі умови є оптимальними у ситуації дистанційного навчання.

Сервіс Google Slides має низку переваг:

- безкоштовність та легкість в експлуатації;
- підтримання актуальних типів файлів, а також можливість конвертації файлів;
- можливість вставляти у слайди зображення з комп'ютера чи інтернету;
- автоматичне збереження змін, які викладач вносить у презентацію, можливість подивитись історію внесених змін;
- можливість демонструвати презентацію з будь-якого пристрою, відсутність потреби у додаткових носіях інформації за наявності інтернет-сполучення;
- відсутність потреби кожного разу зберігати файл с презентацією на Google disk (збереження є автоматичним);
- можливість швидко відкрити доступ до навчальних матеріалів студентам.

Зазначимо, завдяки тому, що сервіс Google Slides належить до безкоштовних прикладних web-програм, він не є настільки функціональним, як його аналоги Power Point або Keynote. Зокрема до недоліків Google Slides зазвичай відносять надто прості анімаційні ефекти та лінійний характер презентації [1, с. 67]. Проте ми вважаємо функції цього сервісу оптимальними саме у навчальному процесі: вони дозволяють розставити акценти в лекційному матеріалі, підсилити його, але не замінюють собою викладача. Адже анімація не повинна відволікати увагу слухачів від основного змісту лекції.

Переваги Google Slides також роблять сервіс зручним для використання студентами у процесі роботи над сумісними проектами. Вдосконалення командної навчальної роботи студентів потребує вирішення низки питань та може стати предметом для подальших науково-методичних розробок.

Література

1. Копилова Н. О. Використання мультимедійних презентацій у процесі викладання дисциплін гуманітарного циклу // Трансформація сучасного освітнього простору: кол. моногр. – Харків: СГ НТМ, 2020. – С. 62-69.
2. Шмідт В. В. Презентації Power Point як засіб реалізації електронної компетенції у навчанні англійської мови студентів немовних спеціальностей // Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія». Серія: Педагогіка. – 2010. – Т. 123, вип. 110. – С. 99-104.

ПРОБЛЕМИ ЦИФРОВОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

ДАШКОВСЬКА О.П., КНИШ О.І.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна

Пандемія коронавірусу сколихнула всі соціальні інститути. Не залишилась поза увагою і система освіти України. Особливої уваги заслуговує досвід федерального моніторингу у Німеччині та Австрії. Основним критерієм дослідження була залежність між якістю освіти та епідеміологічним порогом. Перший збір даних відбувся у квітні 2020 року, другий - у вересні 2020 року. На думку експертів Віденського бюро вірусології (ВБВ), продуктивність студентів в Університеті Штутгарта та Дюссельдорфа вдома спочатку знизилася, але потім майже досягла докризового рівня. Однак дані також показують, що респонденти, які працюють у "вечірніх кабінетах", відчують значно менший стрес, ніж ті, хто в основному навчається full online. Слухачі, які працюють вдома, часто відчують соціальну ізоляцію та конфлікти між навчанням та особистим життям. Експерти ВБВ погодились з необхідністю розробки та впровадження внутрішніх підрозділів для моніторингу діяльності респондентів та університетів. Загальні твердження про індивідуальні труднощі слухачів, які зазнають стресу, багато в чому залежать від їх особистої ситуації. Умови домашнього навчання не менш важливі, ніж питання про те, чи одночасно вдома перебувають учні, їхні сім'ї, що часто призводить до конфліктів між навчанням та особистим життям. Велике значення має бажання індивідуума чітко розмежувати два поняття. Це стосується не лише місця навчання, але й того, що слухачі можуть розраховувати на те, що залишаться наодинці в неробочий час. Однак для продуктивності праці, стресу та задоволення також важливо, щоб слухачі могли без проблем працювати вдома, мати доступ до необхідних даних та отримувати допомогу, наприклад, щодо технічних проблем. Постійне незадоволення, як і стрес, може призвести до зниження продуктивності праці і, зрештою, навіть до проблем зі здоров'ям. Незалежно від цього, університетам пропонується забезпечувати обмін між студентами, психологічною підтримкою та викладачами. Це означає не лише обмін професійною інформацією. Також їм слід надати можливість спілкуватися з колегами в цифровому форматі. Для забезпечення віддаленої роботи в ОДАБА бажані не лише регулярні засідання академічної групи, а й цифрові кімнати відпочинку, в яких можливий стихійний неформальний обмін у невеликих групах соціальних мереж під контролем психоаналітиків ОДАБА.

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОВЕДЕННЯ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

ДМИТРЕНКО М.П., МАКОВЕЦЬКА О.О.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Нині у світі накопичен значний досвід у реалізації систем дистанційної освіти. У США у системі даної освіти навчається близько одного мільйона осіб. Дистанційна освіта розвивається й в інших регіонах світу. Як приклади можна навести Китайський телеуніверситет (Китай), Національний відкритий університет ім. Індіри Ганді (Індія), Університет ПайнамНоор (Іран), Корейський національний відкритий університет (Корея), Університет Південної Африки та інші.

Дистанційній освіті притаманна низка позитивних рис, які не властиві традиційній: вона допомагає отримати освіту незалежно від місця проживання, стану здоров'я, елітарності й матеріальної забезпеченості студента, оминати психологічні бар'єри, пов'язані з комунікативними якостями людини (наприклад, соромливістю, страхом публічних виступів та інше). Вона позитивно впливає на студента, збільшуючи його творчий та інтелектуальний потенціал за рахунок самоорганізації, прагнення до знань, уміння володіти комп'ютерною технікою та самостійно приймати відповідальні рішення.

Рішенням Кабінету Міністрів України з 12 березня 2020 року по всій країні було оголошено карантин у зв'язку з епідемією коронавірусу. Усі вищі навчальні заклади Одеси перейшли на дистанційну форму навчання. З труднощами організації роботи у віддаленому режимі зіткнулися всі учасники освітнього процесу. Особливе навантаження в цей період лягло на викладачів, які були змушені за короткий період перенести звичні їм заняття в онлайн-режим. Дистанційне навчання включало в себе онлайн спілкування зі студентами за допомогою аудіо і відео комунікації, так і офлайн навчання студентів: самостійна робота, виконання індивідуальних завдань до практичних і лабораторних занять, надсилання робіт на перевірку викладачам, а також комп'ютерне тестування. На кафедрі хімії та екології ОДАБА онлайн заняття здійснювалися за допомогою GoogleMeet, GoogleClass, Skype, Viber, Zoom, Telegram та інші.

Перші заняття, які проводилися на платформах Zoom, GoogleMeet показали, що навчання на них пристосовані до найбільш традиційної методики - у вигляді лекцій та презентацій. Викладачі транслиували інформацію у вже готовому обробленому вигляді. Великим недоліком було відсутність в онлайн-заняттях

демонстраційних та лабораторних робіт, без яких вивчення предметів природничого циклу фактично втрачає сенс. Аудіовізуальна інформація краще сприймається користувачами і студентам у переважній більшості подобається дивитись навчальний відео матеріал, у порівнянні з читанням тексту.

Незважаючи на досить об'ємний перелік позитивних якостей дистанційної освіти, як і в будь-якій іншій формі навчання, в ній можна виділити кілька недоліків: ускладнена ідентифікація дистанційних студентів; проблема сумісності навчальних платформ з операційними системами, браузерами, смартфонами, а також низька швидкість Internet - з'єднання - приводить до пропусків студентами онлайн-занять; труднощі із завантаженням лабораторних дослідів у відео форматі; студенти не завжди можуть забезпечити себе достатнім технічним обладнанням – мати комп'ютер та постійний вихід у Інтернет.

Викладачі кафедри зіткнулися з проблемою демонстрації експериментальної частини лабораторних занять у відео форматі. Наприклад, для дисципліни «Хімія» експериментальна частина присутня у 14 лабораторних роботах. Не зважаючи на те, що відеозаписи дослідів записувалися в різних форматах, звук відеофайла повністю пропадав, а відео - гальмувало. Тому доводилося коментувати хід проведення досліджень та викладати експериментальну частину занять у спеціально створених чатах груп соціальних мереж Viber або Telegram. Викладачі постійно було в контакті зі студентами, перевіряли їх роботи, коментували, відповідали на питання які виникали у студентів та повертали їхні роботи на доопрацювання.

Дистанційна форма навчання хоч і має певні проблеми але вони переборні, потрібно лише перестати чинити опір новому, змінити своє ставлення до онлайн-формату, стати більш гнучкими та придбати додаткові технічні навички. Адже очевидно, що дистанційне навчання відкриває нові двері для сприятливих можливостей. Це допоможе зробити навчання більш різноманітним, інтерактивним і гнучким, адаптованим до різних зовнішніх умов. І Україна як і інші країни повинна бути готовою використовувати формат дистанційного навчання в подальшому. Таке навчання є важливою складовою освітнього процесу не лише в умовах карантину. По завершенню цього періоду, в сучасному освітньому процесі змішане навчання залишиться популярним, оскільки є категорії студентів з особливими потребами, працюючі студенти, а також заочники. Для них технології дистанційного навчання просто необхідні.

Ефективність такого навчання залежить від ставлення студентів до навчання, від кваліфікації кожного викладача і безумовно від технічного, інформаційного і методичного забезпечення цього процесу. Там, де є баланс цих 3-х складових, там буде ефективне навчання, зокрема й дистанційне.

ДЕКІЛЬКА АСПЕКТІВ ЩОДО РІВНЕЙ ПОДАННЯ МАТЕРІАЛУ ВИКЛАДАЧЕМ

ДУДНИК Л.В., ПЕТРИЧКО С.М.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна

За правилами вступу до закладів вищої освіти для здобуття ступеня бакалавра необхідно мати або свідоцтво про повну загальну середню освіту, або диплом молодшого спеціаліста. Абітурієнти з різною «базовою освітою», що поступають на спеціальність «Будівництво та цивільна інженерія» збираються в окремі групи – строк навчання студентів, які поступили на базі диплому «молодшого спеціаліста», коротше. Після завершення перших років навчання, коли закінчено викладання «загальних» освітніх дисциплін, дані категорії студентів можуть об'єднуватися в «змішані» групи (з різною «базовою освітою»). Переформування учбових груп відбувається на четвертому курсі, коли починається вивчення «спеціальних» дисциплін, що відносяться безпосередньо до тієї чи іншої освітньої програми. Якраз в цей момент викладач може зіткнутися з проблемою викладення матеріалу спеціальної дисципліни. Вірніше, не з проблемою викладення матеріалу, а з проблемою форми подання та зацікавлення студентів. Якщо студент поступив до ЗВО після школи, то йому, звісно, вся інформація, що подається, буде в новинку. Для цієї категорії студентів потрібно ретельно роз'яснювати матеріал. Якщо студенти поступили до ЗВО після закінчення технікуму, за суміжною спеціальністю, то він вже має деяку базу знань та навичок, володіє азами спеціальності і йому може бути нецікаво повторювати те, що він вже вивчав. У такій ситуації перед викладачем постає завдання необхідності знаходження золотієї середини: і викласти матеріал доступно для «школярів», і цікаво для «досвідчених». Водночас на старших курсах навчання з'являється ще й третя група студентів – студенти, що працюють за фахом. Дана група студентів може цікавитися матеріалом більш глибоко, ніж інші групи, та задавати питання, що цікавлять їх безпосередньо по роботі.

Таким чином, викладач повинен вміти викласти матеріал водночас «на трьох рівнях»: студентам «з нульовою підготовкою», студентам «з базою» та «досвідченим» студентам. Але робоча програма освітньої компоненти та кількість навчальних годин однакові для всіх категорій студентів. І теми, що повинні бути розкриті, і обсяг матеріалу затверджено. Ось тут і постає проблема форми та обсягу викладення учбового матеріалу та зацікавлення студентів. Може, в такій ситуації викладачеві слід відійти в сторону і дати можливість студентам проявити себе? Зазвичай, після кожної лекції

складається список контрольних питань, на які студенти повинні відповісти для закріплення пройденого матеріалу. А якщо список питань буде готувати не викладач, а студенти? Якщо запропонувати студентам протягом лекції підготувати ряд запитань, а наприкінці лекційного заняття передати їх викладачеві? Потім питання озвучуються, а відповідати на них може не тільки викладач, а й самі студенти? Таким чином, на питання від «школярів» зможуть відповісти більш досвідчені одногрупники, а працюючі студенти можуть поділитися своїм практичним досвідом. Не розкриті та складні питання залишаються, звісно, викладачеві. Викладач може відповісти на питання відразу або перенести обговорення питань на наступне заняття. В такому випадку ряд питань можна дати як домашнє завдання або як тему для доповіді. Такий підхід також може бути цікавий молодому викладачеві, який ще не має достатнього викладацького досвіду. А в ряді випадків і досвідчений викладач не може одразу відповісти на поставлене запитання, особливо від працюючого студента, тому що сам викладач не має практичного досвіду в усіх галузях і подає матеріал виключно на базі теорії. В даному випадку до наступного заняття у викладача є можливість проконсультуватися з більш досвідченими викладачами і дати кваліфіковану відповідь. Розбір питань та відповіді також можна проводити у вигляді семінарського заняття, на яке кожен студент готується і може відповісти на те чи інше питання. Тобто студенти не тільки отримують інформацію від викладача, але й самі виступають в ролі викладача. Таким чином запропонована форма подання матеріалу дозволяє студентам тренуватися висловлювати свої думки, відстоювати свою позицію, виступати перед аудиторією, тобто готуватися до захисту випускної роботи.

Також, з іншого боку, для викладача, незалежно від його досвідченості і рівня практичного досвіду, кожне заняття буде цікавим, «не таким, як завжди». Це може бути важливим та корисним для викладачів, що вже не один рік викладають фіксоване коло дисциплін. Досягнувши певного рівня та майстерності в підготовці матеріалу за окремою дисципліною, викладач може припинити вдосконалюватись, шукати щось нове, слідкувати за розвитком галузі. Постійний зворотній контакт зі студентами, зустрічні питання та питання від працюючих студентів стимулюють викладача постійно розвиватися. Окрім вищевикладеного, для викладача, особливо з певним досвідом, постає проблема «емоційного вигорання», коли викладач не відчуває зацікавленості студентів в предметі та перетворює заняття в сухе викладення матеріалу. Форма подання матеріалу, що запропонована, дозволить викладачам отримати зворотній зв'язок зі студентами, буде стимулювати викладача вдосконалюватись, дозволить зацікавити студента, а студентам надасть змогу отримати більш якісне та цікаве навчання.

ТВОРЧІ І ТЕХНІЧНІ ВИКЛИКИ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ПІДГОТОВЦІ АРХІТЕКТОРІВ

ЄКСАРЬОВА Н.М., ЄКСАРЬОВ В.А., ВАРГАРАКІ Ю.М.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Рівно рік тому назад, за умов наступу пандемії, всі члени навчального процесу миттєво стали учасниками експерименту із залученням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій на основі конкретних платформ та інструментів (Moodle, Google Classroom, Zoom, Skype, Google Suite/Docs тощо). Стрімкість впровадження і особистий досвід переконали, що такі технології можуть бути інтегровані на будь-якому етапі навчального курсу. В умовах переносу освітнього процесу в електронне середовище ініціатива викладача зробити процес навчання найбільше ефективним має визначальне значення. Викладання циклу творчих дисциплін при підготовці архітекторів повинно замішуватись з практичними навичками, в ідеалі за технологіями дуальної освіти та запровадження віртуальних та реальних клаузур, проектів. Викладач за допомогою програм Google Meet та Adobe Photoshop має можливість розглянути роботи кожного студента та проконсультувати його не тільки усно, давши поради для подальшої роботи, а й за допомогою графічного планшета (*graphics pad*) виправити помилки на самій роботі та і самому робити нові ескізи в прямому ефірі. Розумне, гнучке навчання сприяє обираю різних організаційних моделей та стратегій відповідно до можливостей, потреб і викликів рішення творчих завдань. До певних недоліків відносяться проблеми психологічної ізоляваності та невідповідності студентів до самостійної роботи, зменшення мовного контакту, ефективність зворотного зв'язку. Потребують термінового вирішення ряд організаційних і технічних питань, наприклад, створення хмарового фонду та умов для його ефективного збереження, систематизації і користування ним, а також значний ріст навчального навантаження викладачів, через трудомісткість процесу на розробку комплексу завдань, забезпечення високо провідним інтернетом та сучасною технікою викладачів та студентів.

ПРОБЛЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ ОСВІТИ

ЄРЕНКО О.К., СМОЙЛОВСЬКА Г.П.

Запорізький державний медичний університет, м. Запоріжжя, Україна

Сучасний розвиток інформаційно-комунікаційних технологій справило значний вплив на формування навчального процесу у вузі. Навчальний процес медичного вузу має особливу специфіку. Застосування активних форм навчання у викладанні медичних дисциплін обумовлено тим, що студенти та інтерни повинні не тільки отримати певні знання, а й вміти застосовувати їх у конкретній практичній ситуації. Електронні технології - це перш за все активні форми навчання, які сьогодні широко впроваджуються в процес навчання. Активні методи охоплюють всі види аудиторних занять з контингентом, який навчається на післядипломному етапі.

Мета: узагальнення досвіду використання сучасних інтерактивних методів викладання в Запорізькому державному медичному університеті для формування в інтернів на слухачів курсів підвищення кваліфікації професійної компетенції, за допомогою якої можливо досягти більш високого рівня навчального процесу.

Завдання: підготовка сучасних фахівців, здатних кваліфіковано застосовувати знання в умовах практичної діяльності.

Матеріал і методи дослідження. У ході дослідницької роботи використовувалися теоретичні та емпіричні методи, тобто аналіз і синтез змісту наукових джерел, що відповідають темі і проблематики дослідження, методи графічного представлення інформації, а також аналіз ефективності аудиторних та неаудиторних інтерактивних форм навчання, які застосовуються в процесі навчання інтернів та слухачів КПКЗДМУ.

Результати дослідження та їх обговорення. Сучасна тенденція в стратегії професійної освіти - перш за все широке впровадження в навчальний процес активних форм навчання, які охоплюють всі види аудиторних і неаудиторних занять. Сміслові навантаження сучасної підготовки спрямована головним чином на самостійне оволодіння знаннями та вміннями в процесі активної розумової та практичної діяльності. У класичному варіанті навчання під час лекцій, практичних занять та семінарів основною дійовою особою був викладач, який будує хід вивчення теми, тобто тему заняття. Навчається - пасивний слухач. Для моніторингу рівня знань при класичній формі навчання використовувалися такі оціночні засоби, як теоретичний опитування, тестування, рішення ситуаційних завдань, індивідуальне завдання. У викладача були тимчасові обмеження, тобто за певний час розглянути якомога більший обсяг навчального

матеріалу. У даний час завданням вищої школи є не просто підготовка фахівця, а висококваліфікованого професіонала, здатного приймати рішення швидко та адекватно в нестандартній ситуації, який поєднує практичну діяльність з дослідницькою роботою. Максимальна виконання поставленої мети вимагає вирішення завдань з впровадженням сучасних новітніх форм навчання в медичному вузі. Перспективним завданням вузу є розвиток і впровадження високих технологій в наукову, викладацьку та клінічну діяльність на всіх етапах професійної освіти студентів, інтернів та слухачів КПК. Сучасні електронні засоби навчання в медичному вузі дозволяють підвищити якість освіти, так як застосування активних видів навчання, новітніх освітніх технологій підвищує активність та самостійність особи, яка навчається при вивченні матеріалу. Інтерактивна взаємодія сприяє особистісно орієнтованого підходу в освіті, припускаючи самонавчання (колективне, навчання у співпраці), причому і викладач, і особа, яка навчається є суб'єктами навчального процесу. В процес навчання включаються різного роду електронні технології. Сьогодні заняття в медичному вузі будується наступним чином: поряд з академічною базовою формою застосовуються інтерактивні варіанти подачі знань, такі як електронні довідники, електронні словники, електронні бібліотеки та електронні платформи та месенджери. У процесі актуалізації досліджуваного матеріалу застосовуються такі інтерактивні технології: електронні презентації, онлайн-журнали, інтернет-ресурси, веб-сайти. Широке використання у навчальному процесі електронних освітніх ресурсів є важливим сегментом медичного вузу. Наприклад, відео- та аудіоматеріали, мультимедійні технології дозволяють яскравіше відобразити зміст розділів досліджуваного матеріалу. Глибоке вивчення тематичного матеріалу в медичному вузі диктує необхідність застосування сучасних електронних технологій, що дозволяють надати які навчаються повний і вільний контакт з великими обсягами довідкових даних, моніторингу змін змісту матеріалу відповідно до новими науковими досягненнями світового масштабу.

У медичному вузі дистанційне навчання знайшло все більш широке застосування. Так, на факультеті післядипломної освіти практикується вивчення частини лекційного матеріалу, а то й цілого курсу у вигляді дистанційного навчання. Така форма стимулює самостійну роботу, формує навички самоосвіти, розвиває мобільність і відповідальність, які необхідні сучасним фахівцям.

Висновки. Сучасний метод викладання в ЗДМУ з використанням інформаційних технологій свідчить про ефективність, необхідності і величезною перспективі застосування в процесі навчання електронних технологій. У міру розвитку інформаційно-комунікаційних технологій зростає число прихильників впровадження в процес навчання електронних методів.

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА В СИСТЕМІ ДОВУЗІВСЬКОЇ АРХІТЕКТУРНО-ХУДОЖНЬОЇ ПІДГОТОВКИ

КАРПОВА С.М.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Актуальність проблеми обумовлена змінами, що відбуваються в суспільстві, зокрема і в системі вищої професійної освіти. В системі вищої архітектурної освіти виникає необхідність в розробці методики підготовки фахівця: від підготовки до вступу до вишу (вхідні компетенції) до перших років навчання у виші (архітектурна пропедевтика) і до етапу професійної підготовки на старших курсах. За такої умови чим вище буде рівень вхідних компетенцій, тим якісніше буде підготовлений фахівець. У сфері довузівської архітектурної підготовки з творчих дисциплін виникає протиріччя між сучасним станом питання і потребою суспільства. Отже, актуальними стають завдання впровадження нових форм організації довузівської підготовки, однією з яких є дистанційне навчання, що дозволить майже повсюдно ввести необхідну професійно орієнтовану підготовку абітурієнтів. З цих позицій особливої актуальності набуває розробка шляхів і засобів підвищення ефективності навчального процесу в системі довузівської підготовки в архітектурному виші.

Дистанційне навчання відрізняється високим ступенем мобільності, способами передачі інформації і є одним з найбільш перспективних в системі професійної підготовки. При вступі до архітектурного вишу зазвичай існує великий конкурс. З огляду на те, що місця проживання абітурієнтів значно віддалені від організованих закладом вищої освіти підготовчих курсів, а шкільні програми не розраховані на вступ у творчі виші, виникають наступні проблеми: низький рівень художньої підготовки іногородніх абітурієнтів, які вступають в творчі архітектурні виші, в зв'язку з відсутністю у них спеціальної підготовки; недостатність або відсутність педагогів творчого профілю у віддалених регіонах країни; неможливість забезпечення одного з основних принципів організації довузівської освіти – доступності.

Таким чином, актуальність дослідження полягає в необхідності створення методики поетапного, безперервного процесу навчання майбутніх фахівців в галузі архітектури, що передбачає впровадження дистанційної підготовки за творчими дисциплінами до вступу до ЗВО; подальше навчання на пропедевтичному етапі у виші з активним використанням комп'ютерних технологій для розвитку креативних здібностей і професійних компетенцій. Цю проблему може вирішити розробка методик і технологій реалізації системи дистанційної освіти (ДО) на етапі довузівської підготовки.

Дистанційна освіта – це сукупність інформаційних технологій, що забезпечують передачу основного обсягу досліджуваного матеріалу здобувачам освіти, інтерактивна взаємодія учасників освітнього процесу, надання учням можливості самостійної роботи з освоєння досліджуваного матеріалу, а також перевірка і обробка викладачем результатів навчання. Дистанційне навчання – це не просто технології, це система, яка сприяє реалізації навчального процесу, а інформаційні та комунікаційні технології є однією з її складових. Система дистанційного навчання повинна містити в собі текстові матеріали (навчальні посібники, практичні завдання і вправи, методичні вказівки тощо.), відеоматеріали, новинні стрічки (дошки оголошення), здійснювати зворотний зв'язок з абітурієнтами та викладачами. Вирішення цієї проблеми є планомірним і поетапним підходом до вибору інформаційної складової. Так, в системі довузівської підготовки застосовуються комплексні кейс-технології. Ці технології засновані на самостійному вивченні друкованих та мультимедіа навчально-методичних матеріалів, що надаються абітурієнту у формі кейса. Мінусом такої технології є відсутність постійного контролю, швидкої перевірки отриманих і накопичених знань на кожному етапі вивчення предмета. У деяких вишах застосовуються мережеві комп'ютерні технології. Вони характеризуються широким використанням навчальних програм, електронних підручників і бібліотек доступних тим, хто навчається за допомогою глобальної мережі (Інтернет). Недоліком таких технологій є мала частка і роль очних занять, а іноді повна їх відсутність. Для отримання максимального результату необхідна безперервність навчання та перевірки результатів освоєння матеріалу з використанням як заочних, так і очних форм спілкування.

На факультеті довузівської підготовки ОДАБА розробляється і впроваджується система довузівської архітектурної підготовки, яка заснована на інформаційно-комунікаційних та мультимедіа технологіях. Що до технічної складової системи довузівської дистанційної архітектурної підготовки ОДАБА, то вона відрізняється тим, що визначення рівня знань і умінь, передача і перевірка контрольних робіт, а головне пояснення недоліків і помилок проходять в режимі реального часу за допомогою телекомунікацій і мережі Інтернет. Крім того, після кожного навчального модуля передбачена очна консультація.

Таким чином, для ефективної підготовки іногородніх (по відношенню до вишу) абітурієнтів, діагностики та розвитку їх архітектурно-художніх здібностей з'явилися нові педагогічні технології, які пов'язані з дистанційною освітою. Створення, розробка і розвиток систем дистанційної довузівської підготовки є новою ланкою в системі безперервної архітектурно-художньої освіти.

ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ КОРОНОВІРУСУ

КАРПЮК І.А., КАРПЮК В.М.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Пандемія коронавірусу в корені змінила багато аспектів життя. Від її руйнівних ефектів постраждали всі сфери діяльності людини. Необхідність соціального дистанціювання і мінімізація контактів для запобігання поширення інфекції змінили способи комунікації та взаємодії між людьми. Альтернативні засоби комунікації, зокрема Інтернет, замінили собою такі традиційні методи, як робота в офісі, дружня зустріч або похід в магазин. Інтернет-послуги, наприклад онлайн-конференції через платформи Zoom, Meet чи Skype або онлайн-навчання через платформи Moodle стали невід'ємною частиною ділового та навчального процесу.

Після раптового спалаху пандемії COVID-19 стало очевидним, що існуюча система освіти не готова до дистанційного навчання. Нерівні можливості студентів, а саме нерівний доступ до Інтернету і комп'ютерів, неналежна підтримка і недоліки при створенні відповідної платформи для полегшення онлайн-навчання зробили цей процес важким для успішного виконання. У відповідь на закриття шкіл та університетів було рекомендовано використовувати програми дистанційного навчання і відкриті освітні програми та платформи. В університетах і академіях успішно стали використовувати навчальні матеріали, заздалегідь приготовлені для дистанційного навчання студентів – заочників, студентів з особливими потребами, а також розробляти нові електронні конспекти лекцій, навчальні посібники та методичні вказівки.

Пандемія перетворила багатовікову модель викладання з крейдою в модель, засновану на технологіях. Ця трансформація в сфері освіти підштовхує політиків до того, щоб з'ясувати: як стимулювати взаємодію викладачів і тих, хто навчається дистанційно, забезпечуючи, при цьому, всеосяжні рішення для електронного навчання і усуваючи цифровий розрив? COVID-19 став каталізатором для освітніх закладів та установ при пошуку інноваційних рішень за відносно короткий період часу.

Цифрова освіта має ряд переваг для всіх учасників навчального процесу:

1. В умовах пандемії, в першу чергу, це зменшення ризику захворюваності та захист здоров'я учнів, студентів та викладачів.
2. Он-лайн освіта забезпечує безперервність навчального процесу.

3. Он – лайн освіта часто асинхронна. Це означає, що кожен може вчитися в будь-який час і в будь-якому місці. Крім того, студенти та викладачі не витрачають час і кошти, щоб щодня добиратися до начального закладу.

4. Електронне навчання вимагає на 40-60% менше часу, ніж навчання в традиційних класних приміщеннях, тому що студенти можуть навчатися в своєму власному темпі, повертаючись і перериваючи, пропускаючи або прискорюючи концепцію на свій розсуд. Важливо відзначити, що економія часу не погіршує якість навчання; а навпаки - посилює це.

5. Он – лайн навчання вимагає більше самостійного вивчення матеріалу від студентів, що позитивно впливає на особистий розвиток. Коли студент сам шукає матеріал і готується без супроводу викладача, то він засвоює матеріал краще. Деякі дослідження вказують, що, в середньому, студенти запам'ятовують 25-60% матеріалу при он – лайн навчанні порівняно з 8-10% в класі.

6. Статистика дистанційного навчання показує, що он – лайн освіта може допомогти нам вирішити нагальні проблеми глобальної зміни клімату. Учні не перебувають в аудиторіях під час занять. Це призводить до зменшення витрат на комунальні послуги. Вивчення в режимі он - лайн призводить до зменшення числа поїздок студентів, що призводить до зменшення викидів вуглекислого газу в навколишнє середовище.

Незважаючи на вказані переваги, он – лайн навчання створює ряд проблем:

1. Успіх он – лайн освіти, в першу чергу, залежить від доступу до Інтернету. Деяким студентам без технологій і / або надійного доступу до Інтернету важко брати участь в цифровому навчанні.

2. Ще одним серйозним недоліком є соціальна ізоляція. Навчальні заклади є центрами соціальної активності та взаємодії людей. Коли вони закриваються, багато дітей і молодих людей позбавляються соціальних контактів, які необхідні для навчання і розвитку особистості. Неможливість зустрітися і поспілкуватися з друзями може привести до стресу і депресії.

3. Навчання в Інтернеті не сприяє отриманню практичних навичок.

4. Навчання на дому може призвести до недостатньої концентрації та мотивації у студентів через відсутність усталеного подразника - викладача.

Заглядаючи в майбутнє, навряд чи он – лайннавчання повністю замінить собою традиційне. В он – лайн навчанні відсутня соціальна взаємодія, так необхідна для розвитку спеціаліста. Проте, позитивні сторони он – лайн навчання можуть підвищити успішність. Хоча он – лайн навчання має як переваги, так і недоліки, воно виявилось ефективним способом продовження освіти під час пандемії коронавірусу для мільйонів студентів у всьому світі.

ПРО САМОСТІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТІВ І ЇЇ ПРОБЛЕМИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

КОВАЛЬОВА І.Л., ЛАЗАРЄВА Д.В.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Самостійна робота студентів, в залежності від місця, часу проведення і способу контролю за її результатами, підрозділяється на: самостійну роботу під час аудиторних занять (лекційну, практичну, лабораторну) та при підготовці до них; самостійну роботу під контролем викладача у формі заліків та іспитів; поза аудиторну самостійну роботу при виконанні індивідуальних завдань

У зв'язку з організацією навчальної роботи студентів засобами інформаційних технологій самостійна робота студентів набуває новий статус. Наслідком цього є зростаюча потреба в створенні інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання та розробці способів управління такою роботою. У цих умовах незмірно зростає роль фундаментальних знань, що дозволяють фахівцеві швидко і постійно перенавчатися і якісно освоювати нові виробничі і технологічні процеси.

В даний час в умовах пандемії з урахуванням нерегулярності і, в значній мірі, непередбачуваності переходу від очного до дистанційного навчання перед учасниками освітнього процесу - викладачами і студентами виникають труднощі і виклики, з якими потрібно справлятися оперативно, ефективно і самостійно.

Для викладачів - це переробка при значних часових обмеженнях існуючих і розробка нових методичних матеріалів для можливості їх універсального використання при різних формах навчання, необхідність вивчення та постійного вдосконалення використання різних освітніх платформ, втрата зв'язку з частиною студентів при відсутності у них технічних засобів, включаючи проблеми з доступом в інтернет.

Для студентів - це вирішення вже перерахованих проблем технічного характеру, відсутність необхідного рівня мотиваційної складової дистанційного навчання і самодисципліни, а також невміння організувати режим дня і самостійну навчальну роботу, як його складову.

У зв'язку з цим основна увага повинна приділятися розвитку вмінь самостійно працювати, логічно мислити, сприймати і розуміти нову інформацію, широко використовувати технічні можливості дистанційного навчання в удосконаленні форм взаємодії викладачів і студентів.

РАЗРАБОТКА И ВНЕДРЕНИЕ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ПРИ ИЗУЧЕНИИ ПРИКЛАДНЫХ ДИСЦИПЛИН

КОВРОВ А. В., МЕНЕЙЛЮК А.И., ЛУКАШЕНКО Л. Э.

*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса,
Украина*

Работа посвящена разработке и внедрению информационных технологий при изучении прикладных дисциплин на примере 22 дисциплин кафедры технологии строительного производства ОГАСА. В ней изложены результаты исследований авторов по разработке новой методики преподавания прикладных дисциплин, внедрения этой методики и её оценки на многочисленных международных конкурсах в период с 2011 года по настоящее время.

Позитивная оценка разработанной методики позволяет рекомендовать её для большинства прикладных дисциплин не только в нашей академии, но и в других специализированных учебных заведениях.

Широкое внедрение подобной методики позволит привлечь дополнительный контингент студентов для обучения, переподготовки и повышения квалификации за счет внедрения дистанционной формы обучения. В настоящее время у многих работающих людей есть желание повысить свою квалификацию, но нет возможности уделять много времени на посещение занятий. Поэтому дистанционная форма обучения позволит привлечь дополнительный контингент из числа работающей молодежи.

В настоящий период существует проблема несоответствия новых информационных технологий традиционным методам обучения.

Теоретическим положениям по созданию электронного образовательного ресурса посвящены работы Д. Белла, И. Масуди, Т. Стоуньера, М. Маклюэна, Э. Тоффлера, П. Дракера, М. Кастельс, Ю. Хабермаса, Д. Черешкина, Н.Н. Моисеева, М.И. Оноприенко.

Приказом Министерства образования и науки Украины от 01.10.2012 № 1060 утверждено Положение об электронных образовательных ресурсах (ЭОР), которое определяет их основные виды и функциональную классификацию, общие требования и инструментальные средства для разработки, экспертизы и распространение (ЭОР).

Электронные учебные издания можно рассматривать как автоматизированную обучающую информационную систему, содержащую учебные, методические, научные и справочные материалы по учебной дисциплине.

Несмотря на наличие информационных технологий, проблема преподавания учебных дисциплин, содержащих большой объем информации, по-прежнему

остаётся актуальной. В частности, за последние годы появилось огромное количество информации об инновационных технологических решениях в строительстве. Однако количество часов занятий не позволяет увеличить объём информации, пользуясь традиционными методами.

Один из путей повышения эффективности учебного процесса состоит в разработке и внедрении электронных учебно-методических комплексов. Примером создания электронного учебно-методического комплекса может служить комплекс по дисциплине «Современные технологии в строительстве», разработанный кафедрой технологии строительного производства ОГАСА.

Комплекс вызывает мотивированный интерес у студентов, делает студента активным участником процесса обучения, стимулирует его познавательную активность. Это позволяет повысить не только интерес к будущей специальности, но и успешность по данной дисциплине.

Системный подход при разработке учебно-методического комплекса, состоящего из многих взаимосвязанных элементов, образует его определенную целостность. Системный подход позволяет не ориентировать учебный комплекс на конкретную группу пользователей - студентов. Он сделал его таким, что им может воспользоваться практически каждый. Это слушатели курсов повышения квалификации, последипломного образования, аспиранты, специалисты строители и проектировщики. В зависимости от потребностей и уже имеющихся знаний возможно выбирать материал для изучения и его объём.

Учебно-методический комплекс является инновационным не только по содержанию. Он имеет современную информационно-образовательную форму. Кроме того, он основан на инновационной авторской методике построения этой формы.

Основные положения методики следующие.

1. Разделение курса на части и их систематизация в виде блок-схем.
2. Составление мультимедийных презентаций на каждую часть.
3. Каждая часть начинается с классификации в виде блок-схемы, которая содержит основные названия блоков.
4. Анимационное выделение каждого блока в схеме с дальнейшими комментариями в виде слайдов, анимаций и видеофрагментов.
5. Многократное возвращение к блок-схемам.
6. Кратковременность показа видеофрагментов и анимаций («нарезка» по 2-5 минут).
7. Выделение в комментариях только самого важного (1-3 слайда по каждому блоку).

8. Наличие в приложениях: контрольных вопросов для проверки усвоения курса, видео фильмов, из которых сделаны «нарезки», детального текста в виде электронных учебника, пособий, методических указаний.

9. Детальное изучение фрагментов курса при выполнении курсовых проектов, курсовых работ, рефератов и т.п. под руководством преподавателей с использованием сети Internet.

10. Постоянное обновление презентаций и дополнений в том числе с использованием результатов работ студентов.

Основой для создания учебно-методического комплекса является мультимедийная презентация курса лекций по дисциплине. Это методическая разработка опорного конспекта лекций для студентов, который размещен на сайте кафедры. Составленный опорный конспект лекций позволяет разобраться и изучить дисциплину дистанционно в любое удобное для студентов время. Это особенно важно в сегодняшних условиях пандемии и часто вводимых карантинных ограничений.

Методическая разработка в виде мультимедийной презентации конспекта лекций может быть составлена по многим прикладным дисциплинам. Это позволит улучшить меру усвоения материала; увеличить объем информации; сократить времени подготовки студентов к контролю знаний.

В ОГАСА накоплен опыт использования представленной методики. Независимое тестирование студентов показало эффективность ее использования по сравнению с традиционной.

1. Объем усвоенной информации в единицу времени увеличился в 2,5 раза. 2. Количество правильных ответов увеличилось в среднем в 1,7 раза. 3. Время самостоятельной подготовки студентов к контролю знаний сократилось на 50-60%.

Разработанная методика позволяет обеспечить качество обучения и может быть использована для многих дисциплин в любых учебных заведениях.

Кроме того, наличие таких методических разработок в виде мультимедийных конспектов лекций это и возможный резерв увеличения численности студентов в вузах. Во многих вузах Украины, ближнего и дальнего зарубежья дистанционная форма обучения — это источник привлечения работающей молодежи.

Широкое внедрение такой методики обучения в нашем вузе для большей части дисциплин, как основной формы методической разработки, позволит существенно увеличить контингент студентов и обеспечит успех вуза.

Стратегии привлечения через Интернет и электронные каналы стремительно становятся самыми эффективными способами взаимодействия с абитуриентами, в том числе из других стран. Развитие и успех нашего вуза в долгосрочной перспективе напрямую зависят от эффективности привлечения студентов. Разработанная методика поможет нам в этом.

ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ІННОВАЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

КОВЦУР К.Г.

*Харківський національний автомобільно-дорожній університет,
м. Харків, Україна*

Під час пандемії сучасна освіта в закладах вищої освіти зазнала значних змін. На зміну традиційним формам навчання прийшло так зване інноваційне, що ґрунтується на використанні сучасних методів викладання матеріалу студентам та перевірки отриманих знань. Наступив стрибок у розвитку діджиталізації. Однак аналіз проведеного опитування серед студентів показав, що тільки 35% опитаних задоволені якістю дистанційного навчання. Головними причинами низького рівня задоволеності студентів дистанційним навчанням є відсутність зворотного зв'язку чи контакту з викладачем (41%), якість роздаткового навчального матеріалу (27%), відсутність соціальної взаємодії з іншими студентами (19%), та низька якість технічних засобів навчання та інтернету (13%). Розчарованість студентів в навчанні нових дисциплін призводить до емоційного «вигорання» їх. А отже для конструктивного розв'язання проблеми треба докорінно переглянути існуючі методи навчання і впровадити адаптоване інноваційне навчання.

У сучасному навчанні, де зв'язок студентів з викладачами відбувається частіше через екран монітору гостро стає питання структурної зміни дисципліни. Основним завданням стає розроблення лекцій, що будуть адаптовані під дистанційні умови навчання. Якість цих лекцій залежить від творчості, винахідливості самого лектора. Лектор стає творцем, який сам вирішує, які проблеми він висвітлюватиме в лекції, а які залишить на самостійне вивчення. Вміло орієнтуючись у науковій літературі, викладач виконує якоюсь мірою роль путівника в її освоєнні студентами. Обов'язковим засобом кожної лекції має стати презентація у Power Point, в якій має бути зазначені ключові слова, схеми, таблиці, найбільш глибокі думки тощо.

Особливе функціональне навантаження мають в сучасних умовах семінарські або практичні заняття. Разом з лекціями вони створюють єдине ціле, доповнюючи, але аж ніяк не дублюючи один одного. Саме на цих заняттях необхідно зацікавити студента в вивченні дисципліни. Важливо на цих заняттях розговорити студентів, заставити мислити, переконати студентів в потребі спілкування на теми дисципліни, вміти працювати в команді. Для цього необхідно використовувати різноманітні форми занять: починаючи від

побудованих на діалозі, активно практикувати метод малих груп до прес-конференцій та дискусій. Необхідно у студента формувати критичне мислення.

Удосконалення інноваційного дистанційного навчання передбачає вдосконалення форм індивідуальної роботи зі студентами і контролю їх знань. Не кожен студент може проявити себе на семінарському занятті. Основними формами контролю знань є домашні самостійні роботи. Індивідуальний підхід до груп студентів передбачає облік їх здібностей і можливостей. Більш обдарованим та ініціативним студентам необхідно пропонувати самостійно опрацювати нові наукові статті, скажімо, знайти в них відповіді на ті запитання, які ставить викладач.

Щоб зацікавити студентів в вивченні дисципліни хоч і в форматі онлайн, слід зацікавити їх під час навчання. На першому занятті доцільно приділити достатньо уваги та часу для пояснення технічних питань з роботи на платформі, де проводиться заняття. Це дозволить скоротити час в майбутньому та здобути впевненість в роботі студента на занятті.

Починати заняття слід нестандартно, креативно. Це може бути ребус з назвою теми заняття, перегляд відео-матеріалів з подальшим обговоренням або розгляд реальної проблеми з життя, де знання, отримані під час заняття, дозволять вирішити її. Перш за все, це дозволить студентам сконцентруватись на новому занятті, відірватись від попереднього, а по-друге, менше запізнюватись на нього.

Привернути увагу студентів до поточної теми заняття також допоможе періодичне прохання написати відповіді в чаті. Так, студент побачить і відповіді інших одногрупників, що дозволить створити дискусійну обстановку під час заняття онлайн. Опитування студентів показало, що для них дуже важливим залишається візуальний контакт під час занять: 66% респондентів відповіли, що і викладач і студенти мають вмикати камери і мікрофони під час занять; 18% - що тільки викладач має вмикати камеру і 16% - що для них немає різниці з камерою працювати чи ні. Контроль часу і встановлення контакту «обличчя в обличчя» дозволить підвищити увагу до досліджуваної дисципліни, зробити організованими і контрольованими проведення лекцій онлайн. У свою чергу, здійснюючи перевірку знань у студентів, викладач може бути впевнений, що веде діалог саме з тим, кого бачить. Саме тому візуальний контакт практично виключає вірогідність зловживання та не доброчесності використання системи дистанційного навчання.

Отже інновація має стати не метою, а засобом і методом оновлення та удосконалення освітньої сфери у закладах вищої освіти. А тому цей процес має стати керованим та адаптованим під ситуацію, яка склалась в суспільстві.

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ В ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

КОЛІЙ О.С.

*Харківський національний автомобільно-дорожній університет,
м. Харків, Україна*

Значна частина навчання відбувається не в аудиторії за участі викладача, а самостійно студентом. Тому студент повинен визначити самостійно, що вивчати, коли вивчати та як вивчати, тобто студент сам вирішує як йому керувати часом для самостійного навчання. Дане вміння є важливим не тільки в період навчання в університеті, але і в подальшому житті та просуванні майбутньої кар'єри.

Сьогодні до працівника висуваються вимоги відповідності до необхідних навиків роботи, які можуть змінюватися. Однак дослідження в сфері вищої освіти свідчать про те, що більшість студентів схильні до неправильного оцінювання та управління власним навчанням. Сьогодні в епоху розвинених інформаційних технологій існує суттєвий резерв до підвищення ефективності навчання. Більшість досліджень зосереджено на тому як проводити лекції, структурувати матеріали для кращого засвоєння студентом. Натомість питанню, як покращити самостійне навчання студента приділено набагато менше уваги. Знання як керувати та оцінювати самостійне навчання завжди було важливо, але дослідження, як дізнатися потрібні відповіді стає ключовим в сьогоднішній інформаційно-насиченій системі знань. В системі яка є не тільки складною та швидко змінюється, але й характеризується такими технологіями, як онлайн-курси та безліч навчальних можливостей, які надаються в Інтернеті. Сьогодні все більше навчальної інформації стає доступною за межами аудиторій університетів. Знання, як ефективно навчатися за межами університету стає особливо важливим після завершення навчання в вищих навчальних закладах.

Становлення студента відмінком в навчанні є не тривіальним питанням, тому що студент відмінник повинен бути здатним контролювати власне навчання, що може потребувати додаткових навиків, таких як моніторинг власної пам'яті. Студент повинен визначати достатньо було засвоєно пройдений матеріал або знання були одержані досить поверхнево. При цьому студент повинен розуміти досить чітко, що він здатний при необхідності згадати та відтворити потрібну інформацію на іспиті. Це розуміння є важливим не лише з точки зору того, що на вивчення матеріалу треба виділити більше часу якщо матеріал не був засвоєний, а й з точки зору, що час не буде витрачено даремно якщо матеріал вже засвоєно. Це розуміння здається досить очевидним, але на практиці є не простим. Дослідження в цій сфері показують, що студенти в більшості не являються точними в

моніторингу самостійного навчання. Це підтверджується в реальному житті студента, коли студент перед складання екзамену не має впевненості але після завершення іспиту одержує оцінку на яку розраховував або навпаки коли студент певен, що підготувався достатньо має незадовільну оцінку. Також можлива ситуація коли студент навчаючись самостійно повторює приклад з підручника при цьому маючи відчуття, що він розібрався в матеріалах предмету, але пізніше зіштовхується з задачею подібною до прикладу який було представлено в підручнику і не розуміє як її вирішити. Все це вказує на некоректне оцінювання власних знань. До того ж правильний моніторинг власних знань є частиною від необхідного для ефективного самостійного навчання. Навіть якщо студент навчився коректно проводити моніторинг власних знань, він також повинен вміти ефективно контролювати своє навчання. Тобто якщо студент розуміє, що перед ним стає завдання вивчити великий обсяг інформації, наступним кроком повинно бути розуміння, як цю інформацію знайти. Існують різні способи проведення досліджень тому правильне планування власного навчання має вирішальне значення, особливо в умовах коли час обмежено.

Одна з головних причин некоректної оцінки власних знань є те що нинішні результати роботи є поганими показниками тривалого запам'ятовування пройдених навчальних матеріалів. Насправді існують умови, які змушують продуктивність навчання швидко покращуватися. І навпаки, існує багато умов навчання, які створюють труднощі для того, хто навчається, і уповільнюють темпи навчання та сприяють довгостроковому навчанню. Ці умови навчання можливо назвати «бажаними труднощами» залучають студентів до більш глибокої, детальної та більш напруженої обробки інформації. В даному докладі ми зосередимося лише на визначені раціонального інтервалу між повторенням пройденого матеріалу. На наш погляд, раціональний інтервал між проходженням і повторенням навчальних матеріалів має важливі наслідки для вивчення дисциплін які викладаються.

Тривале навчання вимагає багаторазового вивчення інформації. Однак спосіб розподілу повторних навчальних матеріалів суттєво впливає на те, чи буде студент пам'ятати вивчені матеріали. Багато студентів можуть відчувати спокусу переосмислити пройдений матеріал відразу після першого читання, намагаючись отримати ясність щодо речей, які не були зрозумілі під час першого читання. Негайне читання в друге може передавати хибне відчуття розумінням, тоді як, коли виникає розрив між навчанням та повторенням, студенти можуть відчувати, що вони забули інформацію. За даними дослідження було встановлено, що інформація засвоювалася студентами гірше, якщо повторення пройденого матеріалу відбувалося зі значним розривом в часі ніж після короткочасного розриву за умови, що тестування відбувалося одразу після повторення пройденого

матеріалу. Протилежний результат було одержано, при проведенні тестування зі значним віддаленням в часі після проведення повторення пройденого матеріалу. В цьому випадку студенти показували кращі результати коли повторення пройденого матеріалу відбувалося зі значним розривом в часі від першого засвоєння навчальних матеріалів.

Даний дослід вказує на те, що для довготривалого запам'ятовування більш ефективно повторення пройденого матеріалу проводити зі значним проміжком в часі. Це пояснюється тим, що доступ до інформації, яка вивчалася раніше, може бути втрачено, але саме ця втрата доступу може зробити повторення через довгий період часу більш ефективним, ніж негайне повторення.

Відразу після первинного вивчення інформація є дуже доступною тому повторне вивчення пройденого матеріалу в цей час має відносно невеликий вплив на загальне навчання, оскільки таке повторне вивчення не залучає жодних активних процесів пошуку. З іншого боку, якщо студентам дозволяється забути пройдений матеріал між засвоєнням та повторенням, це змушує студентів виконувати пошук пройденого матеріалу. Таким чином це є набагато потужнішою навчальною подією.

Насправді можна сказати, що забуття пройденого матеріалу веде до навчання, а не скасовує його. Незважаючи на вище наведене більшість студенти застосовують повторення пройденого матеріалу через довгостроковий інтервал, але перед самим тестуванням. Однією з причин, цього є те, що повторення безпосередньо перед іспитом може дати хороші результати на іспиті. Той факт, що таке повторення призведе до поганого тривалого запам'ятовування пройденого матеріалу, як правило, не є, чимось, про що студенти турбуються. При цьому повторення безпосередньо перед іспитом, може не завжди давати хороші результати іспиту. За даними досліджень 70% студентів повідомляють про повторення пройденого матеріалу за ніч до іспитів, а 64 % опитаних студентів сказали, що не переглядали інформацію, якщо вони відчувають, що засвоїли її. Такі результати опитування дають певні докази того, що студенти не розуміють переваги повторення пройдених матеріалів через значні проміжки часу. Це свідчить про те, що студенти не розуміють, що довший інтервал є більш корисним, ніж коротший для тривалого засвоєння навчальних матеріалів.

Найголовніший висновок з вище представленого полягає в тому, що студенти повинні відійти від хибної думки, що найефективнішими способами навчання є ті, що полегшують навчання. Досвід який одержують студенти при витрачанні зусилля, допущені помилок не слід трактувати як доказ своєї недостатньої спроможності у навчанні, а натомість, як важливі кроки до фактичного довгострокового розуміння. Отже сьогодні існує великий потенціал для вдосконалення самостійного навчання студентів у вищих навчальних закладах.

ПРО ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ В ІНЖЕНЕРНО-БУДІВЕЛЬНОМУ ІНСТИТУТІ

КОСТЮК А.І., ПОСТЕРНАК О.О., ГІЛОДО О.Ю.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Проведений аналіз досвіду використання технологій дистанційного навчання, конкретизація наявних труднощів дозволяють зробити наступний висновок: незважаючи на очевидні переваги сучасних дистанційних технологій навчання і хороші перспективи, широке і, головне, якісне їх використання на практиці і подальший розвиток може бути досягнути наступними шляхами:

- розробка якісного електронного контенту з дисциплін;
- розробка інтерактивних дидактичних матеріалів з дисциплін;
- організація спільної роботи студентів при дистанційному навчанні;
- налагодження ефективного систематичного зворотного зв'язку з боку кваліфікованого викладача;
- підвищення кваліфікації професорсько-викладацького з використання сучасних дистанційних технологій навчання;
- мотивація здобувачів вищої освіти до навчального процесу, розвиток у них самодисципліни та відповідальності при роботі з технологіями дистанційного навчання;
- поліпшення і оновлення матеріально-технічної бази з метою комфортної роботи викладачів і здобувачів вищої освіти при використанні технологій дистанційного навчання.

Труднощі, які виникають у викладачів та здобувачів вищої освіти при дистанційному навчанні:

- перебої з інтернетом в окремих районах міста та в передмісті;
- відсутність навичок роботи в дистанційному режимі у окремих викладачів;
- відсутність у окремих викладачів комп'ютерів необхідного технічного рівня;
- відсутність у викладачів якісного контенту.

Для ефективного проведення навчального процесу необхідний постійний контроль організації дистанційного навчання. Регулярні підключення до дистанційних занять деканату гарантують дисципліну відвідування і проведення занять, а плановий поточний контроль знань – якість навчального процесу.

Очевидно, що потрібно продовжувати вдосконалювати підготовку викладачів і вчити їх якісно проводити дистанційне навчання. Незалежно від того, коли закінчиться карантин, освіта в Україні (і світі) вже не буде така, як раніше. Дистанційне навчання робить освіту доступнішою, але, застосовуючи її, ми не повинні обирати між доступністю і якістю.

АКТУАЛЬНІ ГРАФІЧНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ АРХІТЕКТУРНИХ ВНЗ

КУЧМЕНКО І.М., ЧУБ О.А.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

На даний момент існує велика кількість графічних програм для розробки та проектування в архітектурному середовищі. Більш того, кожен рік ці програми оновлюються, з'являються нові аналогові версії, додаткові плагіни. Кожен з цих графічних продуктів самодостатній і зручний для певних завдань, хоча в загалом всі створені для виконання одного завдання- графічного проектування, моделювання і креслення. Таких програм налічують десятки і кожен розробник позиціонує свій продукт як найкращий.

У ситуації, що склалася, перед студентами архітекторами стоїть складний вибір - яку програму починати вивчати, для того щоб в подальшому можна було за допомогою цієї програми продуктивніше працювати і бути затребуваним фахівцем.

Для вирішення даного завдання було проведено аналіз існуючого програмного забезпечення для визначення ефективності та раціональності при виконанні конкретних завдань поставлених безпосередньо перед студентами. А саме, поділ процесу розробки курсового проекту на етапи:

1 проектування —→ 2 креслення —→ 3 оформлення

Для кожного етапу існує окрема програма або одна універсальна, яка дозволяє виконувати всі три етапи на одній платформі.

У статті перераховані найактуальніші графічні програми, які набули поширення на території України і Росії, тому що на даний момент активно розвивається дистанційна взаємодія-навчання, «фріланс» і т.д., варто враховувати географічний радіус застосування даних програм.

Для класифікації графічних програм, їх було розбито по групах в залежності від функціонального призначення:

- о інструменти креслення;
- о інструменти 3D моделювання;
- о BIM інструменти;
- о інструменти подачі;
- о інструменти 3D візуалізації;
- о інструменти 3D верстки;
- о GIS інструменти;
- о алгоритмічні інструменти.

Подана класифікація полегшує вибір студента і дає можливість планувати вивчення програм в залежності від типу виконуваних робіт та інших навчальних чи робочих ситуацій. Для систематизації цих робіт і ситуацій складена шкала з урахуванням цих процесів і досягнення ефективності при застосуванні тієї чи іншої графічної програми. Таким чином були отримані залежності, які показують ефективний робочий процес.

	Ситуація	Ефективність
Освіта	Невеликий студентський проект	Простота і гнучкість
	Створення портфоліо	Зручність верстки
	Об'ємний студентський проект	Швидкість внесення змін
	Архітектурний конкурс	Швидкість подачі
	Передпроектне дослідження	Зручність роботи в масштабах міста
Практика	Великий проект з реалізацією	Командна робота
	Невеликий проект з реалізацією	Взаємодія інструментів

Відповідно до вищевказаної таблиці розроблено комплексний підбір програмного забезпечення для ситуації в рамках розробки невеликого студентського проекту, об'ємного студентського проекту та архітектурного студентського конкурсу.

Наприклад, для виконання невеликого студентського проекту, з урахуванням вимог до ефективності, оптимально підходить програма Sketch Up, яка володіє екосистемою плагінів, індивідуальної логікою моделювання, дуже хорошою графікою, великою бібліотекою моделей Sketch Up Warehouse, а також V-Ray, як плагін для візуалізацій. Друга програма, яку можна порекомендувати в даному випадку це - Rhinoceros, яка володіє більшою точністю CAD інструмента, в ній є модуль 2D креслення, наявність Grasshoper, переваги NURBS-моделювання і також наявність V-Ray.

Окремо, можна додати, що не варто обирати для моделювання 3DMax, так як цей продукт не розрахований для архітектурного моделювання, потребує дуже тривалого освоєння, використовується переважно візуалізаторами, не популярний бюро, за рідкісним винятком чи в відділі візуалізації, коли потрібна виключно якісна, реалістичне зображення.

РОЛЬ ВИКЛАДАЧА У РЕАЛІЗАЦІЇ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

ЛАПІНА О.І.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, мОдеса, Україна

Індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти (ІНПЗ) формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, та є робочим документом [1, стр.1], реалізація якого дозволяє розкрити особистий потенціал здобувача на шляху досягнення цілей навчання. Творчий підхід до реалізації ІНПЗ полягає у послідовності, аргументованості та цілеспрямованості у досягненні мети навчання. В цьому йому може допомогти викладач.

В процесі реалізації ІНПЗ викладач стає не тільки фахівцем-експертом, що демонструє глибокі професійні знання, але він є фасилітатором (помічником) знань, який синтезує та супроводжує ресурси здобувача та забезпечує йому технічний доступ до знань. Тому одним із головних чинників упровадження процедур управління якістю є якість персоналу. Тут важливими є підготовка і мотивація персоналу ЗВО, усвідомлення кожним співробітником своєї ролі, відповідальності й повноважень. Досвід діяльності вищої школи показує, що кожен співробітник вищого навчального закладу має брати участь у досягненні високої якості підготовки здобувачів. Система управління якістю не може бути ефективною тільки за рахунок кількох зацікавлених співробітників. Високий професійний, моральний та етичний рівень настільки ж важливий, як виконання узагальнених формальних вимог до викладачів. Діяльність усіх викладачів, кафедр та інших підрозділів ЗВО повинна спрямовуватися на досягнення цієї мети. Треба зазначити, що в системі вищої освіти працює багато талановитих, відданих своїй справі працівників. Для них важливо формування у здобувача самостійного стилю мислення, яке має бути без шаблонів і стереотипів, тобто відкритим для створення особистого інформаційного простору. Навчальний стиль та активність викладача; попередній досвід здобувача; ступень розуміння процесу і критичне мислення формує у здобувачів пізнавальну зрілість, дозволяє підвищувати мотивацію. Такий здобувач дає якісний зворотний зв'язок, що дозволяє залучати здобувачів до вдосконалення навчального процесу, цілеспрямовано розробляти нові та покращувати існуючі освітні компоненти та покращувати освітні програми.

Література

1. Положення про індивідуальний навчальний план студента Одеської державної академії будівництва та архітектури. ОДАБА, 2018. -5с.

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ ДО ВИВЧЕННЯ МАТЕМАТИКИ В РЕЖИМІ ОНЛАЙН

ЛЕСЕЧКО О.В., КЮСАК В.А., ШЕВЧЕНКО Т.І.

*Одеська державна академія будівництва та архітектури,
м. Одеса, Україна*

Важливою складовою професійної компетенції майбутніх спеціалістів є їх математична компетентність, під якою розуміємо здатність і готовність до застосування математичних знань для розв'язування задач, що виникають в професійній діяльності.

Обґрунтовано виділяють наступні проблеми, які виникають при формуванні готовності студентів до вивчення курсу вищої математики:

1. Студенти не розуміють значення математичної підготовки для майбутньої професійної підготовки. Це призводить до слабкої учбової мотивації.
2. Розрив між вимогами програми вищого навчального закладу і можливостями, які дають шкільні знання математики. Тобто порушення спадковості в вивченні учбової дисципліни.
3. Психологічні труднощі з запам'ятовуванням, розумінням, наочним уявленням учбового матеріалу, що суттєво впливає на вивчення вищої математики.

Були певні напрацювання для розв'язання вказаних проблем, в тому числі і на кафедрі вищої математики ОДАБА. Але з моменту впровадження в 2020 році карантину і по теперішній час академія, як і багато інших навчальних закладів світу, перейшли на онлайн навчання з метою зменшення числа соціальних контактів між людьми. Перехід відбувався за форс-мажорних обставин, які заставили всіх учасників навчального процесу здійснити різкий ривок в масовому впровадженні дистанційних освітніх технологій, бокарантин різко змінив весь устрій буття особистості й призвів до формування карантинного способу життя. [1, с.31].

Потрібно розуміти, що методики, які розроблялись до цього для дистанційного навчання, не задовольняють потребам сьогодення. Дистанційне навчання в умовах карантину має свої особливості і його слід відрізняти від дистанційного навчання в звичайних умовах. Таке дистанційне навчання будемо називати дистанційним навчанням з обмеженнями (ДНО). Виходячи з затяжного характеру епідемії, слід переходити від електронного контенту, пристосованого для вирішення термінових проблем, до розробок повноцінних

курсів, що враховують створення студентоцентричного онлайн-середовища для контрольованого засвоєння знань та навиків.

Перш за все гостро стає питання технологічної підготовки студентів. Необхідною є розробка невеликих за об'ємом навчальних курсів по підготовці до вивчення математики онлайн. Підготовчий курс повинен навчити користуватись наявними технічними можливостями для отримання тих чи інших математичних знань та навичок. Важливою задачею курсу є підвищення учбової мотивації за допомогою як роз'яснення того, як будуть оцінюватися та перевірятись знання, так і навіть потрібно вчити математику.

Модель організації учбової діяльності при вивченні математичних дисциплін з використанням технології ДНО складається з наступних етапів: формування готовності до сприйняття нового матеріалу, отримання нової інформації та осмислення її студентами, вироблення умінь та навичок в розв'язанні типових та нетипових задач.

Ефективність впровадження технології ДНО в процес викладання математики в вищому навчальному закладі визначається сукупністю педагогічних умов:

1. Дослідження сформованості у студентів здібностей та можливостей до неперервної самоосвіти, самокорекції індивідуально особистісних характеристик для успішної учбово-професійної діяльності.
2. Перехід від зовнішнього контролю до самоконтролю та взаємодії викладача та студента.
3. Розробка алгоритмічних інструкцій для дій по самостійному оволодінню математичними знаннями в умовах непередбачуваних змін видів навчання.
4. Створення атмосфери емоційного комфорту та взаємної підтримки учасників навчального процесу.

Трохи більше 10 років пройшло з моменту розробки Давидом Корм'єром в Університеті Острова Принца Едварда (Канада) першого повноцінного онлайн курсу. Розуміння відмінностей навчальних технологій таких як дистанційне навчання, змішане навчання, мобільне навчання дозволяє проводити порівняльний аналіз ефективності різних форматів, робить висновки про переваги та недоліки тої чи іншої технології[2].

Обставини заставляють зробити вибір на користь технології ДНО, а перший, річний досвід вказує на можливості досягнення успіху на цьому шляху.

Література:

1. Психологія і педагогіка у протидії пандемії COVID-19: інтернет-посібник / [за наук. ред. В.Г. Кременя]. Київ, Україна: ТОВ «Юрка Любченка». – 2020. – 243с.

ОСВІТНЯ КЛАСТЕРНА СИСТЕМА

ЛУКАШЕНКО Л.Э., НІКІФОРОВ О.Л.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

На часі сьогодні вирішення проблеми інтеграції науки й освіти між собою та з виробництвом із метою підготовки творчого, фахового спеціаліста. Дуальну систему професійної підготовки повною мірою забезпечить створення освітньої кластерної системи як ефективної системи підготовки кадрів.

Освітній кластер - це географічна концентрація установ професійного освіти і підприємств, об'єднаних за галузевою ознакою в єдину організаційну структуру, елементи якої взаємопов'язані і функціонують для забезпечення розвитку потенціалу і підвищення конкурентоспроможності на ринку праці.

Основні дослідження проблеми кластеризації побудовані на вченні М. Портера, який визначає кластери як сконцентровані по географічній ознакою групи взаємозалежних компаній, спеціалізованих постачальників, постачальників послуг, фірм у відповідних галузях, а також пов'язаних з їх діяльністю організацій в певних областях, що конкурують, але разом з тим і ведуть спільну роботу.

Упродовж останніх років вітчизняними та зарубіжними вченими значна увага приділяється інноваційному розвитку вищих навчальних закладів, який може забезпечити подальший розвиток вітчизняної системи вищої освіти з одночасним підвищенням її конкурентоспроможності та якості. Практично усі науковці погоджуються з тим, що інноваційний розвиток навчального закладу сприятиме забезпеченню його стійкої позиції в умовах конкурентоспроможності завдяки отриманню вищим навчальним закладом низки переваг, а саме: можливості впровадження в навчальний та науковий процеси новітніх форм і технологій підготовки фахівців, забезпеченню високого рівня кваліфікації науково-педагогічних працівників в умовах обмеженого державного фінансування. Стратегічними пріоритетами розвитку вищої освіти в Україні є трансформація кількісних показників освітніх послуг у якісні.

Освітній кластер створюється з метою впорядкування та координації діяльності з підготовки та підвищення кваліфікації кадрів, пошуку оптимальних шляхів управління системою професійної освіти. Кінцева мета створення кластера - органічне злиття всіх зацікавлених установ в єдиний комплекс неперервної професійної освіти.

Вимоги роботодавців до рівня компетенції працівників знаходяться в постійній динаміці, це обумовлено впровадженням нових технологій, задоволення цих запитів може бути забезпечено через кластер.

В рамках кластера необхідна реалізація спадкоємності всіх ланок даної системи. Йдеться про взаємодоповнюючі зв'язки. Кожна попередня ланка має бути повноцінним етапом для наступної. Це досягається введенням наскрізних навчальних планів і адаптованих програм, в результаті чого виключається дублювання навчального матеріалу. Організація освітнього кластера забезпечує вирішення найважливішого завдання професійної підготовки, а саме до формування творчої конкурентоспроможної особистості.

Розглянувши основні підходи до визначення освітнього кластера, можна сказати, що це група взаємопов'язаних і взаємодіючих між собою навчальних і наукових установ, підприємств і організацій, органів державного і місцевого управління, метою яких є досягнення певного соціально-економічного ефекту, що реалізують конкурентні переваги на основі науково-освітнього потенціалу території, на якій вони функціонують.

Об'єднання вищезазначених складових, їх злагоджені дії забезпечують відповідно і більш ефективну роботу кожної з них. Створення таких об'єднань є дуже важливим в стимулюванні розвитку вузів, підприємств і регіонів, оскільки разом вони можуть забезпечити високий рівень соціально-економічного розвитку шляхом генерування інноваційних знань.

Успішно кластерний підхід регіонального рівня широко застосовують у таких розвинених країнах світу як Австрія, Італія, Німеччина, Фінляндія, Франція, Канада, США, Китай, Індія, Японія та інших. В Україні цей підхід застосовують доволі давно – з 1998 року, створено чимало кластерів - близько 35 діючих і зареєстровано до 100 кластерних ініціатив.

Перехідний (стартової) моделлю освітнього кластера є навчально-науковий інноваційний комплекс. Основними цілями такого комплексу є: побудова цілісної системи багаторівневої підготовки фахівців для підприємств на основі інтеграції освітніх установ і підприємств-роботодавців, які забезпечують підвищення якості, скорочення термінів підготовки фахівців і закріплення випускників на підприємствах; інтенсифікація та стимулювання спільних проблемно-орієнтованих фундаментальних, пошукових і прикладних наукових досліджень; створення гнучкої системи підвищення кваліфікації фахівців підприємств з урахуванням поточних і прогнозних вимог виробництва.

Робота комплексу будується на основі двосторонніх договорів про партнерство між членами комплексу, які передбачають проведення робіт в області професійної освіти, підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів, організації спільних наукових досліджень. Кластерне навчання є порівняно новим напрямком у професійній педагогіці, його впровадження в процес підготовки вимагає визначення педагогічних умов та експериментальної перевірки ефективності формування компетентного фахівця.

ПЛЮСИ ТА МІНУСИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

МАР'ЯНКО Я.Г.

*Одеська державна академія будівництва та архітектури,
м. Одеса, Україна*

У березні минулого року всі учні й студенти країни в одну мить стали “заочниками”. Тільки замість сесій – заняття в ZOOM, Google Meet, тестування на різних навчальних платформах, відправка фото виконаних завдань в Viber або Telegram, телефонні консультації з викладачами. Чи можна все це назвати “дистанційним навчанням”? Швидше це формат домашнього навчання із застосуванням он-лайн-технологій. Звичайно, карантин зіграв свою роль. Але все ж тренд на дистанційне навчання з’явився не вчора і він точно не зникне в найближчі роки.

Ще пару десятиліть тому людина, що бажала отримувати нові знання, була змушена регулярно відвідувати навчальні заклади або бібліотеки. Сьогодні для навчання вам потрібен лише комп’ютер з доступом в Інтернет. Навчаючись дистанційно, ви можете отримувати знання, перебуваючи в будь-якій точці земної кулі. Така доступність – головна перевага дистанційного навчання.

У процесі дистанційного навчання більшу частину матеріалу студент освоює самостійно. Для людей, які вважають за краще жити в нестандартному графіку, дистанційне навчання може стати справжньою знахідкою. Також ця форма освіти добре поєднується з роботою. Як правило, час он-лайн-навчання можна легко підстроїти під будь-який робочий графік. Навчаючись віддалено, людина не залежить від транспорту. Крім економії грошей це дозволяє зберегти масу вільного часу.

В останні роки престиж дистанційного навчання зростає. Сьогодні людина, вивчив дистанційно конкретний курс, перебуває у вигравшному становищі. На жаль, не все можна вивчити дистанційно. У деяких випадках не можна обійтися без практичних занять під керівництвом досвідченого викладача. Можливо, в майбутньому ситуація зміниться. Одного разу технологія віртуальної реальності дозволить людям з різних кінців планети брати участь в спільних лабораторних роботах. Коли це станеться, список професій і навичок, які можна освоїти дистанційно, розшириться.

Очне навчання цінне не тільки набором знань. Важливий елемент оффлайн-навчання – особисте спілкування. Отримуючи традиційну вищу освіту, студент кілька років вариться в вируючому котлі університетського життя. Він взаємодіє з викладачами та одногрупниками в неформальній обстановці. Таке спілкування може породжувати дивні ідеї і кардинально змінювати долі людей.

Те, що дистанційне навчання дає людині конкретний набір знань, можна вважати не тільки плюсом, але й мінусом. Навчаючись віддалено, людина позбавляє себе багатьох позитивних “побічних ефектів” академічної освіти. Наприклад, процес конспектування лекцій тренує швидкість письма, розвиває механічну пам’ять, вчить виокремлювати найбільш важливі фрагменти з потоку інформації. Всі ці навички дуже корисні в повсякденному житті, але дистанційне навчання їх не дає.

У процесі дистанційного навчання ви, напевно, зіткнетесь з непередбаченими обставинами, які будуть вам заважати. Наприклад, в найвідповідальніший момент у вас може відключитися світло або вийти з ладу комп’ютер. А Інтернет може обірватися прямо під час важливого он-лайн-семінару, і ви нічого з цим не зможете вдіяти. Віддалене навчання робить вас залежним від технічних засобів.

Відсутність постійного контролю з боку викладача – мінус, який можна легко переплутати з плюсом. Але не все так просто. Спочатку студенту може здаватися, що відсутність контролю дає йому додаткову свободу. Насправді ж, дистанційне навчання вимагає від учня сильної мотивації і жорсткої самодисципліни. У процесі дистанційного навчання вам доведеться самому складати навчальні плани, а потім контролювати їх виконання, постійно боротися з бажанням розслабитися і відкласти роботу на потім.

Дистанційне навчання неминуче змусить вас боротися з найсуворішим противником – власною лінню. І якщо ви до цього поєдинку не готові, краще зовсім не починати цей бій. Однак якщо ви впевнені в своїх силах і твердо маєте намір вчитися, дистанційна освіта може запропонувати вам різноманітні можливості для професійного та особистісного вдосконалення.

Навчитися вчитися – топ-навик не тільки для майбутнього, а тут і зараз. Освітні експерти переконані, що в 2030 році процес навчання стане безперервним. Тому у нинішнього покоління є можливість прокачати цей скил, більше навчаючись самостійно в умовах правильно організованого “дистанційки”.

Більшість вчителів до сих пір розгублено знизують плечима, коли питаєш про те, як ефективно інтегрувати себе в навчальний процес нового формату. Вони все життя викладали наживо, до нових реалій ніхто не був готовий. Студентам теж важко: вони ростуть в епоху інформаційних технологій і їм нудно годинами слухати викладачів і записувати конспекти: байдуже, он-лайн це або оф-лайн. Не всі педагоги відразу почали використовувати можливості он-лайну і збагачувати навчальний процес за допомогою відео, інтерактивних вікторин. Багатьом педагогам важко далися навіть заняття в GoogleMeetaбо ZOOM. Тому зараз можемо тільки чекати, поки на державному рівні введуть єдину систему з деталізованою методологією дистанційного навчання.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ НА ОСНОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

МАРЦЕВА Л.А.

*Державний університет «Житомирська
політехніка», м. Житомир, Україна*

МИТИНСЬКИЙ В.М.

*Одеська державна академія будівництва
та архітектури, м. Одеса, Україна*

Якісна професійна освіта повинна підготувати професійно компетентного фахівця, здатного до творчого саморозвитку та самовдосконалення. Готовність випускників до самостійної освітньої діяльності, як рушійної сили самоосвіти, забезпечує швидку адаптацію на виробництві та оволодіння новими технологіями. Сучасна вища професійна освіта змінила вектор на підготовку майбутнього фахівця, здатного самостійно здобувати знання, виявляти творчу активність та професійну ерудицію. Сучасна особистісно-орієнтована освітня парадигма визначає посилення ролі самостійної роботи студентів, коли майбутні фахівці займають позицію активного суб'єкта освітнього процесу з індивідуальною освітньою траєкторією.

Дослідники проблеми наголошують на нагальній потребі посилення самостійної діяльності студентів та перегляді підходів до її організації. Компетентний фахівець має володіти загальнокультурними та професійними компетенціями, проте існують деякі протиріччя між необхідністю формування професійних компетенцій у студентів та недостатньою професійною спрямованістю компонентів підготовки, збільшенням навчального часу на самостійну роботу здобувачів освіти та їх неготовністю раціонально використовувати цей час для формування професійних компетенцій. Провідним фактором розвитку сучасної професійної освіти є перехід від знаннєвих компонентів до формування готовності фахівців ефективно та самостійно вирішувати професійні завдання в різноманітних ситуаціях з метою реалізації компетентнісного підходу.

У літературних джерелах відсутній єдиний підхід науковців до трактування провідних понять – компетентності та компетенції. Проте науковці єдині в думці, що компетентність формується та розвивається як особистісна якість унаслідок сформованості визначених компетенцій. Зазначимо також, що поняття «компетентність» характеризує успішність людини як фахівця, а не обсяг її знань. Цікаво, що в працях закордонних дослідників поняття

«компетентність» та «компетенція» зазначаються як синоніми. У характеристиці випускника закладу вищої освіти повинні вдало поєднуватися загальнокультурні (особистісні якості) та професійні компетенції (здатність вирішувати професійні завдання).

Більшість дослідників вважають, що професійна компетентність як інтегральна характеристика особистості фахівця забезпечує здатність до професійної діяльності, безперервну самоосвіту та творче ставлення до своєї справи.

Найважливішим показником професійної компетентності фахівця є його здатність самостійно вирішувати завдання, що визначає умови професійної діяльності, а тому, на нашу думку, велике значення в професійній освіті має самостійна пізнавальна діяльність студентів.

Самостійна робота обумовлена внутрішньою мотивацією молодшої людини, її цілеспрямованістю на засвоєння навчального матеріалу, прагненням до визначеного результату та здатністю самостійно планувати таку роботу на базі сформованих навичок та самодисципліни [1]. На думку науковців, самостійна робота є найвищою формою навчальної діяльності, а тому має пріоритетне значення в професійній освіті студентів.

Дослідники поділяють самостійну роботу студентів на три види:

- традиційну (самостійна підготовка до семінарів, лабораторних, заліків, іспитів, виконання рефератів, курсових проектів тощо);
- аудиторну (опитування, тестування, залік, іспит);
- індивідуальну (підготовка повідомлення, доповіді, виконання дослідницького проекту, дипломної роботи, практична робота на виробництві по профілю професійної підготовки).

Існує також класифікація самостійної роботи за дидактичною метою:

- оволодіння знаннями (робота з підручником, додатковою літературою, нормативними документами, аудіо- та відеозаписами);
- закріплення та систематизація знань (робота над конспектом лекцій, розробка схем, таблиць, виконання контрольних питань, написання анотацій, рефератів, робота з комп'ютерними програмами);
- формування вмінь, формування компетенцій (підготовка презентацій, виконання задач, вправ, розрахунково-графічних робіт, курсових робіт і проектів, створення сайтів).

На нашу думку, у професійній підготовці студентів будь-яка форма самостійної роботи має бути спрямована на формування пошуково-дослідницьких компетентностей студента як майбутнього конкурентоздатного фахівця, його постійну самоосвіту та самореалізацію.

Багаторічний досвід роботи по підготовці майбутніх фахівців переконливо доводить, що найбільш важливою формою самостійної роботи є та, що спрямована на формування професійних компетенцій. Її реалізація передбачає формування навчально-методичного комплексу для окремих компонент, який включає електронні підручники, посібники, довідкову літературу, конспекти лекцій та мультимедійні презентації, методичні вказівки, завдання для самостійної роботи студентів. Навчально-методичний комплекс кафедри, де проходить навчання розташовано на сайті академії (університету), доступ до якого мають студенти та викладачі. Останні здійснюють постійний контроль за виконанням завдань студентами. Перевірку ефективності формування професійних компетенцій у студентів слід виконувати по певним критеріям та показникам, серед яких найбільш важливими є: функціонально-компетентний, освітній, сформованість навичок самостійної роботи, мотиваційний та особистісний. Дослідження цієї проблеми триває, проте варто наголосити, що вивчення формування професійних компетенцій шляхом самостійної освітньої діяльності студентів потребує виконання таких етапів:

- діагностика сформованості навичок самостійної роботи у студентів;
- підготовка викладачів до організації ефективної самостійної роботи студентів за допомогою навчально-методичного комплексу;
- технічне та методичне забезпечення самостійної роботи студентів;
- реалізація індивідуального підходу до організації самостійної роботи студентів шляхом самодіагностики.

Розвиток особистості студента як майбутнього фахівця обумовлюється розвитком його самостійності впродовж усього навчання в академії (університеті), адже фахівець здатний самостійно знаходити проблеми, бути відповідальним за їх вирішення, виявляти активність. Самостійна робота нині є соціальною вимогою до сучасного фахівця, а тому в підготовці студентів слугує провідним механізмом формування його професійних компетенцій.

Література:

1. Зимняя И.А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата современного образования [Электронный ресурс] / И. А. Зимняя // Интернет-журнал «Эйдос». – 2006. – 5 мая. – Режим доступа: <http://www.eidos.ru/journal/2006/0505.htm>.

ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ФІЛІЯХ КАФЕДРИ

МІШУТІН А.В., МОРОЗ К.О.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна

Одним з показників якості підготовки спеціалістів є вміння використовувати свої знання на виробництві.

Велику допомогу в цьому надають філії кафедри на підприємстві. Кафедра Автомобільних доріг та аеродромів відкрила філії у Службі автомобільних доріг Одеської області (САД), ДП «Облавтодор», ТОВ «Ростдорбуд».

На підприємствах ДП «Облавтодору» та «Ростдорбуд» студенти проходять професійну практику і знайомляться з обладнанням і будівельними машинами, технологією виробництва робіт, методикою управління та організацією робіт на будівництві Автодоріг.

Служба автомобільних доріг Одеської області надає кафедрі малий конференц – зал, де проводяться семінари, читаються лекції провідними викладачами та спеціалістами підприємств будівництва автомобільних доріг.

Крім того, студенти працюють у лабораторіях САД, де разом зі спеціалістами відбирають зразки дорожнього одягу автодоріг – асфальтобетону і цементобетону, з наступним випробуванням у лабораторіях на міцність, водонепроникність, морозостійкість і т.д.

При складанні учбових програм, при підготовці завдань на курсові проекти і дипломні проекти враховуються сучасні вимоги до матеріалів і конструкцій, а також нові технології і обладнання яке використовується при будівництві, ремонті та реконструкції, а також в період експлуатації автомобільних доріг та аеродромів.

У бібліотеці та архіві САД майбутні магістри підбирають матеріали для дипломних робіт, пишуть її, та на відкритому захисті доповідають комісії.

Близьке знайомство з виробництвом у філіях кафедри дозволяє студентам більш якісно знайомитись з дисциплінами і напрямком майбутньої роботи, та стати спеціалістом вищої кваліфікації.

Література:

1. Дворкін Л.Й., Мішутін А.В. Навчальний посібник. Гідротехнічні та дорожні бетони - Одеса: ТОВ «Зовнішрекламсервіс», 2012.- 214с.

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДЕННОЇ ФОРМИ В УМОВАХ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

МОРОЗ К.О., ЛАПІНА О.І.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна

Право здобувачів вищої освіти денної форми навчання на трудову діяльність передбачено законодавством [1, ст.43]. Об'єднання роботи та навчання можливо за умови встановлення такого режиму робочого часу, щоб була можливість відвідувати заняття у закладах освіти [2].

Здобувачі-автошляховики, що працюють - дуже поширене явище. Бажання роботодавців брати здобувачів вищої освіти на роботу свідчить про наявність попиту на фахівців даного профілю.

Як показує аналіз цього питання в ОДАБА, зокрема у 2020-2021 навчальному році здобувачі-автодорожники 2-го курсу активно шукали роботу, на 4-му курсі працювали 50%, на 5, 6 курсі працювали паралельно з навчанням 100% здобувачів, у тому числі 90% - за фахом. Велика частина з них влаштувалася на роботу на підприємства дорожньої галузі, з якими академія має договори про співпрацю, і де вони проходили виробничу практику на 3-м курсі.

Аналіз анкетних даних показав, що метою зайнятості перше місце займає необхідність заробити собі на життя і на отримання освіти; на другому місці турбота про своє подальше працевлаштування, отримання реального досвіду роботи в певній сфері діяльності і розвиток далі в цій сфері.

Опитування і бесіди зі здобувачами та викладачами показують, що загальне трудове навантаження у більшості щодо регулярно працюючих здобувачів зростає, а можливості отримати досить вільний графік роботи, щоб поєднувати свою зайнятість з настільки ж регулярної навчанням, зменшуються. У підсумку працюючи здобувачі вищої освіти швидше регулярно пропускають аудиторні заняття, ніж постійно їх відвідують. В рамках зв'язків, що постійно підтримуються та розвиваються, між академією та дорожньо-будівельними підприємствами та організаціями цей процес можна контролювати. Однак, з деякими роботодавцями зв'язок не підтримується, і контроль за здобувачами відбувається в приватному спілкуванні по факту відсутності їх на заняттях. Відвідуваність занять помітно змінюється в залежності від наявності працевлаштування - ті, хто зайняті на більш-менш постійній роботі, в основному з'являються лише на початку і в кінці семестру.

Вплив роботи на успішність здобувачів неоднозначний, і залежить від сфери, де він працює. Наприклад, на третьому курсі, де більша працевлаштованість не

за фахом, вона є справжньою проблемою, а на четвертому курсі всі працевлаштовані здобувачі (50% групи) працюють за фахом, та є успішними. Вони усвідомлено підходять до вибору вивчення спецкурсів і є найбільш активними учасниками формування і вдосконалення освітньої програми, допомагають налагоджувати контакти з підприємствами і працевлаштовувати випускників-автошляховиків.

Якщо здобувач був зайнятий на регулярній роботі під час навчання у закладі освіти, з нього через порівняно короткий час виходить працівник, що володіє помітними перевагами в порівнянні як з непрацюючим випускником вузу, так і з працівником, які не отримали повноцінного вищої освіти. Від першого його відрізняє, по-перше, більша активність, а по-друге, потреба і вміння підкріплювати теоретичні знання і положення практичними прикладами та досвідом; а від другого - прагнення і навик до систематизації та теоретичного обґрунтування практичних спостережень і методичних (інструментальних) знахідок, а також прихильність до демократичних, партнерським відносинам в роботі. Однак, працевлаштування здобувачів вищої освіти не може знижувати або підвищувати їх відповідальність за виконанні індивідуального навчального плану.

Проте, видається більш імовірним, що зайнятість здобувачів денної форми навчання на регулярній роботі в найближчі роки не тільки не зникне, але і буде розвиватися, зазнаючи певних структурні зміни. Здобувач, що підробляє - норма. Але він там має саме "підроблять", а не "підучуватися". Число здобувачів, які перш за все працюють і лише в другу чергу вчаться, буде поступово зменшуватися. Що ж до підробітків, то вони залишаться і будуть розвиватися - нічого дивного в тому, що дорослий молодий і здоровий чоловік прагне сам добувати кошти на свої повсякденні потреби.

У зв'язку з цим для всіх основних суб'єктів, що діють у сфері вищої освіти та зайнятості населення, виникає необхідність вироблення певної системи дій, що дозволяють використовувати позитивні сторони працевлаштованості здобувачів і знизити її негативні наслідки як для системи вищої освіти, так і для самих здобувачів.

Вивчення явища працевлаштованості здобувачів вищої освіти денної форми навчання необхідно для отримання нових даних з проблематики об'єднання роботи та навчання, а також для створення розвиненої системи заходів з управління цим процесом.

Література

1. Конституція України
2. Лист Міністерства соціальної політики України від 25.07.2014 р. № 301/13/116-14 «Про прийняття на роботу студентів та додаткову відпустку для прибиральників»

ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСОБИ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ САМОСТІЙНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

МОРОЗ С.Е., КАЛАШНИК О.В.

Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава, Україна

У сучасному світі відбувається інтенсивний пошук базових, ключових компетенцій людини ХХІ століття, які дозволять їй успішно вирішувати свої життєві проблеми. Серед таких компетенцій, на думку науковців, особливе місце займає самостійність, яка виступає одночасно основою, умовою і показником розвитку всіх інших компетенцій: креативності, критичного мислення, комунікативності, командності та ін. [1].

Нам імпонує позиція науковців, які вважають, що важливим видом самостійності людини є її пізнавальна самостійність, яка формується під впливом багатьох факторів, серед яких і ефективність педагогічної діяльності.

Принципи демократизації, гуманізації, диференціації навчання покликані забезпечити формування обізнаного, творчого випускника, здатного швидко адаптуватися до мінливого світу. При цьому ми цілком підтримуємо думку А. Дістервега, який більш як півстоліття тому назад зауважував: «Виховання, отримане людиною, закінчене, досягло своєї мети, коли людина настільки дозріла, що володіє силою і волею саму себе освічувати протягом подальшого життя і знає спосіб і засоби, як вона це може здійснити ...» [1, с.118]. На наш погляд, саме сформована компетентність «самостійно навчатися упродовж життя» дозволить випускникам залишатися конкурентоспроможними на ринку праці та сприятиме процесу їх самореалізації.

Сучасний освітній процес все більше фокусується на зміні характеру взаємодії викладача та студента; формуванні здібностей шукати, оцінювати, відбирати і структурувати інформацію; збільшенні частки дослідницької роботи здобувачів вищої освіти; використанні міжпредметних зв'язків. Зважаючи на те, що всі люди неповторні та вчаться по-різному з різною швидкістю, кожен сучасний заклад вищої освіти прагне створити такі педагогічні умови, які б забезпечували освітні потреби кожного студента з урахуванням його здатностей та здібностей.

У педагогічних дослідженнях пізнавальну самостійність науковці розглядають як складну структуру, що включає в себе наступні компоненти:

– змістовно-операційний – забезпечує рівень володіння здобувачами вищої освіти фундаментальними опорними знаннями, методами, прийомами і способами пізнавальної діяльності;

– мотиваційний – визначає інтерес до процесу пізнання, демонструє стійке прагнення студента до постійної розумової діяльності;

– вольовий – характеризує такі якості особистості, як рішучість, наполегливість, витримка, стійкість, цілеспрямованість та демонструє пізнавальну самостійність студентів.

На рис. 1 структуровані рівні пізнавальної самостійності студентів від «відносної» до «творчої» самостійності.

Рис. 1. Рівні пізнавальної самостійності студентів

На сучасному етапі, в умовах пандемії COVID-19, викладачі закладів вищої освіти спільно зі студентами активно працюють дистанційно, використовуючи віддалений доступ до інформаційних баз даних і освітніх ресурсів мережі Інтернет. Саме дистанційні технології стали одним з ефективних засобів, які в умовах вимушеного карантину сприяють розвитку пізнавальної самостійності здобувачів вищої освіти.

При цьому під час організації самостійної роботи велика увага приділяється створенню і використанню у навчальному процесі прикладного програмного

забезпечення та дистанційних курсів з різних навчальних предметів. У наукових джерелах підкреслюється, що широке застосування програмних педагогічних засобів забезпечує підвищення якості знань студентів, урахування їх індивідуальних особливостей, сприяє інтенсифікації навчання.

Як показує практика, ефективним засобом розвитку пізнавальної самостійності є контрольована самостійна робота студентів, яка складається з диференційованих і багаторівневих завдань з оволодіння і закріплення досліджуваного матеріалу. На наш погляд, розвиток пізнавальної самостійності здобувачів вищої освіти сьогодні має здійснюватися на засадах комплексного підходу до проблеми, з урахуванням психологічних, соціальних та дидактичних аспектів. Таку точку зору поділяють багато освітян, які зазначають, що кращі результати навчання досягаються завдяки залученню студентів до активної керованої самостійної пізнавальної діяльності за допомогою використання інноваційних інтерактивних технологій.

У таких умовах традиційна роль викладача змінюється на тьюторську, оскільки саме викладач повинен урахувати психофізіологічні особливості студентів, обрати оптимальні шляхи впливу на них, тобто зорієнтувати процес навчання на результат та забезпечити умови формування професійних якостей майбутніх фахівців. І ще один суттєвий аспект, викладач може також виконувати ролі координатора, спостерігача, помічника, фалісатора процесу навчання та виховання, застосовуючи відповідні стратегії взаємодії у процесі організації контрольованої самостійної роботи. Залежно від того, якої саме допомоги потребує студент під час самостійного виконання завдань, викладач змінює стратегії взаємодії:

- *Допомога* надається у випадках, коли студент може впоратися з перешкодою у навчанні сам, але йому необхідно дати рекомендації щодо виконання завдань;
- *педагогічна підтримка* застосовується з метою створення відповідного емоційного фону для того, щоб студент зміг самостійно здійснити пошук інформації і діяти залежновід певних обставин;
- *педагогічний супровід* полягає у формуванні впевненості студента у тому, що забудь-яких обставин він завжди зможе звернутися до викладача з питаннями і отримає відповіді.

Використання на заняттях перерахованих вище прийомів роботи а способів суб'єкт-суб'єктної взаємодії здатне позитивно вплинути на розвиток пізнавальної активності та самостійності особистості майбутнього фахівця.

Література

1. Каменский А. А. Развитие познавательной самостоятельности подростков в современной школе. URL :<https://bit.ly/3plinPE> (дата обращения: 15.02.2021).
2. Дистерверг Ф. А. В. Избранные педагогические сочинения / Ф. А. В. Дистерверг, В. А. Ротенберг . – Москва : Учпедгиз, 1956. – 374 с.

ВПЛИВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА ЯКІСТЬ ОСВІТИ

НЕДАШКОВСЬКИЙ І.П.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

В Україні одним з важливим завданням розвитку освіти є створення системи безперервного навчання і виховання підростаючого покоління, формування цілісної, всебічно розвиненої особистості. Адже зміни, що проходять у сучасному світі пов'язані з COVID-19 зачіпають всі навчальні заклади та освітні системи. Актуальність зазначеної проблеми в період карантину пояснимо певними аспектами: по-перше, необхідно забезпечити високі якості освіти, по-друге, наявність з обох сторін технічних можливостей для проведення дистанційного навчання, по-третє, забезпечити 100% участь студентів у дистанційному навчанні.

Карантин в Україні, пов'язаний з COVID-19, змусив усіх учасників освітнього процесу застосовувати сучасні технології незалежно від того, хотілося їм цього чи ні. І цей безпосередній практичний досвід дозволив їм доволі вправно оволодіти цими навичками. Насправді ж технології вже давно стали невід'ємною частиною нашого життя, тож студенти мають вміти застосовувати цей зручний інструмент, незалежно від того, у якому режимі відбувається навчання.

В результаті спілкування з студентами можливо ідентифікувати труднощі та переваги впровадженого дистанційного навчання, серед недоліків якого:

- реальність показала, що не всі студенти мають якісні технічні інструменти для відвідування онлайн лекцій та індивідуальних занять, що проводились з використанням, наприклад сервісу Google Meet;
- нестабільний інтернет;
- психологічні проблеми, де студенти зазначили відсутність живого спілкування, неможливість повторно відвідати пропущені лекції та практичні заняття, обмежений доступ до комп'ютера, оскільки всі члени сім'ї теж переведені на онлайн навчання, або віддалену роботу.

Серед переваг дистанційного навчання є:

- можливість навчання вдома;
- не потрібно витрачати час на подорож до вузу;
- легший доступ через інтернет до викладача особливо важливий для студентів, які під час пандемії поїхали додому.

Онлайн освіта має свої закономірності, методологію та планування. Якість дистанційного навчання в умовах карантину залежить від вимог навчального закладу, бажання студента та професіоналізму викладача.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ

ОГОРОДНІЙЧУК І.А.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

БИКОВА А.М.

Варшавський університет, м. Варшава, Польща

Професійне вигорання педагога – це деструктивні зміни особистості, що виникають, розвиваються та проявляються в процесі його професіоналізації як комплекс негативних симптомів, що мають стадіальний характер і виявляються в емоційному виснаженні, деперсоналізації і редукції професійних досягнень та призводять до зниження ефективності професійної діяльності й порушення суб'єкт-суб'єктної взаємодії [1,с102].

Професійна діяльність викладача ЗВО є дуже складною як за своїм змістом, так і за своєю формою. Викладач не може обмежуватися тільки викладанням, від нього очікують чутливості до потреб студентів, спостережливості і розуміння їхніх індивідуальних здібностей, володіння умінням результативної взаємодії зі студентами, батьками, колегами.

Емоційне навантаження викладачі ЗВО в зв'язку з перманентними реформами, змінами навчальних програм, обов'язкове використання новітніх технологій створює почуття недостатньої стабільності, а також сумніву в результатах власної праці. Що призводить до професійного вигорання.

Його найбільш характерною ознакою є байдужість до власного стану і справ іншої людини та суттєве зниження рівня професіоналізму. Суб'єктивно результати професійного вигорання виявляються у хронічному почутті дискомфорту, збільшення втоми, дратівливості, виникає небажання працювати і незадоволення своєю професійною діяльністю, часті роздуми про зміну місця роботи та навіть виду професійної діяльності» [2,с.35].

Поява і розвиток професійного вигорання викладача ЗВО, насамперед, залежить від особистісних особливостей фахівця. Для викладача ЗВО важливим є усвідомлення сутності феномену професійного вигорання для здійснення ранньої профілактики, самодіагностики та самокорекції даного негативного психологічного явища. У науковій літературі недостатньо вивчено феномен синдрому емоційного вигорання педагогів з урахуванням специфіки їх професійної діяльності і конкретних умов роботи із студентами. Значна кількість педагогів відзначають у себе наявність психічних станів, що дестабілізують професійну діяльність (тривожність, смуток, пригніченість, апатія, розчарування, хронічна втома). Дослідження показали, що існують певні

факторів, що ініціюють емоційне вигорання: перший фактор – умови роботи. Підвищені навантаження в діяльності, понаднормова робота, висока тривалість робочого дня стимулюють підвищення проявів вигорання. Професія педагога ЗВО підпадає під ці параметри: середня величина робочого тижня педагога ЗВО вище тієї, яка встановлена по країні; низька оплата праці; понаднормова робота, що нерідко призводить до фрустрації, тривожності, емоційного спустошення як передумови різних психічних захворювань. Прояви стресу в роботі викладача різноманітні: підвищена тривожність, виснаження, роздратованість, фрустрованість, вибіркові неадекватні емоційні реагування, спустошеність, редукція професійних обов'язків. Професійне вигорання педагога ЗВО виявляється на психофізіологічному, емоційному та поведінковому рівнях організації особистості. Наслідки професійної деформації проявляються індивідуально в кожного викладача, але загалом вони є типовими для працівників освіти. Дані наукових досліджень свідчать, що до швидкого розвитку синдрому вигорання закономірно схильні найбільш сумлінні викладачі, віддані справі й захоплені роботою. Зневіра себе у професії для викладача є вкрай негативним явищем, оскільки від цього страждають студенти. Професійне вигорання педагога ЗВО поступово руйнує особистість фахівця, у результаті відбуваються порушення і деформація професійної діяльності, знижується результативність праці в цілому. Цей феномен стосується не лише професійної діяльності, але й всіх сфер життєдіяльності, зачіпаючи гармонію внутрішнього світу особистості. Професійна деформація є передвісником професійної деструкції педагога.

Отже, особистісні характеристики людей які обрали педагогічну професію, так само як і характер професійної діяльності, відіграють не останню роль у формуванні синдрому емоційного вигорання. Таким чином, емоційне вигорання є наслідком тривалого робочого стресу і певних видів професійної кризи. Особливостями прояву синдрому «професійного вигорання» педагогів ЗВО є процес поступової втрати емоційної і фізичної енергії, що проявляється в симптомах емоційного, розумового виснаження, фізичного стомлення, особистої відчуженості і зниження задоволення виконанням роботи.

Література:

1. Китаев-Смык Л.А. Психология стресса / Л.А. Китаев-Смык. – М.: Наука, 2007. – 368 с.
2. Е.П. Ильи Дифференциальная психология профессиональной деятельности. – СПб.: Питер, 2008. – 382 с.

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ

ОГОРОДНІЙЧУК І.А., БИКОВА С.В.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

На етапі розвитку освіти стала актуальною проблема пошуку нових форм організації навчального процесу. Сучасна система вищої освіти переживає великі зміни, що приводять до вдосконалення і появи нових освітніх технологій. Сьогоднішні вищі навчальні заклади повинні активно позиціонувати свій внесок в інноваційний процес, соціальний розвиток і розробляти інноваційні технології, які забезпечать формування професійних умінь у студентів. В даний час зростає кількість інформації, яка так необхідна для отримання, розуміння і засвоєння рівнів освіти. Це спричинило впровадження інформаційних технологій в освіту і формування окремого виду навчання – дистанційного. Дистанційне навчання – це принципово новий, високотехнологічний підхід до процесу передачі знань. Дистанційна форма навчання дає можливість створення систем масового безперервного самонавчання, загального обміну інформацією. Саме ця система може найбільш адекватно і гнучко реагувати на потреби суспільства щодо підготовки високопрофесійних фахівців. Дистанційні форми і методи навчання сприяють індивідуалізації процесу професійної підготовки майбутніх фахівців, збільшують обсяг самостійної роботи, формують інформаційну культуру, наштовхують на використання інноваційних засобів знаходження та використання інформації.

Ряд переваг дистанційного навчання є:

- 1) інтерактивність навчання: інтерактивні можливості використовуються в системі дистанційного навчання програм і систем доставки інформації, дозволяють налагодити і навіть стимулювати зворотний зв'язок, забезпечити діалог і постійну підтримку, які не можливі в більшості традиційних систем навчання;
- 2) гнучкість навчання студентів. Студенти мають можливість не відвідувати навчальних занять, а навчаються у зручний для себе час та у зручному місці;
- 3) в основу програми дистанційної освіти покладається модульний принцип, що дозволяє з набору незалежних курсів-модулів сформувати навчальну програму, яка відповідає потребам студентів;

4) індивідуалізація навчання, яка дозволяє реалізувати для студентів а індивідуальну навчальну програму й індивідуальний навчальний план. Можна самостійно вибирати послідовність вивчення предметів на основі індивідуального графіку;

5) економічність дистанційного навчання знаходить прояв у ефективному використанні навчальних площ та технічних засобів, концентрованому й уніфікованому представленні інформації, використанні і розвитку комп'ютерного моделювання, що призводить до зниження витрат на підготовку фахівців; а також відсутність проблеми придбання навчальних матеріалів та підручників;

6) інформаційна забезпеченість дистанційного навчання характеризується тим, що студенти отримують доступ до комплексу необхідних навчальних матеріалів у сучасному електронному вигляді безпосередньо з серверу вищого навчального закладу, де вони навчаються, інших ВНЗ та Інтернет-ресурсів.

7) сучасні комп'ютерні телекомунікації здатні забезпечити передачу знань і доступ до різноманітної навчальної інформації на рівні, а іноді й набагато ефективніше, ніж традиційні засоби навчання; [1]

Також можна виділити певні проблеми, які виникають при навчанні за дистанційною формою. Серед них:

1) подолання психологічної ізоляції;

2) проблема ефективного керування навчальною діяльністю студентів та ефективного зворотного зв'язку

Можна констатувати, що дистанційне навчання увійшло в 21 століття як найефективніша система підготовки і безперервної підтримки високого кваліфікаційного рівня фахівців різноманітних сфер та галузей.

Література

1. Воронкін О.С. Організація дистанційних технологій навчання на основі комп'ютерних інформаційних систем ВНЗ України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/ejournals/vsunud/2009-6E/09vosnzu.htm>.

2. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html>.

АНАЛІЗ ЗАСТОСУВАННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «ХІМІЯ»

ОЛІЙНИК Т.П.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Дистанційна форма вивчення у 2020-21 році студентами 1 курсу дисципліни «Хімія», що базується на використанні інформаційно-комунікаційних технологій при викладанні предмета «Хімія», дозволила зробити деякі висновки. За відсутності особистого контакту з викладачем виникла проблема складності мотивації присутності студентів на лекціях і недостатнього досвіду використання систем дистанційного навчання. Дистанційна форма передбачає, що студент має виняткову самоорганізацію, працьовитість і певний стартовий рівень освіти. Значний мінус для процесу навчання - відсутність прямого очного спілкування, коли викладач може емоційно акцентувати знання, мати психологічний контакт зі студентами і орієнтувати їх інтерес. Враховуючи відсутність досвіду дистанційного навчання у студентів (звикли до класичної освіти), з боку лектора проводився контроль за відвідуванням і перевірка конспектів після кожної лекції (65 студентів). Спроба читання лекцій на основі презентацій показала неефективність такого підходу при викладанні матеріалу з дисципліни «Хімія». Студенти виявилися не готовими до сприйняття матеріалу, в якому міститься багато формул і рівнянь, за такою методикою. Виникло деяке психологічне протиріччя між вербальним і візуальним сприйняттям матеріалу. Викладання лекційного матеріалу було скоректовано: традиційний метод читання лекцій був доповнений демонстраційними слайдами.

Аналіз результатів іспитів для груп ПЦБ 1 курсу у 2019/20 (аудиторія) і 2020/21 (дистанційне викладання), наведений в таблиці, показав, що при дистанційній формі навчання якість знань, успішність і навченність не змінилися в порівнянні з традиційною формою навчання.

	Успішність, %	Якість знань, %	Навченність, %
2019/20	96	42	52
2020/21	92	43	53

Таким чином, можна зробити висновок, що, як і усі нові технології, дистанційна форма навчання має певні особливості, які необхідно враховувати надалі. Але актуальність розробки методик застосування технічних засобів вивчення точних дисциплін, які засновані на комп'ютерних і телекомунікаційних технологіях, є очевидною.

ІНЖЕНЕРНА І КОМП'ЮТЕРНА ГРАФІКА – СУЧАСНА СКЛАДОВА АРХІТЕКТУРНОЇ ОСВІТИ

ПЕРПЕРІ А.О., ЯВОРСЬКА Н.М., ЯВОРСЬКИЙ П.В.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна

У Одеській державній академії будівництва та архітектури по спеціальності 191 «Архітектура та містобудування», згідно з навчального плану, дисципліни в яких застосовують електронно-обчислювальну техніку викладають з третього курсу. Це дисципліна «Архітектурне проектування з ЕОМ», де студентам необхідно виконати візуалізацію архітектурного проекту. При цьому, у студенти-архітектори не отримують базових знань побудови комп'ютерних моделей на ранніх курсах. На кафедрі нарисної геометрії та інженерної графіки поставлена задача навчити студентів-архітекторів основам інженерної та комп'ютерної графіки в програмній системі ARCHICAD, викладачами відповідних кваліфікації. В даний час студенти-архітектори змушені отримувати відповідні базові знання додатково або самостійно поза академією, тому що це не передбачено навчальним планом спеціальності 191 «Архітектура та містобудування». Отримання цих знань самостійно не завжди якісно і продуктивно, це вимагає додаткового часу на вивчення. І ті студенти, які не мають часу або фінансових можливостей, вже на третьому курсі, стикаються з цією проблемою, що призводить до зниження якості і несвоєчасності виконання курсових проектів. У найкращому випадку, на сьогодні студенти змушені починаючи з перших курсів цікавитися у старшокурсників де вивчити комп'ютерні програми, а це призводить до отримання хаотичної освіти – поверхневих знань, з недоглядом ключових функцій комп'ютерної програми.

Вивчення дисципліни «Інженерна та комп'ютерна графіка» неможливо без вивчення дисципліни «Нарисна геометрія», тому що одне – дозволяє розвинути просторову уяву, а інше – призводить до змоги вирішення завдань комплексного характеру. Після вивчення базової «Інженерної та комп'ютерної графіки» студенти-архітектори будуть здатні вільно застосовувати навички моделювання на старших курсах в дисципліні «Комп'ютерна графіка в архітектурному проектуванні».

Щороку підвищуються вимоги до архітектора, зокрема до навичок володіння сучасними способами формоутворення, підвищення рівня параметризації проекту. Архітектурні проекти повинні бути креативними, цікавими, виразними, мати незвичайний стиль. Сучасні реалії висувають нові вимоги до складності проекту, до швидкості і якості виконання проектної роботи,

з'являються додаткові етапи підготовки проекту до розрахунку.

Використовуючи прості геометричні образи, що складаються з прямих ліній, трикутників, прямокутників, циліндрів і пірамід прийшли до ідеї параметризму. Надалі, в параметричних проектах класичні геометричні образи були видозмінені, завдяки комп'ютерній графіці. Як приклад, надано рисунок 1, типового прийому параметричної архітектури.

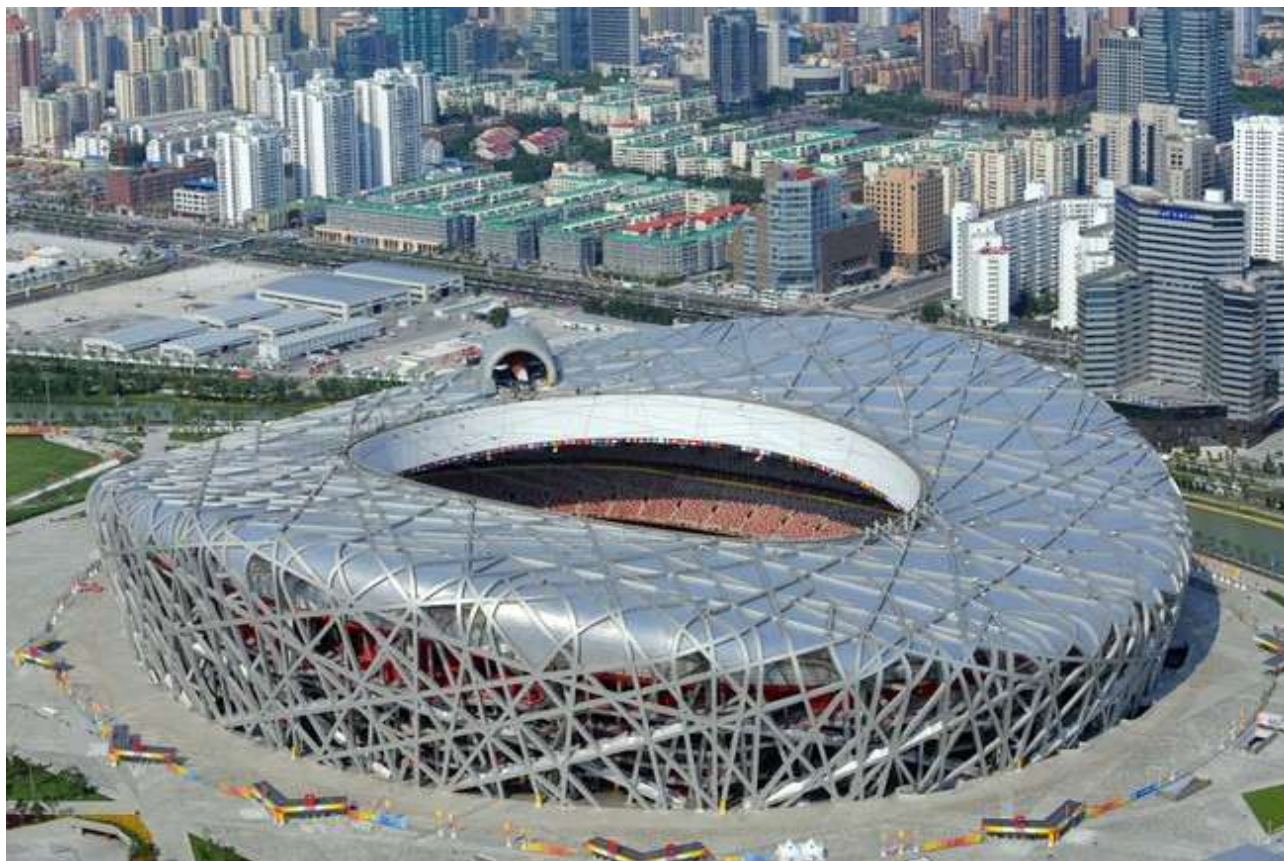

Рис.1. Архітектурна форма, що задана параметрично. Пекінський національний стадіон «Пташине гніздо»

Багатофункціональний спортивний комплекс є яскравим прикладом сучасної параметричної архітектури. За словами проектувальників розрахунок на міцність будівлі такої складності вручну міг би зайняти кілька століть. При проектуванні цього об'єкту використовувалися нові матеріали, нові пластичні можливості, природні образи. Ця споруда є однією з найбільших і фундаментальних будівель серед металевих споруд. Складна форма без повторюваних елементів робить будівлю стійким до сейсмічних навантажень і несприйнятливим до резонансу.

Для вивчення параметричної архітектури необхідний високий рівень володіння сучасними програмами, в основі яких лежать базові дисципліни: нарисна і обчислювальна геометрія, інженерна та комп'ютерна графіка.

ПРОБЛЕМИ ВИБОРУ І ЗАСТОСУВАННЯ САПР В КУРСОВОМУ ТА ДИПЛОМНОМУ ПРОЕКТУВАННЯ

ПЕТРОВ В.М., ЖДАНОВ О. О.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Стрімкий розвиток різноманітних систем автоматизованого проектування (САПР) в інженерної діяльності дозволяє з високою швидкістю створювати нові проекти і впроваджувати їх у виробництво зі значною економією часу і матеріальних ресурсів.

Як показує ринок України, підприємства використовують для створення проектної документації в основному системи «легкого» рівня типу AutoCAD, так і «середнього» рівня SolidWorks, AutodeskInventor, КОМПАС.

Комп'ютерне проектування конкурентоспроможної продукції, засноване на ефективному та всебічному застосуванні CAD-систем середнього рівня і моделювання за допомогою вбудованих програмних CAE-систем, які базуються на кінцево-елементному методі (Finite Element Simulation) - стало основою сучасного проектування в машинобудування (авіа-, двигуно-, ракето-, автомобілебудування, приладобудування, суднобудування і т.д.).

В основі застосовуваних САПР лежить сучасний універсальний і потужний метод скінченних елементів (МСЕ) і комп'ютерні технології, що використовують сучасні засоби 3-D візуалізації.

У машинобудівних САПР (MCAD) за допомогою кінцево-елементного аналізу, вирішуються завдання механіки деформованого твердого тіла, статички, коливань, стійкості, динаміки і міцності різного технологічного устаткування, конструкцій, приладів, апаратури та споруд. При цьому можливо вирішити більшість завдань механіки композитів і композитних структур.

CAD / CAM-технології, які інтегрують CAD- і CAM- системи і забезпечують рішення задач конструкторського і технологічного проектування, включаючи засоби 3-D параметричного моделювання, випуску креслень, а також засоби технологічної підготовки виробництва, в першу чергу, за допомогою програм для сучасних верстатів з ЧПУ і багатоосевої обробки.

Останнім часом, за допомогою адитивного виробництва, яке стрімко витісняє від'ємні технології у всіх технологічних областях, в тому числі і в машинобудуванні, вирішуються різні завдання неймовірно швидко, якісно і точно. Адитивні технології дозволяють виготовляти деталь або виріб безпосередньо з комп'ютерної 3D-моделі, віртуально нарізаною на тонкі шари; файл з цією моделлю передається в систему, яка здійснює пошарове

формування кінцевого виробу. Таке виробництво має цілий ряд переваг перед сучасними методами отримання деталей.

Тому сучасне виробництво вимагає фахівців з різним рівнем кваліфікації та компетентності (інженерів-конструкторів, інженерів-розраховувачів, інженерів-технологів та інженерів-механіків).

Останні виклики людству, пов'язані зі світовою пандемією, показали ефективність віддаленого використання систем САПР в проектуванні.

Однією з проблем в підготовці бакалаврів і магістрів є відсутність наскрізної програми у вивченні систем автоматичного проектування, яка дозволить здійснити вивчення і використання систем САПР в курсовому і дипломному проектуванні.

При виборі базової САПР слід звернути увагу як на перспективність її використання, так і на доступність у вирішенні типових завдань. Також важливими є питання, пов'язані з вартістю ліцензованого програмного продукту або отримання безкоштовного для навчального процесу.

На жаль, як показує негативний досвід застосування дистанційного навчання і перевірки знань, не всі студенти підключаються до онлайн занять. Хоча для складання іспиту, потрібен ноутбук, веб-камера і підключення до Інтернету.

Ряд розроблених програм дистанційного навчання перевіряють особистість кожного екзаменованого за допомогою веб-камери, щоб переконатися, що ніхто інший не здає тест за нього.

Програмне забезпечення, що застосовується в даний час, не використовує елементи штучного інтелекту для виявлення закономірностей в поведінці студентів, які можуть здійснювати спроби шахрайства.

У той же час деякі програми тимчасово обмежують екзаменованим доступ до Інтернету або певних веб-сайтів і додатків з комп'ютера екзаменованих.

Досвід застосування комп'ютерних технологій в курсовому (КП по деталях машин) і дипломному проектуванні кафедри машинобудування ОДАБА показав перспективність використання ПК Autodesk Inventor, в якому передбачена можливість виконання на основі МСЕ оцінки міцності за критерієм Мізеса і жорсткості механічної системи проектованої машини з автоматизованою розробкою складальних і робочих креслень. Багаторівневе вивчення студентами цього програмного продукту вкрай корисно для підвищення рівня виконуваних курсових і дипломних проектів.

Перешкодою для широкого впровадження в практику курсового проектування Autodesk Inventor є відсутність в академії ліцензованого програмного продукту.

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА ЯК ВИКЛИК ЧАСУ

ПІЩЕВ О.В., ПІЩЕВА Т.І.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

На початку 2020 року Україна разом з усією світовою спільнотою піддалася епідемії COVID-19, що спричинило собою максимальне обмеження контактів між людьми, тому освітній процес в Україні опинився в непростій ситуації. У найкоротші терміни освітній процес на всіх рівнях був переведений в он-лайн режим з безпрецедентним застосуванням дистанційних освітніх технологій. Треба відзначити, що на відміну від усіх попередніх освітніх реформ, ситуація ускладнюється раптовістю, відсутністю альтернативи, й неможливістю проведення попередньої підготовки з переводу на інший формат навчання.

Безпрецедентна найпотужніша інтеграція мобільних технологій в навчальний процес поза всякими сумнівами його трансформує. Можна відзначити наступні зміни: відображаються індивідуальні особливості кожного здобувача вищої освіти; здобувач отримав можливість працювати поза навчальної аудиторії з будь-якого зручного місця на планеті; з'явилася можливість швидко реагувати і коригувати процес навчання, забезпечується миттєвий зворотний зв'язок; з'являються нові методи презентації навчального контенту.

Однак, дистанційний формат навчання накладає на викладача додаткове навантаження: організувати колективну роботу, тримати увагу великої кількості студентів, зробити цікавим навчання в он-лайн форматі. Накопичений досвід створення онлайн-курсів, цифрових навчальних матеріалів і т.п. виявився недостатнім для масштабного, одноразового переходу системи освіти України на дистанційний формат навчання, що вимагає від усіх її учасників мобілізувати всі сили і ресурси.

Слід звернути увагу на те, що робота в он-лайн режимі, на думку переважної більшості викладачів, стала помітно складніше, оскільки зажадала більш ретельної підготовки навчального процесу в усіх його компонентах - від формулювання цілей до контролю і оцінки результатів. В середньому, викладачі стали витратити на підготовку одного навчального заняття в 1,5-2 рази більше часу, ніж при традиційному форматі.

Важливо також відзначити, що онлайн-навчання вимагає від того, хто навчається високого рівня мотивації і здатності до самонавчання, але не кожен студент здатний самостійно вчитися. Ця проблема веде до зниження мотивації навчання; втрати цінності знань; уніфікації і примітивізації освіти.

Сучасні технології допомагають оперативно знайти необхідну інформацію, позбавляють студента від напруженої розумової роботи, формують звичку до пошуку швидких відповідей в мережі, що як наслідок веде до того, що у студентів втрачається здатність сприймати великі тексти. Японський дослідник Матасака в зв'язку з цим підкреслює, що «мобільні технології, хоча і звільнили нас від цілого ряду повсякденних труднощів, але вони ж тепер послаблюють нас і гублять ... люди поступово втратять здатність думати».

Сучасна ситуація актуалізувала не тільки суто практичні питання, пов'язані з організацією дистанційного навчання, а й підштовхнула дослідників до вивчення його теоретичних аспектів, сутнісних характеристик, до обґрунтування його ролі і місця в системі освіти. Одне з важливих питань сьогодення - моделі організації навчання в постпандемійний період. Залежно від характеру взаємодії учасників освітнього процесу (синхронне, асинхронне, їх поєднання) можна виділити чотири моделі навчання із застосуванням інформаційно-освітніх ресурсів і дистанційних освітніх технологій.

Перша - традиційна модель дистанційного навчання, що передбачає дистанційне навчання на основі інформаційно-освітнього середовища, що здійснюється в асинхронному режимі: навчальна діяльність студентів і педагогічна діяльність викладачів в часі розділені. По суті, дана модель є традиційне заочне навчання, що здійснюється із застосуванням сучасного інформаційно-освітнього середовища та дистанційних освітніх технологій. Асинхронний варіант дистанційного навчання передбачає відстрочену у часі взаємодію викладача і студентів. Викладач заздалегідь готує і структурує всі навчальні матеріали, а студенти отримують до них доступ і знайомляться з ними в будь-який зручний для них час, за своїм власним графіком. Асинхронне дистанційне навчання реалізується за допомогою таких засобів спілкування, як електронна пошта, форуми, які дозволяють підтримувати робочі відносини між студентами і викладачами, навіть якщо вони не можуть перебувати в Інтернеті одночасно. Ця модель навчання дозволяє студентам увійти в електронне середовище в будь-який час для завантаження матеріалів і відправки повідомлень викладачам і однокурсникам, витратити більше часу на більш вдумливе виконання завдань.

Друга модель – контактна - дистанційне навчання з використанням електронного інформаційно-освітнього середовища вузу і дистанційних освітніх технологій. Головна особливість цієї моделі полягає в організації дистанційного навчання в синхронному режимі, який передбачає дистанційний контакт викладача і студентів через Інтернет в режимі реального часу. Взаємодія викладача та студента здійснюється строго в рамках традиційного

розкладу та форм організації навчання (лекція, семінар, домашня самостійна робота та ін.), тобто мають місце всі атрибути традиційного навчання, які, однак, реалізуються в віртуальному середовищі. Контактна модель може використовуватися на основі різних платформ.

Третя модель - змішане навчання, при якому має місце поєднання дистанційного і традиційного форматів. Змішане навчання може бути організовано в різних варіантах. Наприклад, на рівні навчального плану воно передбачає, що частина дисциплін вивчаються в онлайн-форматі (дистанційно), тобто повністю самостійно, з використанням виставлених і рекомендованих викладачем навчальних онлайн-матеріалів (лекцій, завдань до різних видів занять, тестів та ін.), а інші дисципліни - в традиційному форматі. Можлива реалізація змішаного навчання і на рівні окремої дисципліни. Як один з варіантів воно передбачає ведення лекцій в онлайн-форматі (відеолекцій), а інші види занять проводяться традиційно, але із застосуванням всього багатства можливостей цифрових технологій, при цьому дистанційний формат навчання може бути організований як в синхронній, так і в асинхронній формі.

Четверта модель - традиційне контактне навчання, в рамках якого знаходять застосування всі відомі на конкретному етапі розвитку цифрові ресурси та дистанційні освітні технології, які використовуються як на аудиторних заняттях, так і для організації активної позааудиторної самостійної роботи студентів.

Таким чином, можна зробити висновок, що пандемія COVID-19 спричинила соціально-педагогічну дослідну роботу, в якій в якості нового фактора, введеного в організацію процесу навчання виступила форма контактного дистанційного навчання з використанням електронного інформаційно-освітнього середовища закладів вищої освіти і дистанційних освітніх технологій. Це дозволило не тільки створити нову модель навчання, що володіє великими можливостями, але і виявити больові точки процесу онлайн-навчання.

Література

1. Yuan L., Powell S. MOOCs and disruptive innovation: Implications for higher education // eLearning Papers, In-depth. 2013. Vol. 33. No. 2. P. 1–7.
2. Kukulska-Hulme A. Mobile learning for quality education and social inclusion. IITE Policy Brief. 2010, December, 12 p.
3. Traxler J. Learning in a mobile age // International Journal of Mobile and Blended Learning. 2009. no. 1(1). P. 1–12. DOI: 10.4018/jmbl.2009010101
4. Driver P. Pervasive Games and Mobile Technologies for Embodied Language Learning // International Journal of Computer Assisted Language Learning and Teaching. 2012. vol. 2. issue 4. P. 23–37. DOI: 10.4018/ijcallt.2012100104
5. Menter I., Valeeva R., Kalimullin A. A tale of two countries—forty years on: politics and teacher education in Russia and England // European Journal of Teacher Education. 2017. No. 40(5). P. 616–629. DOI: <https://doi.org/10.1080/02619768.2017.1385060>

ЗНАЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ПТИЦЯ Н.В., ПТИЦЯ Г.Г.

*Харківський національний автомобільно-дорожній університет,
м Харків, Україна*

Сучасна професіональна людина повинна володіти такими якостями, як цілеспрямованість, підприємливість, ініціативність, самостійність, самодостатність та бути конкурентоспроможною в умовах, що швидко змінюються. Внаслідок цього перед системою вищої освіти стоїть завдання не просто навчити студентів фундаментальним наукам та компетенціям, а навчити їх вчитися і поповнювати свої знання протягом усього життя [1]. Досягти цього можна в ході самостійної роботи. Освітні стандарти зобов'язують викладачів вчити студентів працювати самостійно, здобувати знання, розширювати свій науковий кругозір, прагнути до пізнання більшого в науці і практиці.

У сучасних реаліях країна потребує молодих спеціалістів зі сформованим типом особистості, здатного до саморозвитку та самореалізації з активною життєвою позицією. При цьому необхідно суміщати високий рівень свого потенціалу та соціалізації та нести відповідальність за становлення своєї особистості. Крім цього випускник вищого навчального закладу повинен стати повноцінним членом державного суспільства та бути морально готовим нести відповідальність при виконанні майбутніх трудових зобов'язань. Самостійна робота сприяє формуванню у студентів відповідальності та активної життєвої позиції. Основна мета використання самостійної роботи студентів у навчальному процесі активізувати у здобувачеві прагнення до вдосконалення, сприяти сміливості думок і рішень, впевненості у творчих силах, здатності до генерування нових чи нестандартних ідей [2].

Існує багато визначень поняття самостійної роботи студентів, виокремивши основну суть із них можна стверджувати, що самостійна робота студентів - це спланована індивідуальна або колективна навчальна і наукова робота, яка виконується у рамках освітнього процесу під методичним і науковим керівництвом і контролем з боку викладача [1]. Продуктивна та активна самостійна робота здобувачів вищої освіти можлива тільки при наявності серйозної і стійкої мотивації, заохочення і контролю з боку викладача. Головним завданням викладача при організації самостійної роботи полягає в тому, щоб навчити студента самостійно використовувати свій інтелектуальний, соціальний, творчий і мотиваційний ресурс. Необхідно відмітити суттєве

зростання важливості і ролі самостійної роботи здобувачів вищої освіти в умовах збільшення відсотку дистанційного навчання в умовах карантину.

Для успішної організації самостійної роботи у вищому навчальному закладі необхідна наявність необхідної кількості навчальної та навчально-методичної літератури (як вітчизняних так і іншомовних періодичних видань), електронних навчальних матеріалів, великий набір варіантів завдань і методичних рекомендацій щодо їх виконання [2]. Технологія організації самостійної роботи повинна бути поетапною і обґрунтованою. Для її ефективної реалізації потрібна також готовність професорсько-викладацького складу, так як самостійна робота відрізняється від традиційної системи викладання, статус викладача має займати провідну роль, а студент виступає в якості активного і високо мотивованого суб'єкта. Викладач здійснює організацію навчальної діяльності студента та управління нею, стимулюючи розвиток впевненості, активності та креативності у навчанні. Спочатку необхідно сформувати найпростіші навички самостійної роботи, яка повинна мати цілеспрямований характер і спонукати до її виконання. Завдання необхідно обирати такі, виконання яких не допускає дії за шаблоном. Також потрібно враховувати, що для виконання завдання та освоєння матеріалу, здобувачам потрібен різний час. Завдання для самостійної роботи повинні викликати інтерес студентів,

Необхідність та зацікавленість у самостійній роботі самих здобувачів вищої освіти була перевірена шляхом опитування останніх. Опитування засвідчило, що 73% респондентів вважають, що самостійна робота є важливою та необхідною частиною під час навчання у ВНЗ; 18% - вважають, що самостійна робота є важливою, але зазнають труднощів при її виконанні; 9% - вважають самостійну роботу зайвою у навчальному процесі.

Підсумовуючи вищевказане можна стверджувати про актуальність, важливість та необхідність самостійної роботи здобувачів вищої освіти, яка є важливим чинником у вихованні висококваліфікованих кадрів, здатних до самостійного вирішення та критичного аналізу поставлених перед ними задач.

Література

1. Корниенко, Е.Р. К вопросу о формировании студента вуза как субъекта учебной деятельности / Е. Р. Корниенко. — Текст // Актуальные задачи педагогики: материалы II Междунар. науч. конф. (г. Чита, июнь 2012 г.). — URL: <https://moluch.ru/conf/ped/archive/59/2418/> (дата звернення: 23.02.2021).
2. Петрук В.А. Теоретико-методичні засади формування професійної компетентності майбутніх фахівців технічних спеціальностей у процесі вивчення фундаментальних дисциплін: монографія. Вінниця, 2006. 292 с.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.

СЛОБОДЯНЮК О.Р.

Одеський державний екологічний університет, м.Одеса, Україна

Педагогічний процес можна розглядати як спосіб організації педагогічних відносин, сутність якого полягає у цілеспрямованому відборі та використанні зовнішніх чинників розвитку його учасників.

Педагогічний процес – спеціально організована взаємодія учасників, яка розвивається впродовж певного часу, у межах певної виховної системи і спрямована на досягнення поставленої мети. Унаслідок такої взаємодії повинні відбуватися позитивні перетворення особистісних властивостей та якостей як вихованців, так і вихователів.

Педагогічний процес являє собою систему, оскільки система – це сукупність взаємопов'язаних елементів, які створюють певну цілісність та взаємодіють між собою. Жоден компонент системи не можна замінити на інший або на їх сукупність, оскільки система перестає функціонувати, відокремлення будь – якого елемента системи призводить до її ліквідації.

Існують різноманітні підходи щодо уточнення структури педагогічної системи залежно від того, що покладено в її основу. Крім того, існують певні особливості педагогічного процесу залежно від навчально – виховного закладу, в якому він відбудеться. Так, особливості педагогічного процесу у вищих навчальних закладах пов'язані насамперед з вимогами, які висуває суспільство до спеціалістів вищої кваліфікації.

Педагогічний процес у вищій школі відповідає певним закономірностям. Закономірність єдності історичного та логічного, що вимагає єдності генетичних та структурних зв'язків у розвитку теорії науки; єдності історії та теорії науки і практики; єдності історичної та теоретичної форм наукового пізнання; єдності історичного, теоретичного та логічного у системі вищої освіти; єдності історичних і сучасних методів наукового дослідження. Згідно з цією закономірністю вивчають історію науки, історію вищого навчального закладу, історію педагогіки вищої школи та їх взаємозв'язок із сучасністю.

Закономірність застосування методів пізнання емпіричного та теоретичного характеру в процесі вивчення об'єктів дослідження. Згідно з цією закономірністю емпіричну інформацію поєднують з її теоретичними узагальненнями у структурі науки та розділах предмету, що вивчається студентами.

Закономірність взаємозв'язків у реальному житті, що об'єднує все життя вищого навчального закладу: взаємообумовленість усього цілісного педагогічного процесу (єдність комплексу навчально–освітньої та матеріально–господарчої діяльності); взаємообумовленість соціального стану суспільства з процесом підготовки для нього; взаємообумовленість професійно-педагогічної, викладацької діяльності викладачів з навчальною та науково-пошуковою діяльністю студентів; взаємообумовленість процесу підготовки професіонала з вихованням любові до своєї професії; взаємообумовленість якості викладання у вищих закладах з рівнем психолого-педагогічної підготовки кожного члена педагогічного колективу, а також з підвищенням кваліфікації кожного викладача.

Центром педагогічного процесу у вищих закладах освіти є інтелектуальна та емоційна взаємодія між викладачами і студентами, яка відрізняється від характеру взаємодії вчителя та учнів в школі.

Інтелектуальна та емоційна взаємодія в різних умовах має різний характер і проявляється у різноманітних формах, натомість, за будь-яких умов педагогічний процес стає ефективним, коли діяльність викладача, його вплив на студентів відповідає їхнім пізнавальним можливостям і характеру діяльності.

Необхідний, постійний зв'язок, що розкриває сутність педагогічного процесу вищої школи, виступає як одна з основних закономірностей навчання у вищих навчальних закладах. Цей зв'язок відображає спрямованість зусиль викладачів, студентів і характер їхньої спільної діяльності. Викладачі та студенти при цьому є рівноправними учасниками педагогічного процесу, між якими встановлюються суб'єкт-суб'єктні відносини, що мають особистісно-орієнтований характер.

Характер взаємовідносин викладачів і студентів визначається також загальними цілями діяльності викладачів у вищих закладах освіти: організацією та керівництвом процесом оволодіння студентами професійними знаннями, уміннями та навичками за певною спеціальністю; забезпечення студентів інформацією, що необхідна для досягнення певної мети; проведенням навчального процесу в такий спосіб, щоб він сприяв максимально можливому розвитку загальних психічних здібностей, зокрема інтелектуальних; вихованням кожного студента як високоморальної, творчої, активної та соціально зрілої особистості шляхом спрямованості організації, керівництва та проведення навчального процесу у відповідному напрямку.

В умовах вищого навчального закладу якості, що необхідні студентам для їхньої майбутньої професійної діяльності, найбільш успішно формуються тоді коли весь зміст навчально-виховного процесу максимально наближений до

умов практичної діяльності майбутніх фахівців. Отже педагогічний процес у вищих навчальних закладах підпорядковується закону моделювання, згідно з яким усі заходи, що проводяться у вищих навчальних закладах, мають бути насиченими професійним змістом і відбуватися в ситуаціях, максимально наближених до дійсності, тобто до тих умов, в які випускник може потрапити в реальному виробництві.

Відповідно до закону моделювання питома вага навчальних занять та заходів, що моделюють майбутню діяльність, постійно зростає за рахунок впровадження сучасних інноваційних технологій навчання.

Педагогічний процес у вищій школі знаходиться у постійному русі, удосконаленні та розвитку. Головним напрямком його розвитку є постійне підвищення активності, самостійності та свідомості студентів, збільшення в їх роботі питомої ваги самовиховання, самоосвіти, елементів наукового дослідження.

Рушійними силами розвитку педагогічного процесу у вищих навчальних закладах є, з одного боку, притаманні йому суперечності, а з іншого – мотиваційно-цільові установки його учасників.

З-поміж суперечностей найбільш вагомими є такі: суперечності між діями викладача (постановка навчальних та практичних завдань, викладання навчального матеріалу, висування проблемних питань тощо) і можливостями студентів(рівень знань, умінь, навичок; ступень розумового та фізичного розвитку: засвоєні засоби і прийоми навчальної діяльності); суперечності між вимогами сучасного виробництва та ступенем моделювання професійної діяльності на заняттях; суперечності між більшою самостійністю викладачів вищих навчальних закладів у відборі інформації та більшою самостійністю студентів у засвоєнні цієї інформації (зміна форм навчання і контролю порівняно зі школою); суперечності, пов'язані з особливостями адаптації колишніх школярів до нової системи навчання, нового колективу. Змін режиму праці та відпочинку тощо.

Мотиваційно-цільові установки учасників педагогічного процесу знаходяться під впливом нової сучасної ідеології, що розвивається у напрямку формування самосвідомості людини, яка сама відповідає за своє життя та кар'єру, звідси впливають мотиви розкриття свого інтелектуального, творчого потенціалу, прагнення поєднувати навчання з саморозвитком, досягти успіхів у навчанні, науково-дослідній діяльності. Ставати компетентним фахівцем тощо.

ФОРМУВАННЯ ГРАФІЧНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ-АРХІТЕКТОРІВ

ТЮРІКОВА О.М., НЕДОШИТКО О.М., РОМАНОВА О.В.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Актуальність роботи - в спробі подолати протиріччя між класичним академічним художньою освітою студентів-архітекторів і практичними потребами їх професійної реалізації. Виявлено і проілюстровано завдання забезпечення студентів графічним інструментарієм, що дозволяє вести професійний діалог образотворчими засобами.

Проблема професійних графічних компетентностей архітекторів-дизайнерів досліджувалася в роботах В.Шімко, А.Ефімова, тощо. Проте, залишаються недослідженими інструментальні навички, що дозволяють вести графічний діалог, розглядати проектну ідею в процесі її розвитку, зіставляти варіанти візуальних рішень.

Шляхи формування професійно пріоритетних графічних компетентностей студентів-архітекторів, відбір професійно-важливих графічних навичок, система вправ і навчальних завдань, націлених на їх розвиток поки мало вивчена теоретично і спирається виключно на емпіричний досвід.

Проблема формування графічних навичок студентів-архітекторів розглядається з різних сторін: традиційний академічний підхід, професійно-спрямоване формування певних образотворчих компетентностей, забезпечення графічного комунікативного інструментарію. Всі ці форми в тій чи іншій мірі присутні у професійній діяльності архітектора. Однак, досвід навчальної роботи показав, що існує перекис в сторону академічної підготовки, студенти не достатньо володіють різними матеріалами, образотворчими засобами, техніками. Викликають складності графічне виклад і презентація проектних ідей, процесів, пошукове ескізування. Швидкі замальовки, короткострокові сюжетні композиції, ракурсів завдання, акцентування уваги на головному викликають труднощі. Завдання «думати олівцем», «спілкуватися олівцем», вести діалог за допомогою зображень (типу комікс і ваборозкадровки), працювати активним матеріалом без застосування олівця і гумки, для багатьох - нездійсненна. Практично не використовуються в пошуковій і проектній практиці можливості колажу, інсталяції, хепенінгу і ін. Мало розвинене комбинаторное мислення, фантазія, кругозір. Відсутня узгодженість навчальних завдань з архітектурним проектуванням. Дуже часто не розуміється і не приймається коло образотворчих пріоритетів.

Наприклад, при зображенні навчальних натюрмортів, для архітекторів важливі не тільки передача форми, обсягу, просторових відносин, фактур і ін., Але і підкреслена виразність і образність, розповідь за допомогою предметів про їх господаря, його спосіб життя, пріоритети. Тому, поряд з академічним підходом, доцільно пропонувати завдання по створенню композицій за мотивами натюрморту (я - інтерпретація, натюрморт-автопортрет, або натюрморт - образ «старий боцман», «при-нцесса цирку», «самотня вчителька» та ін.); стилізувати академічну постановку в груповий шарж, в архітектурний комплекс, в медальйон і ін. Перекласти в різні матеріали (нібито з паперу, з дроту, з ниток і картону, з бетону і скла і т.п.), практикувати погляд глядача не тільки з поза постановки, але і з середини неї; збирати авторські постановки з іржавих консервних банок і цвяхів, з фольги і прозорих тканин, з дроту і пластикових труб ...

Уваги вимагають так само розвиток уяви та просторового мислення за допомогою зображення «інтер'єрів» замків з піску, раковин, технічних деталей та ін. Об'єктів, які ми спостерігаємо виключно ззовні. Сюжетні розкадровки, мізансцени, комікси розвивають діалогічність професійної графіки. Такі завдання, наприклад, як розповідь в картинках: як знайти кафедру малюнка або маршрут сонних студентів від зупинки 28 трамвая в особах і емоціях, або студенти і кави: невігадані спостереження та ін. Є одночасно і вправою, і грою, і тестом на спостережливість.

Стилізація і функціональна інтерпретація шрифтових композицій, природних і інженерних мотивів. Наприклад, зображення риби в різних іпостасях: на якій сидять, в якій живуть, вивіска «одеські фішки», граємо в риб, театральний костюм «рибочка», афіша театральної постановки і вивіска магазину «таки риба». Буква-будівля, одяг, театральна декорація, елементуличного благоустрою, мала форма та ін. Формоутворення на основ і сходів, формальний підхід до композиції, переклад з різних мов мистецтва, все це бажано малювати швидко, без гумки, відразу фломастером. Використовувати можливості плями, лінії, контрастіврізного типу, візуальні ефекти, кошти залучення уваги.

Таким чином, в якості професійно-важливих графічних навичок ми виділили діалогічні і комунікативні. Напрацьовувати їх можна в процесі навчання академічному малюнку за рахунок короточасних вправ, що стимулюють творчу уяву і розкріпачує руку. Умовою розвитку таких навичок вважаємо узгодженість програм і навчальних завдань художніх і проектних навчальних дисциплін.

ЗАСОБИ НЕ ФІГУРАТИВНОГО ЖИВОПИСУ В ХУДОЖНЬО-ПРОЕКТНІЙ ПІДГОТОВЦІ АРХІТЕКТОРІВ-ДИЗАЙНЕРІВ

ТЮРІКОВА О.М., ТІТІНОВ В.В., НЕДОШИТКО О.А.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Актуальність роботи в пошуку засобів розширення діапазону художньо-проектних можливостей майбутніх архітекторів-дизайнерів; екстраполяванні формального підходу сучасного живопису в проектну практику ДАС; наведення паралелей в царині формальної та дизайнерської композиції; збагаченні термінологічного апарату ДАС за рахунок теоретичних надбань в царині абстрактного мистецтва; узагальненні викладацького і творчого досвіду викладачів художніх та проектних навчальних дисциплін з метою досягнення спільного результату.

Практичний викладацький досвід показує, що розвиток художньо–проектних можливостей майбутніх архітекторів-дизайнерів доцільно здійснювати за рахунок засобів художньої виразності, принципів та прийомів не фігуративного живопису. У цьому випадку твори мистецтва виступають як джерело нових оригінальних ідей, допомагають вирішувати проектні завдання та сприяють розвитку власне дизайнерських прийомів та засобів.

С. Бартон, Б. Мунарі вбачають в цьому зворотній зв'язок: перетворення не фігуративного живопису в візуальну проектну культуру архітектурного дизайну підсилює його інтерактивні якості, додає соціального значення, підвищує емоційний вплив на споживача дизайн-продукту. Дизайнер виступає художником сучасності, що відновлює контакт між мистецтвом та суспільством. При цьому, предметне оточення переходить до сфери художньої культури, зміщуються смислові акценти з утилітарно-функціональних на культурно-художні. Середовище набуває якостей «інтерактивності», реагує на поведінку, зміну емоцій та настрою споживача.

В художньому проектуванні архітектурного середовища працюють:

- принципи художньо-композиційної організації та виразності, запозичені зі сфери образотворчого мистецтва: формалізації, переносу та поєднання елементів, групування та супідрядності властивостей, якісної і кількісної міри, комбінаторики, формально-образної виразності і структурної цілісності тощо;
- сублімація змісту в форму- знак - посередник в процесі художньої комунікації («форма- відчуття»), застосування **приймів** - гіпербола; «погляд з середини форми», метаморфоза; самоцінність та активність життя форми в просторі; принцип мультиматеріальності (П. Пікассо – створення всього з будь

чого) драматургічна архітектоніка; «сгущення» простору в пластичні об'єкти тощо;

- опанування та творче переосмислення різних художніх традицій, естетичних цінностей, особливостей художньої мови, досягненні народної художньої культури як синкретичного явища.

В практиці ДАС успішно застосовуються *методи формальної композиції*:

- виведення твору сучасного мистецтва з площини в простір;
- організація діалектичної взаємодії об'єму і простору при створенні композиційних домінант (простір організованого об'єму, організований об'єм в просторі; об'єм організованого простору;
- застосування принципів та засобів гармонізації розмірних величин елементів та інтервалів (масштабна, пропорційна узгодженість, метро-рітмічні відношення, включення додаткових зв'язкових елементів у вигляді силових полів тощо);
- подолання індиферентності окремих матеріалізованих предметних форм до оточення, з якого вони вийшли, організації єдиного композиційного руху у загальному просторовому взаємозв'язку, виокремлення компонентів загальної композиційної структури, виявлення того, чим забезпечується взаємний композиційно-пластичний взаємозв'язок.
- побудова «прихованої гармонії інтервалів», міжелементних просторів; – збереження загальної емоційної активності твору середовищного мистецтва, його художній вплив на споживача, пластичної гармонізації різноманітного візуального матеріалу;
- взаємоперетворення одних форм в інші з матеріальною фіксацією послідовних фаз цього процесу, з наочним демонструванням причини розвитку кожної нової форми;
- досягнення пластичної єдності елементів, візуальної цілісності та художньої виразності;
- взаємопроникнення об'єму та простору зі зміною їхньої композиційної значущості;
- зіткнення, протиставлення різних напрямів руху композиційних елементів, їхнього взаємному перетину як самостійних пластичних мотивів.

В процесі вирішення проектно-художніх завдань, майбутні фахівці проходять шлях від вільного фантазування та спонтанних асоціацій до системного перетворення предметного світу, підвищення його культуро ємності, встановлення міри значущості різноманітних формоутворюючих факторів при утворенні різних класів штучних систем; генерації проектних ідей відповідно до специфіки проблемних та проектних ситуацій.

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ АРХІТЕКТОРІВ-ДИЗАЙНЕРІВ В УМОВАХ РОБОТИ НА «ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ»

ТЮРІКОВА О.М., ТІТІНОВ В.В., ПОГОРЕЛОВ О.А.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Актуальність роботи в тому, що об'єктивні фактори вимагають нових підходів до організації професійної підготовки студентів, підвищення її ефективності в специфічних і екстремальних умовах. Проблемою останнього часу стало зниження якості професійної підготовки, зниження мотивації до навчання і рівня знань. Одночасно, посилилися і претендують стати пануючими, тенденції до віддалених форм організації освітнього процесу, підвищення ролі технічних, телекомунікаційних та інших засобів.

Необхідно виявити шляхи підвищення ефективності процесу професійної підготовки архітекторів-дизайнерів в умовах «дистанційного навчання»:

- Охарактеризувати проблеми професійної підготовки на «дистанційному навчанні», причини зниження її ефективності.
- Зробити акцент на специфіку професійної підготовки архітекторів - дизайнерів в умовах «дистанційного навчання».
- Запропонувати шляхи підвищення ефективності професійної підготовки архітекторів-дизайнерів на «дистанційному навчанні».

У світі склалася ситуація, яка стимулює пошук альтернативних форм навчання студентів. Це: дистанційне навчання; освоєння частини навчального матеріалу екстерном; збільшення годин на самостійну роботу студентів; індивідуалізація навчального процесу; використання можливостей інтернету, глобальних телекомунікаційних мереж; вихід за рамки однієї навчальної дисципліни і навіть одного навчального закладу (полідисциплінарного навчання, міждисциплінарні зв'язки) та ін.

Об'єктивна реальність, нові умови роботи виявили проблеми навчальної діяльності: низьку ефективність, слабе засвоєння знань, проблеми в організації зворотного зв'язку, діалогу викладача і студентів, перевитрата навчального часу при дистанційному викладі навчального матеріалу, організаційні труднощі, недостатнє володіння викладачами новими навчальними технологіями, масову комп'ютерну безграмотність, проблеми в методичному, матеріально-технічному і програмному забезпеченні процесу навчання. Крім того, виявилось, що навчальні плани і програми не збалансовані і не дозволяють проводити

ефективну навчальну роботу в умовах, що змінилися. Тому, пошук шляхів підвищення ефективності викладання в нових екстремальних умовах, є гостро необхідним процесом.

Дослідження в області педагогічної інтегралогії, середовищного підходу в навчанні, інноваційних технологій, інтерактивних методик, міждисциплінарна і міжгалузева проектна діяльність, запозичення і перенесення методів з різних видів діяльності (театральна педагогіка та ін.) Показали, що рецепт успіху можна шукати в області нестандартних рішень і підходів, збалансування освітнього процесу, що об'єднує педагогічні традиції та інновації, заміни діючої моделі навчання на компетентність. Селевко Г. виділяє такі освітні тенденції, як перехід:

- від навчання - запам'ятовування до навчання - розвитку розуму;
- від статичної моделі знань до динамічної системи інтелектуальних дій;
- від орієнтації на стандартизованого студента (студента взагалі) до диференційованих та індивідуалізованих програм, що враховує його індивідуальність;
- від зовнішньої мотивації навчання до внутрішньої морально-вольової регуляції.

Особливістю викладання спеціальних дисциплін архітектурно-дизайнерського циклу є: взаємопроникнення навчальних завдань різних спеціальних дисциплін; відсутність готових рецептів і алгоритмів творчого процесу; відсутність єдино правильного рішення; пошуковий характер діяльності; акцентоване взаємодія викладачі і студента; націленість на інновацію, на творчу інтерпретацію; тощо.

З урахуванням вищевикладеного, шляхи підвищення ефективності професійної підготовки архітекторів-дизайнерів, можна шукати в особистісно-орієнтованих, розвиваючих навчальних технологіях (гуманістично-особистісних, ігрових, проблемного, комунікативного навчання, інтенсифікації навчального процесу і матеріалу, диференційованого навчання, використання колективних та інтерактивних форм), використання інформаційних технологій, технологій творчих майстерень, саморозвитку та ін.

Висновки. Шляхи інтенсифікації професійної підготовки архітекторів-дизайнерів в умовах «дистанційного навчання» можуть бути виявлені завдяки аналізу проблем і протиріч, специфіки архітектурно-дизайнерської діяльності. В основі підвищення ефективності є слідування тенденціям особистісної самореалізації, самостійної мотивації. Цим тенденціям відповідають нові педагогічні технології, особливо інтерактивного та інтергративного навчання.

ДОТРИМАННЯ ПРАВИЛ ЕТИКЕТУ ЯК ОДНА З УМОВ ЯКОСТІ ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ

УВАРОВА О.О., СІКОРСЬКА О.О.

Одеський національний медичний університет, м. Одеса, Україна

Нові умови життя у світі і перехід на дистанційне навчання стали випробуваннями для освітнього процесу і психологічним дискомфортом для його учасників. Для створення умов якісного викладання та досягнення програмного матеріалу потрібним є дотримання етикету спілкування онлайн.

Основною вимогою є повага з боку сторін навчального процесу та поведіння і усвідомлення себе як на реальному аудиторному занятті. Звідси і виходять інші рекомендації для якісної дистанційної роботи, які можна розділити на дві групи: 1) етикет проведення заняття та участі у ньому; 2) етикет позакласного спілкування.

Перша група обумовлює контакт викладача з групою під час занять згідно розкладу: завчасно налагодити технічні пристрої, підготувати необхідні речі (підручники, зошити, методичні матеріали); облаштувати робоче місце з фоном, який б не заважав бачити обличчя; долучатися до заняття вчасно; вимикати мікрофон задля уникнення шуму; під час роботи не переміщатися кімнатою і не відволікатися на домашні справи; мати охайний зовнішній вигляд і формальний одяг; стримувати емоційні вияви і обговорення особистих подій; уникати вживання їжі та напоїв.

Друга група – правила поведінки і комунікації у період, вільний від занять (консультації, повідомлення, вирішення організаційних моментів та змін, обмін навчальними матеріалами), коли необхідно поважати особистий час один одного, розуміти, що навіть вдома провадиться робоче спілкування. До цього відноситься: дзвінки, повідомлення, листування мають відбуватися у робочій час; спілкування у месенджерах має зберігати ознаки ділового; необхідно дотримуватися правил орфографії та пунктуації і не зловживати картинками, смайликами; необхідно вказувати справжні ім'я та фото у чатах.

Досвід дистанційного навчання виявив проблему можливого недотримання сторонами етикету комунікації. Зрозуміло, що за таких обставин зменшується увага як викладача, так і студентів, що не слугує успішному викладанню і сприйманню матеріалу. Тому для якісного проведення освітнього процесу вельми важливою є розробка закладами освіти морально-етичного кодексу з урахуванням сучасних тенденцій інформатизації.

ПРО ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

ФАЙЗУЛИНА О.А., БЕСПАЛОВА А.В.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна

Потреба фахівців, які володіють іноземними мовами у професійній сфері, обумовлена процесом глобалізації суспільства. З літературних джерел відомо три найбільш поширених підходи до навчання студентів немовних спеціальностей іноземним мовам: англійська для спеціальних цілей (ESP); предметно-мовне інтегроване навчання (CLIL); англійська як засіб навчання (EMI).

Протягом останнього десятиліття в європейських країнах отримало найбільший розвиток предметно-мовне інтегроване навчання CLIL (Content and language integrated learning). Ця методика навчання була розроблена групою вчених європейських вузів (David Marsh, Do Coyle, Oliver Meyer, Victor Pavon та ін.) [1].

Початок адаптації CLIL у вузі було покладено Болонською декларацією, підписаною міністрами освіти 29 європейських країн з метою створення єдиного освітнього простору в системі вищої освіти.

Раніше за інших на цей шлях стали університети в Голландії, де вже в 1990-і рр. проводилися дослідження, спрямовані на вивчення впливу переходу на навчання англійською мовою на якість освіти. Автори цих досліджень дійшли висновку, що негативні наслідки такого переходу «переважили» позитивний ефект [2].

А. Вінке вказувала на наступні негативні аспекти переходу на англійську мову студентів інженерних спеціальностей в голландських університетах: збільшилося навантаження на викладачів і студентів; незначно погіршилася якість підготовки інженерів; якість навчання стало сильно залежати від рівня володіння англійською мовою викладачем; успішність студентів дещо знизилася [3].

Дослідження, проведені в корейських і японських університетах, підтвердили ці висновки. Серед дослідників немає єдиної думки щодо того, як організувати CLIL без втрат для предметного знання. Однак, перебуваючи в умовах вимог "проводити навчання англійською мовою", дослідники розглядають способи зменшення або купірування негативних побічних ефектів цієї тенденції.

Єдиної моделі вирішення виникаючих проблем поки не знайдено, модель "Content and language integrated learning" залежить від можливостей конкретного вузу.

В даний час CLIL реалізується за трьома моделями:
навчання мови попередньо, як підготовка до вивчення предмета на мові;
вивчення іноземної мови через предметний зміст, який вивчено рідною мовою;

вивчення предмета і мови в рамках одного курсу.

Остання модель більшою мірою відповідає CLIL, проте в чистому вигляді поки практикується рідко.

В ході аналізу літератури, присвяченої проблемам CLIC, авторам статті представляється доцільним в нашій академії:

- підвищити ступінь мотивації до вивчення англійської мови;
- акцентувати увагу на розробці методик викладання, що базуються на теорії когнітивного розвитку;
- розширити пошук шляхів ефективної співпраці викладачів іноземних мов та викладачів спеціальних дисциплін з метою розробки навчальних матеріалів та покращення знання англійської мови, як студентами, так і викладачами;
- створити міждисциплінарні педагогічні тандеми;
- забезпечити педагогічну підтримку предметного навчання на заняттях з англійської мови;
- проводити заняття іноземною мовою та рідною (code-switching);
- визначати співвідношення використання іноземної та рідної мови потребами та можливостями викладача та учнів;
- формою навчання на перших етапах можуть виступати окремі невеликі модулі CLIL в рамках цілого курсу, що буде адекватно сприйнято студентами і буде посиленням завданням для викладача.

Поступово умова володіння іноземною мовою на рівні достатньому для здійснення міжнародної професійної діяльності має стати безальтернативною при отриманні вищої професійної підготовки в академії.

Література

1. Marsh D. Content and Language Integrated Learning: The European Dimension – Actions, Trends and Foresight Potential- Cambridge University Press, pp 2002-552.
2. CLIL: Content and Language Integrated Learning/ Do Coyle, Philip Hood, David Marsh - Cambridge University Press, 2010. 173p
3. Vinke A.A. English as the Medium of Instruction in Dutch Engineering Education. Delft, Delft University Press, 1995, 206 p.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПРИ ВИВЧЕННІ МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

ЧЕРНИШЕВ В.Г.

Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна

Основою національного багатства, його найціннішим ресурсом наразі стає не природний та відтворюваний капітал, а людський та інтелектуальний капітали, бо саме рівень його розвитку і визначає темп економічного зростання сучасного суспільства. Виходячи з цього, освіта повинна сприйматися як інвестиції у людський капітал, що суттєво підсилює її значення в умовах трансформаційних процесів в економіці України [1, с. 63].

Без математичної освіти неможлива якісна підготовка спеціалістів. Математичні компетентності посідають важливе місце серед фахових компетентностей майбутнього економіста. Математична компетентність – це здатність застосовувати логіко-математичне мислення для вирішення проблем у повсякденному житті. Математична компетентність передбачає здатність і бажання застосовувати логічне та просторове мислення, а також презентації (формули, моделі, конструкції, графіки, діаграми) [2].

В сучасній студентоцентрованої моделі освіти студент є активним учасником освітнього процесу, зростає роль його самостійного навчання. Із кожним роком відсоток СРС з математичних дисциплін (особливо в умовах карантину) зростає. Успішне навчання математичним дисциплінам можливе за умови використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в електронному, мобільному, дистанційному навчанні (іноді окремо виділяють віртуальне навчання), які дозволяють в значній мірі інтенсифікувати навчальний процес. За даними звіту Світового економічного форуму про глобальну конкурентоспроможність «The Global Competitiveness Report 2019», Україна посіла 85 позицію в рейтингу серед 141 досліджуваних країн, тобто порівняно з попереднім роком втратила 2 позиції (83-є місце з 140 учасників рейтингу). Рейтинг за підіндексом «Впровадження ІКТ» відповідає 78 місцю (у 2018 році – 77 місце). Показники підіндексу становили: мобільно-стільникові телефонні підписки (на 100 чол.) – 60 місце; мобільно широкосмугові підписки (на 100 чол.) – 109 місце; підписки на широкосмуговий Інтернет (на 100 чол.) – 68 місце; підписки на оптоволоконний Інтернет (на 100 чол.) – 46 місце; інтернет користувачі (% населення) – 84 місце. У 2017 році відповідні показники посідали 33-є, 105-є, 66-е, 38-є, та 83-є місця [3, с. 577].

При навчанні студентів математичним дисциплінам автор використовує платформу Moodle. У середовищі Moodle студенти отримують такі можливості: доступ до силабуса і робочої програми навчальної дисципліни; навчальні матеріали (тексти лекцій, завдання до практичних та самостійних робіт); додаткові матеріали та засоби для спілкування і тестування; можливість переглядати результати проходження тесту, можливість спілкування з викладачем через особисті повідомлення, форуми, чати; можливість завантаження файлів з виконаними завданнями тощо.

Наразі найбільш розповсюдженими в СРС при вивченні математичних дисциплін є такі прикладні програми як табличний процесор MS Excel; математичні пакети прикладних програм Mathematica 9, Maple, Mathcad, MuPAD, MatLab, Simulink, STADIA, Statistica, StatGraphics, SPSS і т.д. Огляд вище наведених програмних засобів статистичного аналізу даних наведено, наприклад, в статті [4]. Чинниками зниження якості математичної підготовки є, зокрема, такі фактори: недостатній рівень навичок СРС (особливо студентів-першокурсників, які вивчають вищу математику відразу в умовах карантину); можлива велика кількість студентів на одному потоці; частина студентів має проблеми з доступом до Інтернету.

У повідомленні також розглядаються особливості і проблеми організації СРС в умовах індивідуальної освітньої траєкторії навчання, методи самоосвіти, методичне забезпечення СРС, підготовка до участі в олімпіаді з математики.

Отже, наразі, коли частина здобувачів вищої освіти в умовах карантину поєднує навчання з працею, при вивченні математичних дисциплін значно підвищується роль СРС. Перед викладачами, таким чином, стає завдання більш активно використовувати ІКТ в учбовому процесі, розробити методичні рекомендації з дистанційних технологій.

Література:

1. Волков В. П., Горошкова Л. А., Шишкін В. О. Людський та інтелектуальний капітал як складові економічної безпеки на мікро- та мезорівні / В.П. Волков, Л.А. Горошкова, В.О.Шишкін // Финансы, учет, банки. – 2014. – № 1(20). – С. 63 – 70.
2. Ключові компетентності для навчання протягом життя [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dlse.multycourse.com.ua/ua/page/15/53> (дата звернення: 27.02.2021).
3. The Global Competitiveness Report 2018. Ukraine [El. resource] / WEF. – P. 575 – 577. – URL:<http://www3.weforum.org/docs/GCR2018/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2018.pdf> (дата звернення: 27.02.2021).
4. Роїк М.В., Присяжнюк О.І., Денисюк В.О. Огляд програмних засобів статистичного аналізу даних / М.В. Роїк, О.І.Присяжнюк, В.О. Денисюк // Ефективна економіка [Електронне наукове фахове видання]. – 2017. – № 7. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5676>

ВІДВІДУВАННЯ ВИСТАВОК АРХІТЕКТУРНО-БУДІВЕЛЬНОГО ПРОФІЛЮ В РАМКАХ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ "АРХІТЕКТУРНІ КОНСТРУКЦІЇ" МАЙБУТНІМ АРХІТЕКТОРАМ

ЧОРНА Л.В.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м Одеса, Україна

В останні роки з метою підвищення якості професійної освіти процес навчання – його структура, форми організації – зазнали змін, заснованих на теорії контекстного навчання. Ефективними практикоорієнтованими технологіями визнані активні та інтерактивні методи навчання. До таких методів можна віднести відвідування професійно орієнтованих виставок.

У процесі теоретичної підготовки в рамках дисципліни студенти вивчають актуальні конструктивні системи, матеріали і технології зведення будівель. Але теорія у навчальних посібниках не завжди йде попереду практики, тому що не завжди встигає за швидкими змінами в галузі. Одним з найбільш популярних джерел інформації в сучасному світі є інтернет. Але саме виставки є відображенням ключових напрямків розвитку, передових досягнень вітчизняної та світової будівельної індустрії, що присутні на ринку України. Тому кафедра щорічно практикує організацію відвідування студентами навчальних груп виставок «Одесский дом», «VIRAUKRAIN», що проводяться національними та зарубіжними компаніями в галузі будівельної індустрії.

У процесі відвідування виставок студенти і викладачі отримують актуальну інформацію про сучасні будівельні технології та матеріали, енергозберігаючі технології та інженерні системи. Причому нові матеріали, макети влаштування фасадних систем, інженерних систем, елементи декору та ін. студенти мають можливість вивчити не тільки візуально, але й тактильно, що покращує рівень засвоєння теоретичного матеріалу. Студенти також мають можливість звернутися до представників будь-якої організації з будь-яким питанням, що стосується сфери їхньої діяльності. Для представників компаній спілкування зі студентами – шанс прорекламувати свою фірму, розповісти про свої очікування до компетенцій майбутніх випускників. Деякі з них виявляють зацікавленість в молодих і перспективних фахівцях, запрошують провести в їх установі виробничу практику з можливістю подальшого працевлаштування.

Таким чином, відвідуючи виставки професійної спрямованості, ознайомлюючись з технічними новинками і пропозиціями щодо їх застосування, студенти підвищують свій професійний рівень як конкурентоспроможного фахівця, а деякі з них отримують шанс знайти майбутнього роботодавця.

ВІРТУАЛЬНА ОСВІТА ТА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

ЧУМАК Л.О.

*Придніпровська державна академія будівництва та архітектури,
м. Дніпро, Україна*

Вже майже рік вища освіта в Україні працює в дистанційному режимі. І хоча використання Інтернет ресурсів в закладах освіти різного рівня та профілю давно стало стандартною міжнародною практикою, а Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні була затверджена ще у 2002 році, умови, в яких після 12 березня 2020 року опинились всі учасники освітнього процесу, можна охарактеризувати як екстремальні та стресові.

Дистанційне навчання це взаємодія викладача та студента на відстані, яка реалізується за допомогою використання специфічних інформаційно-комунікаційних технологій та відтворює всі компоненти навчального процесу (цілі, зміст, методи, організаційні форми, тощо). Основним принципом дистанційної освіти є надання студентам можливості самостійного освоєння матеріалу, а також забезпечення консультативного супроводу упродовж навчання.

Здавалося б, що залучення «веб» технологій до освітнього процесу має зробити навчання більш ефективним та цікавим з одного боку, а також менш трудомістким та часовитратним з іншого. Але фактично все виявилось не таким вже й однозначним. Звичайно, поняття «краще» або «гірше» суб'єктивні. Кожний отримав свій досвід роботи в дистанційному режимі. Інтернет технології та ресурси також для різних ВНЗ різні. Однак, існують і схожі риси, думки, реакції, наслідки, узагальнити та прокоментувати деякі з них – мета цієї статті.

Почнемо з організації навчального процесу. Потрібно зазначити, що в дистанційному режимі заняття мали проходити за розкладом, який був складений для очного навчання. Залишилось чергування поточних та групових занять, тому за сприятливих умов перехід до змішаної форми навчання став неможливим. Якщо в очному режимі відпрацювати 3-5 годин поспіль не є проблематичним, то бути постійно зосередженим та працеспроможним за екраном монітору досить складно для всіх учасників освітнього процесу. Навчання це не прогулянка у соц. мережах чи блукання по сайтах, а складний когнітивний процес, що потребує уваги та концентрації від обох сторін. Нажаль організація віртуального навчання не сприяла підвищенню його ефективності, оскільки не створила нову сучасну модель освітнього процесу.

Іншою проблемою стала цифрова нерівність. Наприклад, за даними Держстату, тільки 55,9% сільських мешканців користуються Інтернетом проти 79,5% городян,

5,75 млн. громадян не мають можливості підключитися до широкосмугового швидкісного Інтернету. Слід зазначити, що не тільки студенти мають різний рівень доступу до цифрових навчальних ресурсів. Далеко не кожен викладач має особистий комп'ютер або ноутбук, надійний високошвидкісний Інтернет та комфортне середовище для роботи. Таким чином, вимушений перехід до віртуального навчання не сприяв підвищенню доступності освіти, в реаліях виявилось все навпаки.

Окремої уваги потребує аналіз цифрових навичок. За деякими даними до карантину тільки 14% викладачів працювали дистанційно на постійній основі, 61% несистематично використовували деякі он-лайн інструменти, 23% взагалі не мали досвіду віртуального викладання. Обставини змусили більшість оволодіти цифровими навичками, але, на жаль, на невисокому рівні. Причин тут багато. Це й різноманіття освітніх технологій та платформ і брак часу для ретельного вивчення можливостей обраного ресурсу і невідповідність технічної бази сучасним потребам. Хоча сучасні діти, як кажуть, «живуть в Інтернеті», студенти також мають різний рівень цифрових навичок: від простого заповнення Google форми до створення графічного проекту чи проведення складного дослідження.

Ефективність навчання можна оцінити з позиції обсягу та якості отриманих знань та навиків. Априорі віртуальний простір дозволяє отримати більше інформації, зробити навчання більш цікавим та різноманітним. На он-лайн занятті можна свої пояснення супроводжувати ілюстраціями, відеороліками, демонструвати записи експериментів, або досліджень, долучати інших викладачів до процесу. Але в аудиторії викладач відчуває настрій студентів, здатний контролювати їх увагу, може запалити слухачів любов'ю до свого предмету. Саме тому найбільш вдалим та цікавим є записи «живих лекцій».

Добросовісні викладачі під час карантину, намагаючись зберегти якість навчального процесу, витрачали багато часу на підготовку до занять он-лайн. Але через слабкий Інтернет постійно доводиться відключати відео, тому не відомо, чи слухає студент, чи займається своїми справами. Відповідь на поставлене питання з'являється тільки після третього повтору. Робочий контакт встановити майже неможливо. І це знову нас повертає до неефективної організації освітнього процесу.

Перевагою он-лайн навчання є можливість засвоєння матеріалу у зручний для студента час, коли він може зупинити запис, щоб зробити потрібні нотатки, прослухати незрозуміле кілька разів. Записані он-лайн лекції допомагають повторити матеріал під час підготовки до іспиту. А це означає, що ефективність віртуальної освіти визначається насамперед рівнем забезпечення консультаційного супроводу упродовж навчання.

ЗМІСТ**УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ**

Kit N.V. Developing materials in higher military educational institutions	4
Pianova I.Yu., Shotova-Nikolenko A.V. The formation of communicative competence in the process of learning english language	6
Аксьонова І.М. Методика обґрунтування систем водовідведення	8
Балдук П.Г., Сур'янінов Н.Г. Викладання Будівельної механіки для бакалаврів спеціальності 126	10
Барабаш Т.І. Принципи складання тестових завдань для навчання і контролю	11
Богдан О.В., Тарасевич Д.В. Патерни при вивченні фізики	12
Бурлак Г.М., Вілінська Л.М., Писаренко О.М. Індивідуальна освітня траєкторія у процесі вивчення фізики	14
Верламов О.М., Дроздов О.М. Воєнно-наукова робота курсантів військового ВНЗ як фактори мотивації до навчання	16
Вікторов О.В., Савельєва О.В. Класифікатор прямих - новітній інструмент в інженерній графіці	17
Вітвицька Є.В. Нова дисципліна підготовки архітекторів в ОДАБА – «Енергоефективність в архітектурі та містобудуванні»	19
Воїнов О.П., Воїнова С.О. Управління екологічністю технічних об'єктів у випускних роботах бакалаврів та магістрів	21

Галаган Л.В., Степанюк Г.М.

Урахування невербальних засобів комунікації під час вивчення мови іноземними студентами 23

Гара О.А., Гара Ан.О.

Впровадження сучасних методів тепловізійного обстеження конструкцій та будівель в освітній процес 25

Горліченко М.Г., Дроздов М.О.

Методичний супровід дистанційного навчання у військовому ВНЗ 27

Горліченко М.Г., Дроздов М.О.

Психолого-педагогічне забезпечення дистанційного навчання у військовому ВНЗ 28

Джевецкая Е.В., Поперешнюк Н.А.

Активные методы обучения как способ повышения эффективности образовательного процесса 29

Довгань О.Д., Хлицов М.В.

Роль випускної роботи студентів у підготовці фахівців для підприємств будівельної індустрії 32

Думанська Л.Б.

Види контролю під час вивчення української мови як іноземної 33

Душкін Ю.Г., Чкалов А.П., Маміч В.В.

Іноваційні форми методичного забезпечення навчального процесу 34

Єксарьова Н.М., Єксарьов В.А.

Досвід удосконалення методичного забезпечення дисциплін на навчальній платформі класрум 36

Калінін О.О., Калініна Т.О., Доценко Ю.В.

Особливості викладання лекційного матеріалу при дистанційному вивченні графічних дисциплін 37

Картель Т.М., Сивокінь Г.В.

Методичний супровід процесу навчання іноземної мови майбутніми інженерами – будівельниками 38

Коншина О.М.

Удосконалення професійної підготовки студентів-архітекторів в процесі вивчення архітектури, дизайну і образотворчого мистецтва 40

Коріньок В.В., Білгородська О.Є., Коріньок Р.М.

Удосконалення художньо-ознайомчої практики майбутніх архітекторів в сучасних умовах 42

Краніна А.В., Краніна О.М.

Підготовка кваліфікованих спеціалістів у сфері будівництва та архітектури 45

Магомедова Л.П.

Период глобалізації. Социокультурное пространство Украины 47

Макаров В.О., Калінін О.О.

Рішення однієї з проблем дистанційного навчання 49

Максименко Ю.А., Гикало Ю.В., Буз А.В.

Методичне забезпечення навчального процесу 50

Макушина Г.І.

Особливості викладання історії України англійською мовою в умовах дистанційного навчання 52

Маміч В.В., Галактіонов М. Є., Цаприка Д.С.

Особливості організації методичного забезпечення навчального процесу на факультетах і кафедрах 55

Мартинов В.І., Вировой В.М., Макарова С.С.

Аналогії як ефективний метод навчання 57

Мельник Н.В., Деменко А.Е.

Методика міждисциплінарного підходу в сучасних умовах початкової архітектурної освіти 58

Перпері А.О., Вікторов О.В.

Інженерна графіка в таблицях і їх використання в навчанні 60

Перпері А.О., Бредньова В.П.

Узагальнення досвіду впровадження методології онлайн-освіти при викладанні графічних дисциплін 63

Полінецька Т.В., Горостоватова Ю.О. Урахування психологічних факторів під час вивчення мови іноземними студентами	64
Пучкова А.В., Бірюков В.С., Ткачук В.І., Чижевська А.В. Специфіка підготовки наукових фахівців медицини	65
Романюк В.П., Чекуласв Д.І., Приступлюк В.П. Підвищення якості підготовки фахівців з питань безпеки життєдіяльності та цивільного захисту шляхом використання діалогових методів навчання	68
Самуйлік М.М. Методичні аспекти організації та проведення дистанційного навчання з політології	70
Соколова Л.С. Проблеми дилемності в процесі викладання історії України	72
Станчик Є.В., Лазарчук С.Ф. Особливості навчання студентів читанню технічної літератури на іноземній мові	74
Стрелок Н.В. Використання відеоматеріалів під час вивчення іноземної мови	75
Тігарєва Т.Г., Загинайло І.В. Розробка нового методичного забезпечення для лабораторних робіт з дисципліни «Електропостачання та електрообладнання у будівництві»	76
Токар В.О., Погорєлов О.А. Про реальності завдань в навчальному архітектурному проектуванні	77
Чернєва О.С. Мультимедійні конспекти лекцій як окремий вид методичних видань	79
Шаламова Е.Ю., Моргун О.Л., Полонська О.М. Проблеми дистанційного викладання творчих дисциплін	81
Шаршаткін Д.Ю., Зелений І.І., Маміч В.В. Дослідження системи навчально – методичної роботи	82

Шкрабик Й.В.

Методичне забезпечення при вивченні дисципліни «Технічна експлуатація будівель і споруд»

84

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ**Brednyova V.P., Naidonova U., Apostol E.**

Research of factors that contribute to stimulation of students to independent development of graphic disciplines

86

Brednyova V.P., Naydyonova U.I., Krohmal V.O.

Improvement of cooperation forms with students of civil engineering track in the online study of graphic disciplines

88

Bykova Svitlana, Verjbickaia Polina

The game as a perception format for a competitive environment between students

90

Horostovatova Y. O.

The shift in educational paradigm: premises for re-design and adjustment to e-learning landscape

91

Nataliia Sydorova, Julia Dotsenko, Yanina Maryanko

Advantages and disadvantages of distance studying of graphics disciplines in quarantine condition

93

Wachowska M., Nowak W., Banaszczak-Soroka U., Szalonka K.

Constitution for science: challenges to assessing academic staff in Poland

94

Аркатов Ю.М., Георгаліна О.Р., Журавльова І.Б.

Модель критеріального оцінювання якості знань учнів у системі військово-інженерній професійній освіті

95

Бикова С.В., Кравченко І.Ю., Романова М.І.

Психологічні особливості студентського віку

96

Білгородська О.Є., Кучеренко К.П.

Проблеми викладання образотворчих дисциплін в системі дистанційного навчання в сучасних умовах

98

Божко Є.М., Спорник М.В.

Академічний рисунок – визначальна складова творчого процесу

101

Бубнов І.В.

До проблеми забезпечення якості освіти в контексті застосування
дистанційного навчання 103

Вєтох О.М.

Інформаційні технології у системі дистанційної освіти 106

Войтенко І.В.

Особливості і перспективи розвитку онлайн навчання 108

Воїнов О.П., Елькін Ю.Г.

Дистанційне навчання. Нові виклики часу 111

Гілодо О.Ю., Арсірій А.М., Коршак О.М.

Роль структурно - логічної схеми при акредитації освітніх програм 114

Горбенко А.О., Копилова Н.О.

Використання GOOGLE SLIDES у процесі дистанційного навчання 115

Дашковська О.П., Книш О.І.

Проблеми цифрового навчання в умовах пандемії 117

Дмитренко М.П., Маковецька О.О.

Проблеми організації проведення лабораторних занять в умовах
дистанційного навчання 118

Дудник Л.В., Петричко С.М.

Декілька аспектів щодо рівней подання матеріалу викладачем 120

Єксарьова Н.М., Єксарьов В.А., Варгараки Ю.М.

Творчі і технічні виклики дистанційних технологій при підготовці
архітекторів 122

Єренко О.К., Смойловська Г.П.

Проблема організації навчального процесу на післядипломному етапі
освіти 123

Карпова С.М.

Дистанційна освіта в системі довузівської архітектурно-художньої
підготовки 125

Карпюк І.А., Карпюк В.М.

Особливості дистанційного навчання в умовах пандемії коронавірусу 127

Ковальова І.Л., Лазарєва Д.В.

Про самостійну роботу студентів і її проблеми в умовах дистанційного навчання

129

Ковров А.В., Менейлюк А.И., Лукашенко Л.Э.

Разработка и внедрение информационных технологий при изучении прикладных дисциплин

130

Ковцур К.Г.

Проблеми сучасного інноваційного навчання в закладах вищої освіти

133

Колій О.С.

Підвищення ефективності самостійної роботи студентів в вищих навчальних закладах

135

Костюк А.І., Постернак О.О., Гілодо О.Ю.

Про впровадження інформаційно-комунікаційних форм навчання в інженерно-будівельному інституті

138

Кучменко І.М., Чуб О.А.

Актуальні графічні програми для студентів архітектурних ВНЗ

139

Лапіна О.І.

Роль викладача у формуванні індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти

141

Лесечко О.В., Кіосак В.А., Шевченко Т.І.

Методика формування готовності студентів до вивчення математики в режимі онлайн

142

Лукашенко Л.Э., Нікіфоров О.Л.

Освітня кластерна система

144

Мар'янюк Я.Г.

Плюси та мінуси дистанційного навчання

146

Марцева Л.А., Митинський В.М.

Формування професійної компетентності студентів на основі організації самостійної роботи

148

Мішутін А.В., Мороз К.О.

Підвищення якості підготовки фахівців у філіях кафедри

151

Мороз К.О., Лапіна О.І.

Особливості навчання здобувачів вищої освіти денної форми в умовах
працевлаштування 152

Мороз С.Е., Калашник О.В.

Педагогічні засоби розвитку пізнавальної самостійності майбутніх
фахівців 154

Недашковський І.П.

Вплив дистанційного навчання на якість освіти 157

Огороднійчук І.А., Бикова А.М.

Психологічні особливості професійного вигорання 158

Огороднійчук І.А., Бикова С.В.

Дистанційне навчання студентів 160

Олійник Т.П.

Аналіз застосування дистанційного навчання при вивченні дисципліни
«Хімія» 162

Перпері А.О., Яворська Н.М., Яворський П.В.

Інженерна і комп'ютерна графіка – сучасна складова архітектурної освіти 163

Петров В.М., Жданов О.О.

Проблеми вибору і застосування САПР в курсовому та дипломному
проектуванні 165

Піщев О.В., Піщева Т.І.

Дистанційна освіта як виклик часу 167

Птиця Н.В., Птиця Г.Г.

Значення самостійної роботи здобувачів вищої освіти 170

Слободянюк О.Р.

Особливості педагогічного процесу у вищому навчальному закладі 172

Тюрікова О.М., Недошитко О.М., Романова О.В.

Формування графічних компетентностей студентів-архітекторів 175

Тюрікова О.М., Тітінов В.В., Недошитко О.А.

Засоби не фігуративного живопису в художньо-проектній підготовці
архітекторів-дизайнерів 177

Тюрікова О.М., Тітінов В.В., Погорелов О.А.

Підвищення ефективності професійної підготовки архітекторів-дизайнерів в умовах роботи на «дистанційному навчанні» 179

Уварова О.О., Сікорська О.О.

Дотримання правил етикету як одна з умов якості онлайн-навчання 181

Файзуліна О.А., Беспалова А.В.

Про викладання англійською мовою 182

Чернишев В.Г.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти при вивченні математичних дисциплін 184

Чорна Л.В.

Відвідування виставок архітектурно-будівельного профілю в рамках викладання дисципліни «Архітектурні конструкції» майбутнім архітекторам 186

Чумак Л.О.

Віртуальна освіта та підвищення ефективності навчального процесу 187

